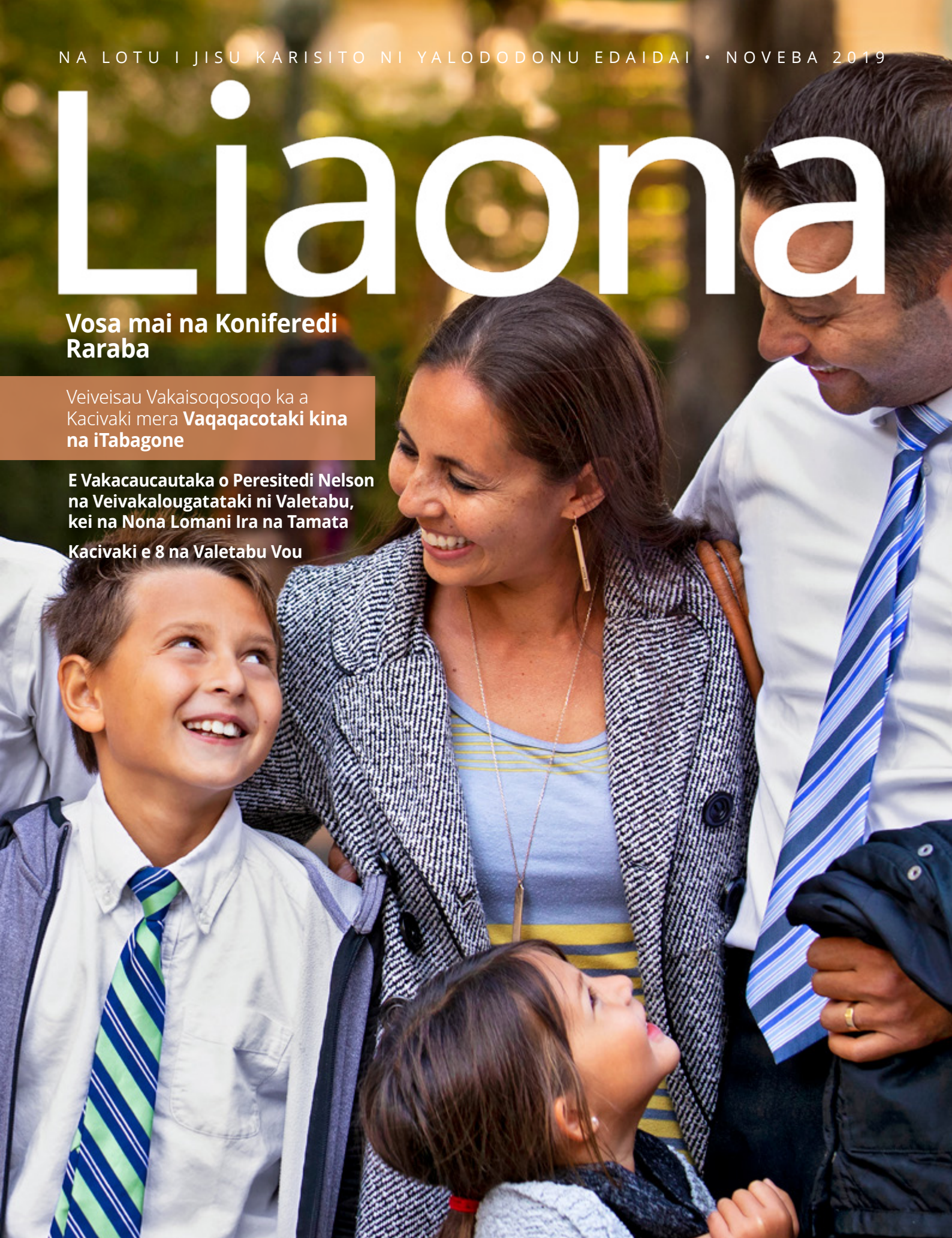

Liaona

**Vosa mai na Koniferedi
Raraba**

Veiveisau Vakaisoqosoqo ka a
Kacivaki mera **Vaqaqacotaki kina
na iTabagone**

**E Vakacaucautaka o Peresitedi Nelson
na Veivakalougatataki ni Valetabu,
kei na Nona Lomani Ira na Tamata
Kacivaki e 8 na Valetabu Vou**

**Niu Sa Dau Nanumi
Kemuni (Na Mesaia),
maivei Elspeth Young**

*“Me baleta na Veisorovaki ni
iVakabula, a kaya o Peresitedi
Russell M. Nelson:*

*“Me vaka ena ka kecega,
sa ulumatua ni noda ivaka-
raitaki o Jisu Karisito, “o koya
ena vuku ni marau sa viritu e
matana sa vosota na kauveila-
tai” [Iperiu 12:2]. Vakasama-
taka mada o ya! Me rawa Vua
me lako curuma ka vosota na
vei ka dredre duadua ka vaka-
cavari e vuravura, a vakana-
mata na noda iVakabula ena
reki!’ . . .*

*“E vakakina, na reki ‘sa tu
e matada’ sai koya na reki ni
noda vukea na iVakabula ena
Nona cakacaka ni veivueti.”*

Elder D. Todd Christofferson
ena Kuoramu ni iApositolo
Le Tinikarua, “The Joy of the
Saints,” 17.

Soqoni ena Mataka ni Vakarauwai

- 6 **Na iTukutuku, na Kena iBalebale, kei ira na Lewevuqa**
Elder Jeffrey R. Holland
- 9 **Tisaipeli Dina ni iVakabula**
Elder Terence M. Vinson
- 12 **Mo Vakabauta ena Yalodina, Kua ni Vakaititiqa**
Stephen W. Owen
- 15 **Nodra Reki na Yalododonu**
Elder D. Todd Christofferson
- 19 **Na Rawaka Vakayalo**
Michelle Craig
- 22 **Yalayala Tawa Yavalati Rawa vei Jisu Karisito**
Elder Dale G. Renlund
- 26 **Nuitaka na Turaga**
Peresitedi Dallin H. Oaks

Soqoni ena Yakavi ni Vakarauwai

- 30 **Nodra Tokoni na Vakaitutu Raraba, Vitusagavulu ni iWasewase, kei ira na Vakaillesilesi Raraba ena Lotu**
Peresitedi Henry B. Eyring
- 31 **Qarauna mo ni Daumasu Tikoga**
Elder David A. Bednar
- 35 **Kunei ena Kaukauwa ni iVola i Momani**
Elder Rubén V. Alliaud
- 38 **Era iVakadinadina, Kuoramu ni Matabete i Eroni, kei na Kalasi ni Goneyalewa**
Peresitedi Russell M. Nelson
- 40 **Veisau me Vaqaqacotaki Ira na iTabagone**
Elder Quentin L. Cook
- 44 **Lako Mai, Mo Muri Au—na iTuvatuva ni Sasabalesu kei na Gugumatua ni Turaga**
Mark L. Pace
- 47 **Vakarakavi Dei ka Taucoko**
Elder L. Todd Budge
- 50 **Me Yacova ni sa Vakatovolei Oti na Noda Vakabauta**
Elder Jorge M. Alvarado
- 53 **Tutaka Tiko na Noda Yalayala kei na Veiyalayalati**
Elder Ronald A. Rasband

Soqoni Raraba ni Marama

- 57 **Veidraki Kece, Jisu Tu Vei Au!**
Reyna I. Aburto

60 Rokova na Yacana

Lisa L. Harkness

67 Luvena Yalewa Daulomani

Bonnie H. Cordon

70 Na Marama ni Veiyalayalati e Veitokani kei na Kalou

Peresitedi Henry B. Eyring

73 Rua Na iVunau Levu

Peresitedi Dallin H. Oaks

76 iYau Talei Vakayalo

Peresitedi Russell M. Nelson

Soqoni ena Mataka ni Sigatabu

80 Taukeni Veiyalayalati

Elder Gerrit W. Gong

83 Kune Marau ena Wasei ni Kosipeli

Cristina B. Franco

86 Nomu iLakolako Cecere

Elder Dieter F. Uchtdorf

90 Na Liga ni iVakabula

Elder Walter F. González

93 Kakua ni Mai Vakatovolei Au

Elder Gary E. Stevenson

96 Na iKarua ni iVakaro Cecere

Peresitedi Russell M. Nelson

Soqoni ena Yakavi ni Sigatabu

100 Yalo Savasava kei na iTuvatuva ni Bula Marau

Peresitedi Henry B. Eyring

104 Kila, Dauloloma, ka Tubu

Elder Hans T. Boom

106 Solia ki Yaloda me Lewa na Yagoda

Peresitedi M. Russell Ballard

110 Kaukauwa me Vorata na Vu ni ca

Elder Peter M. Johnson

113 Colata Noda Kauveilatai

Elder Ulisses Soares

116 Vuana

Elder Neil L. Andersen

120 iTinitini ni Vosa

Peresitedi Russell M. Nelson

64 Vakaitutu Raraba kei ira na Vakaillesilesi Raraba ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai

123 iTukutuku ni Lotu

127 Lako Mai, Mo Muri Au—Vuli mai na iTukutuku ni Koniferedi Raraba

Nai Ka 189 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki

Mataka ni Vakarauwai, 5 ni Okotova, 2019, Soqoni Raraba

Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring
iDola Masu: Elder Larry Y. Wilson
iSogo Masu: Elder Steven R. Bangerter
Sereivakatagi mai na Matasere ni Tabernacle ena Lomanibai ni Valetabu; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, dairekita; Andrew Unsworth, daunioqani: “The Morning Breaks,” *Serenilotu*, naba 1; “From All That Dwell below the Skies,” *Serenilotu*, naba 90, tuvanaka o Wilberg; “As I Search the Holy Scriptures,” *Serenilotu*, naba 277, tuvanaka o Murphy; “How Firm a Foundation,” *Serenilotu*, naba 85; “Faith,” *Nodra Sere na Lalai*, 96–97, tuvanaka o Elliott; “Now Let Us Rejoice,” *Serenilotu*, naba 3, tuvanaka o Wilberg.

Yakavi ni Vakarauwai, 5 ni Okotova, 2019, Soqoni Raraba

Veiliutaki: Peresitedi Dallin H. Oaks.
iDola Masu: Elder Matthew L. Carpenter
iSogo Masu: Elder Craig C. Christensen.
Sereivakatagi mai na dua na matasere cokovata ni veiiteki mai Provo, Utah; Jim Kasen, dairekita; Joseph Peeples, daunioqani: “The Lord Is My Light,” *Serenilotu*, naba 89, tuvanaka o Kasen; “Sweet Is the Work,” *Serenilotu*, naba 147, tuvanaka o Kasen; “Redeemer of Israel,” *Serenilotu*, naba 6; “Thy Spirit, Lord, Has Stirred Our Souls,” *Serenilotu*, naba 157, tuvanaka o Kasen.

Yakavi ni Vakarauwai, 5 ni Okotova, 2019, Soqoni ni Marama

Veiliutaki: Joy D. Jones
iDola Masu: Salote Tukuafu
iSogo Masu: Carol Costley
Sereivakatagi mai na dua na matasere cokovata ni goneyalewa ni Lalai kei ira na goneyalewa mai na veiiteki mai West Jordan, Utah; Kasey Bradbury, dairekita; Linda Margetts, daunioqani: “Praise to the Lord, the Almighty,” *Serenilotu*, naba 72, tuvanaka o Webb; “We Thank Thee, O God, for a Prophet,” *Serenilotu*, naba 19; “I Love to See the Temple,” *Nodra Sere na Lalai*, 95, tuvanaka o Mohlman; “He Sent His Son,” *Nodra Sere na Lalai*, 34–35, tuvanaka o DeFord.

Mataka ni Sigatabu, 6 ni Okotova, 2019, Soqoni Raraba

Veiliutaki: Peresitedi Henry B. Eyring
iDola Masu: Elder O. Vincent Haleck
iSogo Masu: Becky Craven
Sereivakatagi mai na Matasere ni Tabernacle ena Lomanibai ni Valetabu; Mack Wilberg, dairekita; Brian Mathias kei Richard Elliott, daunioqani: “How Wondrous and Great,” *Serenilotu*, naba 267; “High on the Mountain Top,” *Serenilotu*, naba 5, tuvanaka o Wilberg; “A Child’s Prayer,” *Nodra Sere na Lalai*, 12–13, tuvanaka o Perry; “Teach Me to Walk in the Light,” *Serenilotu*, naba 304; “True to the Faith,” *Serenilotu*, naba 254, tuvanaka o Lyon; “Love Divine, All Loves Excelling,” Wesley kei Prichard, tuvanaka o Wilberg.

Yakavi ni Sigatabu, 6 ni Okotova, 2019, Soqoni Raraba

Veiliutaki: Peresitedi Dallin H. Oaks.
iDola Masu: Elder Jack N. Gerard
iSogo Masu: Douglas D. Holmes
Sereivakatagi mai na Matasere ni Tabernacle ena Lomanibai ni Valetabu; Mack Wilberg kei Ryan Murphy, dairekita; Richard Elliott, daunioqani: “Come, Ye Children of the Lord,” *Serenilotu*, naba 58, tuvanaka o Murphy;

“I Stand All Amazed,” *Serenilotu*, naba 193, tuvanaka o Murphy; “Let Us All Press On,” *Serenilotu*, naba 243; “More Holiness Give Me,” *Serenilotu*, naba 131, tuvanaka o Staheli.

Sa Tu na Vosa ni Koniferedi

Mo raica na vosa ni koniferedi raraba ena inita-neti ena veivosa e vuqa, lako ki na conference. Church of Jesus Christ.org ka digitaka e dua na vosa. Era sa tu talega na vosa ena Gospel Library mobile app. Kena ivakarau ni oti e ono na macawa mai na gauna ni koniferedi raraba, sa dau tu na vidio vaka-Valagi kei na vosa kato-ni ena veisitoa ni lotu. Na itukutuku me baleta na koniferedi raraba ena kena vakarautaki me baleti ira na lewenilotu lokiloki sa tu ena disability.Church of Jesus Christ.org.

E Waqana

E liu: iTaba mai vei Janae Bingham
E muri: Veitaba o Welden C. Andersen.

Veitaba ni Koniferedi

Era a veitaba e Salt Lake City o Welden Anderson, Cody Bell, Janae Bingham, Randy Collier, Weston Colton, Bruno Lima, Brian Nicholson, Leslie Nilsson, Matthew Reier, Christina Smith, kei Dave Ward.

NOVEBA 2019 22 NO. 4

LIAONA 18611 858

Mekasini Vakaviti ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Eidaiai

Na Mataveiliutaki Taumada: Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

Na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua: M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, Ulisses Soares

Edita: Randy D. Funk

Dauvakasala: Becky Craven, Sharon Eubank, Cristina B. Franco, Walter F. González, Larry S. Kacher, Adrián Ochoa, Michael T. Ringwood, Vern P. Stanfill

Manidia Dairekita: Richard I. Heaton

Dairekita ni Mekasini ni Lotu: Allan R. Loyborg

Manidia ni Bisinisi: Garff Cannon

Manidia Edit: Adam C. Olson

iVukevuke Manidia Edit: Ryan Carr

Veivuke ena Tabavola: Camila Castrillón

Volavola kei na Edit: David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Garrett H. Garff, Jon Ryan Jensen, Aaron Johnson, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Selu, Lori Fuller Sosa, Chakell Wardleigh, Marissa Widdison

Dairekita ni Cakacaka ni Liga: Tadd R. Peterson

Disaini: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, Joshua Dennis, David Green, Colleen Hinkley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Emily Chieko Remington, Mark W. Robison, K. Nicole Walkenhorst

Kodineita ni iYaya Taqomaki: Collette Nebeker Aune

Manidia ni Tabavola: Jane Ann Peters

Kena Tabaki: Ira Glen Adair, Julie Burdett, José Chavez, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Marrissa M. Smith

Tabaki taumada: Joshua Dennis, Ammon Harris

Dairekita ni Tabavola: Steven T. Lewis

Dairekita ni Veivotayaki: Nelson Gonzalez

Me vakau na isau ni mekasini, kei na kena vakatataro e so ki na *Liaona*, Fiji Regional Office, PO Box 90, Suva, 2-20 Lakeba Street, Samabula, Suva, Fiji. E kena isau e \$2.75 dua na yabaki, se \$0.70 na isau ni ilavelave yadudua, me vakavo ga na kena ka tabaki me ivakananumi. Me qai kerei na kena ivakamacala tale e so mai na Valenivolavola Liu ni Lotu, e na talevoni 3388900 e Suva.

Me baleta na sausaumi kei na kena isau ena taudaku kei Amerika kei Kenada, veitaratara ki na nomuni sitoa ni Lotu se ililuni ni tabanalevu se tabana.

Me qai vakau na ivola kei na vakatataro ena parokaramu ni kompiuta ena liahona.ChurchofjesusChrist.org: ena i-meli ki na liahona@ChurchofjesusChrist.org: se ena meli ki na *Liaona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Na *Liaona* (vakadewataka na iVola i Momani ni "kabas" se "idusidusi") sa vakadewataka oti ena vosa vaka- Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Jaina, Jaina (vakarawarawataka), Croatia, Czech, Denmark, Necaladi, Valagi, Estonia, Viti, Finlandi, Varanise, Jamani, Kiriki, Idia, Hungary, Aisiladi, Idonisia, Itali, Japani, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malaqasi, Masela, Mongolia, Nowei, Poladi, Potukali, Romania, Rusia, Samoa, Slovenia, Siperi, Suwiteni, Swahili, Tagalog, Taiti, Tai, Toga, Ukraine, Urudu, kei na Vietnam. (E duidui na gauna me taba kina ena veivosa yadudua.)

© 2019 mai na Intellectual Reserve, Inc. Dodonu kece e taqomaki. Tabaki e Amerika

Sa rawa me lavetaki na veitukutuku kei na iyaloyalo e tiko ena *Liaona* me baleta na inaki eso, cakacaka ni lotu sega ni saumi se vakayagataki ga e vale. Ena sega ni rawa me lavetaki na veiyaloyalo eso kevaka era sega ni vakadonui mai vei kena itaukei. Na vakatataro baleta na Dodonu ni Lavetaki me na vakau yani ki na Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA; i-meli: cor-intellectualproperty@ChurchofjesusChrist.org.

For Readers in the United States and Canada:

November 2019 Vol. 22 No. 4 LIAHONA (USPS 311-480) Fijian (ISSN 1096-5122) is published four times year (April, May, October, and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431) POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Kedra iTuvatuva Vakamatanivola O Ira Era Vosa

Aburto, Reyna I., 57
Alliaud, Rubén V., 35
Alvarado, Jorge M., 50
Andersen, Neil L., 116
Ballard, M. Russell, 106
Bednar, David A., 31
Boom, Hans T., 104
Budge, L. Todd, 47
Christofferson, D. Todd, 15
Cook, Quentin L., 40
Cordon, Bonnie H., 67
Craig, o Michelle, 19
Eyring, Henry B., 30, 70, 100
Franco, Cristina B., 83
Gong, Gerrit W., 80
González, Walter F., 90
Harkness, o Lisa L., 60
Holland, Jeffrey R., 6
Johnson, Peter M., 110
Nelson, Russell M., 38, 76, 96, 120
Oaks, Dallin H., 26, 73
Owen, Stephen W., 12
Pace, Mark L., 44
Rasband, Ronald A., 53
Renlund, Dale G., 22
Soares, Ulisses, 113
Stevenson, Gary E., 93
Uchtdorf, Dieter F., 86
Vinson, Terence M., 9

iTuvatuva Vakaiulutaga

Bisopi, 38, 40
Bula vakacerecerei, 73
Bula vakayalo, 12, 19, 44
Cakacaka ni kaulotu, 83, 86
Cakacaka Vakalotu, 38, 80, 116
Cauravou, 38, 40
Daukilakila, 76, 93
Dravudravua, 96
Goneyalewa, 38, 40, 67
iNuiui, 47, 90
iSolisoli ni lolo, 96
iSoqosoqo ni Lotu, 40, 67
iTabagone, 12, 38, 40, 53, 120
iTikotiko, 12, 44
iTuvatuva ni veivakabulai, 83, 100, 106, 116
iVakaraitaki, 50
iVakaro, 15, 73, 93
iVola i Momani, 35, 80, 83, 110
Jisu Karisito, 6, 9, 15, 22, 26, 35, 44, 47, 53, 57, 60, 80, 93, 86, 90, 93, 100, 110, 113, 116
Josefa Simici, 6, 93, 100, 104, 113, 135
Kalouca, 15, 47, 50, 57, 90, 100, 104, 113, 116
Kaukauwa, 35, 76, 110
Kila-ka, 104
Lawa, 73
Lewai Iko Vinaka, 106, 113
Loloma, 73, 86, 104, 106, 110, 116
Marama, 70, 73, 76
Marau, 100
Masu, 19, 31, 104, 110
Matabete, 76, 80
Matabete i Eroni, 38, 40
Matai ni Raivotu, 6, 104, 120
Matavuvale, 83, 106
Mate ni vakasama, 57

Na bula taumada, 86, 106
Reki, 9, 15, 47, 83, 96, 116
Sakaramede, 110
Saumaki, 15, 22, 35
Setani, 31, 44, 93, 110
Talairawarawa, 15, 73, 93
Tataqomaki, 31
Tekinolaji, 12, 19, 40, 110
Vakabauta, 6, 12, 19, 22, 47, 50, 67, 76, 116
Vakamau, 73, 80
Vakatisaipeli, 9, 15, 19, 22, 60, 86, 96, 104, 113
Vakavakarau, 31, 70
Valetabu, 26, 76, 120
Veiliutaki, 38, 40, 67
Veiqaravi, 70, 96, 104
Veiqaravi, 15, 19, 60, 70, 86, 96
Veisorovaki, 9, 47, 60, 106, 116
Veitaqomaki, 31, 44
Veitemaki, 31, 93
Veitokani, 12, 67
Veivakabauti, 19, 26, 47
Veivakabulai, 57, 90
Veivakalesui mai, 120
Veivakalougatataki, 76, 90, 120
Veivakayalolailaitaki, 110
Veivosoti, 113
Veivuke Raraba, 96
Veivutuni, 73, 100, 104, 106, 113
Veiyalayalati, 22, 53, 60, 76, 80, 83, 116
Vuli ivolanikalou, 44, 110
Vuravura ni yalo, 26, 106
Yago vakatamata, 31, 106
Yalayala, 9, 22
Yalodina, 53
Yalosavasava, 100, 120
Yalo Tabu, 19, 35

Veika Vakasakiti mai nai ka 189 ni Koniferedi Raraba Vakayabaki

Era sa veisureti tikoga vakawasoma ena veigauna o ira na iliuliu ni Lotu era a vosa ena koniferedi raraba meda yaco—meda marau vakalevu cake, meda yalo savasava vakalevu cake, meda vakataka cake na iVakabula, ka meda vukei ira na tamata mera cakava vakakina.

Vakalevu cake, era cakava na veisau oqori me rawa sara vei keda yadua meda rawata rawa.

“E vinakata na Turaga vei ira kece na luvena me ra vakaivotavota ena veivakalougatataki tawamudu sa vakarautaki tu ena Nona valetabu,” a vakatavulica o Peresitedi Russell M. Nelson. “. . . Na kilikili ni tamata yadua me curuma na vale ni Turaga e gadrevi kina vakalevu na vakavakarau vakayalo ni tamata yadua. Ia, ena veivuke ni Turaga, e sega ni dua na ka e dredre.”

Kunei ni Marau kei na Yalo Savasava

Sa sureti keda yadua o Peresitedi Nelson meda na rawata na veivakalougatataki ni valetabu (raica na tabana e 120).

E vakamacalataka o Peresitedi Henry B. Eyring na isema e tiko ena kena toroi cake na yalo savasava kei na toroi cake na bula marau (raica na tabana e 100).

E vakavulica vei keda o Elder D. Todd Christofferson na sala meda kunea kina na “nodra reki na yalododonu” (raica na tabana e 15).

Na Veisureti meda Veilomani ka Veiwasei

A vakavulica o Peresitedi Nelson na bibi ni noda lomani ira na wekada ka vakamatatataka na cakacaka rabailevu

ni veivukei vakakawatamata ni Lotu (raica na tabana e 96).

E vakamacalataka o Elder Dieter F. Uchtdorf na kaukauwa ni noda sureti ira na tamata mera “lako mai ka raica” (raica na tabana e 86).

A vakamacalataka o Sisita Cristina B. Franco na reki ni kena wasci na kosipeli (raica na tabana e 83).

Vaqaqacotaki na iTabagone

A vakaraitaka na parofita na veisau ki na isoqosoqo ni itabagone ni ra na vakauqeti kina na itabagone ena mataveiliutaki ni kuoramu kei na kalasi me ra tucake ka veiliutaki yani (raica na tabana e 38).

A vakaraitaka o Elder Quentin L. Cook na sala mena cakacaka kina na veiliutaki ni Matabete i Eroni (raica na tabana e 40).

A wasea o Sister Bonnie H. Cordon na veisau ki na isoqosoqo ni Goneyalewa (raica na tabana e 67).

Kena Tara na Valetabu; Ni da Tarai Keda Cake

Sa mai kacivaka o Peresitedi Nelson e walu na valetabu vou ena gauna ni soqoni ni marama (raica na tabana e 76).

Ena yakavi ni Sigatabu, e vakatavulica o koya na sala meda rawa ni curu kina e valetabu ka a vakaraitaka talega na kena sa vakavoui na taro ni ivolatara ni valetabu (raica na tabana e 120). ■

MAI VEI ELDER JEFFREY R. HOLLAND
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na iTukutuku, na Kena iBalebale, kei ira na Lewevuqa

Ena loma ni kosakosa kei na taqiri ni dramu sega ni mudu ni noda gauna oqo, me da saga me da raici Karisito ena loma ni noda bula, noda vakabauta, kei na noda veiqaravi.

Kemuni na taciqa kei na ganeqa oqo o Sammy Ho Ching, yabaki vitu, sara koniferedi raraba tiko ena retioyaloyalo mai nona vale ena Epereli sa oti.

Ni sa yaco mai na gauna me tokoni o Peresitedi Nelson kei ira na vo ni Vakaitutu Raraba, osooso tiko na ligai Sammy ni taura tiko nona tavaya. Mani cakava o koya na ka vinaka duadua e tarava.

E vakaraitaka o Sammy na ibalebale vou ni laveliga ena yavamu.

Ni kidavaki mai ki na koniferedi vakayabaki oqo ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Meu tekivuna na veivosaki nikua ena ibalebale ni soqoni vakavulaono oqo, au kauta mai vei keda na iyaloalo ni itukutuku nei Luke ena Veiyalayalati Vou.¹

“Ia ni sa torovi Jeriko ko koya, sa dua na tamata mataboko sa tiko ena bati ni sala me kerekere:

“... ia ni sa rogoca era sa lewevuqa sa lako tu, sa taroga ko koya na kena ibalebale.

“... A ra sa tukuna vua ni sa lako tu ko Jisu na kai Nasareci.

“A sa kaci ko koya, ka kaya, I Jisu na kai Nasareci, ni lomani au mai.”

Era kidacala ena nona doudou, era tovolea na lewevuqa mera vaka tiko lo taka na turaga oya, ia “sa kaci vakalevu cake ga o koya,” era kaya. Me isau

E tokoni Peresitedi Russell M. Nelson o Sammy Ho Ching ena koniferedi raraba ena Epereli ni 2019.

ni nona cikecike, a kau mai vei Jisu, o koya a qai rogoca na nona vakatake-kere ni vakabauta me rai ni matana ka vakabulai koya.²

E dau lauti au na italanoa lailai matata oqo ena veigauna kece au wilika kina. E rawa ni da vakila na nona lomaleqa na tamata oqo. E voleka sara ni da rogoca nona kaila tiko me rogoci koya na iVakabula. Eda dredre ena nona sega ni vinakata me vagalui—io, ena nona yaloqaqa me vakalevutaka na *domona* ni ra kaya kece tiko vua na tamata kece me *vakalailaitaka*. Oqo, vakataki koya, e dua na italanoa kamica ni vakabauta yaloqaqa. Ia me vaka na ivolanikalou kecega, na levu ni noda wilika, na levu ni noda kune ka kina.

E dua na vakasama a lauti au na nona vakayagataki ira vinaka na tamata yalokauwai era wavoliti koya na turaga oqo. Na ibalebale bibi ni italanoa oqo e vakatau toka vei ira e vica na marama kei na turaga tawakilai ena gauna era tarogi kina vei ira na nodra itokani, “Na cava na ibalebale ni yavavala qo?” a tiko na raivotu, kevaka mo na raica na Karisito me baleta na inaki ni vakasausa; A kena iBalebale o Koya e loloma. E dua na leseni vei keda kece e koto ena veivosaki oqo. Ena veika ni vakabauta kei na yalodina, ena veivuke kevaka e vagolei na taro vei ira e tu vei ira eso! “E rawa beka vua na mataboko me tubera na mataboko?” A taroga ena dua na gauna o Jisu. “[Ke vakakina,] erau na sega beka ni lutu ruarua ki na ikeli?”³

Na mataqali sasaga ni vakabauta kei na yalodina vaka oqo e noda inaki ena koniferedi vaqo, ena nomuni mai dua-vata kei keimami nikua o ni na kila ni vaqaqara oqo e dua na sasaga rabailevu. Ni vakararai wavokiti kemuni mada. Eke ena lomanibai oqo ko ni raica na veimataqali matavuvale ni ra lako mai na veiyasana kecega. Era veimokomoko na veitokani makawa ena sota rekitaki,

sa vakadre tiko e dua na matasere vakasakiti, ka ra kaila tiko mai na dau-veivakacacani ena nodra itutu. O ira na daukaulotu ena veisiga taumada era vaqara nodra itokani ena gauna oya, o ira se qai lesu mai na kaulotu vaqara itokani *vou* sara ga (ni taura rawa kena ibalebale!). Kei na itaba? Vukei keda kina o lomalagi! Na liga kecega e tu kina na talevoni, sa veisau noda inaki mai “na lewenilotu kecega e daukaulotu” ki na “lewenilotu kecega e dauveitaba.” Ena loma ni mauwe taleitaki ogo, ena donu kevaka e taroga e dua, “Na cava na kena ibalebale?”

Me vaka na noda italanoa mai na Veiyalayalati Vou, era na kila o ira era vakalougatataki ena rai ni mata, ni veika kece e kauta mai na ivalavala tudei ni koniferedi ogo, ena lailai se sega na kena ibalebale vakavo kevaka eda raici Jisu ena veika kece ogo. Me da rawata na raivotu eda vakasaqara tiko, na veivakabulai e yalataka o Koya, na veika bibi eda dau vakila ni tiko eke, me da kakua ni kauwai ena mamauwe—se vakacava tu na kena marautaki—ka vakota noda rai Vua. Nodra masu o ira yadua era vosa, nodra vakanuinui o ira kece era lagasere, nodra vakarokoroko na vulagi kece—e kedra inaki kece me sureti na yalona o Koya e nona na Lotu qo—na Karisito bula, na Lami ni Kalou, na Tui ni Sautu.

Ia e sega ni da qai mai kunei Koya ga ena vale ni koniferedi. Ni wilika ena imatai ni gauna e dua na gone na iVola i Momani ka taleitaka na yaloqaga nei Abinadai se na nodra tayabe na cauravou yaloqaga lewe 2,000, eda na vakuria yani kina vakamalua ni o Jisu na ulu ni itukutuku ena ivola uasivi ogo, e vaka e dua na ivakatakilakila levu ena kena veidraunipepa yadua ka semati ira na veitalanoa ni vakabauta era tu kina.

Vakakina, ni dua na itokani e vulica tiko me baleta noda vakabauta, e rawa ni vakadrukai ena veika duatani kei

na malanivosa vulagi ni noda lotu—na ka eda sega ni kania, na veika ni bula rawati koya, nodra ilakolako na ivuvu, kei na vunika ni matavuvale vakompiuta, kei na veivalenilotu ni iteki sega ni tukuni rawa na kena iwiliwili ka ra namaka yani eso me ra lai kana leweni bulumakau tavu vaka rauta na kena malumu. O koya, ni ra raica ka rogoca na noda itokani e vuqa na ka vovou, me da dusi baleta na veika vovou oqori ka vagolea nodra vakasama ki na kena ibalebale, ki na uto ni kosipeli tawamudu—na nodrau loloma na iTubutubu Vakalomalagi, nona iloloma veivakaduatataki na Gonetaganen vakalou, na veituberi veivakacegui ni Yalo Tabu, na vakalesui mai ni veika dina kece ogo kei na vuqa tale.

Ni dua e lako ena imatai ni gauna ki na valetabu, ena kurabui ena veika na

lako curuma. Na noda itavi me da raica ni ra sega ni vagolei tani ena ivakatakarakara tabu na veicakacaka vakatakilai, na isulu ni soqoni kei na iyaloyalo ia me dusimaki ira vua na iVakabula, o koya eda laki qarava e kea. Na valetabu na Nona vale, ka dodonu me na bibi dua-dua o Koya ena noda vakasama kei na yaloda—me curuseseta tu na lomada na ivunau vakaturaga kei Karisito me vaka ga na kena curuseseta na veicakacaka vakalotu ni valetabu—mai na gauna eda wilika kina na ceuceu ena mata ni katuba levu ki na iotioti ni gauna eda tiko kina ena loma ni vale oya. Ena loma ni veika kece eda sotava, me da raica, mai na veika kece tale, na ibalebale kei Jisu ena loma ni valetabu.

Vakasamataka mada na levu ni veika doudou kei na ka vovou e kacivaki ena Lotu ena vica ga na vula ogo. Ni da veiqaravi kivua edua, se vakasavasavata noda kila na noda Siga ni Vakacecegu, se ciqoma e dua na parokaramu vou baleti ira na lalai kei na itabagone eda na calata na inaki dina ni veisau vakatakilai mai ogo kevaka eda raica ni ra duidui, ka tikina sega ni veiwekani ka sega ni ra sasaga duavata me vukea noda tarai cake vakaukauwa ena Uluvalu ni noda Vakabulai.⁴ Sai koya dina oya na inaki nei Peresitedi Russell M. Nelson ena noda vakayagataka na yaca vakatakilai mai ni Lotu.⁵ Kevaka e rawa ni itakele ni noda sokalou ko Jisu—na Yacana, Nona ivunau, Nona ivakaraitaki, Nona itutu vakalou, eda sa vaqaqacotaka tiko na dina a vakavulica o Alama: “Ena yaco vakaidina e vuqa na veika; ka raica, e dua ga na ka sa uasivi duadua vei ira kece ogo— . . . ni bula na Dauveivueti ena lako mai ena kedra maliwa na nona tamata.”⁶

E kama vakaveigasau ena vanua e tikora o Josefa Simici ena ika 19 ni senijiuri na veiqati ni veimatalotu Vakarisito.⁷ Ia ena veilecayaki era vakavuna,

ena sala makawa mai Jeriko. Au vakadinadinataka vata kei na rua oqo kei na vuqa tale ena veitabagauna ni irairai kei na rorogo taleitaki duadua ena bula oqo sai koya sega walega na nona tasivi ko Jisu¹⁰ ia na Nona lako mai *vei* keda, mai cegu e *yasada* ka mai tiko *vata* kei keda.¹¹

Ganequ kei na taciqa, ena kosakosa sega ni mudu rawa ni veika ni bula ena gauna oqo, me da saga me da raici Karisito ena loma ni noda bula, noda vakabauta, kei na noda veiqaravi. Oqori na kena ibalebale dina. Kevaka e dua na siga sa vakaiyalayala ga na noda rai, se sa lailai mai na noda yalodei, se vakatovolei ka vakasavasavataki noda vakabauta—ni na yaco vakaidina—me da kaci vaka-domoilevu cake, “I Jisu na luvei Tevita, ni lomani au mai.”¹² Au yalataka ena inuinui vakaiapositolo kei na yalodina vakaparofita ni na rogoci iko ko Koya ka na kaya, ena dua ga na gauna oqo se malua, “Mo rai rawa: sa vakabulai iko na nomu vakabauta.”¹³ Veikidavaki ki na koniferedi raraba. Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

era sa vakalatia tiko kina na italatala ni veimatalotu oqo na iVakabula e vaqara tiko vagumatua na gonetagane o Josefa. Ni vorata tiko na ka e vakatoka me “butobuto kei na veilecayaki,”⁸ a lako me tiko taudua ena loma ni dua na veikau, na vanua a raica ka rogoca kina e dua na ivakadinadina lagilagi cake baleta na kena bibi na iVakabula ki na kosipeli mai na veika kecega eda sa cavuta oti eke. Ena dua na isolisoli ni rai sega ni vakasamataki rawa ka sega ni namaki, a raica ena raivotu o Josefa na Tamana Vakalomalagi, na Kalou cecere ni vuravura kecega, kei Jisu Karisito, na Luvena Dauabau Ga sa uasivi sara. A qai biuta na Tamana na ivakaraitaki eda vakacautaka tiko ena mataka oqo: A dusi Jisu, ka kaya, “Oqo na Noqu Gone ni Toko. Mo Rogoci Koya!”⁹ Rogoci

Koya !E sega tale ni dua na ivakamacala ni kena ivakatakilakila vakalou o Jisu, na kena bibi cecere ena ituvatuva ni veivakabulai, kei na Kena ituvaki ena mata ni Kalou e rawa ni sivia na vitu na vosa a cavuti oya.

Na mauwe kei na veilecayaki? O ira na lewevuqa kei na veiqati? E sinai tu na noda vuravura ena veika oqori. Dina sara, o ira na dau vakatitiqa kei ira na yalodina era se qatia voli ga na raivotu oqo kei na veika kece au sa cavuta oti nikua. Kevaka *o se* segata tiko me makare nomu raica ka raica na kena ibalebale ena loma ni vuqa na vakasama, au dusi iko vua na Jisu vata ga, ka cavuta na ivakadinadina vakaiapositolo ni veika a sotava o Josefa Simici, ka a yaco rauta ni 1,800 na yabaki mai na gauna a rai tale kina na noda itokani

IDUSIDUSI

1. E rawa ni o koya oqo ka rawa talega ni sega ni o koya na ka a volai ena Maciu 20:30–34, ka rau a veivosaki kina e rua na turaga mataboko, se na kena ka volai ena Marika 10:46–52, ka kilai kina na tamata mataboko o Patimeo na luvei Timeo.
2. Raica na Luke 18:35–43; vakamatatataki.
3. Luke 6:39.
4. Raica na 2 Nifai 9:45.
5. Raica na Russell M. Nelson, “Na Yaca Dodonu ni Lotu,” *Liaona*, Nove. 2018, 87–89.
6. Alama 7:7.
7. Na yasai Niu Ioka e cake volekati Palamaira e dau kilai ena vuqa na gauna me “vanua kama vakaveigasau” ena vuku ni kaukauwa ni sasaga vakalotu e dau robota e veigauna na veitikotiko lalai e kea.
8. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:13.
9. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:17.
10. Raica na Luke 18:37.
11. Raica na Joni 14:23.
12. Marika 10:47.
13. Luke 18:42.

MAI VEI ELDER TERENCE M. VINSON
Ena Mataveiliutaki ni Vitusagavulu

Tisaipeli Dina ni iVakabula

*E rawa ni da vakila na reki gugumatua ni sa
yaco me suitu ka tara wavoki kina na noda bula
na iVakabula kei na Nona kosipeli.*

E vunitaki ena Veiyalayalati Makawa ena iVola i Akeai na ivakamacala ni dua na ilawalawa tamata era rawa ni vakayagataka na ivakasala nei Elder Holland. Era vakacalai ena nodra sega ni vakataudonutaka na nodra bula me yavutaki vei Karisito, kei na veiqaravi. E boroya o Akeai eso na iyalo yalo vosa ka yavalata na vakasama ena nona sega ni duavata kei na nodra tikoga ena logaloga vina-ka ni nodra vale ka sega ni taracake na valetabu ni turaga:

“Sa kena gauna li vei kemudou, mo dou tiko ena nomudou veivale e botani, ia na vale oqo sa rusa koto ga?”

“Ia oqo, sa kaya ko Jiova ni lewe vuqa; Dou vakananuma mada ki na nomudou ivalavala.

“Sa ka levu dou sa kaburaka, ia sa ka lailai dou sa yauta mai; dou sa kana, ka sega ni mamau kina; dou sa gunu, ka sega ni vakacegu kina; dou sa vakaisulu, ka sa sega e dua e katakata kina; ia ko koya sa saumi ena nona cakacaka sa tugana ki na taga sa cicila.

“Sa kaya vakaoqo ko Jiova ni lewevuqa; Dou vakananuma mada kina nomudou ivalavala.”¹

Ni sega beka ni taleitaka na ivakamacala ni kena tawayaga na vakaliuca na veika ka sega ni yaga tawamudu me uasivia na veika ni Kalou?

Ena dua na soqoni ni sakaramede oqo ga kau a tiko kina, e dua na daukaulotu suka mai ea cavuta e dua na

tama ka a kumuna vinaka na vakasama oqo ni a kaya vei ira na luvena, “Na ka eda gadreva eke me lailai sobu na Wi-Fi ka levu cake na Nifai!”

Na noqu tiko mai na Ra kei Aferika me lima na yabaki, au raica kina nodra ivakaraitaki na tamata ka ra vakaliuca na kosipeli vakarawarawa ka sega ni madua. Edua na ivakaraitaki vakaoqo na yaca ni dua na bisinisi ni ripea taya kei na ivakadavo matau ni taya e Ghana. Na kena itaukei e sa vakayacana me “Na iVakadodonu ni Nomuni Lewa.”

E rawa ni da vakila na reki gugumatua² ni sa yaco me suitu ka tara wavoki kina na noda bula na iVakabula kei na Nona kosipeli. Ia, e rawarawa sara me yaco na suitu oya me, vakaisosomitaka, na veika ni vuravura, ka dabe kina na kosipeli me vaka e dua tale na ivakawele, se vaka na tiko wale ga ena lotu ena Sigatabu. Ni sa yaco oqo, esa tautauvata kei na kena biu na keda isau ni cakacaka ki na “dua na taga cicila.”

E tukuna tiko vei keda o Akeai meda soli keda—meda kitaka na noda vinaka kece, meda, vaka keimami dau kaya mai Ositerelia, “fair dinkum” baleta na bulataki ni kosipeli. Era fair dinkum na tamata ni ra yaco mera veika e ra tukuna tiko ni o ira.

Au vulica vakalailai baleta na fair dinkum kei na solia noqu vinaka kece ena qito rakavi. Au vulica niu qito ena noqu kaukauwa kece, niu solia noqu ka kece, na noqu marautaka na qito e levu sara.

Na noqu yabaki talei ni rakavi oya na yabaki ni oti na vuli torocake. Na timi kau yaco me dua na lewena era vakataledi ka yalodina. Ena yabaki oya keimami a timi jabeni kina. Ia, e dua na siga a bucini me keimami qito vata kei na dua na timi ea tiko na ivatagedegede e ra, ni oti na qito sa tiko na neimami itau me itokani vei keimami ki na danisi levu vakayabaki ni koliji. Au nanuma baleta

ni oqo e dua na qito rawarawa, au na tovolea meu taqomaki au sara mai ena mavoa ka meu rawa ni marautaka sara vakaoti na danisi. Ena qito oya, keimami sega sara ni yalodina ena veitaratara kaukauwa me vaka beka keimami dau cakava, ka keimami druka. Na kena ca ni mai oti na qito a vuce levu tu na tebe ni gusuqu ka sega ni vukea na kequ irairai ki na noqu veibuku levu vei noqu itau. E rairai beka niu gadreva meu vulica e dua na ka.

Au sotava na ka e dua tani sara ena dua na qito ka tarava kau a yalo dina taucoko kina. Ena dua na gauna au a cici ena inaki dina ki na dua na veitaratara; vakasauri niu vakila e dua na mosi e mataqu. Niu sa vakatavulici mai vei tamaqu meu kua ni vakaraitaka vua na veisaqasaqa me kila niu sa mavoa, au vakuria me cava na qito. Ena bogi oya, ni'u tovolea meu kana, au kunea niu sega ni rawa ni katia na kakana. Na mataka ka tarava, au a lako ki valenibula, ka vakadeitaka na X-ray ni kamusu na galegalequ. Ea qamu waya na gusuqu ena ono na macawa ka tarava.

Eso na leseni a vulici mai na vakatautavata ni gusu vuce kei na galegale kamusu. Veitalia mada na noqu garova tawa vakacegui na kakana kaukauwa ena ono na macawa ka tarava au rawa

walega ni kana kakana wai kina, au sega ni vakila na vuturi ni kamusu ni galegale baleta ni a yaco na vei ka oqo ena noqu solia taucoko.noqu igu. Ia au vuturitaka na gusu vuce baleta ni vakatila na noqu tarovi au tikoga.

Na noda soli keda taucoko e sega ni kena ibalebale ni dau ologi tu ga ena veivakalougatataki se meda dau gumatua tu ga. Ia e kena ibalebale ni da na reki tiko. Na reki e sega ni lasa mudu koso, se mamarau vagauna. Na reki e gudua, ka yavutaki ena kena ciqomi na noda igu mai vua na Turaga.³

E dua na ivakaraitaki ni veiciqomi vakaoqo na italanoa kei Oliva Qareija. Me vaka e tukuna o Peresitedi Boyd K. Packer: “Ni ra sa vakatalai na yalododonu mai Kirtland, . . . ea tiko mai o Oliva me volitaka na nodra iyau ena isau lailai cava e rawata. E lailai sara na madigi ni nona rawa ni gumatua. Ia, e dina ga, ea sega ni gumatua!”⁴ E lesi mai vei iratou na Veiliutaki Taumada me cakava e dua na itavi e dredre, se sega ga ni rawa. Ia na Turaga e vakacautaki koya ena nona guce rairai levu ena veivosa oqo:

“Au sa nanumi Oliva Qareija na noqu tamata; raica, au sa kaya vakaidina na vua, ena dau nanumi ka vakatabui tu na yacana, mai na itabatamata ki na

itabatamata me sega ni mudu ka sega ni mudu, sa kaya na Turaga.

“O koya, sa kilikili kina me cakacaka sara vagumatua ena nodratou vueti na Mataveiliutaki Taumada ni noqu Lotu, . . . sa kaya na Turaga; ia kevaka sa guce ena qai gumatua tale, ni na ka tabu cake vei au na nona solibula mai na veika e rawata.”⁵

E rawa beka ni dina vei keda kece oya—e sega ni noda gumatua eso, ia na noda solibula kei na igu, e bibi vua na Turaga.

E dua tale na ivakaraitaki ni tisaipeli dina i Jisu Karisito e dua na neirau itokani lomani mai Cote d'Ivoire ena Ra kei Aferika. Na marama kurabuitaki, lomadina oqo e voraki ena vakatoto-gani ni yalo, ka so talega vakayago mai vei watina mai na dua na gauna dede, ka yacova sara ni rau veisere. E sega vakadua ni luluqa ena nona vakabauta kei na vinaka, ia me baleta na nona voravora vua, ea mavoa titobu tu mai vakabalavu okoya. Ena nona vosa vakai koya, e vakamacalataka na ka ea yaco:

“E dina niu kaya niu sa vosoti koya, au dau moce vata kei na dua na mavoa; au bulataka noqu veisiga kei na mavoa oya. E vaka e dua na kama e utoqu. Sa vakavuqa meu masuta na Turaga me kauta tani vei au, ia e mosi vakaca kau vakabauta vakaukauwa niu na colata vata kei au ena vo ni noqu bula. Oqo e mosi vakalevu cake mai na yali nei tinaqu niu se gone; e mosi vakalevu cake mai na yali nei tamaqu kei na luvequ tagane mada ga. E vaka me dau tubu ka ubia na utoqu, ka solia na vakasama niu sa na rawa ni mate ena dua ga na gauna.

“Eso tale na gauna au dau tarogi au na cava ena cakava na iVakabula ena noqu ituvaki, kau na dau kaya ga, ‘Sa rui sivia qo, Turaga.’

“Ia ena dua na mataka au vakaraica na mosi ka lako mai na ka kece oqo e utoqu ka lako titobu sara, ka

Terence M. Vinson, ikava mai na imawi e tucake tiko, me vaka ni lewe ni timi ni rakavi ni nona koronivuli

vakasaqara e yaloqu. E sa sega ni kunei ena dua na vanua. Na noqu vakasama e taleva me railesuva na ibalebale kece ka a tu vei au meu mosi kina, ia au sa sega ni vakila na mosi. Au wawa tiko ena siga taucoko meu liaca keu na vakila na mosi e utoqu; au sa sega ni qai vakila. Au qai tekiduru kau vakavinavinakataka na Kalou ni cakava na solibula veisorovaki ni Turaga me mana vei au.”⁶

Na marama oqo e sa vauci ena marau ki vua e dua na turaga vakabauta ka lomadina ka lomani koya vakalevu.

Na mataqali itovo vakacava bulataki kevaka eda sa tisaipeli dina i Karisito? Ka cava na kena yaga vei keda na kosipeli ni da sa “vakananuma na [noda] ivalavala,” me vaka e vakatura o Akeai?

Au taleitaka na ivakaraitaki ni itutuniyalo donu ka vakaraitaka o tamai Tui Lamonai. Ni na nanuma na nona cudru taumada ni kunei luvena ni tomani Amoni tiko, e dua na Nifaiti—e dua na matatamata cati mai vei ira na Lemanaiti. Ea ucuna na nona iselewau me veivala kei Amoni ka kunea totolo na iselewau nei Amoni ni sa dodo tu

ki domona “Ia oqo, ni sa rere vakalevu na tui de na vakayalia nona bula, a sa kaya: Kevaka ko sa vakabulai au, au na vakadonuya vei iko na cava ga ko sa kerea, ke mani veimamataki kina na noqu matanitu.”⁷

Raica nona isoro—veimama ni nona matanitu me bula.

Ia emuri, ni sa kila na kosipeli, e sa dua tale nona isoro. “Sa kaya na tui: A cava me’u kitaka me’u rawata kina na bula tawamudu oqo ko sa tukuna tiko? Io, a cava me’u kitaka me’u sucu kina vua na Kalou, me cavaraki kina na yalo ca mai na lomaserequ, ka ciqoma na Yalona, ka me’u vakasinaiti ena marau, ka me’u kakua kina ni biu laivi ena iotioti ni gauna? Raica, a sa kaya ko koya, au na solia yani na veika kece au sa taukena, io, au na solia yani na noqu matanitu me rawa ni’u ciqoma kina na marau levu oqo.”⁸

Ena gauna oqo, sa vakarau me solia yani na nona matanitu *taucoko* baleta ni kosipeli e uasivi na kena yaga mai na ka kece e tu vua! E sa fair dinkum o koya me baleta na kosipeli.

Ia, na taro vei keda yadua: Eda sa fair dinkum talega baleta na kosipeli? Baleta ni lomalomarua e sega tiko ni fair dinkum! Ia na Kalou e sega ni kilai ni dau vakamirika na vakacaucau vei ira na tunumaka.⁹

E sega ni dua na iyau, se ka taleitaki, se dua na itutu, se vakauitukutuku raraba, se qito vidio, se dua ga na qito, se dua na veimaliwai kei na dua na tamata rogo, se dua na ka e vuravura me uasivia na talei ni bula tawamudu. Sa ivakasala ni Turaga vua na tamata yadua oya mo “dou vakananuma mada nomudou ivalavala.”

Na lomaqu e vakamacalataka vinaka na vosa i Nifai: “Au sa dau rekitaka na ka e matata; au daurekitaka na dina; au dau rekitaki noqu Jisu, ni sa vueta na yaloqu mai eli.”¹⁰

Eda sa dauvakamuri Koya dina e solia na Nona bula baleti keda? Sa i Koya na Luvena Duabau Ga ka noda Mata vei Tamada? Me vakai Koya ga e yalayala ki na Nona veisorovaki, oqo ena Nona loloma, loloma soliwale, kei na Nona gagadre me noda na reki tawamudu? Au vakamasuti kemuni kece ka rogoca se wilika na veivosa oqo: Yalovinaka, yalovinaka kua ni lokuyarataka nomu soli iko taucoko me yacova ni ko rawa ni cakava ena dua na gauna tawakilai mai muri. Mo fair dinkum oqo ka vakila na reki! Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Akeai 1:4–7.
2. Raica Joni 15:11; Roma 14:17; 2 Koronica 8:2; HIperiu 12:2; Mosese 5:10, 7:53.
3. Raica na Inosi 1:3–6, 27; Vunau kei na Veiyalayalati 52:15, 97:8–9.
4. Boyd K. Packer, “Na Lalai Oqo,” *Liaona*, Nov. 2004, 86.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 117:12–13.
6. iVola vakaitaukei.
7. Alama 20:23.
8. Alama 22:15.
9. Raica na Ai Vakatakila 3:15–16.
10. 2 Nifai 33:6.

MAI VEI STEPHEN W. OWEN
Peresitedi Raraba ni Cauravou

Mo Vakabauta ena Yalodina, Kua ni Vakatitiqa

*Sa dodonu me da nakita me da taura na gauna
e veisiga me da tagutuvi vuravura mai vei keda ka
sema ki lomalagi.*

Ena dua na gauna sa oti au yadra mai ka vakarau meu vuli ivolanikalou. Au tara mai noqu talevoni vuku ka dabe ena idabedabe yasa ni noqu imoce-moce ka nakita meu dolava na Gospel Library app. Au dolava noqu talevoni ka vakarau sara ga meu tekivu vuli au qai raica e rauta ni ono na teks kei na imeli ka yaco mai ena bogi Au nanuma, “au na raica ga vakatotolo na itukutuku oya, kau lesu tale ki na ivolanikalou.”

Io, ni oti e rua na auwa au se wili teks, imeli, vakaleka ni itukutuku, kei na posi ena itukutuku veimaliwai raraba. Niu qai raica na gauna, au kusa yani meu vakarautaki au me baleta na siga oya. Ena mataka oya au calata na noqu vuli ivolanikalou, kena isau au sega ni kania na kakana vakayalo au a vakaninui kina.

Kakana Vakayalo

Au kila ni levu vei kemuni e rawa ni semata. Sa vakalougatataki keda vakalevu na tekinolaji ni gauna oqo. E rawa ni semati keda vei ira na itokani kei na matavuvale, ena itukutuku, kei na itukutuku raraba ni veika e yaco tiko e veiyasai vuravura. Ia, e rawa talega ni vagolei keda tani mai na isema bibi duadua: na keda isema ki lomalagi.

Au taleva tale na veika a tukuna na noda parofita o Peresitedi Russell M. Nelson: “Eda bula tiko qo ena dua na vuravura levu na ka edau yaco kina ka levu na ka e veileti taki kina. Na kena rawa ni yacovi e veigauna na kau itukutuku ni veimaliwai kei na itukutuku

24 na auwa ka bololaki keda tu ga ena itukutuku tawa cegu. Kevaka me da nuitaka me rawa ni da tauvulona na vuqa na domo kei na vuku vakatamata ka valuta tiko na dina, sa dodonu me da vulica me da ciqoma na ivakatakila.”

A vakavulica o Peresitedi Russell M. Nelson, “Ia ena veisiga ka lako mai, ena sega ni rawa na bula tiko vakayalo ke sega na cakacaka veituberi, veidusimaki, ka veivakacegui ni Yalo Tabu.”¹

Ena vica na yabaki sa oti a tukuna o Peresitedi Boyd K. Packer baleta e dua na yavuni dia, ena vuku ni vavaku ni ucacevata, sa tasogo kina vei ira na sala ki na nodra itikotiko ka rawa kina ni ra waloloi ena viakana. Eso na tamata yalovinaka, ena nodra sasaga me ra vakabulai ira na dia, era a sova co madu ena yasanivanua ko ya—e sega ni ka era dau kania na dia, ia era nuitaka ni na bau rawa mada ga ni ra lako sivita kina na vuluibatabata. Ka ni rarawa, ni dua na iwase levu e qai kunei ni ra sa mate. Era kania na co madu, ia a sega ni vakabulabulataki ira, ka ra mani mate kina ena waloloi ni sinai tu na ketedra.²

E levu na itukutuku eda bololaki kina ena itabagauna vakaitukutuku oqo e ivakatautauvata vakayalo ni vakana dia ena co madu—e rawa ni da kania tiko ena siga taucoko ia ena sega ni vakabulabulataki keda.

Evei eda na kunea kina na veivakabulabulataki dina vakayalo? Ena vuqa na gauna, e sega ena noda tiko voli ena tabana vakaitukutuku raraba. Eda na kunea ni da sa “sasaga tikoga [me da] toso ki liu” ena sala ni veiyalayalati, “ka taura matua tikoga na itautauri kaukamea,” ka kania na vuanikau ni bula.³ E kena ibalebale ni dodonu me da taura na gauna e veisiga me da tagutuvi vuravura mai vei keda ka sema ki lomalagi.

Ena nona tadra, a raica o Liai o ira na tamata era sa kania na vuanikau ka ra qai vakanadakuya ena

veivakayararataki ni vale cecere rabai-levu, na viavalevu ni vuravura.⁴ E rawa vei ira na itabagone me ra susugi cake mai ena vuvale Yalododonu Edaidai, dau lakova na veisoqoni kei na kalasi dodonu kece sara ni Lotu, ka vakaitavi sara mada ga ena veicakacaka vakalotu ni valetabu, ka ra qai vakanadaku ki na “veisala vakatabui ka yali yani.”⁵ Na cava e yaco kina qo? Ena vuqa na gauna e baleta, na gauna era lakocuruma tiko kina na iwalewale vakayalo eso, era se bera ni saumaki dina. Era a vakani ia era a sega ni vakabulabulataki.

Kena veibasai, au sa sotava e vuqa vei kemuni na itabagone Yalododonu Edaidai kaukauwa, uluvina, ka yalodina. O ni kila ni o kemuni na luvena tagane kei na yalewa na Kalou ka tu Vua e dua na cakacaka mo ni cakava.

O ni lomana na Kalou ena “yalomudou taucoko, igu, vakasama kei na kaukauwa.”⁶ O ni rokova na nomuni veiyalayalati ka qaravi ira na tani, tekivu mai vale. O ni dau cakacakataka na vakabauta, veivutuni, ka vinaka cake e veisiga, oqori ena kauta mai na reki tudei. O ni sa vakavakarau tiko ki na veivakalougatataki ni valetabu kei na madigi tale eso ena yaco mai ni ko ni sa dau muria dina tiko na iVakabula. Ko ni sa veivuke tiko ena vakarautaki ni vuravura ki na iKarua ni Lako Mai, sureti ira na tamata me ra lako mai vei Karisito ka rawata na veivakalougatataki ni Nona Veisorovaki. O sa semati tu ki lomalagi.

Io, o na dau sotava na ibolebole. Era vakakina na veitabatamata kecega. Oqo na noda gauna, e dodonu me da vakabauta ena yalodina, ka sega ni

vakatitiqa. Au vakadinadinataka ni kila tu na Turaga na noda bolebole, ka sa vakarautaki keda tiko o Koya mai na veiliutaki nei Peresitedi Nelson me da sotava. Au vakabauta na nona kaciva na parofita na lotu yavutaki e vale, tokoni ena veika e caka mai na noda valenilotu,⁷ e caka me vukea noda bula tiko—gumatua sara mada ga—ena gauna oqo ni waloloi.

Yavutaki e Vale

Na cava na kena ibalebale na lotu yavutaki mai vale? Na vuvale e rawa ni duidui sara na kena irairai e vuravura raraba. O lewena beka e dua na mata-vuvale sa tu mai na Lotu e vica vata na kena itabatamata. Se o iko duadua beka ga na lewe ni Lotu ena nomu matavuvale. O na vakawati tiko beka se sega, tiko beka se sega na gone mai vale.

Se cava ga na kemu ituvaki, e rawa ni o kitaka na nomu itikotiko me vanua ni vuli kei na bulataki kosipeli. E kena ibalebale ga me nomu itavi na nomu saumaki mai kei na tubu vakayalo. E kena ibalebale me muri na ivakasala nei Peresitedi Nelson “me [vakavoutaki kina nodra] itikotiko me vanuatabu ni vakabauta.”⁸

Ena rawa ni vakauqeti iko na vunika ni sega ni yaga na veivakabulabulataki vakayalo se, toso cake tale vakalailai, ni rawa ni wawa mada. O koya na dauniveivagolei tani ka ivakatekivu ni lokuyara. Ena kauta mai ki na nomu vakasama eso na ka e kena irairau ni ra ka bibi ia na ka dina, ni ra sega soti. Ena vinakata o koya mo “veinanuyaka na ka e vuqa” mo vakawalena na “dubau ga na ka [e] yaga.”⁹

Au sa vakavinavinaka vakalevu ena vukudrau na noqu “itubutubu yalovinaka,”¹⁰ ka rau a susuga cake na nodrau matavuvale ena dua na itikotiko ni veivakabulabulataki vakayalo, isema ni veilomani kei na itaviqaravi e taucoko

veivakaukawataki. Na ivakavuvuli erau a solia niu se itabagone sa biuti au toka ena dua na vanua vinaka. Kemuni na itubutubu, yalovinaka ni tara cake na isema qaqaco vinaka kei ira na luvemu-ni. Era gadreva e levu cake na nomuni gauna, sega ni lailai.

Tokona na Lotu

Ni o kitaka vakakina, sa tu na Lotu me tokoni iko. Na veika eda sotava ena lotu e rawa ni vaqacacotaka na veivakabulabulataki vakayalo mai vale. Me yacova mai qo, eda sa raica na mataqali veitokoni ni Lotu vaqo ena Wilivola ni Sigatabu kei na Lalai. Eda na raica vakalevu cake ena veisoqoni ni Matabete i Eroni kei na Goneyalewa. Me tekivu ena Janueri oqo, sa na veisau vakalailai na lewenivuli ena soqoni oqo. Ena vakanamata tikoga ena veiulutaga vakosipeli, ia ena vakasotari na veiulutaga oqori ki na *Lako Mai, Mo Muri Au—Baleta na Tamata Yadua kei na Matavuvale*. E veisau lailai wale oqo, ia e rawa ni vakaitamera na kena revurevu ena nodra vakabulabulataki vakayalo na itabagone.

Na mataqali veitokoni cava tale ena vakarautaka na Lotu? Ena Lotu eda na vakaivotavota ena sakaramede, ka na vukei keda me da vakavouya noda yalayala vua na Turaga e veimacawa. Ia ena Lotu eda sota vata kei ira na lewe ni vakabauta ka ra sa vakayacora talega na yalayala vata oya. Na isema ni veilomani eda tara cake vata kei ira na itokani tisaipeli i Jisu Karisito e rawa

ni veitokoni mana sara ki na noda bula vakatisaipeli yavutaki mai vale.

Niu yabaki 14 a toki na neitou mata-vuvale ki na dua na itikitiko vou. Ena sega beka ni vaka e dua na leqa levu vei kemuni, ia ena noqu vakasama ena gau-na oya, sa dua na ka veivakaleqai. E kena ibalebale niu na wavoliti mai vei ira na tamata au sega ni kila. E kena ibalebale o ira kece na cauravou ena noqu tabanalevu era na vuli ena duatani na koronivuli. Ena noqu vakasama yabaki 14, au vakasamataka, “Na cava mada erau cakava kina vaqo vei au noqu itubutubu?” Au nanuma ni sa rusa na noqu bula.

Ia, ena neitou itaviqaravi ni Cauravou, sa rawa niu semata eso na veiwekani kei ira na lewe ni noqu kuoramu, sa yaco me ra noqu itokani. Kena ikuri, sa tekivu me ra kauwaitaka mai noqu bula o iratou na matabisopi kei iratou na dauvakasala ni Matabete i Eroni. Eratou mai sarava noqu qito. Eratou vola mai vei au eso na ivola veivakayaloqataki au se maroroya tu ga me yacova mai nikua. Era a veitarata tikoga kei au ena noqu sa lako i vuli torocake kei na noqu lako i kaulotu. E dua vei ira a tu e rara ni waqavuka ena noqu sa lesu mai vale. Au na dau vakavinavinaka tu ga me tawamudu vei ira na taciqa vinaka oqo kei na loloma cokovata kei na nanamaki cecere. Era dusia vei au na lomalagi, ka yaco na bula me serau, mamarau, ka rekitaki.

Me vaka ni da itubutubu ka iliuliu, me da vukei ira vakacava na itabagone me ra kila ni ra sega ni lakova duadua voli na salatu ni veiyalayalati? Me ikuri

ni tara isema ni veiwekani yadua, eda sureti ira mai ki na veisoqoni lelevu kei na ka lalai—mai na koniferedi ni MST kei na keba ni itabagone ki na itaviqaravi vakamacawa ni kuoramu kei na kala-si. Kakua ni beca na kaukauwa e yaco mai ena noda soqoni vata kei ira tale eso era tovolea tale tikoga me ra kaukauwa. Kemuni na bisopi kei na iliuliu tale eso, yalovinaka ni vakanamata ena nodra vakabulabulataki na gonelalai kei na itabagone ena nomuni tabanalevu. Era gadreva e levu cake na nomuni gauna, sega ni lailai.

Se o iliuliu, veitikivi nomudrau vale, lewe ni kuoramu, se dua ga na itokani Yalododonu, kevaka e donumaki iko na madigi mo tara na nona bula e dua na gone, vukea me sema ki lomalagi. Na nomu veivakayararataki e rawa ni o koya sara ga na “veitokoni ni Lotu” e gadreva na itabagone oqori.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, au vakadinadinataka ni tu ena ulu ni Lotu oqo o Jisu Karisito. Sa vakauqeti ira tiko na iliuliu o Koya ka dusimaki keda ki na veivakabulabulataki vakayalo eda gadreva me da bula ka gumatua kina ena gauna e muri oqo. Na veivakabulabulataki vakayalo oqori ena vukei keda me da vakabauta ena yalodina, ka sega ni vakatitiqa. Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Russell M. Nelson, “iVakatakila ki na Lotu, iVakatakila ki na Noda Bula,” *Liaona*, Me 2018, 96.
2. Jeffrey R. Holland, “Teaching and Learning in the Church,” *Ensign*, June 2007, 96.
3. 1 Nifai 8:30.
4. Raica na 1 Nifai 8:24–28; 11:36.
5. 1 Nifai 8:28.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 4:2.
7. Raica na Russell M. Nelson, “iDola ni Vosa,” *Liaona*, Nove. 2018, 7.
8. Raica na Russell M. Nelson, “Me Da iVakaraitaki Uasivi ni Yalododonu Edaidai,” *Liaona*, Nove. 2018, 113.
9. Luke 10:41–42.
10. 1 Nifai 1:1.

MAI VEI ELDER D. TODD CHRISTOFFERSON
Ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua

Nodra Reki na Yalododonu

E yaco mai na reki ena noda muria na ivakaro i Karisito, ena noda uabaleta na yaluma kei na malumalumu ena Vukuna, kei na noda veiqaravi me vaka na Nona veiqaravi.

Na parofita ni iVola i Momani o Inosi, na makubui Liai, a vola me baleta e dua na ka a sotava ni se gone. Ni vakasasa duadua voli e veikau, sa tekivu me vakananuma vakatitobu o Inosi na ivakavuvuli nei tamana, o Jekope. E tukuna o koya, “Ka a lutu vakavinaka sara ki lomaqu na veivosa kau a dau rogoca vakawasoma ni dau vosataka ko tamaqu me baleta na bula tawamudu, kei na nodra reki na yalododonu.”¹ Ena waloloi ni yalona, a tekiduru ena masu o Inosi, e dua na masu vakasakiti ka taura na siga taucoko laki bogi vaka; e dua na masu ka kauta mai vua na ivakatakila cecere, veivakadeitaki, kei na yalayala.

E levu na ka eda rawa ni vulica mai na veika a sotava o Inosi, nikua e voqa voli ga ena noqu vakasama na nona nanuma toka o Inosi na vosa nei tamana me baleta “nodra reki na yalododonu.”

Ena koniferedi ogo ena tolu na yabaki sa oti, a vosa kina o Peresitedi Russell M. Nelson me baleta na reki.² Ena maliwa ni veika tale eso a kaya kina:

“Na reki eda vakila e vakatau vakalailai sara ena ituvaki ni noda dui bula

ia sa baleta vakatabakidua na veika e vakanamata kina na noda bula.

“Ni vakanamata noda bula ki na ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou . . . kei Jisu Karisito kei na Nona kosipeli, e rawa ni da vakila na reki veitalia na cava e yaco tiko—se sega ni yaco tiko—ena noda bula. Na reki e yaco mai Vua vakakina ena Vukuna. . . . Vei keda na Yalododonu Edaidai, e vuni reki o Jisu Karisito!”³

O ira na Yalododonu sai ira era sa curuma na veiyalayalati ni kosipeli ena papitaiso ka ra segata tiko me ra muri Karisito vaka ni ra Nona tisaipeli.⁴ O koya, na nodra “reki na yalododonu” sa ivakaraitaki ni reki ni da sa yaco me vakataki Karisito.

Au gadreva meu vosa ena reki e vu mai na noda muria na Nona ivunau, na reki e yaco mai na noda uabaleta na yaluma kei na malumalumu ena Vukuna, kei na reki e tiko ena veiqaravi me vakataki Koya.

Na Reki ena Noda Muria na iVunau i Karisito

Eda bula ena itabagauna ni vaqara marau ka ra beca kina e vuqa na bibi ni ivunau ni Turaga se ra vakanadaku ya ga vakadodonu. E sega ni lailai, na tamata era dau vakawalena na ivakaro vakalou me vaka na lawa ni tiko savasava, na itagede ni dina, kei na savasava ni Siga ni Vakacecegu era dau gumatua ka rawata na bula vinaka, ena so na gauna e levu cake sara mai vei ira era segata tiko me ra talairawarawa. Sa tekivu me ra nanuma eso kevaka e yaga tiko na igu kei na solibula. Era a kudru ena dua na gauna na kai Isireli ena gauna e liu:

“Sa tawayaga na qarava na Kalou; ia ka cava na betena na noda maroroya na nona veicakacaka vakalotu, ka ni da sa lako vakaloloku voli talega ena mata ni Turaga ni Lewevuqa?”

“Eda sa vakatokai ira na viavialevu me ra tamata mamarau; io, ni ra tamata rawa ka tale ga ko ira na daucaaka ca; ka ra sa sereki talega ko ira era vakatovo-lea vakaca na Kalou.”⁵

Dou wawa, sa kaya na Turaga, me yacova “na siga au na kumuna kina na noqu iyau talei Ia ko ni na qai . . . kunea sara ni sa duatani na yalododonu ka duatani na tamata ca, a sa duatani ko koya sa qarava na Kalou ka duatani

ko koya sa sega ni qaravi koya.”⁶ O ira na daucaka ca “ena vakalekaleka ga na nodra marautaka na nodra cakacaka,” ia e sega ni dau tudei.⁷ Nodra reki na Yalododonu e tudei.

Na Kalou e raica na ka ena kedra ituvaki dina, ka wasea vei keda o Koya na irairai oqori ena Nona ivunau, ena tuberi keda vakavinaka mai na barinisavu kei na qara ni bula oqo ki na reki tawamudu. E vakamacalataka na Parofita o Josefa Simici: “Ni vakavulici keda na Nona ivunau e baleta na tawamudu; baleta na Kalou e raici keda me vaka ni da sa tu ena tawamudu; e tiko ena tawamudu na Kalou, ka sega ni raica na ituvaki ni ka me vakataki keda.”⁸

Au se bera vakadua ni sotava e dua a qai raica na kosipeli ni sa qase ka sega ni diva me a raica taumada. “Isa, na digidigi ca kei na cala a rawa meu drovaka,” era na kaya. Na ivakaro ni Turaga e noda idusidusi ki na veidigidigi vinaka kei na kena isau marautaki. Sa dodonu kina me da reki ka vakavinavinakataki Koya ni vakaraitaka vei keda na sala daumaka cake oqo.

Ni yabaki tinivakacaca, a lolo ka masumasu tiko ena tolu na siga o Sister Kalombo Rosette Kamwanya mai D.R. Congo, sa veiqaravi tiko oqo ena tabana ni kaulotu na Côte d’Ivoire Abidjan West, me kila na ka e vinakata na Turaga me kitaka. Ena dua na raivotu vakasakiti ena bogi, a vakaraitaki vua e rua na vale, dua na valenilotu ka dua sa qai mai kila ena gauna oqo ni valetabu. A tekivu vaqagara ka kunea na valenilotu a raica ena nona tadra. E vaqo na ivakatakilakila, “Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.” A papitaiso o Sister Kamwanya oti qai o iratou na tinana kei na ono na ganena. E kaya o Sister Kamwanya, “Niu ciqoma na kosipeli, au vakila niu vaka e dua na manumanu sa sereki mai na noqu vesuki tu. E vakasinaiti na yaloqu ena reki. . . . E vakadeitaki vei au ni lomani au na Kalou.”⁹

Ni da muria na ivunau ni Turaga e rawa kina vei keda me da vakila tauco ko na Nona loloma. Na sala dodonu ka qiqo ni vakamuri ni vunau e liutaki keda ki na vunikau ni bula, na vuna kei na vuana, na kena e kamica ka “gadrevi

vakalevu duadua mai vei ira na kena vo,”¹⁰ sa dua na ivakatakilakila ni loloma ni Kalou ka vakasinaita na yaloda “ena marau levu sara.”¹¹ E kaya na iVakabula:

“Kevaka dou sa talairawarawa ki na noqu vunau, dou na tiko ga ena noqu loloma; me vaka kau sa talairawarawa ki na vunau nei Tamaqu, ka tiko ga e na nona loloma.”

“Au sa vosataka na veika oqo vei kemudou, meu sa *marau* tikoga ena vukumudou, ka me sinai na *nomudou* rarama.”¹²

Na Reki ena Noda Uabaleta ena Vukui Karisito

Ni da sa muria sara tiko mada ga ena yalodina na ivunau, e tu na veivakatovolei kei na leqa e rawa ni vakataotaka noda reki. Ia ni da segata me da uabaleta na veibolebole ena nona veivuke na iVakabula, ena taqomaka na reki eda vakila ena gauna oqo kei na reki eda namaka tiko. E vakadeitaki ira Nona tiaipeli na Karisito, “Dou na kunea e vuravura na rarawa: ia mo dou vakacegu; au sa vakamalalumumutaki vuravura.”¹³ Sai koya na noda gole Vua, talairawarawa Vua, vesuki keda Vua, ena veisau kina na rarawa me reki. Au cavuta mada e dua na ivakaraitaki.

Ena 1989, a veiqaravi voli o Jack Rushton vakaperesitedi ni iTeki na Irvine California Stake (USA). Ena dua na vakacagicagi vakamatavuvale ena baravi mai California, a vakasisi voli o Jack qai viritaki koya na ua ki na dua na vatu dromu, a ramusu na domona ka mavoa vakaca na nona suitu. Qai kaya e muri o Jack, “Ena gauna ga au tavulaki kina, au kila sara ga niu sa paralase.”¹⁴ Sa sega tale ni rawa ni qai vosa se cegu mada ga vakataki koya.¹⁵

Era veitokoni na matavuvale, itokani, kei ira na lewe ni iteki vei rau o Brother Rushton kei na watina o Jo Anne, e oka kina na nodra veisautaka e dua na iwase

Sister Kalombo Rosette Kamwanya

Jack kei Jo Anne Rushton

ni nodrau vale me rawa ni vakayagataki kina na idabedabe qiqi nei Jack. Sa mani yaco o Jo Anne me dauveiqaravi naba dua nei Jack ena 23 na yabaki ka tarava. Ni cavuta na italanoa ena iVola i Momani ena nona sikovi ira na Nona tamata na Turaga ena gauna ni nodra rarawa ka vakamamadataka nodra icolacola,¹⁶ a kaya o Jo Anne, “E dau vakurabuitaki au na mamada ni yalo au vakila ena noqu qarava voli na watiqu.”¹⁷

Na veisau ena nona igacagaca ni cegu a rawa kina ni vosa tale o Jack, ena loma ga ni yabaki oya, sa kacivi o Jack me qasenivuli ni iVunau ni Kosipeli ka peteriaki ni iteki. Kevaka me na solia e dua na veivakalougatataki vakapeteriaki, e dua tale na matabete me na biuta na ligai Brother Rushton e uluna na tamata e vakalougatataki qai taura toka na ligana ena gauna ni veivakalougatataki. A qai mai takali o Jack ena Siganiisucu ni 2012, ni oti e 22 na yabaki ni veiqaravi yalodina.

Ena dua na veivakatarogi, a dikeva kina o Jack: “Ena yaco na leqa ena noda dui bula kece, oqori e tiki ni bula ena vuravura oqo. Eso na tamata era nanuma ni lotu se noda vakabauta na Kalou ena taqomaki keda mai na veika ca. Au sega ni vakabauta ni donu oya. Au nanuma ni ka dodonu oya kevaka e kaukauwa noda vakabauta, ni yaco na ka ca, ena yaco dina, eda na rawa ni sotava. . . . A sega vakadua ni yavalati noqu vakabauta, ia e sega ni kena ibalebale oya niu sega ni dau lomaocaoca. Au vakabauta se qai vakadua ena noqu bula meu laubili ki na dua na vanua dredre sara, ka sega na vanua meu dro bula kina, au mani goleva na Turaga, me yacova mai nikua, au vakila na drodro mai ni marau.”¹⁸

Oqo na siga era dau bololaki kina ena tabana ni vakauitukutuku raraba vakakina e matanavotu o ira era dau

rokova na nona itagede ni isulusulu, veivakamarautaki, kei na savasava vakaveiyacovi na Turaga. E vakavuqa ni o ira na itabagone kei na cauravou goneyalewa itabaqase Yalododonu vakakina o ira na marama kei na tina, era dau colata na kauveilatai oqo ni veivakalialiai kei na veivakacacani. E sega ni rawarawa na kena uabaleti na veivakatotogani vaqo, ia nanuma tiko na vosa nei Pita: “Kevaka dou sa vakasewasewani ena vuku ni yaca i Karisito, dou sa qai kalougata kina ni sa tu vei kemudou na yalo sa vakarokorokotaki kei na Yalo ni Kalou: sa vosa vakacacataki Koya ko ira oqori, a sa vakarokorokotaka koi kemudou.”¹⁹

Ena Were ko Iteni, erau bula savasava tu o Ivi kei Atama, “e sega nodrau marau ni rau sega ni kila na rarawa.”²⁰ Ia oqo, ni da sa tamata yalomatua, eda na kunea na reki ni da uabaleta na rarawa ena kena ituvaki cava ga, ena ivalavala ca, veivakatovolei, malumalumu, se dua tale na itatao ni bulamarau. Oqo na reki ni da sa vakila na toso ena sala

vakatisaipeli; na reki ni “sa bokoci na nodra . . . ivalavala ca, ka sa vakacegu na nodra vakasama”²¹ na reki ni sa vakila e dua na rabailevu kei na tubu ni yalona ena loloma soliwale i Karisito.²²

Na Reki ena Noda Veiqaravi Vakarisito

E kune reki na iVakabula ena nona rawata vei keda na tawamate rawa kei na bula tawamudu.²³ Ni vosa me baleta nona Veisorovaki na iVakabula, e kaya o Peresitedi Russell M. Nelson:

“Me vaka sa ulumatua ni noda ivakaitaki o Jisu Karisito, ‘o koya a vosota na kauveilatai ena vuku ni reki a tu e matana’ [Iperiu 12:2]. Vakasamataka mada o ya! Me rawa Vua me vosota na ka dredre duadua se qai bau vosoti rawa e vuravura, a vakanamata na noda iVakabula ena *reki*!”

“Ia na cava na reki a tu e Matana? E ka dina e okati kina na reki ni veisavai, veivakabulai, kei na noda vaqacacotaki; na reki ni kena saumi na nodra ivalavala ca o ira kece era na veivutuni; na reki ni

kena rawati vei kedaru me daru lesu tale ki vale—ena savasava kei na kilikili—me da laki bula vata kei rau na noda iTubutubu Vakalomalagi kei na matavuvale.”²⁴

E vakakina na reki “sa tu e matadaru” sai koya na reki ni nodaru vukea na iVakabula ena Nona cakacaka ni veivueti. Me vaka ni da kawa ka luvei Eparaama,²⁵ eda vakaitavi ena nodra vakalougatataki na veimatavuvale kece sara e vuravura “ena veivakalougatataki ni Kosipeli, sai koya na veivakalougatataki ni veivakabulai, io na bula tawamudu.”²⁶

Au nanuma kina na vosa nei Alama: “Ogo na noqu lagilagi de na rawa meu iyaya ni cakacaka ena liga ni Kalou meu kauta mai eso na yalo ki na veivutuni; ka sai koya ogo na noqu marau.

Ia raica, sa vakasinaiti na yaloqu ena marau, ni’u sa raica ni ra sa veivutuni vakaidina e vuqa na wekaqu, ka ra lako mai ki vua na Turaga na nodra Kalou. . . .

“Ia au sega ni marautaka na noqu rawa ka ga vakai au, ia sa vuabale na noqu marau ena vuku ni nodra rawa ka na wekaqu, era a lako cake ki na vanua ko Nifai. . . .

Ogo, ni’u vakananuma na nodra rawa ka vinaka na wekaqu sa yavalata na yaloqu, ka vovoleka sara me biuta yani na yagoqu, ni sa vakakina, ena levu ni noqu marau.”²⁷

Na vua ni noda veiqaqaravi ena Lotu era tiki ni reki sa “vakarautaki tu vei keda.” Ena veigauna mada ga ni yalolailai se lomaocaoca, eda na veiqa-ravi ena yalovosota ni da raica tikoga na reki ena noda vakamarautaka na Kalou

ka kauta mai na rarama, vakacegu, kei na marau vei ira na Luvena, o ira na tacida kei na ganeda.

Ni rau tiko voli e Haiti ena vula sa oti me vakatabui na Valetabu e Port-au-Prince, erau a sotava o Elder David kei Sister Susan Bednar e dua na goneyalewa a mate na watina ena vica na siga e liu ena dua na vakacala ka. Erau lolosi vata kaya. Ia ena Sigatabu sa toka na marama talei ogo ena nona itutu vaka-veidusimaki ena soqoni ni vakatatabu, ena matadre-dre malua vei ira era curu yani.

Au vakabauta ni ituvuka ni nodra “reki na yalododonu” e yaco mai ena nodra kila ni a vakatakekere na iVakabula ena vukudra,²⁸ ka sega ni dua ena vakasamataka rawa na reki [ena vakasinaita] na yaloda [ni] da [rogoci Jisu] ni masulaki keda vei Tamana.”²⁹ Au vakadinadinata vata kei Peresitedi Russell M. Nelson, na reki e isolisoli vei ira na Yalododonu yalodina “era sa vosota oti na kauveilatai ni vuravura”³⁰ kei ira era “nakita voli me ra bula vakadodonu, me vaka e vakavuvulitaka o Jisu Karisito.”³¹ Me taucoko na nomuni reki, sa noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Inosi 1:3.
2. Raica na Russell M. Nelson, “Reki kei na Bula Vakayalo,” *Liaona*, Nove. 2016, 81–84.
3. Russell M. Nelson, “Joy and Spiritual Survival,” 82.
4. Raica na Bible Dictionary, “Saint.”
5. Malakai 3:14–15.
6. Malakai 3:17–18.
7. E kaya na iVakabula ia kevaka e dua na lotu (se dua na bula) “sa sega ni tara cake ena noqu kosipeli ka sa tara cake ga ena cakacaka ni tamata se ena cakacaka ni tevero, au sa kaya vakaidina vei kemuni, ena vakalekaleka ga na nodra marautaka na nodra cakacaka, ia ena dua na gauna lekaleka, ena yaco mai na ivakataotioti, ka ra na tamusuki sobu ka biu ki na bukawaqa ka sega ni lesu rawa mai kina” (3 Nifai 27:11).
8. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 475.
9. iVola vakaitaukei.
10. 1 Nifai 11:22; raica talega 1 Nifai 8:11.

11. 1 Nifai 8:12.
12. Joni 15:10–11; vakaikuritaki.
13. Joni 16:33.
14. Jack Rushton, ena “Faith in Adversity: Jack Rushton and the Power of Faith,” SmallandSimpleTV, 2 ni Sepi. 2, 2009, YouTube.com.
15. Raica na Allison M. Hawes, “It’s Good to Be Alive,” *Ensign*, Epe. 1994, 42.
16. Raica na Mosaia 24:14.
17. Jo Anne Rushton, ena Hawes, “It’s Good to Be Alive,” 43.
18. Jack Rushton, ena “Faith in Adversity: Jack Rushton and the Power of Faith.”
19. 1 Pita 4:14. Nanuma talega na yalayala ena 2 Nifai 9:18 kei na 3 Nifai 12:12.
20. 2 Nifai 2:23; raica talega na Mosese 5:10–11.
21. Mosaia 4:3.
22. Eda nanuma na vosa nei Jemesa ka a vakauqeti Josefa Simici me “kereka vua na Kalou” (Jemesa 1:5). Segsoti ni da kila vinaka sara na veitikina ni bera oya: “Oi kemudou na wekaqu, dou nanuma me ka ni reki sara, ni dou sa lutu ki na ka e vuqa sa dauveivakatovolei; “Ni dou sa kila sa vakatubura na dauvosota na vakatovolei ni nomudou vakabauta. “Ia me tini vinaka na cakacaka ni dauvosota, mo dou vinaka taucoko sara kina, me kakua na ka e yali” (iVakadewa nei Josefa Simici, Jemesa 1:2 [ena Jemesa 1:21, ivakamacala e botona a]; Jemesa 1:3–4).
23. Raica na Mosese 1:39.
24. Russell M. Nelson, “Joy and Spiritual Survival,” 82–83; kurivi ena ilavelave taumada.
25. “Ia kevaka dou sa nei Karisito, dou sa qai kawa i Eparaama, kei na itaukei me vaka na vosa ni yalayala” (Kalatia 3:29; raica talega Nai Vakatekivu 22:18; 26:4; 28:14; Cakacaka 3:25; 1 Nifai 15:18; 22:9; Vunau kei na Veiyalayalati 124:58).
26. Eparaama 2:11.
27. Alama 29:9–10, 14, 16. Ia ogo, sa kaya vei keda na Turaga, “Kevaka sa vuabale na nomudrau marau ena dua na yalo drau sa kauta mai vei au ki na matanitu i Tamaqu, sa na vakacava na levu ni nomudrau marau kevaka drau sa kauta mai e levu na yalo kivei au!” (Vunau kei na Veiyalayalati 18:16). A yalataki vei ira na Nifaiti e Lewe Tolu na taucoko ni reki baleta ni ratou a gadreva me ratou kauta mai na yalo vei Karisito “ni se tu ga na vuravura” (3 Nifai 28:9; raica talega na 3 Nifai 28:10).
28. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 45:3–5.
29. 3 Nifai 17:17.
30. 2 Nifai 9:18.
31. Russell M. Nelson, “Reki kei na Bula Vakayalo,” 84.

MAI VEI MICHELLE CRAIG
Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Goneyalewa

Na Rawaka Vakayalo

*Me vaka ni ko tisaipeli yalodina i Jisu Karisito,
e rawa ni ko ciqoma na veivauqeti yadua kei
na ivakatakila ka veidonui kei na Nona ivunau
ka a buli vei iko.*

Niu sa biubiu tiko mai ena dua na keba ni Goneyalewa ena vulaikataka-ta oqo, e a solia vei au e dua na ivola lailai e dua na goneyalewa. E loma, e taroga o koya, “Au na kila vakacava ni via tukuna vei au na Kalou e dua na ka?” Au *taleitaka* nona taro. E tagica na yaloda me semati ki na noda itikitiko mai lomalagi. Eda vinakata meda vakila ni da gadrevi ka yaga vakalevu. Ia e vuqa na gauna eda dau guta meda kila na duidui ni ka eda vakasamataka tu

ga kei na malumu ni veivakauqeti ni Yalotabu? O ira na parofita, eliu kei ira edaidai, era vakavulica ni “kevaka e dua na ka e veisureti ka veidreti me caka vinaka, e lako mai vei Karisito.”¹

Ea dulaka mai o Peresitedi Russell M. Nelson e dua na veisureti rawarawa, qaqa: “Kemuni na taciqa kei na ganequ lomani, au sa, *masuti* kemuni mo ni vakatubura nomuni *rawaka vakayalo* mo ni ciqoma rawa kina na ivakatakila. . . . Digia mo cakava na cakacaka

vakayalo ka gadreva mo marautaka kina na isolisoli ni Yalo Tabu ka rogoca na domo ni Yalotabu me wasoma cake ka me makare cake.”²

Sa noqu gagadre ena mataka nikua meu vosa vei kemuni mai utoqu ena va na sala me vakatubura na nomuni rawaka vakayalo mo ni rawata kina na ivakatakila.

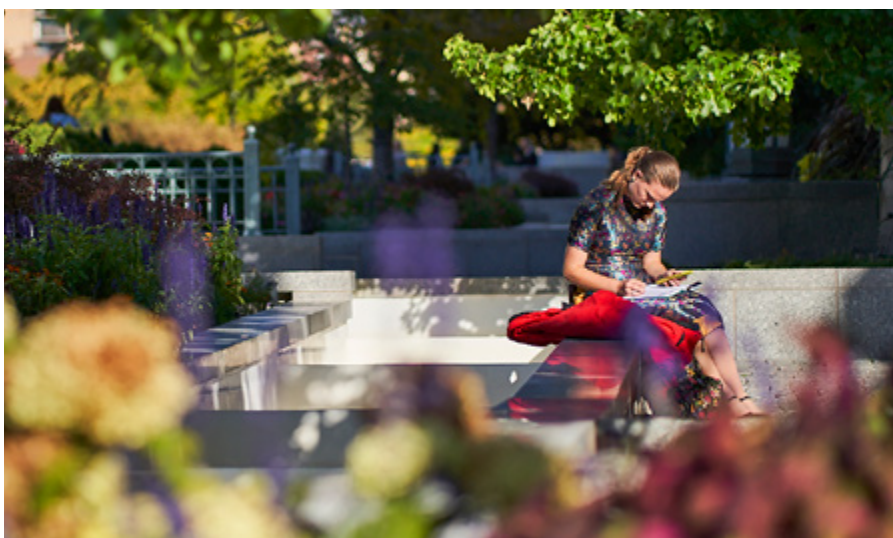
1. Me Vu mai yalomu mo Cakava na Gauna kei na Vanua mo Rogoca kina na Domo ni Kalou

Ni ko digia mo vakatakilakilataka ka vakatabakiduataka na gauna e veisiga mo toro voleka ki na domo ni Kalou, vakabibi ena iVola i Momani, e na yaco na gauna, e sa na matata vinaka vei iko na Domona ko na kila vinaka talega.

Ena veibasai, na *veivakasesei* kei na *kosakosa* ka sinai tu e vuravura kei na noda veivale kei na noda bula e rawa nira vakadredretaka meda rogoca na Domona. Na gagadre ni bula e veisiga e rawa ni osota noda vakasama kei na lomada, ke sega ni da qaqarauni, ena sega na vanua me yaco kina na veivauqeti malumu ni Yalo Tabu.

Na Parofita o Josefa Simici ea vakatavulica ni dau vakavuqa me vakaraitaki Koya na Kalou “vei ira na tamata yadua ena gauna vakatikitiki, e nodra loqi; ena lekutu se iteitei, ia ka vakararaba ni sega ni rogovaki se mauwetaki.”³

E vinakata me wasei keda tani mai na domo ni Kalou o Setani ena nona saga meda kua ni tiko ena veivanua vagagalu oqori. Kevaka e vosa na Kalou ena domo lailai, rogo malumu, e dodonu vei iko kei au me daru toro voleka me rogoci Koya. Raitayaloyalotaka mada na cava ena yaco kevaka eda guta sara meda sema tiko kei lomalagi me vaka na noda dau sema kei na Wi-Fi! Digia e dua na gauna kei na vanua mo vakarorogo kina ki na domo ni Kalou e veisiga. Ka mo kua sara ni vakacala na

gauna bibi oqo, ni vuqa sara na ka ena vakatautaki kina!

2. Cakava kua ni Vakabera

Ni ko ciqoma na veivakauqeti ka cakava ena vu ni yalomu, e rawa ni vakayagataki iko na Turaga. Na kena levu ni nomu cakava, na levu ni kena matata cake tikoga vei iko na domo ni Yalotabu. Ena tubu cake na nomu kida-va na veituberi ni Kalou ia o Koya ena “yalorawarawa me vakatakila na Nona nanuma kei na lewa.”⁴ Kevaka ko bera, ko na rawa ni guilecava na veivauqeti se ko na calata na madigi mo vukea kina e dua ena vukuna na Kalou.

3. Me Veitalai vei iko na Turaga

Na masu ka rairai dau guta me sau- ma na Tamada Vakalomalagi sa ikoya na noda vakatakekere meda tuberi yani vua e dua ka gadreva noda veivuke. E vakatavulici keda o Peresitedi Eyring meda vakasaqara na ivakatakila ka taroga na Kalou o cei eda rawa ni vukea ena vukuna. “Kevaka ko taroga na taro eso vakaoqo, na Yalo Tabu ena lako mai ka ko na vakila ni ko tosoi yani ki na veika ko rawa ni cakava e vukudra na tani. Ni ko lako yani mo cakava na veika oya, o sa lako tiko ena veitalai ni Turaga, ia ni ko sa lako ena veitalai ni Turaga, ko na rawata na isolisoli ni Yalo Tabu.”⁵

E rawa ni ko masu ka kerea vua na Turaga e dua na ilesilesi. Ni o cakava oqo, e rawa ni vakayagataka o Koya na nomu kilaka me rawati kina na Nona cakacaka cecere.

Na tukaqu, o Fritz Hjalmar Lundgren, ea biuvanua mai Siwiteni ena yabaki 19. A yaco taudua mai ki Amerika o koya, kei na nona kato kei na ono walega na yabaki vakavuli. E sega ni rawa ni vosa vakavalagi, ka mua na nona ilakolako ki Oregon ka laki cakacaka kina vaka dautakau, ka ratou laki lewena kina na Lotu kei tubuqu

vata kei tinaqu. A sega ni bau liutaka e dua na tabanalevu, ia a dua o koya na dauniveituberi yalodina ni vuvale, ea kauta lesu mai e sivia ni 50 na mata- vuvale duidui mera lesu tale mai ki na Lotu. E kitaka vakacava oya?

Ni sa mate oti ko Tukaqu, au a vakaraica tiko nona kato ni ivola kau raica sara e dua na ivola ka vola e dua na turaga a suka lesu mai ki lotu baleta na loloma nei Tukaqu. E wiliki ena ivola, “Na ivunivuni nei Brother Fritz, au vakabauta, ni o koya e dau cakava tiko ga na ilesilesi mai vua na Tamada Vakalomalagi.”

O ya na ivola mai vei Brother Wayne Simonis. E sikovi koya o Tukaqu ka laki kilai iratou yadudua na lewe ni matavu- vale. Ni toso tiko na gauna ea tukuna vei iratou ko Tukaqu ni ratou gadrevi ka sureti iratou me ratou mai lotu. Ia ena Sigatabu oya, ea yadra o Brother Simonis kei na dua na lomaleqa—e se bera ni vadokana vou nona vale ka namaki na uca ena macawa koya. E nanuma o koya me lako ga ki valenilotu, ka laki lululu vei Tukaqu, ka lesu tale ki

vale me laki vakaotia na doka ni vale. E rawa ni ratou tiko nona matavuvale ena sakaramede ke sega o koya.

A yaco kece me vaka nona ituvatuva, ia ni sa tiko e doka ni vale ea rogoca e dua ni kaba tiko yani ena ikabakaba. Ena ka e tukuna: “Niu rai cake yani . . . sa tu e tuvuka ni ikabakaba o Brother Fritz. Ea solia mai nona matadredredre levu. E liu, au a madua me vaka e dua na gonevuli ka tobo ni dro mai koroni- vuli. Oti ya . . . e qai tuburi au na cudru. [Ia a luvata ga o Brother Fritz] nona kote ni vunau ka liliga ena ikabakaba. Ni viviga cake tiko na liga ni nona sote vulavula, ea vuki mai vei au ka kaya, ‘Brother Simonis, e tiko beka e dua tale nomu ituki? Sa rui bibi beka na caka- caka qo ke sega ke na sega ni ko biuti ratou tu yani nomu matavuvale, ia ke sa vakaoya na kena bibi, au vinakata meu vukei iko.’ Niu raica yani na yaloka ni matana, au raica ga kina na yalovinaka kei na loloma va-Karisito. E yali vaka- dua noqu cudru. Au biuta sobu noqu iyaya ena Sigatabu koya kau muria sobu na ikabakaba kei na wekaqu vinaka oqo ka lesu tale ki valenilotu.”

E taura mai vua na Turaga ko Tukaqu nona ilesilesi ka kila ni gadrevi vua me vakasaqarai ira na sipi lako sese. Me vakai ratou ga na lewe va na turaga ka ratou kauta na wekadratou paralase ki na dela ni vale ka vakatuku- tukutaki koya sobu me vakabulai koya ko Jisu Karisito,⁶ e vaka talega kina na ilesilesi nei Tukaqu ni kauti koya ki na delavuvu ni vale. Na Turaga e solia na ivakatakila vei ira era vakasaqara tiko mera vukei na tani.

4. Vakabauta ka Vakararavi

Au a qai wilika walega, me baleta e dua tale na daukaulotu cecere ka taura nona ilesilesi mai vua na Turaga. A vakavulica tiko ko Eroni na nodra tui na Leimanaiti, ka lomatarotaro tiko

se cava ka sega ni mai vakavulici koya talega kina ko Amoni na taci Eroni. “A sa kaya vua na tui ko Eroni: Raica, sa kacivi koya na Yalo ni Turaga ki na *dua tale na sala*.⁷

E vosa ki lomaqu na Yalotabu: koi keda yadua e tu na itavi duidui meda vakayacora, ia ka so na gauna e rawa ni kacivi keda na Yalotabu ki na “dua tale na sala.” E vuqa tu na sala meda tara cake kina na matanitu ni Kalou me vaka ni da sa tisaipeli ni caka-veiyalayalati, ka dau muria- na veiyalayalati i Jisu Karisito. Me vaka ni ko Nona tisaipeli yalodina, e rawa ni ko ciqoma na veivauqeti yadua kei na ivakatakila ka veidonui kei na Nona ivunau ka a buli vei iko. E tu na itavi e vakatabakidua ga vei iko mo cakava ena bula qo ka na soli vakatabakidua mai na veituberi me rawati vakavinaka kina.

Ko Nifai, na taci Jereti, kei Mosese talega eratou donuya kece na wasawasa levu me ratou kosova—ka duidui na sala eratou cakava kina. Sa “cakacakataka na kau ena kedra icakacaka matai sara” o Nifai.⁸ E tara na taci Jereti na waqa me “sa dregati matua sara na nodra waqa me vaka na dari.”⁹ Me vaka sa “lako ena qele mamaca e loma ni wasawasa” ko Mosese.¹⁰

Eratou dui ciqoma yadudua na veidusimaki, ka caka me nodratou yadudua, ka ratou vakanuinui kina ka cakacakataka. Na Turaga e nanumi ira era talairawarawa ia ena vosa i Nifai ena, “vakarautaka rawa mada e dua na sala [vei keda] meda rawata kina na ka sa vakarota vei keda ko koya.”¹¹ Raica ni tukuna tiko ko Nifai, “e dua na sala”—sega ni “na sala.”

Eda dau calata beka se biliga na illesilesi yadua mai vua na Turaga baleta ni a vakarautaka o Koya “e dua na sala” ka dua tani mai na ka eda namaka?

A kau yani ko tukaqu ki na dua na vanua sega ni namaki—vakasutu

vinaka, ena delavuvu ni vale, ena Sigatabu. Vakarakavi vua na Kalou me liutaki iko, kevaka mada ga e rairai duatani na sala mai na ka o namaka se duidui mai na kena vo.

O ira na Yalododonu eDaidai era yaco mai ena duidui ibulibuli kei na kedra levu, ia “era sa tautauvata vua na Kalou”—“na tamata loaloa kei na tamata vulavula, na bobula kei na galala, na tagane kei na yalewa,” dawai kei na vakawati, vutuniyau se dravudra-vua, gone se qase, lotu makawa kei na curuvou walega.¹² Veitalia se o cei o iko se cava o sotava tiko, o sa sureti ki na teveli ni Turaga.¹³

Ni sa yaco me serekali ni nomu bula e veisiga mo vakasaqara ka kitaka na lewa i Tamada, o na yaco, vakaidina sara, mo muataki ki na veisau kei na veivutuni.

Na parokaramu vou ni Lotu baleti ira na gone kei na itabagone e tara cake ena yavu ni vuli me vakasaqara na ivakatakila, me kilai kina na cava e vinakata na Turaga meda cakava, ka qai cakacaka ki na veidusimaki oya. Oi keda yadua, veitalia na yabaki se ituva-ki e rawa ni da sasaga meda *vakasaqara*, *ciqoma*, ka *cakacaka*. Ni ko muria na ivakarau tawamudu oqo ka lesi mai me baleta noda gauna, ko na toro voleka

sara kina vei Jisu Karisito—Nona lolo- ma, Nona rarama, Nona veidusimaki, Nona vakacegu, kei na Nona kaukauwa me veivakabulai ka vakayaco ka. Ia ko na tubucake ena nomu rawaka vakaya- lo mo yaco mo dua na iyaragi ni veisiga e Ligana me vakavutukanataki kina na Nona cakacaka cecere. Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. David A. Bednar, ena Mata ki na Mata vata kei Elder kei Sister Bednar (soqoni ni kakaburaki ni itabagone e vuravura raraba (Me 12, 2015), facetoface.ChurchofJesusChrist.org; raica talega na Moroni 7:16.
2. Russell M. Nelson, “iVakatakila ki na Noda Lotu, iVakatakila ki na Noda Bula,” *Liaona*, Me 2018, 96; vakaikuritaki.
3. *Noda iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 121.
4. Russell M. Nelson, “iVakatakila ki na Lotu, iVakatakila ki na Noda Bula,” 94.
5. Henry B. Eyring, ena “President Eyring 1990s,” *Deseret News*, Epe. 2, 2009, deseretnews.com.
6. Raica na Marika 2:1–12.
7. Alama 22:4; ivakabibi e kuri.
8. 1 Nifai 18:1.
9. Raica na Ica 6:5–8.
10. Na Lako Yani 14:29.
11. 1 Nifai 3:7.
12. 2 Nifai 26:33.
13. Raica na Quentin L. Cook, “Na Noda Veisiga Tawamudu,” *Liaona*, Nove. 2017, 51.

MAI VEI ELDER DALE G. RENLUND
Ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua

Yalayala Tawa Yavalati Rawa vei Jisu Karisito

*E sureti keda tu na Kalou me da biuta tani
vakataucoko sara na noda ivalavala makawa
ka tekivuna e dua na bula vou vei Karisito.*

Ena Epereli sa oti a noqu na madigi meu vakatabuya na Valetabu e Kinshasa ena Democratic Republic e Koqo.¹ E sega ni tukuni rawa na reki keimami vakila o ira na kai Koqo kei au ena kena vakatabui e dua na valetabu ena nodra vanua.

O ira era curuma na Valetabu e Kinshasa era na raica e dua na droini taumada ka vakatokai na *Savu ni Koqo*.² E vakananumi ira vakabibi na daulako-i-valetabu me baleta na yalayala tawa yavalati rawa e gadrevi mera vakataudeitaki ira kina kivei Jisu Karisito ka muria na sala ni veiyalayalati ni ituvatuva i Tamada Vakalomalagi. E veikacivi na savu ka vatakilai ena droini ki na dua na itovo ka a matau tu ena kedra maliwa na saumaki ki na

Lotu va-Karisito eliu e Koqo sivia e dua na senitiuri sa oti.

Ni bera nodra saumaki, era a qarava tu na veika mate, tawa lotu, ka vakabauta ni tu ena veika oqori na kaukauwa vakalou.³ Ni ra saumaki oti, e vuqa era a lako ena dua na ilakolako vakalotu ki na dua vei ira na savu tawawiliki rawa ena Uciwai na Koqo, me vaka na Savu na Nzongo.⁴ Era viritaka nodra matakau ceuceu ki na loma ni savu me ivakatakilakila vua na Kalou kei ira na tani ni ra sa biuta laivi na nodra vei itovo makawa ka ra sa ciqomi Jisu Karisito. Era sega ni viritaka nodra matakau

ceuceu ki na loma ni wai maravu, vovodea; ia era viritaka yani ki na wai codrocodroa ni dua na savu vakaita-mera, ka ra na sega ni vueti rawa mai kina na veika oqori. Na ivalavala eso oqori e sa dua na ivakadinadina ni dua na yalayala vou e tawa yavalati rawa vei Jisu Karisito.

O ira na tamata ena veivanua kei na yabaki tale eso era vakaraitaka nodra yalayala vei Jisu Karisito ena sala tau-tauvata eso.⁵ O ira na tamata ni iVola i Momani ka vakatokai na Anitai-Nifai-Liai era a “biuta tani sara na nodra iyaragi ni veisaqasaqa,” ka buluti ira “ena qara titobu” me “ivakadinadina vua na Kalou . . . ni ra na sega tale ni tauri iyaragi.”⁶ Ena nodra cakava oqori, era a yalataka mera muria na ivakavuvuli ni Kalou ka sega sara ni tu vakasuka ena nodra yalayala. Na yalayala oqo e itekitekivu ni “saumaki vua na Turaga” ka sega ni lutu tani tale.⁷

Na “saumaki vua na Turaga” e kena ibalebale na veisau mai na dua na ivalavala, e lewai mai na dua na ivakarau makawa ni vakabauta, ka vuki yani ki na dua na kena e vou e yavutaki ena vakabauta na ituvatuva i Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki. Na veisau oqo e levu cake sara mai na ciqomi vaka vakasama ni ivakavuvuli ni kosipeli. E bulia na noda kilai, veisautaka na kilai ni ibalebale ni bula, ka veimuataki ki na dua na yalodi-na tawa veisau rawa kivua na Kalou. Era seyavu yani na veigagadre vaka tamata yadua ka veibasai ki na kena e gadrevi me veivakataudeitaki kivua na iVakabula ka muria na sala ni veiyalayalati ka vakaisosomitaki mai na dua na inaki dei me vakarorogo ki na loma i Tamada Vakalomalagi.

Na saumaki kivua na Turaga e tekivu ena dua na yalayala tawa yavalati rawa kivua na Kalou, ka muria yani na noda cakava na yalayala oya me tiki ni noda

Valetabu e Kinshasa Democratic Republic of the Congo

Congo Falls, mai vei David Meikle

bula. Na vakatautaukeni keda ki na dua na yalayala vaka oqori e dua na ituva-tuva ni bula taucoko ka gadrevi kina na yalovosota kei na yalo dauveivutuni tikoga. E muri, ena yaco na yalayala oqo me tiki ni noda bula, teivaki dei ki na noda kilai keda vakai keda, ka tiko vakadua ena noda bula. Ia me vaka ga ni da sega sara ni guilecava na yacada se cava ga eda vakasamataka tiko, eda sega sara ni guilecava vakakina e dua na yalayala ka sa ceuti tu ki na yaloda.⁸

E sureti keda tu na Kalou me da biuta tani vakataucoko sara na noda ivalavala makawa ka tekivuna e dua na bula vou vei Karisito. E yaco oqo ni da taracake noda vakabauta na iVakabula, ka dau tekivu ena rogoci ni nodra ivakadinadina o ira era sa vakabauta.⁹ Mai kea, ena vakatitobutaki cake na vakabauta ni da cakacakataka na sala eso e vakataudeitaki keda vakalevu cake ki Vua.¹⁰

Ena rairai vinaka beka kevaka eda na rawa ni vakadewa na vakabauta levu cake me vaka na matetaka se na tauvi batabata. Ni vaka oqori, e dua walega na “suru vakayalo” ena taracake na vakabauta vei ira na tani. Ia e sega ni dau yaco vaka oqori. Na sala duadua ga e tubu kina na vakabauta sa ikoya na nona cakacakataka oqori na tamata yadua. Na cakacaka eso oqori e dau uqeti vakavuqa mai na nodra veisureti na tani, ia eda sega ni rawa ni “vakatubura” na nona vakabauta e dua tani tale se vakararavi vakatabakidua vei ira na tani me tabea cake na noda. Me tubu na noda vakabauta, e dodonu meda digitaka na ivalavala tara-vakabauta eso, me vaka na masu, vuli ivolanikalou, vakayagataki ni sakaramede, kei na qaravi ira na tani.

Ni tubu na noda vakabauti Jisu Karisito, e sureti keda na Kalou me da caka vosa ni yalayala kei Koya. Na veiyalayalati eso oqo, me vaka era kilai kina, e sa ivakaraitaki ni noda saumaki.

Na veiyalayalati e bulia talega e dua na yavu dei ni toso ki liu vakayalo. Ni da digitaka me da papitaiso, eda sa tekivu me taura vakataki keda na yaca i Jisu Karisito¹¹ ka digitaka meda vakatakilaitaki kei Koya. Eda yalataka meda yaco me vakataki Koya ka taracake na Nona itovo dei.

Na veiyalayalati e vakataudeitaki keda kivua na iVakabula ka vocetaki keda yani ena sala e veimuataki ki na noda itikotiko vakalomalagi. Na kaukauwa ni veiyalayalati e vukei keda me maroroya na veisau levu ni lomada, vakatitobutaka noda saumaki kivua na Turaga, ka da ucu Karisito vakalevu cake ena keda irairai.¹² Ia ena sega ni vakadeitaka vei keda e dua na ka na caka veiyalayalati ena yalo-veimama.¹³ Eda na rairai temaki meda vosavosarua, ka viritaka yani noda veisala makawa ki na wai maravu, se buluta na noda iyaragi ni veisaqasaqa ka basika tikoga i cake na diana. Ia e dua na yalayala ni veiyalayalati e veilaroi ena sega ni dola-va na katuba ki na kaukauwa veivakasavasavataki i Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito.

Na noda yalayala meda maroroya noda veiyalayalati e sega ni dodonu me vakaivakarau se veivukiyaki kei na veiveisau ni ituvaki ni noda bula. Na noda tudei tikoga kivua na Kalou e dodonu me vaka na dei ni Uciwai na Koqo ka drodro volekata na Valetabu e Kinshasa. Na uciwai oqo, sega ni vaka e vuqa na

uciwai e vuravura, e dau drodro tu ga ena yabaki taucoko¹⁴ ka sovaraka tiko yani voleka ni 11 na milioni na qaloni (41.5 milioni na L) na wai ena dua na sekodi ki na Wasawasa na Etilenitiki.

A sureti ira Nona tisaipeli na iVakabula mera dau tamata nuitaki ka tudei. A kaya o Koya, “Ia oqo, vakatikora ki yalomudou, ni dou na kitaka na veika kau na vakavulica, ka vakarota vei kemudou.”¹⁵ Na “vakatikori” dei me maroroya noda veiyalayalati e vakarautaka na rawati taucoko ni yalayala ni Kalou me rawa kina ni da ciqoma na reki tawacava.¹⁶

E vuqa na Yalododonu yalodina sa vakaraitaka ni ra sa “vakatikori” ena maroroi ni nodra veiyalayalati kei na Kalou ka ra sa veisau tawamudu. Meu tukuna mada me baleta e tolu na tamata vaka oqori—o Brother Banza Mucioko, Sister Banza Régine, kei Brother Mbuyi Nkitabungi.

Ena 1977, erau a tiko voli na Banza e Kinshasa ena vanua o Zaire, ka kilai tu nikua me Democratic Republic ena Koqo. Erau a dau rokovi vakalevu sara ena nodrau itikotiko ni lotu Protestant. Ena vuku ni nodrau taledi, a veivosakitaka na nodrau lotu e dua na sikolasivi ni univesiti me rau lako kei na nodrau matavuvale gone ka laki vuli e Siwitiseladi.

E Geneva, ena nodrau sala matau ni basi ki koronivuli, a dau raica wasoma o Brother Banza e dua na valenilotu lailai

kei na yaca “Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.” A vakataroga o koya, “E tiko beka oqo eso na Yalododonu i Jisu Karisito, ena siga edaidai?” A mani lewa emuri o koya me lako ka raica mada.

Erau a kidavaki ena loloma o Brother kei Sister Banza ena tabana oya. Erau a taroga eso na nodrau taro gumatua me baleta na ituvaki ni Kalou, me vaka, “Kevaka e yalo na Kalou, me vaka na cagi, e rawa vakacava ni da a buli meda ucui Koya? E rawa vakacava ni dabe o Koya ena dua na itikotiko vakatui?” Erau a se sega ni bau taura e dua na isau ni taro veivakacegui me yacova ni rau vakamacalataka na daukaulotu e dua na lesoni lekaleka ni ivakavuvuli ni vakalesui mai. Erau a veiraici na Banza ni rau sa lesu na daukaulotu, ka kaya, “E sega ni o koya beka oqo na dina edaru sa qai rogoca?” Erau a lako tikoga mai ki lotu ka sotavi rau tiko na daukaulotu. Erau a kila ni papitaiso ki na Lotu i Jisu Karisito vakalesui mai ena tiko na kena revurevu. Ena kautani na nodrau sikolasivi, boko-ci nodrau visa, ka rau sa na vakaroti kei na rua na luvedrau lalai me biuti Siwitiseladi. Ia, erau a lewa me rau papitaiso ka vakadeitaki ena Okotova 1979.

Ni oti e rua na macawa nodrau papitaiso, erau a lesu ki Kinshasa o Brother kei Sister Banza vaka imatai ka ikarua ni lewe ni Lotu ena nodrau vanua. Era

a veitaratara tikoga kei rau na lewe ni Tabana e Geneva ka vukei rau me sema kei ira na iliuliu ni Lotu. Eratou a vakauqeti na Banza me waraka ena yalodina na gauna yalataki me tauyavutaka kina na Kalou na Nona Lotu e Zaire.

Ena gauna oqori, e dua tale na gonevuli veisa mai Zaire, o Brother Mbuyi, a vuli tiko e Belgium. E a papitaiso o koya ena 1980 ena Tabanalevu e Brussels. Segi ni dede, a laki kaulotu tudei o koya ki Igiladi. Ka a vakayacora na Kalou na Nona cakamana eso. A lesu o Brother Mbuyi ki Zaire vaka ikatolu ni lewe ni Lotu ena nona vanua. Ena nodrau veivakadonui na itubutubu, a dau vakayacori na soqoni ni Lotu ena nodratou itikotiko vakamatavuvale. Ena Feperueri ni 1986 a caka e dua na ivolakerekere me baleta na kena kilai vakamatani tu na Lotu. A gadrevi me saina kina e tolu na lewenivanua e Zaire. Na lewetolu ka sainitaka ena mamarau na ivolakerekere oqori oya o Brother Banza, Sister Banza, kei Brother Mbuyi.

O iratou na lewenilotu qaqa oqo a kila na dina ena gauna eratou a rogoca kina; eratou a vakayacora e dua na veiyalayalati ena papitaiso ka vakataudeitaki iratou kivua na iVakabula. Ena kena vakatautauvata eratou a viritaka na nodratou sala makawa eso ki na dua na savu codrocodroa ka sega ni dua na inaki mera kau lesu tale mai. E a sega ni rawarawa na sala ni veiyalayalati. Na tiko yavavala vaka politiki, dredre ni veitaratara kei ira na iliuliu ni Lotu, kei na vei bolebole e dau basika ena kena tarai cake e dua na itikotiko ni Yalododonu ena rawa beka ni tarovi ira era sega ni yalodina sara. Ia eratou a gumatua ena nodratou vakabauta o Brother kei Sister Banza kei Brother Mbuyi. Eratou a tiko ena kena vakatabui na Valetabu e Kinshasa, ni oti e 33 na yabaki mai na gauna ratou a sainitaka kina na ivolake-rekere ka a veimuataki ki na kena kilai vaka matanitu na Lotu e Zaire.

Erau tiko oqo na Banza ena Vale ni Koniferedi nikua. E tomani rau mai na luvedrau tagane e rua, o Junior kei Phil, kei na vugodrau e rua, o Annie kei Youyou. Ena 1986, erau a imatai ni rua na tamata me papitaiso ki na Lotu e Zaire, o Junior kei Phil. E sarava tiko na soqoni oqo o Brother Mbuyi mai Kinshasa kei na watina, o Maguy, kei na luvedrau e lima.

O ira na yalododonu eliu oqo era kila na ibalebale kei na revurevu ni veiyalayalati ka a kauti ira mai “me ra kila kina na nodra Turaga ka nodra Kalou, ka rekita-ki Jisu Karisito na nodra Dauveivueti.”¹⁷

Banza Mucioko, Banza Régine, kei ira na luvedrau tagane

Mbuyi Nkitabungi ni veiqaravi tiko vakadaukaulotu

E rawa vakacava ni da vakataudeita-ki keda kivua na iVakabula ka yalodina tikoga me vakataki iratou oqo kei ira na tini vakaudolu na Yalododonu ena Koqo ka ra a muri ratou kei na milioni tale eso e vuravura raraba? E a vakavulici keda kina na iVakabula. E veimacawa yadua eda vakaivotavota ena sakaramede ka cakava e dua na vei-yalayalati kei na Tamada Vakalomalagi. Eda yalataka meda semata vata kei na iVakabula na noda kilai ena noda yalataka noda lomasoli me da taura kivei keda na Yacana, ka dau nanumi Koya tikoga, ka muria na Nona ivakaro.¹⁸ Ena noda vakavakarau ena yalodina ka cakava na veiyalayalati ena kilikili e veimacawa e vakatudeitaki keda kivua na iVakabula, vakataukenitaka noda yalayala,¹⁹ ka vocetaki keda vakaukauwa yani ena sala ni veiyalayalati.

Au sureti iko mo yalataki iko ki na dua na ituvatuva ni bula taucoko vaka tisaipeli. Mo cakava ka maroroya na veiyalayalati. Viritaka yani nomu veisala makawa ki na savu titobu, codrocodroa. Buluta vakataucoko sara na nomu iya-ragi ni veisaqasaqa ka me kua ni basika tale tiko i cake na diana. Ena vuku ni Veisorovaki i Jisu Karisito, na nomu caka veiyalayalati ena inaki dina sara mo rokova vakaidina ena vakalougatataka na nomu bula ka tawamudu. O na yaco mo vakataka vakalevu cake na iVakabula ni o dau nanumi Koya tikoga, muri Koya,

ka lomani Koya. Au vakadinadinataka ni o Koya na yavu dei. E rawa ni da nuitaki Koya, ka sa dina na Nona yalayala. Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Na lotu ni veivakatabui e a yaco ena Sigatabu ni Curuvakatui, Epereli 14, 2019, me vaka na ilesilesi mai vei Peresitedi Russell M. Nelson.
2. Na daudroi ni o, David Meikle, a droinitaka na *Savu na Koqo* ena nona cakacaka tiko mai na itaba ni Savu na Kiubu. Na Savu na Kiubu e tiko rauta ni 249 na maille (400 na kilomita) ki na vualiku kei Lubumbashi ena cevaicake ni vanua na Democratic Republic ena Koqo.
3. Na veika oqo a kilai tu me *inkisiena* vosa vaka Kikongo ka *fétiches* vaka Faranise. Na vosa oqo e kena ivakadewa vaka Valagi na “itaube-taqomaki,” “itaube-ni-kaukauwa,” se “itaube-ni-gagadre ca.”
4. A droinitaka talega o David Meikle na *Savu na Nzongo* ena nona cakacaka tiko mai na itaba ni savu oqori. Na Savu na Nzongo e tiko rauta ni 81 na maille (130 na kilomita) mai Kinshasa, ena Democratic Republic ena Koqo. Na uciwai ena vei savu oqo a yaco me kilai me *Nzadi Inkisi*, se “Uciwai ni iTaube-ni-Gagadre Ca.” Na yaca oqori e rokataka na ivakarau e vakamacalataki ena itukutuku.
5. Ena 1000 MK, era a soqoni vata na ililiu ni yavusa vaka Aisiladi ena nodra Allting macawa-rua, *vakayabaki*, e dua na soqoni sega ni tuvai ka daubulia na lawa e vauci ira kece. A mani kerei e dua na turaga a yacana o Thorgeir me vakatulewa ena vukudra kece se mera saumaki ki na lotu vaKarisito se mera qarava tikoga nodra kalou vaka Norse. Ni oti e tolu na siga ni sogobutu ena nona valelaca, a kacivaka o Thorgeir na nona lewa; mera sa Lotu vaKarisito na vei yavusa. Ena nona lesu tiko o Thorgeir ki na nona koro, a taura okoya na nona kalou matakau mareqeti vaka-Norse ka viritaki ki loma ni dua na savu, ka sa kilai tu nikua me *Godafoss*, se “Savu ni Kalou.” Na

ivalavala oqori a vakatakilakilataka na nona sa saumaki vakataucoko o Thorgeir ki na Lotu vaKarisito.

6. Alama 23:13; 24:17–18.
7. Raica na Alama 23:6; David A. Bednar, “Saumaki Vua na Turaga,” *Liaona*, Nove. 2012, 106–9.
8. Raica na Isikeli 11:19–20; 2 Korinica 3:3.
9. Raica na Roma 10:14, 17.
10. Raica na *Vunautaka Noqu Kosipeli: E Dua na iDusidusi ki na Veigaravi*, rev. ed. (2018), 203.
11. Raica na Dallin H. Oaks, “Taking upon Us the Name of Jesus Christ,” *Ensign*, Me 1985, 80–83.
12. Raica na Alama 5:12–14.
13. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 82:10.
14. Na Uciwai na Koqo e uciwai titobu duadua, e ikarua ni kena e kaukauwa duadua, ka ikaciwa ni kena e balavu duadua e vuravura. Baleta ni takosova vakarua na veimama kei vuravura, e dua na iwase ni uciwai e dau tikoga ena loma ni vula i ucauca, ka vakavuna tiko na drodro vinaka tikoga ni wai. Na drodro oqori e dau tudei tu ga e loma ni yabaki taucoko, ka isoqoni vakatautauvata ni 41,000 na mita vakarivirivi na wai ena dua na sekodi, dina ga ni ivakarau ni kena drodro e rawa ni duidui ena vei yabaki (mai na 23,000–75,000 na mita vakarivirivi ena dua na sekodi).
15. iVakadewa nei Josefa Simici, Luke 14:28 (ena Luke 14:27, ivakamacala e ra b).
16. Raica na 2 Nifai 9:18; Russell M. Nelson, “Reki kei na Bulabula Vakayalo,” *Liaona*, Nove. 2016, 81–84. A kaya o Peresitedi Nelson, “Na reki e isolisoli vei ira na yalodina” (tabana e 84).
17. Alama 37:9.
18. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 20:77. A kaya o Peresitedi Russell M. Nelson, ena vuli lekaleka ni veilitaki ni kaulotu ena Jiune 2019, ni vakayagataka oti na sakaramede, ni bera ni tekivutaka nona itukutuku vakarautaki, “E dua na vakananau e yaco vei au oya ni noqu vakayacora e dua na veiyalayalati nikua e sa bibi cake sara mai na itukutuku ka’u sa vakarautaka tu. Au a vakayacora e dua na veiyalayalati ena noqu vakayagataka na sakaramede ni’u sa lomasoli me’u taura vei au na yaca i Jisu Karisito ka’u sa lomasoli me talairawarawa ki na Nona ivunau. Vakawasoma, au dau rogoa ni tukuni ni da vakayagataka na sakaramede me vakavoui kina na veiyalayalati e vakayacori ena papitaio. Me vaka ga ni dina oqori, ia e levu cake sara mai na ka oqori. Au sa vakayacora dua na veiyalayalati vou. . . . Ia sa kena isau oqo na yalayala sa vakayacora oKoya ni na dau tiko ga kei keda na Nona Yalo Tabu. Sa dua dina na veivakalougatataki oqo!”
19. Raica na 3 Nifai 18:12.

Banza Régine kei Banza Mucioko

Mbuyi Nkitabungi kei Mbuyi Maguy

MAI VEI PERESITEDI DALLIN H. OAKS
iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Nuitaka na Turaga

*Eda sa vakararavi ga meda nuitaka na Turaga
kei na Nona loloma kivei ira na Luvena.*

Kemuni na taciqu kei na ganequ, au a ciqoma e dua na ivola ena dua na gauna sa oti e vakamacalataka na ulutaga ni noqu vosa. A tukuna tiko o koya a vola na vakamau e valetabu vua e dua na turaga sa mate o nona itokani tawamudu. Oqo me ikarua tiko ni watina. A taroga oqo na watina: ena rawa beka vua me dua ga na nona vale ena bula e tarava, se me na vakaitikotiko vata kei turaga watina vata kei watina e liu? Au a qai kaya vua me nuitaka na Turaga.

Au a tomana ena ka au rogoca mai vua e dua noqu itokani nuitaki, kau na wasea ena nona veivakadonui. Ni sa mate o watina daulomani ka tinadratou na luvena, a vakamau tale o tama. Eso na luvedrau qase cake era besetaka na vakamau tale oqo ka laki kere ivakasala vua e dua na wekadra voleka e iliuliu rokovi ni Lotu. Ni sa rogoca na nodratou kudru oqo, ni vakanamata tiko ki na ituvaki kei na veiwekani ena vuravura ni yalo se ena veimatani lagilagi e muria mai na iOtioti ni Siga ni Veilewai, sa qai kaya na iliuliu oqo: “Dou sa leqataka tiko na veika cala. Mo dou leqataka ga mo *dou* na yaco rawa ena veivanua oqori. Raimatua ga kina. Kevaka o sa yaco kina, na veika kece o ya era na totoka cake mai na kena o vakasamataka rawa.”

Sa qai dua na veivakavulici e veivakacegui! Nuitaka na Turaga!

Mai na veiivola au taura, au kila ni so era lomatarotarotaka tiko na veika ni vuravura ni yalo eda na laki tiko kina ni da sa mate ka vakarau tucaketale. Eso era nanuma ni vuravura ni yalo ena tomani tikoga kina e vuqa na ituvaki vakayago kei na veika eso eda sotava ena bula oqo. Na cava sara eda kila dina tu baleta na ituvaki ena vuravura ni yalo? Au vakabauta ni tukutuku nei dua na parofesa ni lotu e BYU ena ulutaga oqo e donu vinaka: “Ni da tarogi keda ena veika eda kila baleta na vuravura ni yalo mai na ivolanikalou

kece, na kena isau ‘sega soti ni kena eda dau nanuma tu.’”¹

E dina, ni da kila mai na ivolanikalou ni sa mate na yagoda ena laki bula tikoga na yaloda ena vuravura ni yalo. Na ivolanikalou e vakavulica talega ni vuravura ni yalo oqo e tawasei maliwai rau tu era a “ivalavala dodonu” se “volekata” ena bula oqo kei ira era a ivalavala ca. Era vakamacalataka talega eso na yalo yalodina era vakavulica na kosipeli kivei ira a ivalavala ca se vukitani (raica na 1 Pita 3:19; Vunau kei na Veiyalayalati 138:19–20, 29, 32, 37). E bibi duadua, ni ivakatakila nikua e vakatakila mai ni cakacaka ni veivakabulai e yaco sara ki na vuravura ni yalo (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 138:30–34, 58), ka dina ga noda sa vakamasuti meda kakua ni lokuyarataka noda veivutuni ena bula oqo (raica na Alama 13:27), eda sa vakavulici ni so na veivutuni ena rawa ni yaco e kea (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 138:58).

Na cakacaka ni veivakabulai ena vuravura ni yalo e yaco kina na nodra sereki na yalo ka dau vakatoka tu na

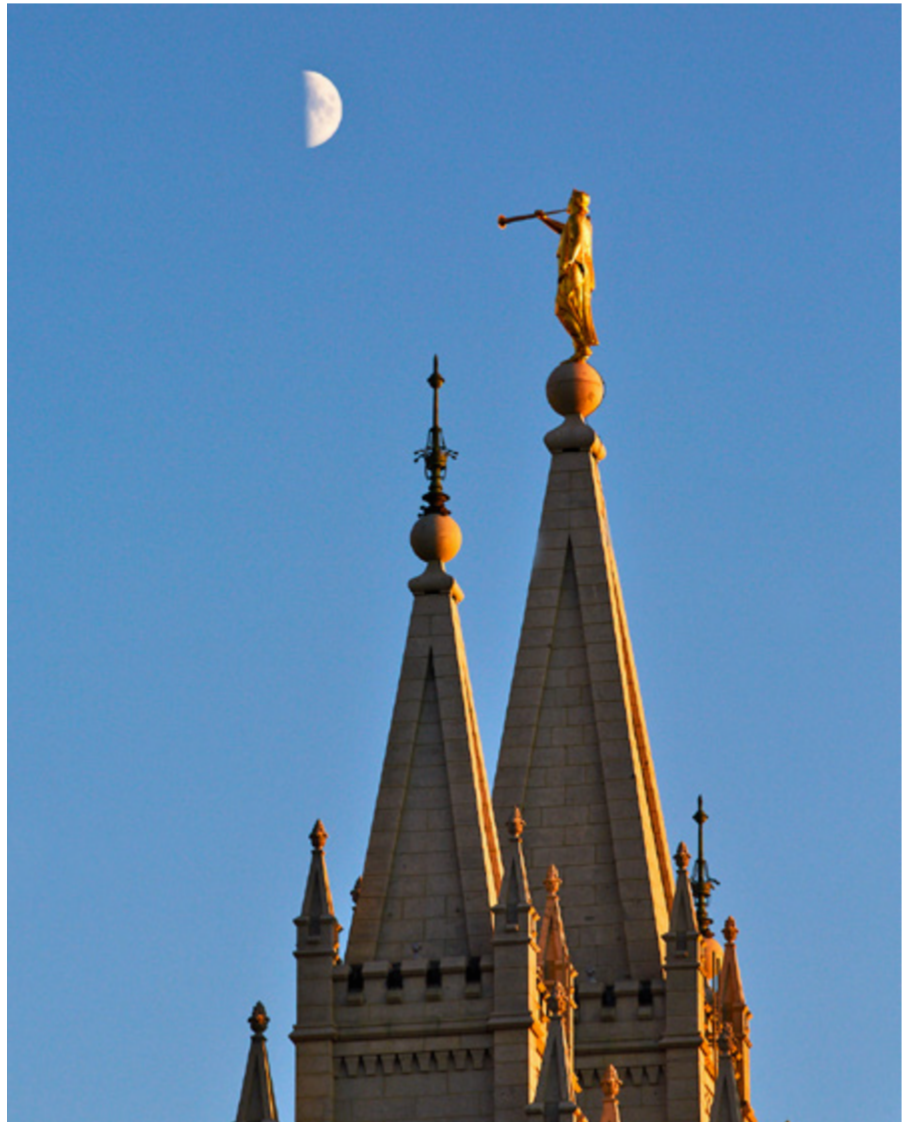

ivolanikalou ira sa “tiko vakabobula.” Era sa tiko vakabobula kece o ira ena vuravura ni yalo era sa tiko vakabobula. Na ivakatakila cecere nei Peresitedi Joseph F. Smith, sa volai tu ena wase 138 ni Vunau kei na Veiyalayalati, e kaya ni o ira na mate sa ivalavala dodonu, era a vakaituvaki ena “vakacegu” (Vunau kei na Veiyalayalati 138:22) ni ra waraka tiko na Tucaketale (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 138:16), “era okata ko ira era sa mate me gauna ni nodra tiko vakabobula na yali tu vakadede ni yalodra mai na yagodra” (Vunau kei na Veiyalayalati 138:50).

O ira na ivalavala ca sa sotava talega na ikuri ni tiko bobula. Ena vuku ni ivalavala ca sega ni veivutunitaki, era sa tiko ena ka e vakatoka o Apositolo Pita me yalo sa tiko ena “vale ni veivesu” (1 Pita 3:19 raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 138:42). O ira na yalo oqo sa vakatokai mera “bobula” se “vesuki tu” (Vunau kei na Veiyalayalati 138:31, 42 se o ira na “kau tani yani ki na butobuto e tautuba” ka “tagi, ka tagiyaso, ka vakasequruqurubati” ka waraka na tucaketale kei na veilewai (Alama 40:13–14).

Na tucaketale vei ira kece ena vuravura ni yalo ena vakadeitaki ena Tucaketale i Jisu Karisito (raica na 1 Korinica 15:22), dina ga ni na yaco ena gauna duidui vei ira na ilawalawa duidui. Me yacova na gauna sa lesi o ya, na veika sa tukuna vei keda na ivolanikalou baleta na na veika e yaco ena vuravura ni yalo e vakabibitaki kina na cakacaka ni veivakabulai. E lailai na ikuri e vakatakilai mai. Sa vunautaki na kosipeli vei ira sa vakaulubale, na tawaveivutuni, kei ira sa vukitani mera sereki mai na nodra tiko bobula ka mua yani ki na veivakalougatataki nei Tamada Vakalomalagi sa solia vei ira.

Na tiko bobula ni vuravura ni yalo vei ira na yalododonu sa saumaki o ya me ra waraka—ka raiaraia vakatarai me

vakatotolotaki—kina na nodra cakacaka vakalotu veisosomitaki e vuravura me rawa ni ra papitaiso ka rekitaka na veivakalougatataki ni Yalo Tabu (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 138:30–37, 57–58).² O ira na cakacaka vakalotu veisosomitaki oqo sa vakaukauwataki ira talega mera torova yani na lewa ni matabete me vakalevutaki na tamata valavala dodonu e rawa ni ra vunautaka na kosipeli vei ira na yalo ena valeniveivesu.

Ena taudaku ni kila oqo, na noda ivolanikalou e lailai sara kina na veika ni vuravura ni yalo ni oti na mate kei na vakarau yaco na iOtioti ni Veilewai.³ Na cava tale eda kila baleta na vuravura ni yalo? E vuqa na lewe ni Lotu era sa rai-votutaka se ena veivakauqeti eso mera kila kina na ivakarau se ituvaki ena

vuravura ni yalo, ia na nodra kila vakayalo oqo me na kakua ni veivakavukui se vakavulici me ivakavuvuli vakadonui ni Lotu. Ia, e dina, ni vuqa na nodra vakanananu na lewenilotu kei ira eso ena ivurevure sa tabaki tu vakaivola me vaka ena nodra a voleka ni mate kina.⁴

Ena veika kece oqo, na nodrau ivakasala donu o Elder D. Todd Christofferson kei Neil L Andersen ena itukutuku ni koniferedi raraba e liu sa ka bibi me nanumi tiko. E vakavulica o Elder Christofferson: “E dodonu me nanumi tiko ni sega ni nodra itukutuku kece na iliuliu ni Lotu, e liu se ena gauna oqo, me sa okati me ivunau. Sa dau kilai tu ena Lotu ni nona itukutuku e dua na iliuliu ena dua na gauna e vakavuqa ni tukuna kina e dua na nona

vakasama, sa vakasamataki vakavinaka, ka sega ni nakiti me sa vakadeitaki se veivauci ki na Lotu raraba.”⁵

Ena koniferedi a tarava, a vakavulica o Elder Andersen na ivakavuvuli oqo: “Na vunau era sa vakavulica na lewe 15 taucoko ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni Le Tinikarua. E sega ni vunitaki tu ena dua na parakaravu sega ni laurai ni dua na vosa.”⁶ Na ivakaro ki na matavuvale, a sainitaka e 15 na parofita, daurairai, ka dauvakatakila, sa ivakaraitaki totoka ni ivakavuvuli o ya.

Ena taudaku ni veika cecere me vakataka na ivakaro ki na matavuvale, na nodra veivakavulici vakaparofita na Peresitedi ni Lotu, vakadeitaka o ira na vo ni parofita kei na iapositolo, sa ivakaraitaki talega ni ka oqo. Me vaka na ituvaki mai na vuravura ni yalo, sa solia na Parofita o Josefa Simici e rua na ivakavuvuli voleka tiko me cava nona veiqaravi sa dau vakavulici wasoma mai vei ira na sosomitaki koya. Dua vei rau o ya na nona veivakavulici ena vunau nei King Follett ni o ira na lewe ni vuvale era ivalavala dodonu era na tiko vata ena vuravura ni yalo.⁷ E dua tale o ya na vosa oqo ena dua na veibulu ena iotioti ni yabaki ni nona bula: “Na yalodra o ira sa valavala dodonu ena vakacerecerei

ki na cakacaka e lagilagi cake . . . [ena] nodra vuravura na yalo. . . [E]ra sa sega ni yawa mai vei keda, ka ra kila na noda vakasama, lomada, kei na yaloda, ka sa yavalati kina na yalodra.”⁸

Sa qai vakacava na noqu taro e liu me baleta na vanua era bula tiko kina na yalo? Kevaka e duatani beka na taro oya se sega ni bibi vei iko, raica mada na veika o taroga tiko, se na kena o temaki mo sauma e yavutaki mai na ka o rogoca mai vua e dua ena dua na gauna sa oti? Me baleta na taro kece ni vuravura ni yalo, au vakatura kina e rua na kena isau. *Matai*, nanuma tiko ni Kalou e lomani ira na luvena ka na cakava vakaidina na ka vinaka duadua vei keda yadua. *iKarua*, nanuma na ivakavuvuli ni iVola Tabu rogolevu oqo, sa dau vukei au sara vakalevu ena vuqa na lomatarotaro tawasaumi rawa:

“Mo vakararavi vei Jiova ena vu ni yalomu; ka mo kakua ni vakararavi ki na nomu yalomatua.

“Mo vakarogotaka vua na nomu sala kecega, ia ena vakadodonutaka na nomu ilakolako ko Koya.” (Vakaibalebale 3:5–6).

Vakakina, a kuria o Nifai na nona same cecere ena vosa oqo: “Oi kemuni na Turaga, au sa vakararavi vei kemuni,

ia au na vakararavi tikoga vei kemuni me tawamudu.” Au na sega ni vakararavi ki na liga ni tamata.” (2 Nifai 4:34).

Eda rawa kece ni dui vakasamataka voli na veika ni vuravura ni yalo, se veivosakitaka se taro tawasaumi rawa ena matavuvale se ituvaki veilomani tale eso. Ia meda kakua ni vakatavulica se vakayagataka me vunau vakadonui na ka e sega ni sotava na itagede ni vunau vakadonui. Ni caka oqo ena sega ni tosoya na cakacaka ni Turaga ka rawa ni ra vakayalolailaitaki na tamata yadua mera qara na nodra vakacegu se vakatataki ena ivakatakila kivei ira yadua ni ituvatuva ni Turaga kivei keda yadua. Na vakararavi vakasivia ki na noda ivakavuvuli vakai keda se vakanananu ena rawa ni kuitaki keda mai na raimatua tiko ki na vuli kei na sasaga *mena* kuria noda kila ka vukea meda gu ki liu ena salatu ni veiyalayalati.

Na nuitaka na Turaga sa ivakavuvuli kilai levu ka dina ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. O ya na ivakavuvuli nei Josefa Simici ena gauna era a sotava kina na Yalododonu taumada na veivakacacani rarawa kei na veika dredre lelevu.⁹ O ya se ivakavuvuli vinaka duadua tikoga eda rawa ni vakayagataka meda vulica se saga meda kune vakacegu kina ni sotavi na dredre ni veika sega ni vakatakilai mai se vakadonui me sa vunau vakadonui ni Lotu.

Na ivakavuvuli vata oqo e taurivaki ena taro tawasaumi rawa baleta na veivauci ena bula e tarava se veisau e gadrevi baleta na ka a yaco se ivalavala ca ena bula oqo. E levu sara na ka eda sega tu ni kila ia eda sa vakararavi ga meda nuitaka na Turaga kei na Nona loloma kivei ira na Luvena.

Me itinitini, na veika eda kila baleta na vuravura ni yalo o ya ni nodrau cakacaka ni veivakabulai na Tamada kei na Luvena e tomani mai kea. A tekivuna na noda iVakabula na cakacaka ni nodra

sereki na tiko bobula (raica na 1 Pita 3:18–19; 4:6; Vunau kei na Veiyalayalati 138:6–11, 18–21, 28–37), ka toso tiko na cakacaka oqo ni ra tomana tiko na italai kilikili ka vakadonui me vunautaki na kosipeli, oka kina na veivutuni, kivei ira era gadreva tiko na kena veivakasava-savataki mana (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 138:57). Na kena iusutu taucoko e vakamacalataki tiko ena vunau vakadonui ni Lotu, e soli mai ena ivakatakila na gauna oqo.

“Raica era na vueti ko ira na mate era sa veivutuni, kevaka era sa talai-rawarawa ki na cakacaka vakalotu sa vakayacori ena vale ni Kalou.

“Ia ni ra sa sauma oti na isau ni nodra talaidredre, ka ra sa vakasavasa-vataki, era na qai tauca na kedra isau me vaka na nodra ivalavala, ni ra sa itaukei ni veivakabulai.” (Vunau kei ana Veiyalayalati 138:58–59).

Sa noda itavi yadua o ya meda vakavulica na ivunau ni kosipeli

vakalesui mai, maroroya na ivunau, loloma ka veivukei vakai keda, ka cakava na cakacaka ni veivakabulai ena valetabu savasava.

Au vakadinadinataka ni sa dina na veika au tukuna tiko eke kei na dina sa vakatavulici oti ka na vakatavulici tiko ena koniferedi oqo. Sa yaco rawa na veika oqo ena vuku ni Veisorovaki i Jisu Karisito. Eda sa kila mai na ivakatakila ena gauna oqo, sa “vakalagilagi Tamana, ka vakabulai ira kece na ibulibuli ni ligana” (Vunau kei na Veiyalayalati 76:43; vakamatatataki). Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “What’s on the Other Side? A Conversation with Brent L. Top on the Spirit World,” *Religious Educator*, vol. 14, no. 2 (2013), 43, 48.
2. Raica na *iVakavuvuli ni Parofita Josefa Simici*, sel. Joseph Fielding Smith (1976), 309–10; Joseph Smith, “Journal, December 1842–June 1844; Book 2,” p. 246, The Joseph Smith Papers, josephsmithpapers.org.

3. E dua na ivakatakila kivei Josefa Simici sa dau cavuti vakawasoma me baleta na vuravura ni yalo e vakatoka oqo, “Ia na ivakarau ni veimaliwai sa tu vei keda eke ena tu talega vei keda mai kea” (Vunau kei na Veiyalayalati 130:2). Oqo e rawa ni vakamacalataki tiko e dua na matanitu lagilagi ka sega ni vuravura ni yalo, me vaka ni tomani talc, “Ia ena vakaikuritaki toka ena lagilagi tawamudu, na lagilagi oqori eda se bera vakila eke” (t. 2).
4. Me vakataka na, George G. Ritchie, *Return from Tomorrow* (2007) kei na Raymond Moody, *Life after Life* (1975).
5. D. Todd Christofferson, “Na Vunau i Karisito,” *Liaona*, Me 2012, 88; raica talega na Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 42. Raica, me vakataka na ivakamacala ena Vunau kei na Veiyalayalati 74:5 e dua na ivakavuvuli nei Apositolo Paula.
6. Neil L. Andersen, “Vakatovolei ni Nomu Vakabauta,” *Liaona*, Nove. 2012, 41.
7. Raica na *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 175.
8. *History of the Church*, 6:52; oka talega ena *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 326; qaqanivosa wasoma ena Henry B. Eyring, *To Draw Closer to God* (1997), 122; raica talega na *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu* (1997), wase 38, “Na Vuravura ni Yalo.”
9. Raica na *Teachings: Joseph Smith*, 231–33.

VAKARAITAKA O PERESITEDI HENRY B. EYRING
Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

Nodra Tokoni na Vakaitutu Raraba, Vakaitutu ni Vitusagavulu ni iWasewase, kei na Vakailesilesi Raraba ena Lotu

Sa vakaturi meda tokoni Russell Marion Nelson me parofita, daurairai, dauvakatakila ka Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai; Dallin Harris Oaks me iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada; kei Henry Bennion Eyring me iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada.

O ira era duavata me ra vakaraitaka.
O ira era saqata, ke dua, me vakaraitaka.

Sa vakaturi me da tokoni Dallin H. Oaks me Peresitedi ni Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua kei M. Russell Ballard me Peresitedi Vakatawa ni Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua.

O ira era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Dua e saqata me vakaraitaka.

Sa vakaturi me da tokoni ira ogo na lewe ni Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua: M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson,

Dale G. Renlund, Gerrit W. Gong, kei Ulisses Soares.

O ira era duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Kevaka e dua e saqata, me vakaraitaka vakakina.

Sa vakaturi me da tokoni rau na daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolu

Le Tinikarua me ra parofita, daurairai, ka dauvakatakila.

Kemuni kece ni duavata, yalovinaka ni vakaraitaka.

Dua e saqata, kevaka e dua, ena ivakaraitaki vata ga.

Sa vakaturi meda vagalalataki ira ogo ena vakavinavinaka ena nodra veiqaravi yalodina o Elders Wilford W. Andersen, Kim B. Clark, Lawrence E. Corbridge, Claudio R. M. Costa, Bradley D. Foster, O. Vincent Haleck, Donald L. Hallstrom, Steven E. Snow, kei Larry Y. Wilson vaka Vakaitutu Raraba Vitusagavulu ka vakatikora vei ira na itutu emerites.

Oi kemuni o ni duavata kei keitou ena vakaraitaki ni vakavinavinaka vei ira na Veitacini ogo kei na nodra vuvala ena nodra veiqaravi vakasakiti, yalovinaka ni vakaraitaka.

Sa vakaturi meda vagalalataki ira na Vitusagavulu ni iWasewase ogo: Julio C. Acosta, Blake R. Alder, Alain L. Allard, Omar A. Alvarez, Taiichi Aoba, Carlos F. Arredondo, Aley K. Auna Jr., Grant C. Bennett, Michael H. Bourne, Rómulo V. Cabrera, Wilson B. Calderón, Hernando Camargo,

MAI VEI ELDER DAVID A. BEDNAR
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

José C. F. Campos, Nicolás Castañeda, Walter Chatora, Zeno Chow, Robert J. Dudfield, J. Kevin Ence, Meliula M. Fata, K. Mark Frost, Claude R. Gamiette, Maurício G. Gonzaga, Leonard D. Greer, Jose L. Isaguirre, Tae Gul Jung, Sergio L. Krasnoselsky, Milan F. Kunz, Bryan R. Larsen, G. Kenneth Lee, Geraldo Lima, W. Jean-Pierre Lono, Khumbulani Mdletshe, Dale H. Munk, Norman R. Nemrow, Yutaka Onda, Wolfgang Pilz, Raimundo Pacheco De Pinho, Gennady N. Podvodov, Abraham E. Quero, Marco A. Rais, Steven K. Randall, Francisco J. Ruiz de Mendoza, Edwin A. Sexton, Raúl H. Spitale, C. Walter Treviño, 'Aisake K. Tukuafu, Juan A. Urrea, Raul S. Villanueva, kei Leonard Woo.

Kemuni o ni duavata mai ena vakaraitaki ni vakavinavinaka ki na nodra veiqaravi uasivi, yalovinaka ni vakaraitaka.

Sa vakaturi meda tokoni ira oqo mera Vitusagavulu ni iWasewase vou: Michel J. Carter, Alfred Kyungu, R. Pepper Murray, Ryan K. Olsen, kei Iotua Tune.

O ira era duavata me ra vakaraitaka.

O ira era saqata, ke dua, me vakaraitaka.

Sa vakaturi me da tokoni ira na vo ni Vakaitutu Raraba, Vitusagavulu ni iWasewase, kei na Vakaillesi Raraba ena Lotu me vaka era sa lesi tu kina.

Kemuni kece ni tokona, yalovinaka ni vakaraitaka.

Dua e saqata, kevaka e dua, ena ivakaraitaki vata ga.

Oi kemuni o ni saqata e dua na vei-vakaturi mo ni veitaratara kei nomuni peresitedi ni iteki.

Kemuni na taciqa kei na ganeqa, vinaka vakalevu na nomuni veivakabauti tiko ga kei na masu ena vukudra na iliuliu ni Lotu. ■

Qarauna mo ni Daumasu Tikoga

(Alama 34:39; Moronai 6:4; Luke 21:36)

E gadrevi me yadravi vakagumatua me rawa ni kauta laivi na lecaika kei na wele.

Sa noqu masu me veivuke na Yalo Tabu vei iko kei au ena nodaru reki ka sokalou vata.

A vosa vakatabakidua o Elda Boyd K. Packer ena koniferedi raraba ni Epereli 1976, vei ira na itabagone ni Lotu. Ena nona itukutuku momona vakatokai “Na Karokotaile Vakayalo,” e vakamacalataka o koya ena dua na ilesilesi i Aferika a raica nodra vunitaki vinaka na karokotaile ka toboki ira era sega ni kidavi koya. Ka vakatautauvataki ira na karokotaile vei Setani, ni vakacacani ira na itabagone era sega ni kidava ka vunitaka na irevurevu ni valavala ca.

Au se yabaki 23 ena gauna ni nona vosa o Elder Packer, ka keirau nanamaki tiko kei Susana ki na sucu ni matai ni luvei keirau ena vica na siga ka tarava. Keirau vakakurabuitaki ena uto ni nona tukutuku ena levei ni valavala ca kei na nona vakayagataka vakamatau na itovo ni manumanu me vakatavulica kina na e dua na leseni bibi vakayalo.

Keirau sa gole vata kei Susana ena vuqa na ilesilesi ki Aferika. Ka sa neirau kina na madigi me keirau raica na

manumanu totoka ka bula tiko ena wase ni vanua levu oya. Ni keirau vakananuma lesu na bibi ni vosa ni Elder Packer ena neirau bula, keirau sa tovolea me raica ka vulica e vuqa na leseni mai na itovo ni manumanu kila e Aferika.

Au via vakamacalataka na ituvaki kei na vukivuki ni rua na cheetah ka

keirau raica kei Susana ni vakasasa tiko na kedrau ka semata eso na ka keirau raica ki na bulataki ni kosipeli ni Jisu Karisito.

Jita kei na Topi

Na jita e manumanu totolo ena delai vuravura ka yacova na 75 na mita dua na auwa (120 km dua na auwa) na totolo ni nona cici. Na totolo ni manumanu totoka oqo e taura ga e loma ni tolu na sekodi mai na tu vaka dua ki na totolo ni cici ena 68 na mita dua na auwa (109 km dua na auwa). Na jita e manumanu dau vakasasa ka ra dau yasa voleka ki na nodra itoki ka cici vakatotolo e na dua na vanua lekaleka me ra cemuria ka toboka.

E tauri au kei Susana e voleka ni rua na auwa neirau vakasaravi rau na jita ni vakasasa tiko e dua na qele levu ni topi, na antelope levu ka kilai i Aferika. Na veico balavu ka mamaca ena buca mai Aferika e qeleqelea caliva ka voleka me vunitaki ira na manumanu dau vakasasa ena nodra vakamura na qele ni

topi. E voleka ni 100 na ikalawa (91 na mita) na nodrau veiyawaki na jita ia rau cakacaka vata.

Ni dabe cake e dua na kita ena veico ka sega ni toso, e dua tale e roso sobu ki na qele ka qasi yani vakamalua ki na topi sega ni kidava. Ia na jita a dabe cake tiko e yali ena veico e na gauna vata ga e dabe cake tale na jita kadua. E taura tu e dua na gauna balavu na veisau ni tuvatuva ni dua e qasi i ra ka toso ki liu ka dua e dabe cake ena veico. Na inaki ni nodrau ituvatuva vuni ka lawaki me vakasesea ka vakalasua na topi ka kauta laivi nodra vakasama ki na leqa sa toso tiko mai. Rau cakacaka vakamalua ka toso vakamatau me vaka e dua na timi ena nodrau saga na kedrau kakana.

Duri tu ena kedrau maliwa na qele topi kei na jita e vica na topi qase cake ka kaukauwa ka ra duri ena bukebuke ni qasivi mera dauyadra. Nodra rai vinaka mai na delani bukebuke lalai qo e vakatarai ira na topi dauveitaqomaki oqo mera raica na vakatakilakila ni leqa.

Qai vakasauri, ena nodrau toso voleka mai me rawa ni toboki ira, ra dui vuki ka cici tani yani na qele ni topi. Au sega ni kila kevaka se ira veitaratara vakacava na dauyadra kei na qele ni topi, ia e soli e dua na veivakaroti, ka ra toso kece ki na dua na vanua sautu.

Na cava e cakava tarava na jita? E sega ni bera, rau tekivu tale nodrau tuvatuva me dua e roso i ra ka qasi iliu ka dua tale me dabe cake vakadodonu ena veico. Na ituvatuva ni vakasasa e tomani. E rau sega ni tao. E rau sega ni cegu se taura e dua na gauna ni vakacagigagi. E rau sega ni cegu nodrau muria na ituvatuva ni vakaseva kei na veivakacalai. Keirau sarava kei Susana na jita ni yali yani, ka tovolea tikoga me toso voleka ki na qele ni topi.

Ena bogi koya keirau veitalanoa kei Susana me baleta na veika keirau raica ka vulica. Keirau wasea na veika oqo vata kei iratou na luvei keirau kei na makubui keirau ka kunea e vuqa na lesioni momona. Au na wasea e tolu mai na vei lesioni oqori.

Lesoni #1—Qarauna na Vere kei na Sasaga Vuni ni Meca

Vei au, na jita e manumanu totoka, vei siwati, ka veivesuki. Na roka ni jita e dromodromo-qeleya mamare ki na dravu viavia-vulavula ka tavatonotono loaloa era waki vata me vunitaka na manumanu ogo ena nodra vakasasa na nodra itoki ena vei buca mai Aferika.

Ena so na sala, na vakasama kei na cakacaka rerevaki vakayalo e rawa ni rairai me veidreti, gadrevi, se vakamalekati. Ia, ena noda vuravura ogo, e dodonu vei keda yadudua meda qarauna na vere ca e vakalecaleca tu ni vinaka. E veivakasalataki vakaoqo o Aisea, “Era na ca ko ira era vakatoka na ca me vinaka, kei na vinaka me ca; era kaya sa rarama na butobuto, ka butobuto na rarama; era kaya sa kamikamica na ka gaga, ka gaga na ka kamikamica!”¹

Ena gauna ni veilecayaki sa vakadonui me vacacani na bula dodonu vakatamata ka vakatokai na veilecayaki me galala, eda sa kalougata ni da bula ena tabagauna ni yalododonu ni sa vakalesui mai na rarama ni kosipeli ka serau ena noda bula ka vukei keda meda veidutaitaka na butobuto ni vu ni ca kei na nona veivakacalai.

“Ia ko ira sa yalomatua ka vakabauta na dina, *ka ra sa taura na Yalo Tabu me nodra idusidusi, ka ra qai sega ni rawai*—au sa kaya vakaidina vei kemudou, era na sega ni tamusuki sobu ka biu ki na bukawaqa, raica era na tu ena siga ko ya.”²

Lesoni #2—Yadra Tiko ka Tu Vakarau

Vua e dua na topi, ena gauna lekaleka ni vakawelewele se vucesa e rawa ni sureta e dua na ravuravu totolo mai vua na jita. Me vaka kina, na lecaika kei na wele vakayalo e vakavuna meda rawai rawarawa e na nona toso mai na vu ni ca. Ni vakaweleweletaki na vakasama

ni veika vakayalo ena sureta na leqa ki na noda bula.

E vakamacalataka o Nifai ni na tovo-lea ko Setani me vakacegui ira na luveni Kalou e veisiga mai muri ka veidabuitaki ira ena “sautu vakavuravura, ka ra na kaya kina: Sa vinaka tu ko Saioni; io, sa sautu ko Saioni, ka sa vinaka tu na ka kece—*a sa vakaisina na yalodra vakaoqo ko koya na tevoru*, ka tuberi ira sobu vakamaqosa ki eli.”³

E gadrevi me yadravi vakawasoma me kauta laivi na lecaika kei na wele. Na qaqarauni vagumatua sai koya na ituva-ki se ivakarau ni *yadrava tiko vagumatua* na leqa kei na dredre e rawa ni yaco. Na yadravi vakagumatua e ivakatalakila ni na *yadra tiko* me wanonova ka veitaqomaki. Me tukuni vakayalo, eda gadreva me da yadra tiko ka tu vakarau ki na veivakauqeti ni Yalo Tabu kei na sikinala e gole mai na nona vakatawa na Kalou ena vale cecere.⁴

“Io, au vakauqeti kemuni, . . . mo ni qarauna mo ni daumasu tiko ga, me kakua ni rawai kemuni na veitemaki ni tevoru, . . . ia raica, e sega na ka vinaka ena solia vei kemuni.”⁵

Ni vakanamatataki noda bula ki vua na iVakabula kei na Nona kosipeli e vukei keda meda uabaleta na ivakarau ni tamata vakavuravura ni vakawelewele kei na vucesa. Ni da sa vakalougataki meda rai ena matada ka rogo ena daligada,⁶ sa rawa vua na Yalo Tabu me vakalevutaka na noda rai ka rogo ni da sega ni vakasamataka meda rai se rogo-ca se na gauna eda nanuma ni sega ni rawa me raici se rogoci e dua na ka.

“Dou vakatawa, o koya, mo dou vakarau tu kina.”⁷

Lesoni #3—Kila na iNaki ni Meca

Na jita e dua na manumanu dau vakasasataka eso tale na manumanu. Ena loma ni siga, vei siga kece, na jita e manumanu dau vakasasa.

Sa “meca ni valavala dodonu kei ira era sasaga me vakayacora na lewa ni Kalou” ko Setani.⁸ E vei siga kece sa nona gagadre kei na inaki me ra rarawa sara me vakataki koya na luvena tagane kei na yalewa na Kalou.⁹

A vakarautaki na ituvatuva nei Tamada me veidusimaki vei ira na Luvena, me vukei ira mera marau, ka me kauti ira

Vua e dua na topi, ena gauna lekaleka ni vakawelewele se vucesa e rawa ni sureta e dua na ravuravu totolo mai vua na jita. Me vaka kina, na lecaika kei na wele vakayalo e vakavuna meda rawai rawarawa e na nona toso mai na vu ni ca.

na yalayala oya e baleti keda yadua vakatautauvata.

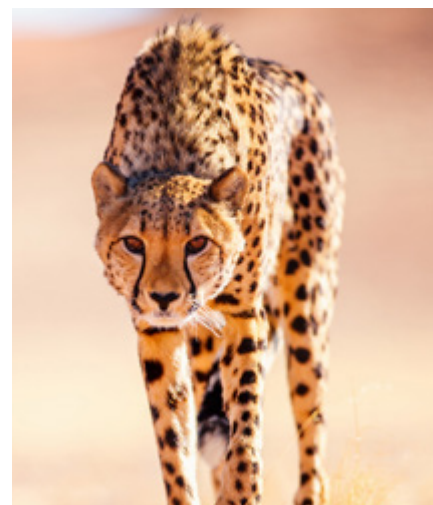
“Ia, kevaka dou sa vakarau vakavina-ka tu, dou na sega sara ni rere.

Ka mo dou drotaka rawa kina na nona kaukawa na meca.”¹³

Veisureti, Yalayala kei na iVakadinadina

Me vaka na bibi ni lesoni vulici mai na noda vakaraica na itovo ni jita kei na topi, sa rawa vei keda meda raica na vei lesoni kei na ivakasala kune ena veika e yaco e vei siga. Ni da vakasaqara e dua na vakasama kei na uto me ciqoma na idusidusi vakalomalagi ena kaukauwa ni Yalo Tabu, eso na ivakaro cecere eda na ciqoma kei na ivakasala kaukauwa me taqomaki keda na vu mai ena veika da sotava. Talanoa vakaibalebale kaukauwa e tiko ena ivolanikalou kei na noda bula veisiga.

Au sa vakaraitaka ga e tolu na lesoni mai na vuqa na lesoni e rawa ni laurai ena neirau ilakolako talei i Aferika kei Susana. Au sureta ka cuqeni iko mo vakasamataka na italanoa me baleta na jita kei na topi ka raica eso tale na lesoni vei iko kei na nomu matavuvule. Kerekere mo nanuma ni nomu vale sa

lesu bula tale e vale vei Koya ena yago vakaturicake, ka vakalagilagi. E cakaca-ka na tevero me veilecayaki na luvena tagane kei na luvena yalewa na Kalou, ka vakararawataki ira, me vakalatia nodra tubu ena veika tawamudu. Na vunica e sega ni cegu nona valuta na vei tiki ni yavu ni Tamada e sevaka vakalevu.

O Setani e sega na yagona ka sa tarovi na nona torocake tawamudu. Me vaka ga na kena sa tarovi na drodro ni wai mai na dua na uciwai na dam, sa vakakina na torocake nei vunica sa tarovi baleta ni sega na yagona. Ena vuku ni veivorati oqo, sa yaco kina me calata o Lusefa na veivakalougatataki kece sara ni bula vakatamata kei na veika e sotava e dua ni tiko na yagona vakalewena kei na sui. E dua vei ira na ibalebale kaukauwa vakaivolatabu na vosa *muduki* e vakaraitaki ena nona sa sega ni rawa ni tomana nona tovolea me vakataki Tamada Vakalomalagi.

Me vaka ni yago vakatamata sa uto tiko ni ituvatuva ni marau ni Tamada kei na noda tubu vakayalo, sa dau segata o Lusefa me vakacacana na noda toso ena nona dau temaki keda meda vakayagata-ka vaka ca na yagoda. E vakatavulica o Peresitedi Russell M. Nelson na tataqo-maki vakayalo e davo e na noda “sega

ni taura na imatai ni kabakaba ki na vanua o sega ni dodonu mo lako kina kei na cakava na ka e sega ni dodonu mo cakava.’ . . . Ni da tamata e tu vei keda na gagadre [vakayago] e gadrevi ki na noda bula. ‘Na gagadre oqo e gadrevi me rawa ni toso kina na bula. Ia, cava sa qai caka-va na vunica?’ . . . E sagai keda ena noda gagadre. E temaki keda okoya meda kania na ka e tabu me da kania, gunuva na veika da sega ni dodonu meda gunu-va, kei na lomana na ka e sega ni dodonu meda lomana!’”¹⁰

E dua na ivakatagedegede duadua sara e cake ni nona veikau tani mai na tawamudu na vunica, o koya ka sa rarawa tu vakalevu ni sega na yagona, sureti ka bacani keda meda wasea vata kei koya na nona rarawa ena noda vakayagataka vakatani na yagoda. Na iyaragi bibi ka sega vua ka sega ni rawa ni vakayagataka sai koya na iusutu ni nona takete me sagai keda ki na rusa vakayago kei na vakayalo.

E gadrevi meda kila na inaki ni meca me rawa ni da vakavakarau vinaka ki na veivoravorati.¹¹ Vakakina baleta ni kila o Kavetani Moronai na nodra inaki na Leimanaiti, sa rawa vei koya me tu vakarau me sotavi ira ena nodra lako mai ka mai qaqa.¹² Na ivakavuvuli kei

MAI VEI ELDER RUBÉN V. ALLIAUD
Ena Vitusagavulu

itikotiko bibi me vulici kina na kosipe-
li ka me bulataki.

Ni da sauma ena vakabauta na vei-
sureti ogo, na veivakauqeti momona
e na gole mai ki na nomu vakasama,
na veika da vakila vakayalo ena tubu
e utoda, ka o na raica ni gadrevi me
caka se tomani me caka me rawa vei
iko mo “vakayaragi [ena] noqu iyaragi
kecega [ni Kalou] mo dou vorata rawa
kina na siga ca, ia mo dou kitaka kece
ogo, mo dou tudei kina.”¹⁴

Au yalataka na kalougata ni vakava-
karau vinaka kei na tataqomaki vaka-
yalo ena drodro ki na nomu bula ni ko
raica matua na masumasu e veigauna
ka tomani.

Au vakadinadinataka noda gu ki
liu ena sala ni veiyalayalati e vakarau-
taka na tataqomaki vakayalo ka sureta
na reki tawayalani ki na noda bula. Sa
noqu ivakadinadina ni noda iVakabu-
la bula ka tucake tale ena tokona ka
vakaukauwataki keda ena vei gauna
ni vinaka se ca. Au vakadinadinataka
na dina ogo ena yaca tabu ni Turaga
o Jisu Karisto, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Aisea 5:20.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 45:57;
vakamatatataki.
3. 2 Nifai 28:21; vakamatatataki.
4. Raica na Isikeli 33:7; Vunau kei na
Veiyalayalati 101:44-58; Na iDusidusi
ki na iVolanikalou, “Vakatawa,”
scriptures.ChurchofJesusChrist.org.
5. Alama 34:39.
6. Raica na Maciu 13:16.
7. Vunau kei na Veiyalayalati 50:46.
8. iDusidusi ki na iVolanikalou, “Tevoro,”
scriptures.ChurchofJesusChrist.org.
9. Raica na 2 Nifai 2:27.
10. Russell M. Nelson, ena “iVakasala
mai na Parofita ni Lotu ki vei ira na
Millennials Bula tiko ena Vuravura
Voravora,” Newsroom, Feb. 18, 2018,
newsroom.ChurchofJesusChrist.org.
11. Raica na Alama 2:7-13.
12. Raica na Alama 43:29-33, 48-50.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 38:30-31.
14. Vunau kei na Veiyalayalati 27:15.

Kunei ena Kaukauwa ni iVola i Momani

*Eda na sotava kece ka kunei ena kaukauwa
ni dina era tiko ena iVola i Momani.*

Niu sikovi ira na saumaki vou ena
nodra itikotiko, dua na taro au dau via
taroga wasoma vei ira o ya na sala era a
kila kina kei ira nodra vuvale na Lotu
kei na sala era a papitaiso kina. E sega
ni dua na ka ke na tamata o ya e lotu
vagumatua tiko se sega tu ni bau lotu
ena vuqa na yabaki. Sa tautauvata tu
ga na isau ni taro: ena matadredredre
ka ramase na kedra irairai, era sa tekivu
talanoataka na sala era a kunei kina. E
ka dina, ni italanoa ni saumaki e vaka
me dau italanoa ni noda a kunei.

O Jisu Karisito Vakai Koya na
Turaga ni veika sa yali. E kawaitaka

na veika sa yali. Oqori na vuna dina
a vakavulica kina na italanoa vakaiba-
lebale e tolu eda raica ena wase 15 ni
Luke: na italanoa vakaibalebale ni sipi
sa yali, na ilavo a yali, ka kena iotioti,
na gone cidroi. O iratou na italanoa
kece ogo e tautauvata na kedratou
usutu: E sega ni dua na ka na vuna
e ratou a yali kina. E sega ni dua na
ka ke ratou kila mada ga ni ratou sa
yali tiko. Sa cecere cake kina e kea na
yalo ni marau ka kacivaka, “Tou mai
rekivata; niu sa kunea na [ka] sa yali.”¹
Kena itinitini, e sega dina na ka e
yali Vua.²

Kerea meu wasea vei kemuni ena yakavi nikua e dua na ka mareqeti dua-
dua vei au—na kequ italanoa ni noqu
a kunei.

Niu sa vakarau yabaki 15, a sureti
au o noqu momo, o Manuel Bustos
meu laki tiko mada vata kei koya kei na
nona vuvale eke e Amerika. A madigi
cecere oqo vei au meu na vulica kina
eso na vosa Vakavalagi. A saumaki o
noqu momo ki na Lotu ena vuqa na
yabaki yani e liu, ka tu vua na yalo cece-
re ni kaulotu. A rairai vuna beka oqo
vei tinaqu, kau a sega ni kila, me vosa
kina vei momo ka kaya ni na vakadonu-
ya ga na veisureti ena dua na veidinadi-
nati: me kakua ni saga me vakauqeti au
meu lewe ni nona Lotu. Keitou a lotu
Katolika tiko, ka sa vica mai na itabata-
mata, ka sega na vuna me keitou veisau.
Sa duavata sara kina o noqu momo ka
dei toka ena nona vosa ka sega ni via
sauma mada ga na taro rawarawa sara
baleta na Lotu.

E dina, na ka e rau sega ni tarova
rawa o momo kei na watina lomani, o
Marjorie, o ya o rau o cei.³

A soli vei au e dua na rumu era tu
kina na iwiliwili levu ni veimataqali ivola.
Au raica rawa ni veiivola oqo a voleka ni
200 na iVola i Momani ena kena veima-
taqali vosa, ka 20 ena vosa Vakasipeni.

Dua na siga, niu via vakadikeva, au a
taura mai e dua na iVola i Momani ena
vosa Vakasipeni.

Oqo na kena ilavelave e waqa-
na mamare karakarawa, ka toka na
ivakatakilakila ni agilosio o Moronai e
waqana e liu. Niu sa dolava, sa volai tu
ena draunipepa e liu na yalayala oqo:
“Ia ni dou sa ciqoma na veika oqo, au
gadrevu me’u vakamasuti kemudou, mo
dou kerea vua na Kalou, na Tamada
Tawamudu, ena yaca i Karisito, kevaka
era sega ni dina na veika oqo; ia kevaka
dou sa kerea ena yalodina, ena lomamu-
dou taucoko, ka vakabauta na Karisito,
ena vakatakila vei kemudou ko koya ena
kaukauwa ni Yalo Tabu ni sa dina.”

E a kuri tale: “Ia na kaukauwa ni
Yalo Tabu dou na kila kina na dina ni
veika kecega.”⁴

E sega ni vakamacalataki rawa na
kaukauwa ni ivolanikalou oqo ki na

noqu vakasama kei na yaloqu. Meu
kaya vakaidina sara, au a sega ni vaka-
saqara tiko “na dina.” Au a se cauravou
lailai, marautaka tiko na bula, ka rekita-
ka na ivakarau vou oqo.

Ia, niu sa vakasamataka tu na yala-
yala o ya, au sa qai wilika vuni tiko na
ivola. Ni toso na noqu wilika, au sa kila
kina keu gadrevu dina meu rawata mai
kina e dua na ka, meu sa tekivu masu.
Eda sa kila kece na ka ena yaco ni sa
lomamu me sega walega ni wilika ia mo
masulaka talega na iVola i Momani. Ia,
oqori na ka a yaco sara ga vei au. Sa dua
na ka vakasakiti ka talei duadua—io, sa
tautauvata na ka sa yaco kivei ira e mili-
oni na tamata e veiyasai vuravura. Au sa
kila kina ena kaukauwa ni Yalo Tabu ni
iVola Momani sa dina sara.

Au a qai gole vei momo meu vaka-
macalataka vua na ka sa yaco kau sa tu
vakarau meu papitaiso. A sega ni vunia
rawa o momo na nona kurabui vakale-
vu. A vodo yani ena nona motoka, ka
gole ki na iroro ni waqavuka, ka kauta
mai na noqu tikite ni waqavuka ni lesu
i vale, kei na dua na itukutuku lailai vei
tinaqu e vakaoqo, “Au sega ni cakava
kina e dua na ka!”

Dua na sala a dina o koya. Au a
kunei vakadodonu ena kaukauwa ni
iVola i Momani.

E rairai e vuqa era a kunei maivei
ira na daukaulotu totoka e vuravu-
ra raraba, ena sala yadua kecega e a
veivakurabuitaki Se era a kunei beka
maivei ira na nodra itokani sa biuti ira
mai kina vakadodonu ena nodra sala na
Kalou. E rairai talega era a kunei mai
vua e dua mai na itabatamata oqo se
mai vua e dua na nodra qase e liu.⁵ Se
cava ga e yaco, ni gadrevi me mua yani
ki na nona saumaki dina e dua, nikua
ka sega ni mataka, mera na sotava tau-
coko ka kunei ena kaukauwa ni veika
dina era tiko ena iVola i Momani. Ena
gauna vata oqo, mera na lewa ga vakai

ira yadua mera cakava nodra yalayala dina vua na Kalou ni ra na saga mera maroroya na Nona ivakaro.

Niu sa lesu ki Buenos Aires, sa kila kina o tinaqu niu sa vinakata dina meu papitaiso. Me vaka niu dau yalo dau-vakadrecike voli, a sega ni saqati au, ka sa totaki au sara kina vakayalomatua. A sega tu mada ga ni kila, ni sa vakayacora tiko o tinaqu na noqu veivakatarogi ni papitaiso. E ka dina, au vakadinata ni nona veivakatarogi a titobu cake sara mai na kena era dau cakava neimami daukaulotu. A kaya vei au: “Ke o vina-kata mo papitaiso, au na tokoni iko. Ia au na taroga mada e liu vei iko eso na taro, kau gadreva mo vakasamataka sara vakavinaka ka sauma mai vakadodonu. O sa yalataka mo laki lotu ena vei Sigatabu yadua sara?”

Au a kaya vua, “Io, dina, au na cakava qori.”

“O kila tiko beka na balavu ni gauna ni lotu?”

“Io au kila,” au a kaya.

A sauma mai, “Ia, kevaka o sa na papitaiso, au na raica mo na laki tiko ena lotu.” A qai tarogi sara o koya kevaka sa lomaqu dina meu kakua ni gunu alikaolo se kana tavako.

Au a sauma vua, “Io, dina, au na vakamura talega qori.”

A qai tomana kina o koya, “Kevaka o sa na papitaiso, au na raica sara ni na vakayacori oqo.” A sa cakava tiko vakaoqori ena voleka ni veivakaro kece sara.

A qiriti tinaqu o noqu momo me kaya vua me kakua ni lomaleqa, niu na guilecava na veika kece oqo. Ni oti e va na yabaki, niu sa taura na noqu veikacivi meu laki kaulotu ki na Tabana ni Kaulotu e Uruguay Montevideo, a qiriti noqu momo o tinaqu me taroga na gauna cava sara au sa na guilecava

kina na veika oqo. Na ka dina o ya mai na gauna au a papitaiso kina, sa marau tu ga vakalevu o tinaqu.

Au a kila kina ni iVola i Momani sa ka bibi ki na sala ni saumaki ena kena sotavi e matanavotu na yalayala ni “na toro voleka cake vua na Kalou e dua na tamata ena nona muria na kena ivakavuvuli.”⁶

A vakamacalataka o Nifai na usutu ni inaki ni iVola i Momani ena sala oqo:

“Ni da sa cakacaka vagumatua me da volavola, me da vakauqeti ira kina na noda kawa, kei ira talega na wekada, me ra vakabauti Karisito, ka vakadua-vatataki tale kei na Kalou. . . .

“Io [o koya gona] eda sa veivosakitaki Karisito, eda reki ena vukui Karisito, eda vunautaki Karisito, [ka] parofisaitaki Karisito, . . . me rawa ni ra kila kina na noda kawa na ivurevure me ra rai kina me bokoci kina na nodra ivalavala ca.”⁷

Na iVola i Momani taucoko sa umanaki tu ena inaki tabu vata oqo.

Ena vuku ni ka oqo, vei koya ena yalodina me vulica vagumatua, ena yalo ni masumasu, ena sega walega ni kila na veika baleti Karisito ia ena vuli *maivei* Karisito—vakabibi ke sa lomadra mera “vakatovolea na kena mana na vosa”⁸ ka sega ni cakitaka vakatotolo ena vuku ni tawavakabauta taumada⁹ ena veika era kaya eso baleta na veika era se bera mada ni wilika.

E nanuma kina o Peresitedi Russell M. Nelson: “Niu vakasamataka na iVola i Momani, au vakasamataka na vosa *mana*. Na dina ena iVola i Momani sa tu kina na *mana* me veivakabulai, veivakacegui, veivakalesui, veivakaukawataki, veivaqacotaki, veikaroni, ka vakamarautaka na yaloda.”¹⁰

Sa noqu veisureti ena yakavi nikua kivei keda yadua, se cava ga na balavu ni gauna eda sa lewena tu kina na Lotu, meda vakatara na kaukauwa ni dina ni iVola i Momani me kunei keda ka

MAI VEI ELDER RUSSELL M. NELSON

karoni keda tale kei na veisiga yadua ni noda vakasaqara vagumatua na ivakata-kila vei keda yadua. Ena yaco vakaidina ke da vakatara.

Sa noqu ivakadinadina vakalou ni sa tu ena iVola i Momani na tau-coko ni kosipeli i Jisu Karisito kei na Yalo Tabu ena vakatakila na dina oqo ena veigauna kece kivua e dua, ena yalodina me vakasaqara na kila-ka me vakabulai na yalodra.¹¹ Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Luke 15:6; raica talega na Luke 15:9,32.
2. Ena kena vakasama cecere, e tukuni ena ivolanikalou na veiparofisai e tukuna tiko na nodra sokumuni na kawa i Isireli era sa yali tu (raica na Russell M. Nelson, “Vakasoqoni o Isireli sa Veiseyaki,” *Liaona*, Nove. 2006, 79–82). E dina ga ni ra sa yali, era sa sega ni yali mai Vua (raica na 3 Nifai 17:4). Sa vakakina, sa ka kurabui me kilai tiko ni ra sega ni kila ni ra a yali tu me yacova ni ra sa kunei, vakabibi ni ra sa ciqoma na nodra veivakalougatataki vakapeteriaki.
3. A cavuta o Elder Dieter F. Uchtdorf na vosa nei Saint Francis mai Assisi ni a kaya, “Vunautaka na kosipeli ena veigauna kecega ke rawa, vakayagataka na vosa” (“Wawa Toka Ga ena Gaunisala i Tamasiko,” *Liaona*, Me 2011, 77; raica talega na William Fay and Linda Evans Shepherd, *Share Jesus without Fear* [1999], 22).
4. Moronai 10:4–5.
5. Na kedra italanoa ni saumaki na noda qase e liu sa keda italanoa talega. E vakavulica o Elder William R. Walker, “E yaco me dua na ka totoka ke ra kila kece na Yalododonu Edaidai na italanoa ni nodra saumaki mai na nodra qase e liu” (“Dina ena Vakabauta,” *Liaona*, Me 2014, 97). Sa yaco kina, vei keda kece ena sala eso eda sa kunei vakadodonu se maivei ira na noda qase e liu, me vakavinavinakataki kina na Tamada Vakalomalagi, sa kila na itinitini ni ka kecega mai na kena itekivu (raica na Eparama 2:8).
6. Ai Vakamacala Taumada ni iVola i Momani; raica talega na Alama 31:5.
7. 2 Nifai 25:23, 26.
8. Alama 31:5.
9. Raica na Alama 32:28.
10. Russell M. Nelson, “Na iVola i Momani: Ena Vakaevei Beka Nomu Bula Kevaka e Segaga?” *Liaona*, Nove. 2017, 62.
11. Raica na 3 Nifai 5:20.

Era iVakadinadina, Kuoramu ni Matabete i Eroni kei na Kalasi ni Goneyalewa

Na veisau sa kacivaki oqo e kedra inaki me ra vukei na cauravou kei na goneyalewa me ra tara cake na nodra dui cavacava tabu yadudua.

Kemuni na taciq kei na ganequ, sa ka taleitaki na tiko vata tale kei kemuni ena koniferedi raraba. Ena itekivu ni macawa oqo, a kacivaki vei ira na lewe ni Lotu

na veisau ni lawatu baleta o kaya e rawa ni ivakadinadina ena cakacaka vakalotu ni papitaiso kei na veivau. Au vinakata meu cavuta na tolu na tikina oqori.

1. Na papitaiso vakaveisosomitaki me baleta e dua na tamata sa mate e rawa ni ivakadinadina kina e dua ga e vakaivolatara bula ni valetabu, okati kina na ivolatara yalani.
2. Sa rawa vua e dua na lewenilotu sa edaumeni oti ka tiko nona ivolatara bula me ivakadinadina ena cakacaka vakalotu ni veivau vei ira na bula kei na veisosomitaki.
3. E dua ga na lewenilotu sa papitaiso oti e rawa ni ivakadinadina ena nona papitaiso e dua na tamata bula. Na veisau oqo e baleta na papitaiso kece sara ena taudaku ni valetabu.

Na veisau ni lawatu eso oqo e baleta walega na kena iwalewale. Na ivunau kei na veiyalayalati e kovuti kina e sega ni veisau. E tautauvata na kedrau bibi ena vei cakacaka vakalotu kece sara. Na veisau kece oqo e dodonu me na vakavuvuqataka na nodra vakaitavi na matavuvale ena veicakacaka vakalotu oqo.

Au vinakata talega meu veivosaki vata kei kemuni ena gauna oqo meu vakamacalataka na veisau e baleti ira na noda itabagone kei na nodra iliuliu.

Ko ni na nanuma niu a sureti ira na itabagone ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai me ra mai curu ki na mataivalu ni Turaga me ra vakaitavi ena inaki cecere duadua e vuravura edaidai—na vakasokumuni kei Isireli.¹ Au sureti ira na noda itabagone baleta ni tu vei ira na isolisoli matalia me ra dolele yani vei ira na tani ka wasea na veika era vakabauta ena iwalewale veirawai. Na inaki ni vakasokumuni sa dua na tiki bibi ni kena vakarautaki na vuravura kei ira na lewena baleta na iKarua ni nona Lako Mai na Turaga.

Ena veitabanalevu yadua, e liutaka na mataivalu itabagone ni Turaga e dua na bisopi, e dua na italai vakatabui ni Kalou. Taumada ka bibi duadua ena nona itavi me qaravi ira na cauravou kei na goneyalewa ni nona tabanalevu. Na bisopi kei rau na nona daunivakasala eratou liutaka na nodra cakacaka na kuoramu ni Matabete i Eroni kei na kalasi ni Goneyalewa ena tabanalevu.

Na veisau sa kacivaki oqo e kedra inaki me ra vukei na cauravou kei na goneyalewa me ra tara cake na nodra dui cavacava tabu yadudua. Sa vinakati

talega me da vaqacacotaka na veikuoramu ni Matabete i Eroni kei na kalasi ni Goneyalewa ka veitokoni vei bisopi kei ira na iliuliu itabaqase ni ra qaravi ira na itabatamata tubucake tiko.

Sa na vosa oqo o Elder Quentin L. Cook baleta na veisau e baleti ira na itabagone. Ena bogi nikua, ena soqoni raraba ni marama, ena vosa kina o Sister Bonnie H. Cordon, na Peresitedi Raraba ni Goneyalewa baleta na veisau e baleti ira na Goneyalewa.

Era sa duavata na Mataveiliutaki Taumada kei na Le Tinikarua me ra tokona na sasaga oqo me ra vaqacacotaki na noda itabagone. Isa, sa dua na ka na neimami lomani ira ka masulaki ira! Era sa “Nuinui nei Isireli, tabagone edaidai.”² Keimami vakaraitaka na neimami nuitaki ira na itabagone kei na neimami vakavinavinaka vei ira. Ena yacana tabu o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica talega Russell M. Nelson, “Nuinui nei Isireli” (e vuravura raraba na Lotu baleti ira na itabagone, 3 ni June, 2018), broadcasts.lds.org
2. “Nuinui nei Isireli,” *Sere ni Lotu*, naba 157.

MAI VEI ELDER QUENTIN L. COOK
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Na Veisau Me ra Vaqaqacotaki na iTabagone

E vuqa vei ira na cauravou kei na goneyalewa era na bole yani ka tiko ga ena salatu ni veiyalayalati ena raimatua dodonu vei ira noda itabagone.

Vinaka vakalevu, Peresitedi Nelson, na veidusimaki vakatakilai mai rekitaki baleta na ivakadinadina ena papitaiso kei na veituberi ko ni kerea me keimami wasea me vukei mera qaqaco na itabagone me tubu nodra gumatua vakalou.

Ni bera meu wasea na veisau oqo, keimami sa vakavinavinaka ena sala cecere era qarava na lewenilotu ena veivakatorocaketaki ena kena sa yaco tiko ena vakalesuimai ni kosipeli. Me vaka a vakatura o Peresitedi Nelson ena yabaki sa oti, o sa taura na memu wainibula!¹

O ni reki ena vulica na *Lako Mai, Mo Muri Aue* vale.² O ni sa qarava talega mai na veisau ena lotu. Era sa duavata na lewe ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei ena cakacaka ni veivakabulai.³

Sa vuabale na neitou vakavinavinaka.⁴ Keimami sa vakavinavinaka vakatabakidua ni ra sa kaukauwa ka yalodina tiko na noda itabagone.

O ira noda itabagone era bula tiko ena dua na gauna e veivakayavalati ka veibolei talega. Na digidigi sa tu sa levu

sara na kena veimataqali. Me vakataka oqo: na talevoni vuku nikua e tu kina na veitukutuku bibi sara ka veilaveti, oka kina na tuva kawa kei na veivolanikalou tabu. Ena yasana kadua, era tu kina na veika lialia, vakasisila, kei na ka butobuto a sega ni tu kina e liu.

Mera vukei na itabagone mera dutaitaka na digidigi medre oqo, sa vakarautaka kina na Lotu e tolu na parokaramu bibi ka matata. iMatai, sa vaqaqacotaki na lewenivuli ka sa vakatetei yani ki na itikotiko. iKarua, sa soli mai e dua na parokaramu ni gonelalai kei na itabagone e tiko kina na itaviqaravi talei kei na torocake yadudua ena Sigatabu sa oti maivei Peresitedi Nelson, Peresitedi Ballard, kei ira na Vakaisilesi Raraba. Na ikatolu ni parokaramu oya na veisau vakaisoqosoqo ni itabagone mera raimatua kina na bisopi kei na iliuliu. Na raimatua oqo e dodonu me na kaukauwa vakayalo ka na vukei ira na itabagone mera mataivalu ni itabagone sa kerea o Peresitedi Nelson mera yacova.

Cokoti Vata na iTuvatuva

Na sasaga oqo, vata kei na veika sa vakaraitaki ena rua na yabaki sa oti, era sega ni veisau vakatikitiki. Na veisau yadua sa tiki yaga sara ni ituvatuva cokoti vata mera vakalougatataki kina na Yalododonu ka vakarautaki mera sotava na Kalou.

Dua vei ira na ituvatuva sa baleta tiko na itabatamata e tarava. Era sa kerei na noda itabagone mera dui cakava nodra ilesilesi ni ra se gone—mera kua ni cakava na itubutubu kei na iliuliu na ka era rawa ni cakava ga na itabagone.⁵

Vakaraitaki Raraba

Nikua sa vakaraitaki raraba yani na veisau ni isoqosoqo ni itabagone ena tabanalevu kei na iteki. Me vaka sa vakamacalataka o Peresitedi Nelson, ena vakamacalataka o Sister Bonnie H. Cordon na veisau ena Goneyalewa ena yakavi nikua. Dua na inaki ni veisau au na tukuna yani o ya me qaqacotaki na lewe ni Matabete i Eroni, kuoramu, kei na mataveiliutaki ni kuoramu. Na veisau oqo eda cakava vata kina na Vunau kei na Veiyalayalati 107:15, e tukuna, “Na matabisopi e mataveiliutaki ni matabete oqo [i Eroni], ka tu kina na kena idola se na kena dodonu.”

Dua na itavi vakaivolonikalou nei bisopi o ya me vakatulewa vei ira na bete ka bese vata kei ira, ka vakavulici ira ena nodra ilesilesi.⁶ Me ikuri, o imatai ni daunivakasala ena matabisopi me raici ira vakatabakidua na ivakavuvuli kei ikarua ni daunivakasala na dikoni.

Sa vakakina, me muavata ki na ivakatakila oqo ena Vunau kei na Veiyalayalati, na mataveiliutaki ni Cauravou sa na boko laivi. Sa levu sara nodra caka vinaka na veitacini yalodina oqo, eda sa vakavinavinaka kina vei ira.

Eda sa nuitaki ira na matabisopi ni ra na vakacerecerea ka raicamatua na nodra ilesilesi ni matabete na cauravou ka vukea nodra itavi ni kuoramu. Era na kacivi na daunivakasala qase gumatua ni Cauravou mera vukei ira na mataveiliutaki ni kuoramu ni Matabete i Eroni kei na matabisopi ena nodra itavi.⁷ Eda sa nuidei tiko ni vuqa na cauravou kei na goneyalewa era na bole yani ka tiko ga

ena salatu ni veiyalayalati ena raimatua dodonu vei ira noda itabagone.

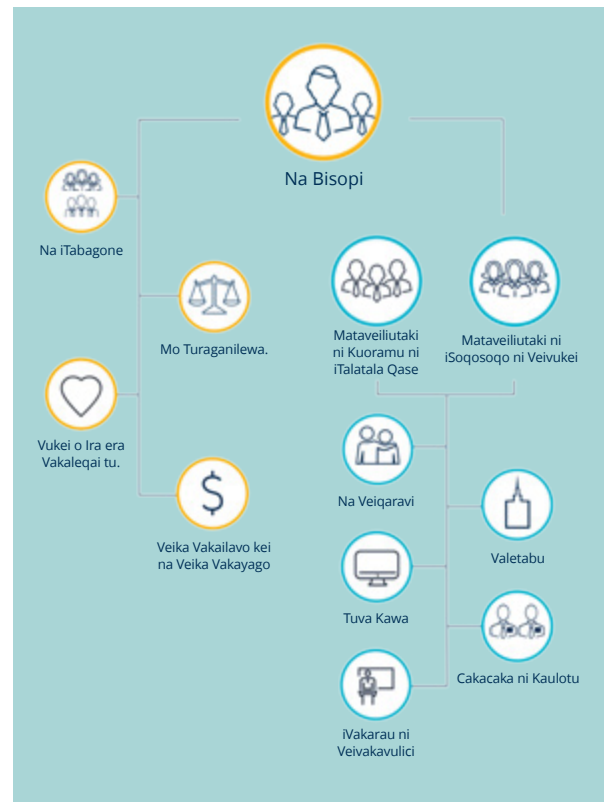
Ena ituvatuva veiuqeti ni Turaga, sa ilesilesi nei bisopi na tamata yadua ena tabanalevu. Ena vakalougatataki ira na itubutubu ni itabagone kei na itabagone. E dua na bisopi a raica ni a vakasalataka tiko e dua na cauravou e valuti tiko ena iyaloyalo vakasisila, me na vukei koya me veivutuni ke vukei rau na itubutubu ena loloma kei na veikilai yalo. Na vakabulai nei cauravou sa vakabulai kina na nona vuvale ka rawa ga oqo ena nona cakaka o bisopi ena vukudratou taucoko na vuvale. Sa mai dua na lewe ni Matabete i Melikiseteki kilikili o cauravou oqo ka sa kaulotu tudei tiko.

Me vaka e vakatututaka na italoanoa oqo, na veisau oqo ena:

- Vukei na bisopi kei nodra daunivakasala mera raicamatua na usutu ni nodra itavi vei ira na itabagone kei ira na Lalai.
- Vakatikori na kaukauwa kei na itavi ni Matabete i Eroni me usutu ni cauravou yadua ena nona bula kei na lalawa.

Na veisau oqo ena:

- Vakamatatataka talega na itavi ni mataveiliutaki ni kuoramu ni Matabete i Eroni kei na nodra ripote yani vakadodonu ki na matabisopi.
- Vakauqeti ira na iliuliu matua me vukea ka tubera na mataveiliutaki ni kuoramu ni Matabete i Eroni me laveti cake na kaukauwa kei na lewa ni nodra itavi.

Me vaka, ni veisau oqo e sega ni vakalailaitaka na ilesilesi ni matabisopi vei ira na goneyalewa. Sa vakavulica oti o Peresitedi Nelson, “Na imatai ka ilesilesi bibi duadua [nei bisopi] o ya me karoni ira na cauravou kei na goneyalewa ni nona tabanalevu.”⁸

Era na cakava rawa vakacava na noda bisopi lomani daukakacaka na ilesilesi oqo? O ni nanuma tiko, ena 2018, a veisau na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki mera cakacaka vakavoleka kei na iSoqosoqo ni Veivukei me rawa ki na kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei, ena veidusimaki nei bisopi, mera colata na ilesilesi bibi a dau kania tu vakalevu e liu na nona gauna. Na ilesilesi oqo e oka kina na cakacaka ni kaulotu kei na cakacaka ni valetabu kei na tuvakawa ena tabanalevu⁹—vakakina e vuqa na veiqaravi ki na lewe ni tabanalevu.

O bisopi e sega ni rawa me lesia na ilesilesi eso, me vaka ena itabagone, daunilewa, karoni ira na tiko leqa, ka raica raraba na veika vakailavo kei na bula raraba vakayago. Na kena oqo, era vica wale mai na kena eda a kila vinaka tu beka ena gauna e liu. Me vaka

a vakamacalataka o Elder Jeffrey R. Holland ena yabaki sa oti ni a vakaraitaki na veisau ena kuoramu ni Matabete i Melikiseteki: “O bisopi ena dei tikoga, me bete levu vakatulewa ena tabanalevu. Ia na ituvatuva vou oqo [ena kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei] ena vakatulewa kina o koya ena cakacaka ni Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei *ka sega ni gadrevi vua me cakava na nodrau cakacaka na isoqosoqo oqo.*”¹⁰

Me vakataka, o peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei kei peresitedi ni kuoramu ni italatala qase, ni lesi, e nona ilesilesi cecere me vakasalataki ira na qase—*vakakina vei Peresitedi ni Goneyalewa me vakasalataki ira na goneyalewa.* Ni o bisopi duadua ga ena veiqaravi vaka-daunilewa, o ira na iliuliu tale oqo era na ciqoma na ivakatakila mai lomalagi me veivuke ena ibolebole sega ni gadrevi kina na daunilewa se okati ena cakacaka ni veivakalolomataki eso.¹¹

E sega ni tukuni ni sega ni rawa vua e dua na goneyalewa me kakua ni vosa vei bisopi se nona itubutubu. Mera raici ira matua na itabagone! E tukuni tiko ni rawa vei iliuliu ni Goneyalewa me na sotava vinaka na nodra gagadre na goneyalewa yadua. O bisopi ena kauwai talega vei ira na goneyalewa kei na cauravou, ia eda sa kila na kaukauwa e

lako mai vei ira na iliuliu ni Goneyalewa kaukauwa, gumatua, ka yalodei era dauloloma ka veituberi, sega ni ra siova nodra itavi na mataveiliutaki ni kalasi, ia era vukea na itabagone mera rawata nodra itavi.

Ena wasea yani o Sister Cordon na ikuri ni veisau talei ni goneyalewa ena bogi nikua. Ia, au sa vakaraitaka yani ni o ira na peresitedi ni Goneyalewa ni tabanalevu era sa na ripote ka veivakasalataki vei bisopi ni tabanalevu. E liu, na itavi oqo a rawa me lesi vei daunivakasala, ia ni da toso ki liu, ira na goneyalewa era na lesi vakatabakidua vua e dua e taura tu na idola ni vakatulewa ena tabanalevu. O Peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei ena tomana tiko nona ripote vakadodonu vei bisopi.¹²

Ena veiqaravi raraba vakakina ena iteki, ena tomani tiko na mataveiliutaki ni Cauravou. Ena veiqaravi ena iteki, e dua na lewe ni matabose e cake me sa peresitedi ni Cauravou¹³ ka cokovata kei rau na lewe ni matabose e cake lesi ki na Goneyalewa kei na Lalai, me ratou lewe ni Komiti ni Matabete i Eroni kei na Goneyalewa ni iteki. E ratou na cakacaka vata na veitacini oqo kei na mataveiliutaki ni Goneyalewa ni iteki ena komiti oqo. Ni veiliutaki e dua na daunivakasala vei peresitedi ni iteki, na komiti oqo ena bibi cake baleta ni levu

na parokaramu kei na itaviqaravi ena parokaramu vou ni Gonelalai kei na iTabagone ena qaravi ena iteki.

O iratou na lewe ni matabose e cake oqo, ena veidusimaki ni mataveiliutaki ni iteki, e ratou sa ivurevure vei bisopi kei na kuoramu ni Matabete i Eroni ena sala e tautauvata nodratou veiqaravi na lewe ni matabose e cake ki na kuoramu ni italatala qase ni tabanalevu.

Me kena isema, e dua tale na lewe ni matabose e cake me sa peresitedi ni Matawilivola ni Sigatabu ni iteki, ke sa gadrevi, me na lewena na komiti ni Matabete i Eroni kei na Goneyalewa ni iteki.¹⁴

Na ikuri ni veisau vakaisoqosoqo ena qai vakau tiko na kena itukutuku vei ira na iliuliu. Na veisau oqo e oka kina:

- Na bose ni komiti ni itabagone ni matabisopi sa na sosomitaki ena matabose ni itabagone ni tabanalevu.
- Na vosa “Muavata” sa na bokoci ka sa vakatokai me “iTaviqaravi ni Goneyalewa,” “iTaviqaravi ni kuoramu ni Matabete i Eroni,” se “itaviqaravi ni itabagone” ka me vakayacori e veimacawa ke rawa.
- Na ilavovakarau ni tabanalevu ni itaviqaravi ni itabagone sa na vidai vakatautauvata vei ira na cauravou kei na goneyalewa ena kedra

iwiliwili ena isoqosoqo yadua. E dua na ilavo veiraurau ena vakarautaki ki na itaviqaravi ni Lalai.

- Ena veiqaravi kece—ena tabanalevu, iteki, kei na kena raraba—eda na taurivaka na vosa “isoqosoqo” ka sega ni “mataisoqosoqo.” O ira era liutaka na iSoqosoqo Raraba ni Veivukei, Goneyalewa, Cauravou, Lalai, kei na Matawilivola ni Sigatabu era sa na vakatokai mera “Vakailesilesi Raraba.” O ira era liutaka na isoqosoqo ni veiqaravi ena tabanalevu kei na iteki era na vakatokai mera “vakailesilesi ni tabanalevu” kei na “vakailesilesi ni iteki.”¹⁵

Na veisau sa mai vakaraitaki nikua ena vakayacori ena gauna ga era sa vakarau kina na tabanalevu, tikina, kei na iteki, ia sa na tekivu tiko ena 1 ni Janueri, 2020. Na veisau oqo, ni umani ka cokoti vata ena veisau e liu, ena matanataka tiko na sasaga vakayalo vakaisoqosoqo e salavata kei na ivunau mera kalougata ka qaqaco na tagane yadua, yalewa, itabagone, kei na gone, mera vukei mera muria na ivakaraitaki ni iVakabula, o Jisu Karisito, ni da toso tiko ena salatu ni veiyalayalati.

Kemuni na taciqo kei na ganequ lomani, au yalataka ka vakadinadina-taka ni veisau matata oqo, ena veidusimaki veivakauqeti nei peresitedi ka parofita, Russell M. Nelson, ena vakaukauwataka ka qaqacotaki ira yadua na lewe ni lotu. Era na vakaceretaka na itabagone na nodra vakabauta na iVakabula, taqomaki mai na veitemaki nei vunimeca, ka tu vakarau mera sotava na veibolei ni bula. Ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Russell M. Nelson, ena “Latter-day Saint Prophet, Wife and Apostle Share Insights of Global Ministry,” Newsroom, Oct. 30, 2018, newsroom.ChurchofJesusChrist.org.

2. Me ikuri, o ni sa sasaga vagumatua mo ni taurivaka na yaca dodonu ni Lotu a veivakavulici kina o Peresitedi Russell M. Nelson ka nanuma tiko noda iVakabula ena loloma kei na vakarokoroko ena nomuni cakava vakakina.
3. “Eda sa kacivi na lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ‘meda cakacaka ena nona were ni vaini me baleta na nodra vakabulai na yalo ni tamata’ (Vunau kei na Veiyalayalati 138:56). Na cakacaka ni veivakabulai oqo e wili kina na cakacaka vakadaukaulotu ni lewenilotu, nodra maroroi na saumaki mai, vakabulabulataki ni lewenilotu luluqa, cakacaka ni vola kawa kei na valetabu, kei na vakavulici ni kosipeli. Ena veiliutaki ena cakacaka oqo ena tabanalevu na matabisopi, ka ra na veivuke kina na lewe ni matabose ni tabanalevu” (*iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu*, 5.0, ChurchofJesusChrist.org).
4. Oi keda na iliuliu, eda sa lomani ira na lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai mo ni caka vinaka ka bula vakataisapeli kina. Eda sa rokovi ira na tamata yadua, ira na tina, na tama, na itabagone, kei ira na gonelalai era sa lakova tiko na salatu ni veiyalayalati—ena nodra yalodina kei na reki.
5. Ena 2019, o ira na dikoni yabaki 11 era sa tekivu vota yani na sakaramede, kei ira na goneyalewa kei na cauravou yabaki 11 era sa na taura na ivolatara vakaiyalayala ni valetabu. Ena yabaki sa oti, a bolebole o Peresitedi Nelson vei ira noda cauravou kei na goneyalewa mera lewena na mataivalu itabagone me sokumuni o Isireli veisebayaki ena yasa ruarua ni ilati (raica na “Hope of Israel” [worldwide devotional for youth, June 3, 2018], HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org). Sa veiuqeti na kena dolei mai.
Era sa veiqaravi tiko na daukaulotu ena sala cecere ni ra se yabaki gone. Tekivu mai na 6 ni Okotova, 2012, sa rawa mera kaulotu na cauravou yabaki 18 kei na goneyalewa yabaki 19.
6. “Sa itavi talega ni peresitedi ena Matabete i Eroni, me vakatulewa vei [iratou] na bete, me bosa vata kei ira, ka vakavulica vei ira na itavi ni nodra itutu. . . . Ia sa dodonu me bisopi ko koya na peresitedi oqo; ni oqo e dua na itavi ni matabete ko ya” (Vunau kei na Veiyalayalati 107:87–88).
7. Era na kacivi talega na iliuliu qase mera kenadau ena kuoramu ni Matabete i Eroni me vukea na parokaramu kei na itaviqaravi ka tiko ena bosa ni kuoramu me rawa vei iratou na matabisopi me sikova wasoma na kalasi kei na itaviqaravi ni Goneyalewa ka sikova talega na Lalai. Eso na kenadau e rawa mera kacivi mera veivuke ena soqo eso me vakataka na keba; eso mera kacivi

mera veiqaravi vakabalavu mera vukei ira na daunivakasala ni kuoramu. Ena dau tiko na turaga qase ena bosa, parokaramu, se itaviqaravi yadua ni kuoramu. Ni dau veisau na itavi kei na itutu, e sega ni namaki me lailai sobu na iwiliwili ni turaga qase era veiqaravi ka veitokoni tiko kina kuoramu ni Matabete i Eroni.

8. Russell M. Nelson, “iVakadinadina, Kuoramu ni Matabete i Eroni, kei na Kalasi ni Goneyalewa,” *Liaona*, Nove. 2019; raica talega na Ezra Taft Benson, “To the Young Women of the Church,” *Ensign*, Nov. 1986, 85.
9. Eda sa vakasalataki ira tiko na bisopi mera vakayagataki gauna vakalevu vei ira na lewenilotu itabagone qase cake kei na nodra dui vuale.
10. Jeffrey R. Holland, general conference leadership meeting, Apr. 2018; raica talega na “Effective Ministering,” ministering.ChurchofJesusChrist.org. E vakavulica o Elder Holland ni ilesilesi e sega ni rawa vei bisopi me lesia o ya na dabe vakatulewa ena kuoramu ni Matabete i Eroni kei na goneyalewa, ni o koya e daunilewa, e lewa na veika vakailavo kei na veika raraba ena Lotu, ka me karoni ira na dravudravua kei na tiko leqa. Na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei kei na so tale e rawa mera liutaka na cakacaka ni kaulotu, cakacaka ni valetabu kei na tuvakawa, me matua na veivakavulici ena tabanalevu, ka veiwanonovi matua ka veiqaravi vei ira na lewe ni Lotu.
11. Me ikuri ki na veituvaki eso e gadrevi kina na idola nei koya na daunilewa, na cala ni veivakalolomataki cava ga mera na qarava na veibisopi me vaka sa virikotori tu ena lawa ni Lotu.
12. O peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei ni iteki ena tomana tiko nona ripote vakadodonu vei peresitedi ni iteki.
13. Sa rawa me rau kacivi na daunivakasala ni peresitedi ni Cauravou ena iteki maivei ira na lewe ni iteki se, ke gadrevi, o koya na lewe ni matabose e cake sa lesi ki na Goneyalewa kei lewe ni matabose e cake sa lesi ki na Lalai.
14. Na baraca e peresitedi tiko ni Matawilivola ni Sigatabu e bibi sara na nona ilesilesi ena lewenivuli ni itabagone ena rua na Sigatabu ni veivula yadua.
15. O ira na mataveiliutaki ena iSoqosoqo ni Veivukei, Goneyalewa, Cauravou, Matawilivola ni Sigatabu, kei na Lalai ena veiqaravi raraba kei na iteki era sa Vakailsilesi Raraba se vakailsilesi ni iteki. Ena veiqaravi ena tabanalevu, ena liutaki ira na cauravou na matabisopi, era sa sega kina ni vakailsilesi ni tabanalevu o ira na daunivakasala ni cauravou.

MAI VEI MARK L. PACE
Peresitedi Raraba ni Matawilivola ni Sigatabu

Lako Mai, Mo Muri Au—na iTuvatuva ni Sasabailesu kei na Gugumatua ni Turaga

Sa vakarautaka na Turaga na Nona tamata mera sabaya na ravuravu nei vu-ni-ca. Na Lako Mai, Mo Muri Au sa ituvatuva ni isasabailesu kei na gugumatua ni Turaga.

Eda reki ni da mai soqoni vata ena koniferedi raraba cecere oqo ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Eda kalougata meda ciqoma na vakasama kei na loma ni Turaga mai na nodra veivakavulici na Nona parofita kei na iapositolo. Sa nona parofita bula na Turaga o Peresitedi Russell M. Nelson. Eda sa vakavinavinaka ki na nona ivakasala kei na veidusimaki veivakauqeti sa ciqomi nikua.

Au sa vakadinadinataka na veika sa wasei taumada. Au sa vakadinadinataka na Kalou, na Tamada Tawamudu. E bula tiko ka lomani keda ka sa dau wanonovi keda. Na Nona ituvatuva ni bula marau sa vakalougatataka na bula oqo kei na noda lesu tale yani ki na Nona serau.

Au sa ivakadinadina talega kei Jisu Karisito. Ni sa Luvena Duabau ga na

Kalou. Sa *vakabulai keda* mai na mate, ka sa vueti keda mai na ivalavala ca ni da vakabauti Koya ka veivutuni. Na Nona solibula veisorovaki ena vukuda

sa kauta mai na kalougata ni bula tawamate kei na bula tawamudu. Me vakavinavinakataki ga na Kalou ena vuku ni Nona isolisoli tawavakatauvatani rawa ni Luvena vakalou” (“Na Karisito sa Bula: Na Nodra iVakadinadina na iApositolo,” *Liaona*, Me 2017, e loma ni waqana e liu).

Era sa vakalougatataka na Yalododonu Edaidai e vuravura raraba mera sokalou vei Jisu Karisito ena Nona valetabu. Dua vei ira na valetabu oqo sa tara tiko ena gauna oqo mai Winnipeg, e Kenada. A neirau na madigi vakaveiwatini me sikova na vanua e tara tiko kina ena Okosita ni yabaki sa oti. E rairai vinaka na kena itaratara na valetabu oqo ka na totoka sara ni sa na oti. Ia, e sega ni rawa me tara e dua na valetabu totoka e Winnipeg, se dua tale na vanua, ke sega na kena yavu e qaqaco ka kaukauwa.

Na laqalaqa vakatani ena qele vavaku levu ena vanua o Winnipeg sa ibolebole tiko ki na kena tara na yavu ni valetabu. Koya gona, sa vakadeitaki kina na yavu ni valetabu oqo mena oka kina e 70 na kaukamea sitila me bulu vata kei na simede. Na veisitila yadua oqo e 60 na fute na kedra balavu ka 12 ki na 20 na idi na kena raba. Era na teivaki sobu ki na qele me yacova ni tara yani na veivatu e ra, e rauta ni 50 na fute e botoni qele. Ena sala oqo, na 70 na sitila oqo sa na qaqaco ka kaukauwa kina na yavu ni valetabu totoka e Winnipeg.

Eda vakasaqara na Yalododonu Edaidai, na yavu dei qaqaco vakaoqo ena noda bula—na yavu vakayalo sa gadrevi ena noda ilakolako ena bula oqo ka lesu i noda itikotiko vakalomalagi. Na yavu o ya sa tara ena yavuvatu ni noda saumaki vua na Turaga o Jisu Karisito.

“Ia oqo, oi kemudrau na luvequ, mo drau nanuma mo drau nanuma mo drau tara na nomudrau yavu ena uluvatu ni

noda Dauveivueti, o koya na Karisito na Luve ni Kalou, ia ni sa vakaliwava mai na tevoru na nona cagi kaukauwa, io, kei na nona moto ena covulaca, . . . ena sega ni rawai kemudrau me dreti kemudrau sobu ki na ikeli ni rarawa kei na yaluma tawacava rawa, ka sai koya na yavudei ia kevaka sa tara cake na tamata ena yavu ogo, ena sega sara ni bale rawa” (Ilamani 5:12).

Eda vakavinavinaka, eda bula tiko ena gauna era vakavulici keda kina na parofita kei na iapositlo baleti Jisu Karisito. Ni muri nodra ivakasala ena vukea meda tara cake e dua na yavu vei Karisito.

Me vaka a vakamacalataka o Peresitedi Russell M. Nelson ena nona dola-dola ena Koniferedi Raraba ni Okotova 2018 sa oti a soli ivakaro kei na vakasala, “Sa inaki tudei tu mai ni Lotu me vukei ira kece na lewenilotu me tubu nodra vakabauta noda Turaga o Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki, ka vukei mera cakava ka maroroya nodra veiylalayati kei na Kalou, ka me qaqaco ka vauci nodra vuvale. Ni sa veimedreyaki sara o vuravura nikua, ena sega ni rawarawa. *Na vunica sa vakalevutaka tiko nona ravuta na vakabauta kei keda kei na noda vuvale ena igu veitarataravi*. Meda vakabulai vakayalo, e gadrevi *ituvatuva ni tuvatuva kei na ituvatuva vakarabailevu*” (“Nai Dola Vosa,” *Liaona*, Nove. 2018, 7; vakamatatataki).

Ni oti nona vosa o Peresitedi Nelson, a vakaraitaka raraba o Elder Quentin L. Cook ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua na ivurevure ni *Lako Mai, Mo Muri Au* ni tamata yadua kei na vuvale. Na nona vosa a oka kina na itukutuku ogo:

- “Na ivurevure vou ni vuli e vale *Lako Mai, Mo Muri Au* . . . e caka me vukei ira na lewenilotu me ra vulica mai vale na kosipeli.”

- “Na ivurevure ogo sa baleta na tamata yadua kei na vuvale ena Lotu’ [*Lako Mai, Mo Muri Au—Baleta na Tamata Yadua kei na Vuvale* (2019), vi].”
- “Noda inaki me da vakatauvatana na veika e sotavi ena Lotu kei na vuvale ena ivakarau me vakalevutaki cake kina na vakabauta, na bula vakayalo, ka vakatitobutaka na saumaki vei Tamada Vakalomalagi kei na Turaga o Jisu Karisito.” (“Saumaki e Titobu ka Tudei vei Tamada Vakalomalagi kei na Turaga o Jisu Karisito,” *Liaona*, Nove. 2018, 9–10.)

Vakatekivu ena Janueri ni yabaki ogo, era sa tekivu vulica na Yalododonu Edaidai e vuravura taucoko na Veiylalayati Vou, vata kei na ivurevure *Lako Mai, Mo Muri Au* me idusidusi. Ena kena tuvai vakamacawa, na *Lako Mai, Mo Muri Au* ena vukei keda meda vulica na ivolanikalou, na vunau ni kosipeli, kei na nodra veivakavulici na parofita kei na iapositolo. Sa dua na ivurevure totoka vei keda kece.

Ni oti e ciwa na vula ni sasaga ni vuli ivolanikalou e vuravura raraba, na cava eda sa raica? Eda sa raici ira na Yalododonu Edaidai ena veivanua ni sa tubu nodra vakabauta ka yalodina vua na Turaga o Jisu Karisito. Eda sa raica na tamata yadua kei na vuvale sa tiko nodra gauna ena loma ni macawa mera vulica na vosa ni iVakabula. Eda sa raica na torocake ni vakasala ni kosipeli ena kalasi ni Sigatabu ni da vulica na ivolanikalou e vale ka wasea noda

veivakararamataki e valenilotu. Eda sa raica na cecere ni reki ni vuvale kei na duavata ni da mua mai na wiliki tu ga ni ivolanikalou ki na vulici na ivolanikalou ena sala cecere.

A madigi dokai vei au meu sikovi ira e vuqa na Yalododonu Edaidai ka rogoca maivei ira nodra bulataka na *Lako Mai, Mo Muri Au*. Na nodra ivakaraitaki ni vakabauta e vakasinaita na yaloqu ena reki. Ogo e vica wale na malanivosa au a rogoca maivei ira eso na lewe ni Lotu:

- E dua na tama a wasea, “Au marau-taka na *Lako Mai, Mo Muri Au*, ni rawa meu vakadinadinataka na iVakabula vei iratou na luvequ.”
- Ena dua tale na vale, a kaya e dua na gone, “Sa gauna vinaka meu rogoca nodrau ivakadinadina na noqu itubutubu.”
- E dua na tina a wasea: “Keimami sa uqeti ena sala me vakaliuci na Kalou. Na gauna keimami a [nanuma ni] ‘sega vei keimami’ sa [vakasinaiti] ena nuinui, reki, vakacegu, kei na rawa-ka ena sala keimami sega ni kila ni rawa.”
- Rau kaya dua na veiwatini: “Keirau sa wilika tiko na ivolanikalou ena sala e duatani mai na neirau dau wilika tu e liu. Keirau sa vuli vakalevu cake sara mai na kena keirau a vulica tu e liu. Sa vinakata tiko na Turaga meda rai ena rai vou. Na Turaga sa vakarautaki keda tiko.”
- A kaya e dua na tina: “Au taleitaka ni da sa vuli vata tiko. E liu, eda a wiliwili ga. Nikua, eda sa vulica tiko.”

- E dua na marama a wasa na rarama oqo: “E liu, sa tiko na leseni, ka veitokoni kina na ivolanikalou. Ia oqo, sa tiko na ivolanikalou, ka veitokoni kina na leseni.”
- Dua tale na marama a kaya: “Au vakila na duidui niu cakava [vakatauvatani] niu sega ni cakava. Au raica ni rawarawa meu vosa vei ira eso baleti Jisu Karisito kei na noda vakabauta.”
- A kaya e dua na bubu: “Au kacivi ira na luvequ kei na makubuqu ena Sigatabu ka keitou veivakararamataki vata mai na *Lako Mai, Mo Muri Au*.”
- Dua na marama a raica: “*Na Lako Mai, Mo Muri Au* sa vaka ni iVakabula sa qaravi au tiko. E veiuqeti mai lomalagi.”
- A kaya e dua na tama: “Ni vakayagataki na *Lako Mai, Mo Muri Au*, eda sa vaka na luvei Isireli, boroi na yasa ni noda katuba, me taqomaki na noda vuvale mai na veiuqeti nei dauveivakarusai.”

Taciqu kei na ganequ, sa ka rekitaki na sikovi kemuni ka rogoca nomuni sasaga tiko ena *Lako Mai, Mo Muri Au*

ni sa kalougata kina na nomuni bula. Vinaka vakalevu na nomuni yalodina.

Na vulici ni ivolanikalou kei na *Lako Mai, Mo Muri Au* me idusidusi sa qaqa-cotaka noda saumaki vei Jisu Karisito kei na Nona kosipeli. Eda sega wale tu ga ni sosomitaka e dua na auwa e vale-nilotu ena Sigatabu ena dua na auwa ni vuli ivolanikalou e vale. Na vulica na kosipeli sa sasaga tudei ena loma taucoko ni macawa. Dua na marama a kaya vei au, “Na kena inaki me kakua ni lekaleka na lotu ena dua na auwa; ia me balavu cake na lotu ena ono na siga!”

Meda raica tale mada na ivakaro nei noda parofita, o Peresitedi Nelson, ena nona dolava na koniferedi raraba ni Okotova 2018:

O vu-ni-meca sa valuta tikoga na noda vakabauta kei keda kei na noda vuvale ena kena kaukauwa sara. Meda bulaqaqa tiko ga vakayalo, ena gadrevi noda viribaita ka qaseta noda lalawa ka ni tuvatuva” (Nai Dola Vosa,” 7).

Ni (oti toka e 29 na auwa) ena yakavi ni Sigatabu, a sogota na koniferedi ena yalayala oqo: “Ni ko cakacaka vagumata mo vakatura vou nomuni itikotiko

me vale ni vuli kosipeli, . . . me na yaco na veiuqeti nei vu-ni-meca ena nomuni bula kei na nomuni itikotiko me malumalumu” (“Meda iVakaraitaki Uasivi ni Yalododonu Edaidai,” *Liaona*, Nove. 2018, 113).

Ena rawa vakacava na ravuravu nei vu-ni-meca me kaukauwa sara, ena gauna vata oqori sa malumalumu tiko na veiuqeti nei vu-ni-meca? E rawa ni yaco, ka sa yaco raraba tiko ena Lotu, baleta sa vakarautaka tiko na Turaga o ira na Nona tamata mera valuta lesu na vu-ni-meca. *NaLako Mai, Mo Muri Au* sa ituvatuva ni isasabailisu kei na gugumatua ni Turaga. Me vaka a vakavulica o Peresitedi Nelson, “Na veilewenivuli vou tokona na Lotu e kena usutu na vuvale sa rawa me vakaukauwataka na vuvale.” Ia, ni dodonu ka gadrevi kina na noda sasaga vinaka sara; e gadrevi meda “[muria] lako vakayalomatua ena qaqaarauni me vakavoutaki kina [noda] itikotiko me vanua tabu ni vakabauta” (“Meda iVakaraitaki Uasivi ni Yalododonu Edaidai,” 113).

Me vaka a kaya o Peresitedi Nelson, “Sa noda itavi yadua meda vaqaqacotaka na noda dui bula vakayalo” (“Na iDola ni Vosa,” 8).

Ena ivurevure *Lako Mai, Mo Muri Au* sa vakarautaki keda kina na Turaga me “baleta na veigauna dredre eda sa donumaka tu oqo” (Quentin L. Cook, “Saumaki e Titobu ka Tudei,” 10). Sa vukei keda tiko meda tara na “yavu dei, ia kevaka sa tara cake na tamata ena yavu oqo, ena sega sara ni bale rawa” (Ilamani 5:12)—na yavu ni dua na ivakadinadina sa teivaki dei tu ena vatudei ni noda saumaki vua na Turaga o Jisu Karisito.

Me yaco noda vulica e veisiga na ivolanikalou meda qaqaqa ka vakatakila ni sa kilikili me noda na kalougata yalataki. Sa noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

MAI VEI ELDER L. TODD BUDGE
Ena Vitusagavulu

Vakararavi Dei ka Taucoko

Na vakararavi vua na Turaga e oka kina na vakararavi ki na Nona gauna ka sa gadrevi na vosota kei na igu e ulabaleta na cagitataba ni bula.

A tauvimate vakalevu na luvei keirau o Dan ena nona kaulotu tu e Aferika ka kau ki na dua na valenibula e lailai tu na kena iyaya ni veiqaravi. Ni keirau wilika na matai ni nona ivola ni oti na nona baca, keirau a namaka me na yalolailai, ia a qai vola, “Ena noqu a davo tu ena rumu ni leqa tubukoso, au a yalovakacegu. Au se sega ni bau marautaka deivaki ka vakataucoko sara na noqu bula.”

Ni’u wilika kei watiq na veivosa oqo, keirau a luvuci saraga. *Marau*

deivaki ka vakataucoko. Keirau a sega ni rogoca mada na bula marau me vakamacalataki vakaoya, ia sa dina sara na nona vosa. Keirau kila na bula marau e vakamacalataka e sega ni mai lasa wale tu ga se malele vakacerecerei ia e dua na vakacegu kei na reki e basika ni da soli keda taucoko vua na Kalou ka vakararavi ki Vua ena *ka kecega*.¹ Eda a sotava talega na veigauna vakaoya ena noda bula ni a vakaceguya na yaloda na Kalou ka vakavuna meda vakanunui vei

Karisito ena gauna mada ga e dredre ka veilecayaki tu kina na bula.²

E vakavulica o Liai ni kevaka a sega taumada ni lutu o Atama kei Ivi “rau na bula tu ga ka lecaika, ka sega na nodrau marau, ni rau sega ni kila na rarawa; . . .

“Ia raica, *sa caka* na veika kece ena lewa yalomatua i Koya sa kila na *ka kecega*.

“Sa lutu ko Atama me sucu kina na tamata; sa sucu na tamata me rawata na marau.”³

Ena dua na sala tawamacala, sa vakarautaki keda na dredre kei na rarawa meda vakila kina na reki kevaka eda na vakararavi vua na Turaga kei na Nona ituvatuva me baleti keda. E totoka na vakamacalataki ni dua na serekali ni 13 ni senituri: “Na rarawa e vakarautaki iko ki na reki. E tavraka tani vakaukauwa na ka kecega ena nomu vale, me rawa ni tiko na tikina me curu kina na reki vou. E kuretaka na draunikau dromodromo eso mai na tabanikau ni lomamu, me rawa ni tubu kina na veidraunikau drokadroka bulabula. E drutia cake na waka malai eso, me rawa ni tiko na vanua era tubu kina na waka vovou era vunitaki tu e ra. Na rarawa cava ga e kuretaka na lomamu, ena vakasosomitaka e levu na ka vinaka.”⁴

A vakatavulica o Peresitedi Russell M. Nelson, “Na reki e doleya vei [keda] na iVakabula . . . e ka taucoko, e sa veivakadeitaki ni noda ‘rarawa e lekaleka wale ga’ [Vunau kei na Veiyalayalati 121:7] ka sa vakatabui meda rawaka kina.”⁵ Sa rawa ni vakavurea na reki levu sara na noda rarawa kei na veivakatovolei.⁶

Na itukutuku vinaka ni kosipeli e sega ni mai yalayala ni dua na bula e galala mai na rarawa kei na dredre ia na bula e taucoko tu na kena ibalebale —na bula e rawa ni “marautaki kina ena vukui Karisito.”⁷ na noda rarawa kei na leqa. A cauraka na iVakabula,

“Dou na kunea e vuravura na rarawa: ia mo dou vakacegu; au sa vakamalalumutaki vuravura.”⁸ Na Nona kosipeli e sa itukututuku nuitaki. Na rarawa e umani tu ena vakanuinui vei Jisu Karisito sa vakadeitaka na yalayala ni reki tawayalani.

Na itukutuku ni nodra ilakolako na Jereti ki na vanua yalataki sa rawa ni vakayagataki vakatautauvata ki na noda ilakolako ena bula oqo. Sa yalataki na Turaga vua na tuakai Jereti kei na nona tamata ni na “kauti [ira] ki na vanua sa digitaki mai vei ira na veivanua kecega e vuravura.”⁹ A vakaroti ira o Koya mera ta waqa ka ra talairawarawa ni vakayacora me vaka sa vakatakila vei ira na Turaga. Ia, ni toso tiko na cakacaka, a yaco me kauwai sara na tuakai Jereti me baleta na icakacaka ni waqa ni Turaga. A masu o koya:

“Oi kemuni na Turaga, au sa vakayacora oti na cakacaka ko ni a vakarota vei au, io au sa taya na waqa ena kena icakacaka ko ni a dusimaka vei au.

“Ka raica, kemuni na Turaga, e sega na rarama e lomadra.”¹⁰

“Oi kemuni na Turaga, ko ni na laiva li me keimami soko kosova na wasawasa levu oqo ena butobuto?”¹¹

O sa bau talaucaka beka na yalomu vua na Kalou ena sala vakaoya? Ni sasagataki na bula e vakarota na Turaga ka sega ni sotavi na ivalavala dodonu e namaki, o sa bau vakananuma tu ni sa dodonu mo lako curuma na bula oqo ena butobuto?¹²

A qai vakaraitaka na tuakai Jereti e dua na kauwai levu cake ena sasagataki ni nodra bula ena waqa. A masu o koya, “Sa rawa tale ga me keimami mate kina ni sega na cagi bulabula me keimami ceguva, ia na cagi ga sa tu rawa e lomadra.”¹³ E sa bau vakadredretaka tu beka vei iko na vatuka ni bula mo cegu ka mai vakavuna mo vakilakila na sala o rawa ni lako curuma kina na

sigā, se na nomu sasaga mo lesu tale ki na nomu itikitiko vakalomalagi?

Ni oti na qaravi tavi ni Turaga vua na tuakai Jereti ena wali yadua ni nona kauwai, a qai vakamacalataka o Koya, “Ni na sega ni rawa mo dou kosova na wasaliwa titobu oqo ka vakavo kevaka *au sa vakarautaka* [e dua na sala mo] dou sotava na ua ni wasawasa, kei na cagi sa lako yani, kei na waluvu ka na qai yaco mai.”¹⁴

A tukuna vakamatata na Turaga ni na sega taumada ni yacova na vanua yalataki o ira na Jereti ke sega o Koya. Era sega ni veiliutaki tiko, ka sala duadua ga era rawa ni kosova kina na wasaliwa oya mera vakararavi Vua. Na veika e sotavi oqo kei na veivakavulici ni Turaga e vaka me vakatitobutaka na vakabauta ni tuakai Jereti ka vaqaqacotaka na nona vakararavi vua na Turaga.

Siqema na kena veisau na nona masu mai na taro kei na kauwai eso ki na vakatiki ni vakabauta kei na vakararavi:

“Ka’u sa kila, kemuni na Turaga, ni sa tu vei kemuni na kaukauwa levu ka sa rawa mo ni kitaka na ka kecega ko ni vinakata me yaga vei ira na tamata; . . .

“Raica, sa rawa mo ni kitaka na ka oqo, oi kemuni na Turaga. Keimami kila ni sa rawa mo ni vakaraitaka na nomuni kaukauwa levu; ka dau rairai lailai wale ki na kila ka vakatamata.”¹⁵

E sa volai ni o ira na Jereti a qai “vodo ki na nodra waqa, ka soko yani ki wasawasa, *era sa tataunaki* ira vua na Turaga na nodra Kalou.”¹⁶ Me *tataunaki* oya me vakararavi se soro. Era sega ni vodo ki na waqa na Jereti baleta ni ra kila deivaki tu na iwalewale eso ni nodra ilakolako. Era a vodo baleta ni ra sa vulica mera vakararavi ki na kaukauwa ni Turaga, lomavinaka, kei na loloma soliwale, ka ra sa lomasoli tu ni vakatautaka na nodra bula, vakatitiga kei na rere eso ena rairai tiko vei ira kivua na Turaga.

Dua na gauna lekaleka ga oqo e rerevaka na makubui kei rau o Abe na vodoka e dua na manumanu vakamisini e dau vodoki ka dau cabe siro. E vinakata o koya e dua e sega ni toso. E vakamarici koya rawa na buna ka tukuna vua ni na taqomaki, ena nona nuitaki koya, sa vodo sara yani. A qai kaya ena mata dredre, “Au rivarivabi tiko, ia au sa taqomaki.” Oqori beka na veika eratou vakila na kawa i Jereti. Ena sega beka ni da vakila na veitaqomaki ni da nuitaka na Kalou ena matai ni gauna, ia e dau muria mai na reki.

E a sega ni rawarawa na nodra ilakolako na Jereti. “Sa yaco vakavuqa mera buluti tu ena loma ni waitui, ena vuku ni ua lelevu sa vaka na ulunivanua ka robaki ira.”¹⁷ Ia sa volai tu ni “sa sega vakadua ni cegu na kena liwavi [ira] tiko na cagi *vaka ki* na vanua yalataki.”¹⁸ Ni dredre tu na kena kilai matata, vakauasivi ena gauna eso ni noda bula e dau kaukauwa kina na cagi ka voravora na wasawasa, sa rawa ni da yalovakacegu ena kena kilai tu ni sa dau liwavi keda tu ga ki vale na lomavinaka tawayalani ni Kalou.

Sa tomani na itukutuku, “A ra sa biligi yani vakaoqo; ka sa sega ni basuraki ira rawa na manumanu rerevaki ni waitui; se me vakacacani ira na tavuto; ka sa waqa tiko ga na nodra cina, se ra tiko e dela ni wai se ena loma ni wai.”¹⁹ Eda bula tiko ena dua na vuravura e

vorati keda kina na ua vakadomobula ni mate, baca vakayago kei na vakasama, kei na veivakatovolei ena kena veimataqali. Ia, mai na vakabauti Jisu Karisito kei na digidigi meda vakararavi Vua, sa rawa *ni da* vakararamataki tikoga, se ena dela ni wai se loma ni wai. *Eda* rawa ni vakadeitaka ni sa sega ni cegu tu na Kalou me vakaliwavi keda ki na noda itkotiko vakalomalagi.

Ni veivudeyaki tu ena waqa na Jereti, era sa “ia na sere ni vakacaucau vua na Turaga; . . . ka [ra] sa vakavinavinaka ka vakacaucautaka na Turaga ena siga tau-coko; ia ni sa bogi mai na vanua, sa sega ni cegu na nodra vakacaucau tiko vua na Turaga.”²⁰ Era sa reki ka yalomarau voli ena maliwa mada ga ni nodra sotavi dredre. Era a se bera tu ni yaco ki na vanua yalataki, ia era sa marau voli ena veivakalougatataki yalataki ka vu mai na nodra vakararavi *dei* ka *taucoko* ki Vua.²¹

Era a kuitaki tu na Jereti e dela ni wai me 344 na siga.²² Rawa beka ni o vakasamataka oya? Na vakararavi vua na Turaga e oka kina na vakararavi ki na Nona gauna ka sa gadrevi na vosota kei na igu e ulabaleta na cagitataba ni bula.²³

Kena itinitini, na Jereti “sa ra kele yani ki na matasawa ni vanua yalataki. Ia ni ra sa butuka na matasawa ni vanua yalataki, era sa cuva sobu ki na dela ni vanua, ka vakayalomalumalumutaki ira vua na Turaga, ka sa drodro na wai ni mata ni marau vua na Turaga ena vuku ni nona yalo loloma levu.”²⁴

Kevaka eda sa yalodina ki na muri ni veiyalayalati, eda na yaco bula talega ki vale ena dua na siga ka cuva kivua na Turaga ka rekitaka na levu ni Nona loloma soliwale ki na noda bula, oka kina na rarawa e vakavurea na reki levu cake.²⁵

Au vakadinadinataka ena noda digia meda vakararavi deivaki ka vakataucoko vua na Turaga kei na Nona inaki tabu

eso ki na noda bula, ena sikovi keda o Koya ena veivakadeitaki, vakaceguya na yaloda, ka vakavuna meda “vakanuinui ki na veivuke mai vei koya.”²⁶

Au vakadinadinataka ni o Jisu sa Karisito. O Koya na ivurevure ni reki kecega.²⁷ Sa veiganiti na Nona loloma soliwale, ka sa qaqa me ia na veivakabulai.²⁸ Sai Koya na rarama, na bula, kei na inuinui kei vuravura.²⁹ Ena sega ni vakalaiva meda rusa.³⁰ Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Alama 36:3; 57:27.
2. Raica na Alama 58:11.
3. 2 Nifai 2:23–25; vakaikuritaki.
4. Raica *The Mathnawi of Jalalu'ddin Rumi* (1925–40), trans. Reynold A. Nicholson, vol. 5, 132.
5. Russell M. Nelson, “Reki kei na Bula Vakayalo,” *Liaona*, Nove. 2016, 82.
6. Raica na Neal A. Maxwell, “Plow in Hope,” *Liahona*, July 2001, 73: “O Jisu na Dauveivuetai talega a ‘sovaraka na yalona ki na mate.’ . . . Eso na gauna ni da ‘talaucake’ na yaloda ena vakatakekere, eda sa lala saraga, ka vakarautaki tikina ki na reki levu cake!”
7. Alama 31:38; raica talega na Neal A. Maxwell, “Brim with Joy” (Brigham Young University devotional address, Jan. 23, 1996), speeches.byu.edu: “Ni da sa yacova e dua na iyalayala ni veivakatabui, ena vakaseyavutaki na noda vakararawataki ena reki i Karisito. E sega ni kena ibalebale ni

da na sega ni vakararawataki, ia era na biu tu vakaituvatuva me rawa kina vei keda ni rawai ira. Ena noda sasagataki reki tu kei na ivakarau tomani ni yalododonu, eda na sotava e dua tale na turu dinamati—dua na turu veitaravi—me yacova, ena vosa ni dua na parofita, ni sa ‘reki vakalevu’ (Alama 26:11) na lomada. Kena itinitini, sa qai vuabale sara tu na bilo ni yaloda!”

8. Joni 16:33.
9. Ica 6:12.
10. Ica 2:18–19.
11. Ica 2:22.
12. Raica na Joni 8:12.
13. Ica 2:19; vakatauvatana Marika 4:38; raica talega na Marika 4:35–41.
14. Ica 2:25; vakaikuritaki.
15. Ica 3:4–5.
16. Ica 6:4; vakaikuritaki.
17. Ica 6:6.
18. Ica 6:8; vakaikuritaki; raica talega na 1 Nifai 18:8.
19. Ica 6:10.
20. Ica 6:9; raica talega na 1 Nifai 18:16.
21. Vakatauvatana 1 Nifai 5:5. Ni se tiko ga ena lekutu, a marautaka o Liai na veivakalougatataki yalataki.
22. Raica na Ica 6:11.
23. Raica na Iperiu 10:36; Alama 34:41; Vunau kei na Veiyalayalati 24:8; 64:32.
24. Ica 6:12.
25. Raica na 1 Nifai 1:20; 8:8; Alama 33:16.
26. Alama 58:11.
27. Raica na Russell M. Nelson, “Joy and Spiritual Survival,” 82.
28. Raica na 2 Nifai 31:19; Alama 34:18; Moronai 13:32.
29. Raica na “Se Bula Na Karisito : Nodra iVakadinadina na iApositolo,” *Liaona*, Me 2017, e loma ni waqana eliu.
30. Raica na 1 Nifai 1:14.

MAI VEI ELDER JORGE M. ALVARADO
Ena Vitusagavulu

Me Yacova ni sa Vakatovolei Oti na Noda Vakabauta

*Ni da muria tiko na domo ni Kalou kei na Nona
salatu ni veiyalayalati, ena vakaukauwataki keda
o Koya ena noda vakatovolei.*

Niu a se gone lailai, ea dolele e dua na lewe ni Lotu yalovinaka me vukea na vuka ni noqu matavuvale mai Puerto Rico ki Salt Lake City me rawa ni keitou mai vauci ena valetabu, ia e totolo sara na kena basika na vakatatao. Sa mai tauvimate e dua na ganequ, o Marivid. Ni rau vakayavalati, erau masulaka na noqu itubutubu na cava me caka ia

erau vakauqeti tiko ga me rau lako ena ilakolako oqo. Erau nuidei ni rau na muria ena yalodina na vakayarayara ni Turaga me rau lako ki na valetabu, ena wanonovi ka vakalougatataki na neitou matavuvale—ia ea yacovi keitou.

Se vakacava ga na ivakatao eda sota-va ena bula, e rawa ni da vakararavi ni na vakarautaka ko Jisu Karisito e dua na sala ki liu ni da lako ena vakabauta me vakayacora tiko na Nona lewa. E sa yalataka oti na Kalou ni ko ira na bula lomadina me vaka na veiyalayalati era a cakava kei Koya era na ciqoma, ena Nona gauna, na Nona veivakalougata-taki kece ka sa yalataki. A kaya o Elder Holland, “Eso na veivakalougatataki e lako totolo mai, eso e lako bera mai, ka so e sega ni lako mai me yacovi lomala-gi; ia vei ira ka ciqoma na kosipeli i Jisu Karisito, *era lako mai*.”¹

E vakamacalataka o Moronai ni “vakabauta sa ikoya na vakanuinuitaki ni veika sa sega ni rairai, ia mo dou kakua ni vakatitiqataka ni dou sa sega ni raica, ni dou na sega ni rawata e dua

na ivakadinadina me yacova ni sa vaka-tovolei oti na nomudou vakabauta.”²

E dodonu me noda taro oqo, Na cava e dodonu meda cakava me sotava vinaka duadua na veivakatovolei e lako mai vei keda?

Ena imatai ni nona itukutuku raraba vaka Peresitedi ni Lotu, ea vakatavulica o Peresitedi Russell M. Nelson: “Oi keitou na Mataveiliutaki Taumada vou, keitou na via tekivu ka nanuma tiko na iotioti. Ena vuku ni ka oqo, keitou na vosa tiko vei kemuni nikua mai valeta-bu. Na icavacava eda sa sasaga yadua tiko kina meda laki edaumeni ena kau-kauwa ena dua na vale ni Turaga, vauci vakamatavuvale, dinata na veiyalayalati vakayacori e valetabu meda rawata kina na isolisoli cecere duadua ni Kalou—sai koya na bula tawamudu. Na cakacaka tabu vakalotu ni valetabu kei na veiyala-yalati o cakava kina sa idola ni vaqacacotaki na nomu bula, nomu vakamau kei na matavuvale, ka gugumatua rawa mo vorata rawa na ravuravu ni meca. Na nomu sokalou e valetabu kei na kena veiqaravi baleti ira nomuni qase e liu ena vakalougatataki kemuni ena levu ni nomu ivakatakila kei na vakacegu ka na vaqacacotaka na nomu dinata mo tiko ena salatu ni veiyalayalati.”³

Ni da muria tiko na domo ni Kalou kei na Nona salatu ni veiyalayalati, ena vakaukauwataki keda o Koya ena noda vakatovolei.

Ena neitou lako ki na valetabu ena vuqa na yabaki sa oti e dredre, ia ena gau-na keitou sa voleka yani ki na Valetabu e Salt Lake, Utah, e kaya o tinaqu, ni vakasinaitu tu ena vakabauta, “Ena taqo-maki kedatou na Turaga, sa na daumaka o kedatou.” Keitou a vauci vakavuvale, ka bula vinaka mai na kena mate o ganequ. Ea yaco walega oqo ni sa oti na vakatovolei ni nodrau vakabauta na noqu itubutubu ka ni rau sa muria na noqu itubutubu na veivakauqeti ni Turaga.

Na nodrau ivakaraitaki ogo na noqu itubutubu e veivakayararataki tiko ga ena neitou matavuvale me yacova mai nikua. Na nodrau ivakaraitaki e tubu tiko na kena bibi ka vakaibalebale ni rau vakatavulici keirau ena *vu* ni ivakavuvuli ni kosipeli ka vukei keirau me keirau kila matata na ibalebale, inaki, kei na veivakalougatataki ka kauta mai vei keirau na kosipeli. Na kilamatata na *vu* ni kosipeli i Jisu Karisito e rawa ni vukei keda talega meda sotava na noda veivakatovolei ena vakabauta.

Ena yaco ga, ni veika kece e sureti keda ka vakarota meda kitaka na Kalou e tukuna na Nona loloma vei keda kei na Nona gagadre me solia vei keda kece na veivakalougatataki ka vakavo me nodra na Luvena yalodina. E sega ni rawa ni da nanuma cala ni ra na vulica mera taleitaka vakataki ira na noda gone na kosipeli; sa noda itavi vakaitubutubu meda vakavulici ira. Ni da vukei ira na luveda mera vulica me taura vakavuku na nodra galala ni digi-digi, na noda ivakaraitaki yalododonu e rawa ni vakayararataki ira mera vakayaco digidigi dodonu vakai ira. Na nodra bula lomadina ena yaco me vukei ira na luveda mera kila na dina ni kosipeli baleti ira vakai ira.

Mo ni rogoca na cauravou kei na goneyalewa ena siga nikua, ni sa vosa tiko vei kemuni na parofita. Vakasaqara mo kila na dina vakalou ena vakabauta ka kilamatata na kosipeli vakai kemuni. Ea vakasalataka walega ogo o Peresitedi Nelson: “A vuku cava e lailai vei iko? . . . Muria na ivakaraitaki ni Parofita ko Josefa. Kunea e dua na vanua vakano-modi. . . . Vakamalumalumutaki iko e mata ni Kalou. Talaucaka na lomamu vua na Tamamu Vakalomalagi. Vuki vei Koya ena isau ni vakatataro kei na vakacegu.”⁴ Ni ko vakasaqara na veituberi mai vua na Tamamu Vakalomalagi dauloloma ena masu, vakarorogo tiko

ki na nodra ivakasala na parofita bula, ka vakaraica na nodra ivakaraitaki na itubutubu yalododonu, ko na rawa tale ga ni isema qaqa ni vakabauta ena nomu vuvale.

Kivei ira na itubutubu era sa biuta tu na salatu ni veiyalayalati na luveda, ni lesu tale vakamalua. Vukei ira me ra kila tale mai na dina ni kosipeli. Tekivu nikua; e sega saraga ni bera.

Na noda ivakaraitaki ni bula dodonu e rawa ni vu ni veisau levu. Ea tukuna o Peresitedi Russell M. Nelson: “Vei keda na Yalododonu Edaidai, sa matau meda nanuma ni ‘lotu’ sai koya na ka e yaco e noda valenilotu, ka tokoni ena ka e yaco ena noda itikitiko. Sa dodonu me veisautaki na ivakarau ogo. Sa kena gauna ogo na *Lotu me kena usutu na vuvale*, tokoni ena veika e yaco ena loma ni noda tabana, tabanalevu, kei na iteki.”⁵

E vakatavulica na ivolanikalou, “Vakatavulica na gone ena sala e dodonu me lako kina: ia ni sa qase mai, ena sega ni lako tani mai kina.”⁶

Ia ogo, “Me vaka ni dau vakayararataki ira na tamata me ra vakayacora na ka e dodonu na vunautaki ni vosa ni Kalou—io, raica sa kaukauwa sara na

vosa ni Kalou ki na nodra vakanananu na tamata ka mucu na iseleiwau, se dua tale na ka e sa yaco vei ira—o koya e sa nanuma kina ko Alama ni sa kilikili me ra na vakatovolea na kena mana na vosa ni Kalou.”⁷

E tukuni na italanoa ni dua na marama mai Idia ka rarawa ni kania vaka-sivia tiko na ka kamikamica o luvena tagane. Veitalia nona vosataki luvena tiko, e kuria tiko ga nona vakaceguya nona bati kamica. Ni sa rarawa vakaoti, e sa lewa me kauti luvena me laki raica e dua ka rokova ko koya.

E kaya vua, “Isaka, na luvequ e sa rui kana ka kamicakamica tiko vaka-sivia. E rawa beka ni o yalovinaka ka vakasalataki koya me muduka nona kania tiko?”

Ni oti nona vakarorogo matua vua na marama na tamata vuku, ea vuki, ka kaya vua na gonetagane, “Laki vale ka lesu tale mai ena rua na macawa.”

E kauti luvena lesu ki vale ena veilecayaki ka vakananuma se cava e sega ni kerea kina na gone me muduka na kana ka kamikamica.

Rau lesu yani ni oti e rua na macawa. E rai vakadodonu yani vua na

gonetagane na tamata vuka ka kaya, “Gonetagane, e dodonu mo muduka na kana ka kamikamica. E sega ni vinaka ki na nomu tiko bulabula.”

E kuria na uluna ena veivakadonui o tagane ka yalataka ni na vakakina.

Ea vuki yani o tinai gone ka taroga, “Na cava ko sega ni tukuna kina vua oya ena rua na macawa sa oti?”

Ea sige mai na tamata vuku. “Ena rua na macawa sa oti au se kana ka kamikamica tiko mada ga oi au.”

Na tamata ogo e bulataka tu e dua na dinaeloma ka sega ni vakatarai koya me solia e dua na ivakasala vakavo ga ke sa bulataka tiko mada ga okoya.

Na vakayarayara eda kauta vei ira na luveda ena qaqa sara vakalevu keva-ka era raici keda ni da lako lomadina tu ena salatu ni veiyalayalati. O Jekope na parofita ni iVola i Momani e dua na ivakaraitaki ni yalododonu vakaoya. Na luvena o Inosi ea vola baleta na vakayacoka ni ivakavuvuli i tamana:

“Raica, a sa yaco ni’u sa kila tu, koi au, ko Inosi, ni a tamata yalododonu ko tamaqu—ni a vakavulici au ena nona vosa, kei na veisusugi kei na veivunauci ni Turaga—ka me vakalougatataki ga na yaca ni noqu Kalou ena ka ogo—

“... Ka a lutu vakavinaka sara ki lomaqu na veivosa ka’u a dau rogoca vakawasoma ni dau vosataka ko tamaqu me baleta na bula tawamudu, kei na nodra reki na yalododonu.”⁸

Ko ira na tinadra na gonetagane sotia era a bulataka na kosipeli ena dua na kena sala ka ra kailavaka kina

na luveda nodra yalodei. Na nodra iliuliu ea ripotetaka:

“Era sa vakavulici vakavinaka mai vei ira na tinadra, ni kevaka era sega ni vakatitiqa, ena vakabulai ira na Kalou.

“Ia era sa tukuna lesu mai vei au na nodra vosa na tinadra, ka kaya: Keimami sa sega ni vakatitiqataka ni ra kila tu na tinai keimami.”⁹

Ko Inosi kei ira na gonetagane sotia Leimanaiti era vakaukauwataki mai na nodra vakabauta na nodra itubutubu, ka vueki ira mera sotava na nodra dui veivakatovolei ni vakabauta.

Eda vakalougatataki ena kosipeli vakalesui mai i Jisu Karisito ena noda gauna, ka dau laveti keda ni da vakila na yalolailai kei na lomaleqa. E vaka-deitaka ni noda igu ena vakavuana ena gauna taudonu ni Turaga kevaka eda tataba yani ki liu ni sa vakatovolei tiko na noda vakabauta.

Keirau a tomani Elder David A. Bednar kei na watiq kei na Mataveiliutaki ni Wasewase ki na vakatabui ni Valetabu mai Haiti Port-au-Prince. Na luvei keirau tagane o Jorge e lako mai kei keirau, ka kaya me baleta na ka e sotava: “Maleka, Ta! Ni qai tekivuna ga o Elder Bednar na masu ni veivakatabui, au sa vakila ni curu mai ki na rumu e dua na katakata kei na rarama. Na masu ea vakuria vakalevu na noqu kilamatata na inaki ni valetabu. Ogo sa vale dina ni Turaga.”

Ena iVola i Momani, e vakatavulica o Nifai ni da gadreva meda kila na lewa ni Kalou, ena vakaukauwataki keda oKoya. Ea vola, “Ka sa yaco, ni koi au,

ko Nifai, au sa rui gone sara, ia au tubu levu, ka’u sa dau gadreva vakalevu sara me’u kila na veika vuni ni Kalou, o koya, au sa tagi kina vua na Turaga; ka raica sa sikovi au mai ko koya, ka vakamalumalumutaka na lomaqu, ka’u sa vakabauta kina na vosa kecega a vosataka ko tamaqu; o koya, au sa sega kina ni vorati koya me vakataki rau na tuakaqu.”¹⁰

Kemuni na taciqa kei na ganegu, meda vukei ira na luveda kei ira ka wavoliti keda mera muria na salatu ni veiyalayalati ka me rawa ni vakatavulici ira na Yalotabu ka vakamalumutaka na yalodra me gadreva na muri Koya ena nodra bula taucoko.

Niu vakananuma na nodrau ivakaraitaki na noqu itubutubu, au kidava ni neirau vakararavi vua na Turaga ko Jisu Karisito ena vakaraitaka vei keirau na sala lesu kina neirau vale vakalomalagi. Au kila ni dau lako mai na cakamana ni sa oti na vakatovolei ni noda vakabauta.

Au cola ivakadinadina kei Jisu Karisito kei na Nona veisorovaki solibula. Au kila ni oKoya na noda iVakabula ka Dauveivueti. Erau a lako mai oKoya kei na Tamada Vakalomalagi ena mataka ni vulaitubutubu ni 1820 vei Josefa Simici, na Parofita ni Veivakalesui mai. Sa parofita o Peresitedi Russell M. Nelson ni noda gauna ogo. Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Jeffrey R. Holland, “A Bete Levu ni Veika Vinaka me Yaco Mai,” *Liaona*, Janu. 2000, 45.
2. Ica 12:6.
3. Russell M. Nelson, “Ni da Tooso Vata Yani ki Liu,” *Liaona*, Epe. 2018, 7.
4. Russell M. Nelson, “iVakatakila ki na Lotu, iVakatakila ki na Noda Bula,” *Liaona*, Me 2018, 95.
5. Russell M. Nelson, “Vosa iDola,” *Liaona*, Nove. 2018, 7.
6. Vakaibalebale 22:6.
7. Alama 31:5.
8. Inosi 1:1–3.
9. Alama 56:47–48.
10. 1 Nifai 2:16.

MAI VEI ELDER RONALD A. RASBAND
Ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua

Tutaka Tiko na Noda Yalayala kei na Veiyalayalati

Au sa sureti kemuni mo ni raica na yalayala kei na veiyalayalati o cakava vua na Turaga, kei ira na tamata, ena dodonu e cecere, ka kila tiko ni vauci iko nomu vosa.

Kemuni na taciqu kei na ganequ, ni da tinia tiko na soqoni oqo, meda sa qai dui umana e yaloda na ivakadinadina vakasucumi nikua na dina ni kosipeli i Jisu Karisito. Eda sa kalougata ena noda soqo tabu vata oqo me vaqagacotaki noda yalayala vua na Turaga o Jisu Karisito ni da sa Nona italai ka sa noda iVakabula o Koya.

Au vakasamataka vakatitobu na bibi ni kena vakayacori ka maroroi na yalayala kei na veiyalayalati. E bibi vakacava vei iko mo maroroya nomu vosa? mo nuitaki tiko? mo cakava na ka iko kaya mo cakava? mo saga mo doka nomu veiyalayalati tabu? mo yalodina tiko? Ena noda bula dinata na noda yalayala vua na Turaga kei ira eso, eda lako ena salatu lesu vei Tamada Vakalomalagi ka vakila Nona loloma ena noda bula.

Na noda iVakabula o Jisu Karisito sa noda ivakaraitaki cecere ni da cakava ka maroroya noda yalayala kei na veiyalayalati. A lako mai ki vuravura ni

yalataka me cakava na lomai Tamana. A vakavulica na ivakavuvuli ni kosipeli ena vosa kei na cakacakataka. A sorovaka na noda ivalavala ca meda bula tale kina. E dinata na Nona yalayala ki na tamata yadua.

E rawa beka ni tukuni oqo vei keda yadua? E rerevaki vakacava ke da lawa-ki vakalailai, muatani vakalailai, se sega soti ni lakomuria tiko noda yalayala? Ena vakacava beka ke da lako tani mai na noda veiyalayalati? Era na “lako mai vei Karisito” eso vuku ni noda ivakaraitaki? Sa vauci iko beka nomu vosa? Na maroroi ni yalayala e sega ni ivakarairai; ia e dua na itovo tudei ni tisaipeli i Jisu Karisito.

Ni sa dau nanuma noda malumalumu ena bula oqo sa yalataka kina na Turaga, “O koya mo dou marau kina, ka kakua ni rere, niu sa tiko vata kei kemudou koi Au na Turaga, kau na tu e yasamudou.”¹ Au sa vakilai Koya niu gadreva na veivakadeitaki, na vakacegu, rarama vakayalo cecere se kaukauwa, kau sa yalomalumalumu sara kau vakavinavinakataka na Nona veitokani vakalou.

E kaya na Turaga: “Ena qai yaco, ni ko ira na yalo kecega era na biuta laivi na nodra ivalavala ca ka lako mai vei au, ka masuta na yacaqu, ka talairawarawa ki na domoqu, ka muria na noqu ivakaro, ena raica na mataqu ka kila ni sai au.”² Oqo na Nona yalayala cecere.

sala me ra rawata kina na ka sa vakarota vei ira ko koya.”³ Dina ga ni a cavuti makawa sara, oi keda ena Lotu sa tuta-ka tiko na yalayala oqo nikua.

Na “lako ka kitaka” sai koya noda uasivita na sala vakavuravura, ciqoma ka cakava na ivakatakila yadua, bula dodonu ena inuinui kei na vakabauta na veisiga ni mataka, cakava ka maroroya na veiyalayalati ni muri Jisu Karisito, sa yaco meda lomani Koya vakalevu kina na iVakabula kei vuravura.

Na veiyalayalati e rua na sala ni yalayala vei keda kei na Turaga. Oi keda na lewe ni Lotu eda sa veiyalayalati ena papitaiso meda taura na yaca i Jisu Karisito, me da bula vakataki Koya. Me vakataki ira a papitaiso ena wai o Momani, eda veiyalayalati meda Nona tamata, “colata vata na nomudou icolacola, me mamada kina; . . . rarawa vata kei ira sa rarawa; . . . vakacegui ira sa gadreva na veivakacegui, ka mo dou tu ka vakadinadinataka na Kalou ena veigauna kecega, kei na veika kecega, kei na veivanua kecega.”⁴ Na noda veiqaravi kivei keda yadua ena Lotu e vakaraitaka tiko noda veidinadinati meda rokova na yalayala oqori.

Ni da sa votai ena sakaramede, eda sa vakavouia na veiyalayalati o ya meda taura na yacana ka cakava tale na yalayala meda torocake. Na noda vakasama kei na itovo e veisiga, ka levu se lalai, e tukuna tiko noda yalayala Vua. Na Nona yalayala tabu me idole o ya “Ia kevaka dou na daunanumi au tiko ga, ena tikoga kei kemudou na Yaloqu.”⁵

Na noqu taro nikua, eda sa tutaka tiko noda yalayala kei na veiyalayalati, se era sa yalataki tiko vakaveimama, vakawaleni tu ga ka rawarawa me voroki? Ni da kaya oqo vua e dua, “Au na masulaki iko,” eda cakava beka? Ni da yalayala, “Au na laki veivukei yani,” eda lako beka? Ni da sa yalataki keda meda sauma na dinau, eda sauma beka?

Au a vulica na bibi meu tudei tiko ena noqu vosa niu se cauravou. Dua na ivakaraitaki ena noqu a tucake meu cavuta na Bubului ni Sikauti. Na neimami soqosoqo vata kei na Sikauti Cauravou kei Amerika, sa mai cava, e dau isolisoli bibi tiko vei au kei na Lotu. Ki na isoqosoqo ni Sikauti, ki na vuqa na tagane kei na yalewa era a veiqaravi vagumatua vakailiuli ni Sikauti, kivei ira na tina—era sa vakacaucautaki kina—kei ira na cauravou era a vakaitavi ena Sikauti, eda kaya, “Vinaka vakalevu.”

Ena soqoni oqo, na noda parofita lomani, o Peresitedi Nelson, kei Elder Quentin L. Cook rau sa mai vakaraitaka na veisau e vakanamata vei ira noda itabagone ka tudonutaki noda ituvatuva ena dina vakatakilai mai. Me ikuri, ena Sigatabu sa oti, a vakamacalataka o Peresitedi Nelson kei Peresitedi Ballard na parokaramu vou ni Gonelalai kei na iTabagone ni Lotu i Jisu Karisito ni

Yalododonu Edaidai ena Lotu raraba. Oqo e dua na parokaramu e vuravura raraba me raicimatua ki na noda Turaga ka iVakabula, o Jisu Karisito. Na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua sa duabau ena ituvatuva vou oqo, kau sa vakadinadinataka ni Turaga sa dusimaki keda tiko ena veikalawa yadua. Au marautaki ira na gonelalai kei na itabagone ni Lotu ni ra na sotava na raivata veisemati oqo kivei ira e vale kei na loma ni lotu—ena vulici ni kosipeli, veiqaravi kei na itaviqaravi, kei na torocake yadua.

Na itoko ni itabagone ni yabaki mai oqo, 2020, e tukuna tiko na yalayala vakasakiti nei Nifai “lako ka kitaka.” A vola, “Ka sa yaco ni’u sa kaya vei tamaqu, koi au, ko Nifai: Au na lako ka kitaka na ka sa vakarota na Turaga, ni’u kila ni sega ni dau soli ivakaro na Turaga vei ira na luve ni tamata vakavo kevaka e sa vakarautaka rawa mada na

Ni da laveliga meda tokona e dua na lewenilotu ena veikacivi vou, o ya meda tokoni koya, eda cakava beka?

Dua na yakavi niu se cauravou a dabe tikivi au o tinaqu ena nona yasani loga ka vosa vakamalua baleta na bibi ni bulataki na Vosa ni Vuku. “Au kila mai na veika era a sotava eso, ena veiyabaki sa oti,” a kaya, “na yali ni bula vakayalo kei na qaqarauni e yaco ni sega ni vakamuri na Vosa ni Vuku.” A raica vakadodonu na yaloka ni mataqu kau vakila ni nona vosa e basikata na utoqu: “Yalataka vei au, Ronnie, nikua (e kacivi au Ronnie), ni ko na dau bula-taka na Vosa ni Vuku.” Au a yalataka vakaidina o ya vua, kau se taura tikoga mai na veiyabaki kece oqo.

Na yalayala o ya a vinaka sara vei au niu a vakailala voli kei na noqu itokani itabagone kei na veiyabaki e muri niu sa cakacaka kina a soli vakarawarawa kina na veimataqali gunu. Au a cakava e dua na vakatulewa bibi taumada meu muria na lawa ni Kalou, ka sega ni gadrevi kina meu lesuva. Sa kaya na Turaga,

“Koi au, na Turaga, au sa vauci ni dou muria na noqu vosa, ia ni dou sega ni muria na noqu vosa, sa sega na ka e yalataki vei kemudou.”⁶ Na cava e kaya tiko o Koya vei ira sa muria na Vosa ni Vuku? Ni da na taura na yalayala ni bula vinaka, kaukauwa, vuku, kila-ka, kei na veitaqomaki ni agilosu kivei keda.⁷

Ena vica na yabaki sa oti, keirau a tiko kei Sister Rasband ena Valetabu e Salt Lake me vauci e dua na luvei keirau yalewa. Ni keirau tucake tu e tautuba ni valetabu kei na luvei keirau yalewa gone, se lailai nona yabaki me tiko ena soqoni, keirau a veivosakitaka tiko na bibi ni vauci ena valetabu savasava ni Kalou. Ena ka a vakavulici au o tinaqu ena veiyabaki taumada, keirau a kaya vei luvei keirau yalewa, “Keirau gadreva mo vauci taqomaki e valetabu, ka mo yalataka vei keirau ni gauna o sa kunea na nomu itokani tawamudu, mo drau lokuca e dua na siga ka vauci e valetabu.” A qai vosa yalayala vei keirau.

Mai kea sa qai dau tukuna tiko ni neirau vosa kei na nona yalayala a

taqomaki koya ka vakananumi tikoga vua “na ka e bibi duadua.” E muri a qai cakava nona veiyalayalati tabu ni sa vauci vei watina e valetabu.

A vakavulica o Peresitedi Nelson: “Eda . . . na vakalevutaka cake talega na mana ni iVakabula ena noda bula ni da cakava na veiyalayalati tabu ka maroroya vakamatailalai na veiyalayalati oqori. Na noda veiyalayalati e vauci keda Vua ka solia vei keda na mana vakalou.”⁸

Ni da maroroya na noda yalayala vua e dua eda na rawa ni maroroya noda yalayala vua na Turaga. Nanuma na vosa ni Turaga, “Ni kemuni a cakava vua e dua sa lailai vei ira na wekaqu oqo, ni a cakava vei au.”⁹

Meda raica vata mada na ivakaraitaki eso ni yalayala ena ivolanikalou. A yalataka o Amoni kei iratou na luvei Mosaia ena iVola i Momani me ratou “vunautaka na vosa ni Kalou.”¹⁰ Ni sa vesuki o Amoni ma ivei ira na mataivalu ni Lemanaiti a kau yani vei Lamonai na Tui kei Lemanaiti. A qai yalataka vua

sa dodonu mera na rogoca na itukutuku ni kosipeli vakalesuimai i Jisu Karisito.”¹⁷

Me vaka niu iApositolo ni Turaga o Jisu Karisito, au sa tinia ena veisureti kei na yalayala. iMatai, na veisureti: Au sa sureti kemuni mo raica na yalayala kei na veiyalayalati o ni cakava vua na Turaga, kei ira na tamata, me sa dodonu ka cecere, ka kila tiko ni vauci kemuni na nomuni vosa. iKarua, au sa yalataka vei kemuni, ni ko cakava oqo, na Turaga ena vakadeitaka nomu vosa ka vakadonuya nomu cakacaka ni ko saga ka sega ni guce mo tara cake nomu bula, kei nomu vuvala, kei na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Ena tiko vata kei iko o Koya, taciqa kei na ganeqa lomani, ka rawa ena nuidei, mo kakavaki mo “curu ki lomalagi, [mo] tiko marau kina vata kei na Kalou me tawamudu . . . ni sa kaya na Turaga na Kalou.”¹⁸

Au vakadinadinataka ka yalataka oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

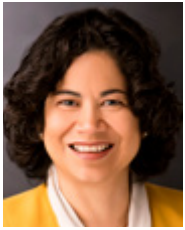
1. Vunau kei na Veiyalayalati 68:6.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 93:1.
3. 1 Nifai 3:7.
4. Mosaia 18:8–9.
5. 3 Nifai 18:7.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 82:10.
7. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 89:18–21.
8. Russell M. Nelson, “Vagoleya Mai na Mana nei Jisu Karisito ki na Noda Bula,” *Liaona*, Me 2017, 41.
9. Maciu 25:40.
10. Alama 17:14.
11. Alama 17:25.
12. Ruci 1:16.
13. Luke 10:35.
14. 1 Nifai 4:37.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 2:2; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 27:9; 128:17; Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:39.
16. John A. Widtsoe, “The Worth of Souls,” *Utah Genealogical and Historical Magazine*, Oct. 1934, 189.
17. Russell M. Nelson, “iNuinui kei Isireli” (lotu ni itabagone e vuravura raraba, 3 ni June, 2018), *HopeofIsrael* .ChurchofJesusChrist.org, 8.
18. Mosaia 2:41.

na tui, “Meu nomuni tamata ga.”¹¹ Ni ra lako mai na dauvakacaca mera butakoca na sipi ni tui, a musuka laivi o Amoni na ligadra. A kurabui sara kina na tui, ka vakarogoca kina na itukutuku nei Amoni baleta na kosipeli ka a saumaki kina.

O Ruci, ena Veiyalayalati Makawa, a yalataka vei tinai watina, “Niu na lako ki na vanua ko sa lako kina.”¹² A dina ki na nona vosa. Na kai Samaria dauloloma, ena vosa vakatautauvata ena Veiyalayalati Vou, a yalataka vei taukei ni bure ke rawa me qarava na tamata sa mavoa, “Ia na ka tale ko na kuria au na sauma vei iko niu sa lako tale mai.”¹³ O Soramu, ena iVola i Momani, a yalataka me lako ki na lekutu vata kei Nifai kei iratou na tacina. E nanuma lesu o Nifai, “Ka sa yaco ni sa bubului oti vei keitou ko Soramu, sa qai oti na neitou ririkotaki koya.”¹⁴

Sa cava beka na yalayala makawa “caka vei ira na tama” e tukuni ena ivolanikalou ena vagolei “na lomadra na gone vei ira na nodra qase”¹⁵ Ena bula taumada eda a digia na ituvatuva ni Kalou, eda a yalataka meda vukea me sokumuni o Isireli ena yasa ruarua ni ilati. “Eda sa itokani cakacaka vata kei na Turaga,” a vakamacalataka o Elder John A. Widtsoe ena vica na yabaki sa oti. “Na kena cakacakataki na ituvatuva a sega walega ni nona cakacaka na Tamada, ka cakacaka ni iVakabula, ia sa noda cakacaka talega.”¹⁶

“[Na] sokumuni sa ka bibi duadua e caka tiko e vuravura nikua,” 18e kaya tiko o Peresitedi Nelson ni siko wavoki tiko e vuravura. “Ni da tukuna tiko na vakasokumuni, eda sa kaya tiko na ka bibi dina oqo: ni luvena yadua na Tamada Vakalomalagi, ena yasa ruarua ni ilati,

MAI VEI REYNA I. ABURTO

iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei

Veidraki Kece, Jisu Tu Vei Au

*Au vakadinadinataka ni “veidraki kece” ena tiko
kei keda na Turaga, ni noda “rarawa [e rawa] ni
kau tani ena reki vei Karisito.”*

Dua vei ira noda serenilotu talei e vakamacalataka na vakamamasu “Veidraki kece, Jisu, tu vei au!”¹ Dua na gauna au a vodo tiko ena waqavuqa ni sa toso tiko mai e dua na cava levu. Niu rai yani e katuba leka, au raica rawa na ikumuni vavaku ni o e rukui keimami. Na rarama ni matanisiga sa dromu tiko e taliva yani ena o ka yaco mera ramase sara kina vakalevu. Ia, ni oti ga vakalailai, sa mua sobu na waqavuka ena vavaku ni o, ka keimami sa ovici sara ena dua na butobuto levu ka matabokotaki keimami mai na rarama levu se qai keimami raica oti toka ga.²

Na veio loaloa e rawa ni komuni talega ena noda bula, ka rawa ni matabokotaki keda ki na rarama ni Kalou ka rawa nida taroga se tikoga na rarama oqo me noda. Eso na o oqo o ya na lomaocaoca, nuiqawaqawa, kei na ituvaki eso ni leqa ni vakasama kei na lomada. Era rawa ni vakatanitaka na salatu meda kilai keda, kei ira na tamata, vakakina na Kalou. Era vakacacani ira na marama kei na tagane ni yabaki ni bula kece ena yasai vuravura taucoko.

Na veivakacacani sa veio ni vakamoceri ni vakatulewa se lomatarotaro

e rawa ni vakacacana eso era a sega mada ni sotava na ibolebole oqo. Me vaka na veitiki ni yago, na mona e rawa ni tauvimate, mavoia ka vakaleqai ena veituvaki cala. Ni rarawa tiko na noda vakasama, sa dodonu kina me kerei na veivuke ni Kalou, maivei ira era tiko voliti keda, kei na veiqaravi vakavuniwai cecere.

“Na tamata kece sara—na tagane kei na yalewa—era sa buli me ra ucuya na Kalou. Eda sa luvena tagane se yalewa lomani vakayalo na noda itubutubu

vakalomalagi, ka . . . tu na keda dui ituvaki kei na icavacava vakalou.”³ Me vakataki rau noda iTubutubu Vakalomalagi kei na iVakabula, eda sa vakayago⁴ ka yavala na lomada.⁵

Kemuni na taciqa, sa itovo ni bula meda rarawa se lomaleqa ena so na gauna. Na rarawa kei na nuiqawaqawa era sa itovo tudei ni loma ni tamata.⁶ Ia, kevaka meda sa rarawa tu ga ka yaco noda mosi me tarova noda vakila na loloma nei Tamada Vakalomalagi kei na Luvena kei na veiuqeti ni Yalo Tabu, eda sa qai vakaleqai tiko ena nuiqawaqawa, lomaocaoca, se dua tale na leqa ni lomada.

O luvequ yalewa a vola vakaoqo: “Dua na gauna . . . [au a] rarawa bibi tu ga ena veigauna kece. Au dau nanuma ni rarawa e dua na ka me dau madualaki, ka sa ivakatakilakila ni malumalumu. Au sa qai maroroya toka ga na noqu rarawa vei au. . . . Au vakila niu sa tawayaga vakaidina.”⁷

E dua na itokani e tukuna kina vakaoqo: “Vakatekivu mai niu se gonelailai, sa vorati au tu na yalo ni vakanuinui-kara, butobuto, galili, kei na rere kau nanuma kina niu sa lialia se tawayaga. Au a cakava na ka kecega meu vunia na noqu mosi kau meu kua ni vakatakila

niu dua tale na ka ia niu sa gugumatua ka kaukauwa tiko.”⁸

Kemuni na itokani lomani, e rawa ni yaco vei keda yadua—vakabibi vei keda sa vakabauta tiko na ituvatua ni bula marau, eda vakalomaocataki keda vaka-veitalia ni da nanuma meda sa uasivi ga nikua. Na vakasama vakaoqo e rawa ni veiuabaleti. Na rawati meda uasivi e cakacakataki ena gauna taucoko ni noda bula eke ka lako yani—ena loloma soliwale duadua ga i Jisu Karisito.⁹

Vakadutaitaki, ni da tukuna na bole ni lomada, ka da vakadinata ni da sa sega ni valavala dodonu, eda solia vei ira eso na madigi mera wasea nodra dredre. Eda sa kila vata kina ni tiko na inuinui ka sega ni dodonu meda rarawa duadua voli.¹⁰

Ni da sa tisaipeli i Jisu Karisito, eda sa cakava na veiyalayalati kei na Kalou ni da sa “lomasoli meda colata vata na noda icolacola” ka “rarawa vata kei ira sa rarawa.”¹¹ E rawa ni oka na kena tukuni mai na tauvimate ni yalo, na kunei ni ivurevure me wali na veidredre oqo, ka yaco sara meda kauti keda vata kei ira mai eso kivei Karisito, sai koya na iLiuliu Dauveivakabulai.¹² Ke da lecava mada ga na sala meda umani keda ena veika era sotava tiko eso, ni da vakadeitaka ni nodra mosi e ka dina sa rawa me ikalawa bibi ni kena kunei meda kila vinaka ka ia na veivakabulai.¹³

Eso na gauna, na vu ni nuiqawaqawa se lomaocaoca e rawa ni kilai, ka so na gauna e dau dredre me kilai rawa.¹⁴ Na noda mona e rawa ni vakaleqai baleta na lomaocaoca¹⁵ se oca bibi,¹⁶ ka so na gauna e rawa ni vakavinakataki ena veisautaki ni kana, moce, kei na vakaukauwa yago. Vakawasoma, na tuvai donu ni yago se soli ni wainimate mai vei ira na vuniwai kenadau sa gadrevi talega vakakina.

Ni sega ni qaravi na tauvimate ni vakasama se yalo e rawa ni mua ki

na galili, veicalati ni kila, kavoro ni veimaliwai, vakamavoataki koya ga, kei na kukuna. Au sa sotava oti oqo, ni a vakamatei koya ga o tamaqu ena vuqa na yabaki sa oti. Na nona mate a veivakurabuitaki ka vakarise yalo vei keitou vakavuvale. A vica vata na yabaki na noqu a sasaga voli ena noqu rarawa, ka oti toka ga oqo au a vulica meu tukuna na kukuna ena sala dodonu eso ka a vukei au meu tarova ka sega ni vayaloqaqataka.¹⁷ Ia oqo au sa tukuna vakadodonu na mate nei tamaqu vei ira na luvequ kau raica na veivakabulai ni iVakabula e rawa ni solia ena yasa ruarua ni ilati.¹⁸

E ka ni rarawa, e vuqa era nuiqawaqawa tu vakalevu era vakayawaki ira maivei ira na wekadra Yalododonu baleta era nanuma ni ra sega ni tiki bibi raitayalotaki. Eda rawa ni vukei ira mera kila ka vakila ni ra sa wekada vakaidina. Sa ka bibi me kilai ni nuiqawaqawa e sega ni yaco ena vuku ni malumalumu, se sega ni vuku ni ivalavala ca.¹⁹ E “gugumatua ni vunitaki ia e malumalumu ena gauna ni lomavata.”²⁰ Sa rawa meda botea vata na veio ni bula duadua kei na druka me rawa ni kautani na icolacola ni madua ka yaco na cakamana ni veivakabulai.

Ena Nona cakacaka vakalotu eke, a vakabula o Jisu Karisito na tauvimate

kei na rarawa, ia na tamata yadua me vakabauti Koya me ciqoma kina na Nona veivakabulai. Eso era a taubale vakabalavu, eso era a dodoliga yani mera tara na Nona isulu, ka so era a laveti yani Vua me rawa ni ra vakabulai.²¹ Ni yaco me caka na veivakabulai, eda sega beka ni gadrevi Koya sara ga? “Eda sa sega li ni daukerekere kecega?”²²

Meda sa muria na salatu ni iVakabula ka meda yalololoma cake, vakaotia noda dauvakalelewa, ka kakua ni vakadikeva tiko nodra bula vakayalo eso. Na vakarorogo ena loloma sa dua na isolisoli cecere eda rawa ni solia, ka rawa meda vukea me colati se laveti na veio bibi e curumi ira tu na noda daulomani kei na itokani²³ me rawa kina ena noda loloma, mera vakila tale na Yalo Tabu ka ciqoma na rarama e cila mai vei Jisu Karisito.

Kevaka o sa voliti tu ga ena “kabu ni butobuto,”²⁴ gole vei Tamada Vakalomalagi. E sega na ka o sa sotava e rawa ni veisautaka na dina tawamudu ni ko sa luvena dina ka sa lomani iko o Koya.²⁵ Mo nanuma tiko ni o Karisito e nomu iVakabula ka Dauveivuetai, ni Kalou na Tamamu. Erau kila vinaka. Raitayalotaka ni Rau volekati iko, ena vakarorogo kei na veitokoni.²⁶ “[Rau] na vakacegui kemuni ena nomuni rarawa.”²⁷ Cakava na nomu igu taucoko ka nuitaka na loloma veisorovaki ni Turaga.

Na nomu dredre ena sega ni kemu iyacoyaco, ia sa rawa me *vakayacobula* vei iko.²⁸ Ena vuku ni dua na “voto ni kau ena lewe,”²⁹ sa rawa beka kina mo yalololoma cake vei ira na tamata. Ena veidusimaki ni Yalo Tabu, wasea na kemu italanoa mo “vukei ira sa malumalumu, laveta cake na liga sa wadamele, ka vakaukauwataka na duru sa malumalumu.”³⁰

Kivei keda eda bula dredre tiko se tokona tiko e dua e bula dredre tiko, me sa lomada sara meda muria na ivakaro ni Kalou me tiko ga kei keda na Nona

Yalotabu.³¹ Meda cakava na “veika lalai ka rawarawa”³² ena solia vei keda na qaqaco vakayalo. Me vaka e kaya o Piresitedi Russell M. Nelson: “E sega ni dua na ka e dolavi lomalagi me vaka na sema vata ni savasava e sinai, talairawarawa taucoko, vakasaqaqara e yaloqu, kana e veisiga mai na iVola i Momani, kei na soli gauna wasoma ki na cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa.”³³

Meda nanuma kece tiko ni noda iVakabula, o Jisu Karisito, “[sa tau-ra] ko koya na [noda] malumalumu, me vakasinaiti na lomana ena loloma cecere, me vaka na veika vakayago, me rawa kina ni vakila . . . na sala me vukei [keda] kina me vaka na [noda] malumalumu.”³⁴ Sa lako mai me “vakabulai ira sa ramusu na yalodra, . . . me vakacegui ira kecega era sa tagi; . . . me solia na isala vakaiukuuku mei sosomi ni dravusa, kei na waiwai ni reki mei sosomi ni tagi, na isulu ni vakavinavinaka mei sosomi ni lomabibi.”³⁵

Au vakadinadinataka vei kemuni ni “veidraki kece” na Turaga ena tu ga vei keda, ni noda “vakararawataki [e rawa] meda marau ga ena vukui Karisito,”³⁶ eda sa qai “vakabulai ena loloma soli

wale, ni sa oti sara na veika kece eda rawa ni cakava.”³⁷ Au vakadinadinataka ni o Jisu Karisito ena lesu mai ki vuravura e “na veivakabulai ena kauta lako ena tabana.”³⁸ Sa yaco o Koya me “tavoya tani kecega na wai ni mata mai na [matada]; ena sega tale na . . . rarawa.”³⁹ Vei keda kece eda na “lako mai vei Karisito, ka mo dou vakatauokotaki vua,”⁴⁰ ena “sega ni dromu tale na matanisiga . . . ni na [noda] rarama ko Jiova ka sega ni mudu, ia ena oti ga na siga ni [noda] tagi.”⁴¹ Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Ni Tu ga Vei Au!” *Serenilotu*, naba 94.
2. Ni keimami a toka ena dela ni o e cake, keimami a sega ni raica rawa na butobuto era toka ena vica na fute e ra vei keimami, kei na gauna keimami sa solegi kina ena butobuto e ra, a dredre sara me raici rawa na rarama ni matanisiga e cila toka ena vica wale na fute e cake vei keimami.
3. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona*, Me 2017, 145.
4. “Ia na yalo kei na yago sa yaco me tamata vakayalo” (Vunau kei na Veiyalayalati 88:15). “Na yagomu sa valetabu ni yalomu. Kei na ivakarau o vakayagataka kina na yagomu ena vakayaco-ka e yalomu” (Russell M. Nelson, “Decisions for Eternity,” *Liaona*, Nove. 2013, 107).
5. Raica, me vakataka na, Aisea 65:19; Luke 7:13; 3 Nifai 17:6–7; Mosese 7:28. Na noda vulica meda kila ka taqomaka na yaloda ena vukei keda meda vakayagataka kina ena sala dodonu meda yaco meda vakataka na noda iVakabula, o Jisu Karisito.
6. Raica na “Sadness and Depression,” kidshealth.org/en/kids/depression.html.
7. Hermana Elena Aburto blog, hermanaelenaaburto.blogspot.com/2015/08. A vola talega o koya:
“Na veika dredre o ya sa solia vei au na madigi meu vakabauta kina vakaidina na ituvatuva ni veivakabulai. Niu sa kila ni Tamaqu Vakalomalagi e lomani au, ka tiko na Nona ituvatuva me baleti au sara ga, ka sa kila vinaka na Karisito na veika au lako curuma tiko.”
“Na Kalou ena sega ni vakamadualaki iko ni ko sega ni kila e dua na kila-ka vakacakacaka. E marau o Koya me vukei iko mo torocake ka veivutuni. E sega ni namaka o Koya mo vakavinakataka

na ka kecega ena dua ga na gauna. E sega ni gadrevi mo cakava duadua na ka oqo” (iwillhealthee.blogspot.com/2018/09)

8. iVola ni tamata yadua. A vola talega o koya: “Na ibotani veivakabulai ni Veisorovaki ni noqu iVakabula sa dau ivurevure tudei tiko ni vakacegu ka idrodro ena noqu ilakolako. Niu vakila niu galili ena noqu bula dredre, au nanuma kina ni sa sotava oti o Koya ena vukuqu na veika sara ga au sotava tiko. . . . E levu sara na vakanuinui niu kila ni yagoqu sa tucaketale ka uasivi ni veisiga ni mataka ena sega ni vakacacani ena [veika dredre] vakayago oqo.”

9. Raica na Russell M. Nelson, “Perfection Pending,” *Ensign*, Nov. 1995, 86–88; Jeffrey R. Holland, “O Koya Mo Dou Qai Vinaka Sara—Vakaoti,” *Liaona*, Nove. 2017, 40–42; J. Devn Cornish, “Am I Good Enough? Au sa Rawata Li?” *Liaona*, Nov. 2016, 32–34; Cecil O. Samuelson, “What Does It Mean to Be Perfect?” *New Era*, Jan. 2006, 10–13.
10. Sa ka bibi meda dau tukuna na veika oqo vei ira na luveda, matavuvale, kei na itokani ena noda itikitiko, tabanalevu, kei na itikitiko raraba.
11. Mosaia 18:8–9.
12. Raica na Russell M. Nelson, “Jisu Karisito—na Turaga ni Veivakabulai,” *Liaona*, Nove. 2005, 85–88; Carole M. Stephens, “Na Dau ni Veivakabulai,” *Liaona*, Nove. 2016, 9–12.
13. Ni da kila na ivakatakilakila kei na irairai kivei keda kei ira eso ena rawa ni veivuke. Eda rawa talega ni raica na ivakarau ni vakasama e cala se sega ni dodonu kei na sala mera sosomitaki kina ena kena era dodonu ka savasava cake.
14. Na nuigawaqawa e dau yaco talega ena vuku ni bula veisau e vinaka—me vakataka na sucu ni dua na gone se dua na cakacaka vou—ni rawa ni yaco oqo ena veika vinaka ena nona bula e dua na tamata.
15. Raica na “Understanding Stress,” *Adjusting to Missionary Life* (2013), 5–10.
16. Raica na Jeffrey R. Holland, “Vaka na Bilo Kavoro,” *Liaona*, Nove. 2013, 40.
17. Raica na Dale G. Renlund, “Understanding Suicide” (video), ChurchofJesusChrist.org “Talking about Suicide” (video), ChurchofJesusChrist.org Kenishi Shimokawa, “Understanding Suicide: Warning Signs and Prevention,” *Liaona*, Okot. 2016, 35–39.
18. “Na tekivu ni veivakabulai e gadrevi kina na vakabauta vakagone ni dina tawaveisau rawa ni o Tamada Vakalomalagi e lomani iko ka sa solia mai e dua na sala ni veivakabulai. Na Luvena Lomani o Jisu Karisito, a solia na Nona bula me vakarautaka na veivakabulai o ya. Ia e sega na kena iwali mana, sega na ibotani rawarawa me vakarautaka na veivakabulai, ka sega na salatu rawarawa ki na iwali sa taucoko. Na kena iwali sa gadrevi

MAI VEI LISA L. HARKNESS

Matai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai

Rokova na Yacana

Ena ivakatakilakila veiyalayalatitaki ka veivakaitaukeitaki, eda sa kacivi kina ena yaca i Jisu Karisito.

- kina na vakabauti Jisu Karisito vakaidina kei na Nona gugumatua tawamudu me veivakabulai” (Richard G. Scott, “To Heal the Shattering Consequences of Abuse,” *Liahona*, Me 2008, 42). Ni dau yaco na leqa, eda dau guta meda vakavinakataka. Ia, e sega ni gadrevi meda dauvakavinakataka vakai keda se ira eso tale. E sega ni gadrevi meda cakava na ka kecega vakai keda. A yaco vakavica ena noqu bula, meu qaravi maivei ira na vuniwai meu vukei meu qaqa ena veigauna dredre.
19. Raica na Joni 9:1–7.
 20. Jane Clayson Johnson *Silent Souls Weeping* (2018), 197.
 21. Raica na Maciu 9:2–7, 20–22; 14:35–36; Marika 1:40–42; 2:3–5; 3 Nifai 17:6–7.
 22. Mosaia 4:19; raica talega na Jeffrey R. Holland, “Eda sa Segi Li ni Daukerekere Kecega?” *Liaona*, Nov. 2014, 40–42.
 23. Raica na Roma 2:19; 13:12; raica talega na Jeffrey R. Holland, “Come unto Me” (Brigham Young University devotional, Mar. 2, 1997), speeches.byu.edu.
 24. Raica na 1 Nifai 8:23; raica talega na 1 Nifai 12:4, 17; 3 Nifai 8:22.
 25. Raica na Same 82:6; Roma 8:16–18; Vunau kei na Veiyalayalati 24:1; 76:24; Mosese 1:1–39.
 26. Raica na *Adjusting to Missionary Life* 20; raica talega na Maika 7:8; Maciu 4:16; Luke 1:78–79; Joni 8:12.
 27. Jekope 3:1; raica talega na Efeso 5:8; Kolosa 1:10–14; Mosaia 24:13–14; Alama 38:5. Wilika na nomu veivakalougatataki vakapeteriaki se kerea mo masulaki ena matabete mo rawa ni rogoca ka nanuma tiko na levu ni nona lomani iko na Tamada Vakalomalagi ka vinakata me vakalougatataki iko.
 28. Raica na 2 Korinica 4:16–18; Vunau kei na Veiyalayalati 121:7–8, 33; 122:5–9.
 29. 2 Korinica 12:7.
 30. Vunau kei na Veiyalayalati 81:5; raica talega na Aisea 35:3.
 31. Raica na Moronai 4:3; Vunau kei na Veiyalayalati 20:77.
 32. Alama 37:6.
 33. Russell M. Nelson, “iVakatakila ki na Lotu, iVakatakila ki na Noda Bula,” *Liaona*, Me 2018, 95.
 34. Alama 7:12; raica talega na Aisea 53:4; 2 Nifai 9:21; Mosaia 14:4.
 35. Aisea 61:1–3; raica talega na Luke 4:18.
 36. Alama 31:38; raica talega na Alama 32:43; 33:23.
 37. 2 Nifai 25:23.
 38. Malakai 4:2; 3 Nifai 25:2.
 39. Ai Vakatakila 21:4.
 40. Moronai 10:32.
 41. Aisea 60:20.

Ni rau waraka na itubutubu na nona sucu mai e dua na gone, sa nodrau itavi me rau digitaka e dua na yaca ni nodrau gone vou. E rairai beka ni gauna o a sucu mai kina, o vakayacani ena dua na yaca a veisolitaki mai ena nomu matavuvale ena veitabatamata. Se dau kilai levu beka ena yabaki se ena vanua o tiko kina na yaca a soli vei iko.

Na parofita o Ilamani kei na watina erau a solia na yaca vakaibalebale ena nodrau matavuvale vei rau na luvedrau lalai o Nifai kei Liai. A kaya o Ilamani vei rau nona gonetagane:

“Au sa solia oqo vei kemudrau na yacadrau na nodatou itubutubu taumada . . . ena gauna drau dau nanuma kina na yacamudrau mo drau dau nanumi rau; ia ena gauna drau nanumi rau kina drau nanuma na nodrau cakacaka; . . . na kena dau tukuni, ka volai talega, ni rau sa tamata vinaka.

“O koya gona oi kemudrau na luvequ, au gadreva mo drau kitaka na ka vinaka.”¹

A vukei rau o Nifai kei Liai na yacadrau me rau nanuma na nodra cakacaka vinaka na tubudrau ka vakayaloqataki rau me rau cakava talega na ka vinaka.

Kemuni na marama, se evei ga na vanua eda tiko kina, na noda ivosavosa,

se da yabaki 8 se 108, eda wasca vata e dua na yaca digitaki ka duavata na kena inaki.

“Ni sai Karisito dou sa vakasulumi kemudou kina, oi kemudou yadua sa papitaisotaki vei Karisito . . . ni dou sa duabau ga koi kemudou kecega ena vukui Karisito Jisu.”²

Ni da lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, “eda sa yalataka na noda sa tuvakarau me da taura na yaca i Karisito ena cakacaka vakalotu ni papitaiso.”³ Ena veiyalayalati oqo,

eda sa yalataka me da dau nanumi Koya tikoga, talairawarawa ki na Nona ivunau, ka qaravi ira na tani. Na noda tuvakarau me da rokova na veiyalayalati ogo e dau vakavoui ena vei-Sigatabu yadua ni da vakaivotavota ena sakaramede ka rekitaka na *veivakalougatataki* ni “lako voli ena bula vakavoui.”⁴

Na yaca a soli vei keda ena noda sucu mai e tukuna na keda ivakatalakila yadua ka vakaitaukeitaki keda ena noda matavuvale vakavuravura. Ia, ni da sa “sucu vou tale” ena noda papitaiso, sa vakalevutaki na noda kilai keda. “Ena vuku ni veiyalayalati dou sa vakayacora dou sa vakatokai kina mo dou luvei Karisito; raica sa vakasucumi kemudou vakayalo ko Koya ena siga ogo, ni dou sa kaya dou sa vakabauta na yacana ka veivutuni; a sa vakasucumi kemudou kina mo dou luvena.”⁵

O koya, ena ivakatalakila veiyalayalati ka veivakaitaukeitaki, eda sa kacivi kina ena yaca i Jisu Karisito. “Sa sega tale ni dua na yaca se na sala me ra bula rawa kina na luve ni tamata, na yaca duadua ga i Karisito na Turaga Kaukauwa.”⁶

Na Bula i Karisito sa Yalataki tu ni se Bera Sara ni Sucu Mai A yalataka vei Tui Penijamini e dua na agilosu, “Ia ena vakatokai na yacana ko Jisu Karisito, na Luve ni Kalou, . . . ka na yaca i tinana ko Meri.”⁷ Na Nona cakacaka ni “veisereki loloma”⁸ sa vakatakilai talega vei ira na luve ni Kalou ena veigauna kece sa tiko kina e vuravura na kosipeli, mai na gauna i Atama kei Ivi me yacova mai noda gauna ogo, me rawa ni ra kila kina “na ivurevure me ra rai kina me bokoci kina na nodra ivalavala ca.”⁹

Ena yabaki sa oti, a vakatakekere vakaparofita o Peresitedi Russell M. Nelson vei ira na marama me ra “bulia na veisiga ni mataka ena nodra veivuke me vakasokumuni vata ko Isireli sa veiseyaki tu.” A sureti keda o koya me

da wilika na iVola i Momani ka “vakatakilakilataka na tikina yadua e tukuna se dusia na iVakabula.” E kerea o koya “me sa qai yalomu dina mo tukuni Karisito, reki vei Karisito, ka vunautaki Karisito ki na nomu vuvale kei na itokani.” De raira sa tekivu mo raica na vua ni nona yalayala “O iko kei ira o ni sa vakavolekataki vua na iVakabula . . . ka tekivu me yaco na veisau, io na cakamana sara mada ga. Na veisau, vakakina na cakamana, ena tekivu me yaco.”¹⁰

Noda yalayala me da dau nanuma tikoga na iVakabula ena vakaukauwatiki keda me da tutaka na dina kei na buladodonu—se ni da tu vata kei ira na lewevuqa se ena noda veivanua yadua, ka sega ni dua tale e kila na veika eda cakava, na Kalou duadua ga. Ni da nanumi Koya kei na Yacana eda taura tu, sa na sega na veivakatauvatani dau veivakayalolailaitaki se na vakalelewa veivakalolovirataki. Ni coba dei na matada vua na iVakabula, eda na raici keda ena keda ituvaki dina—e dua na luvena vakamareqeti na Kalou.

Ni da nanuma tiko noda veiyalayalati ena vagaluya na lomaleqa vakavuravura, vukica na lomalomarua me yaloqaqa, ka solia na inuinui ena gauna ni veivakatovolei.

Ia ni da tarabe ka lutu ena noda itosoto ena sala ni veiyalayalati, me da nanuma walega na Yacana kei na Nona loloma yalovinaka vei keda. “Ni sa tu vua na kaukauwa kece, kei na yalomatua, kei na kila ka; ka sa kila na ka kecega, ka sa yalololoma sara ko Koya . . . sa vakabulai ira kecega sa veivutuni ka vakabauta na yacana.”¹¹ E dina sara, e sega tale ni dua na ka e rogo kamica cake mai na yaca i Jisu vei ira era, ena yalo raramusumusu ka bibivoro, segata “me ra caka vinaka ka vinaka cake.”¹²

E vakavuvulitaka o Peresitedi Nelson: “Sa oti na gauna mo logavina-ka ka galuvaka toka ga nomu vakabauta Vakarisito. Na nomu lotu e sega ni baleta na qai lako ga i Lotu ena Sigatabu. E baleta na nomu vakaraitaka ni o tisaipeli dina mai na mataka ni Sigatabu ki na bogi ni Vakarauwai. . . . E sega

ni dua na ka e vakatokai me tisaipeli ‘vagauna’ ni Turaga o Jisu Karisito.”¹³

Na noda tuvakarau me da taura na yaca i Karisito e sega ni ka ni veivosaki walega. E sega ni dua na yalayala walega vakavosa se dua na cakacakaniliga lasutaki. E sega ni ivakananumi ga ni veika e yaco ena bula se itokaniyaca eda dau tokara. E sega ni dua ga na ivosavosa eda biuta toka ena dua na vata se lili-ga e lalaga. Na yacana eda “vakasulumi [keda] kina,”¹⁴ vola e yaloda, ka “ceuti tu e [matada].”¹⁵

Me dau nanumi tikoga na isoro ni veivakaduavatataki ni iVakabula, ena noda vakanananu, ivalavala, kei na noda veimaliwei kei ira na tani. E sega walega ni nanuma tiko na *yacada*, ia e dau nanumi keda tikoga o *Koya*. E a vakavulica na iVakabula:

“E dua li na yalewa me na guilecava na luvena sa sucu, me kakua ni lomana na luve ni ketena? Io, era na guilecava beka, ia, koi au, ka’u na sega ni guilecavi iko, na mataqali i Isireli.

“Raica, kau sa ceuti iko ena qeteqete ni ligaqu.”¹⁶

E vakavuvulitaka o Peresitedi George Albert Smith, “Rokova na yaca o taura tu, baleta ena dua na gauna ena nomu itavi dokai mo tukunikataka . . . vei Tamamu mai lomalagi . . . na veika o sa cakava ena yaca oqori.”¹⁷

Me vaka na yacadrau digitaki vakamatau o Nifai kei Liai, e rawa beka ni cavuti ka volai me baleti keda ni da sa tisaipeli dina ni Turaga o Jisu Karisito? Eda sa rokova beka na yaca i Jisu Karisito eda sa taura vakataki keda ena loma-soli? Eda sa “italatala ka dautukutuku”¹⁸ beka ni Nona loloma yalovinnaka kei na Nona mana veivueta?

Ena dua na gauna lekaleka sa oti, au a vakarorogo tiko ki na iVola i Momani. Ena iotioti ni iwase ni 2 Nifai, au *rogoca* ni cavuta o Nifai e dua na ka au se bera vakadua ni bau *wilika* vakakina e liu. Ena loma taucoko ni nona itukutuku, a vakavulica ka vakadinadinataka na “Dauveivueta,” na “Yalosavasava ni Isireli,” na “Lami ni Kalou,” kei na “Mesaia.” Ia ni tinia na nona itukutuku, au rogoca ni kaya na veimalanivosa oqo: “Au dau rekitaka na ka e matata; au dau rekitaka na dina; au dau rekitaki *noqu Jisu*, ni sa vueta na yaloqu mai eli.”¹⁹ Niu rogoca na veimalanivosa oqo, e reki na yaloqu kau vakarogoca vakavica tale. Au kila ka bokaca na tikina oya me vaka ga na noqu kila ka bokaca na yacaqu.

E kaya na Turaga, “Io, era sa kalougata ko ira na tamata oqo ni sa lomadra me ra taura na yacaqu; ia era na kacivi ena yacaqu; ka ra sa noqu.”²⁰

Ni da lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai me da “taura

ena yalomarau na yaca i Karisito”²¹ ena noda rokova na Yacana ena loloma, yalodina, kei na caka vinaka. Au vakadinadinataka ni o Koya “na Lami ni Kalou, io, na Luvena na Tamada Tawamudu.”²² Ena yaca ni Luvena savasava, ko Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Ilamani 5:6–7.
2. Kalatia 3:27–28
3. D. Todd Christofferson, “Na Kaukauwa ni Veiyalayalati,” *Liaona*, Me 2009, 20.
4. Roma 6:4
5. Mosaia 5:7
6. Mosaia 3:17
7. Mosaia 3:8
8. Alama 26:13
9. 2 Nifai 25:26
10. Peresitedi Russell M. Nelson, “Nodra Vakaitavi na Marama ena Vakasokumuni i Isireli,” *Liaona*, Nove. 2018, 70.
11. Alama 26:35
12. Russell M. Nelson, “E Rawa Ni Da Caka Vinaka Cake ka Vinaka Cake,” *Liaona*, Me 2019, 69.
13. Russell M. Nelson, “Disciples of Jesus Christ—Defenders of Marriage” (Brigham Young University commencement, Aug. 14, 2014), 3, speeches.byu.edu.
14. Kalatia 3:27
15. Alama 5:19
16. 1 Nifai 21:15–16.
17. George Albert Smith, “Your Good Name,” *Improvement Era*, Maj. 1947, 139.
18. Cakacaka 26:16.
19. 2 Nifai 33:6; vakamatatataki.
20. Mosaia 26:18
21. Alama 46:15
22. 1 Nifai 11:21

MAI VEI BONNIE H. CORDON
Peresitedi Raraba ni Goneyalewa

Luvena Yalewa Daulomani

*Ena uto ni ka kece keitou vakayacora ena
Goneyalewa oya na neitou gagadre me keitou
vukei iko ni rawata na vakabauta tawayavalati
rawa kivua na Turaga o Jisu Karisito.*

Kemuni na taciq loman, sa ka marau-taki me'u mai tiko kei kemuni! Eda sa vakadinadinataka tiko na talaucaki ni vakatakila e vakadre yalo tu ka veivakamarautaki.

Ni da tekivu, au na via vakatakilai kemuni ki na so na itokani; na goneyalewa e maqosa tu na nodra taledi, itovo, kei na ituvaki vakayadua kei na matavuvale. O ira vakayadua, vakataki kemuni kece, e sa tara na utoqu.

Matai, raici Bella. E duri kaukauwa tu vaka goneyalewa duadua ga ena nona tabana e Iceland.

Raici Josephine mada mai Aferika, ka sa tomana tale me vulica na iVola i Momani ena veisiga. Sa dikeva tiko o koya na kaukauwa kei na veivakalougatataki e vakavotukana mai na qaravi tavi rawarawa, yalodina ogo.

Ka iotioti, raici Ashtyn na noqu itokani loman, e dua na goneyalewa vakairogorogo ka sa leqa ni oti e ono na yabaki na valuti ni kenisa. E se voqa tu ga e lomaqu na nona ivakadinadina qaqa me baleta na Veisorovaki i Jisu Karisito.

Ko ni sa goneyalewa daumaka kece. Ko ni sa vakasakiti, ena nomuni dui solisoli kei na kila ka sa tautauvata tu ena dua na sala bibi ka tawamudu sara.

Ko sa luvena yalewa vakayalo dina sara ni iTubutubu Vakalomalagi, ka sega na ka ena tawasei iko mai na Nodrau loloma kei na loloma ni nomu iVakabula.¹ Ni ko toro voleka Vua, ena tauri mada ga ni kalawa lalai vagone ki liu, o na raica na vakacegu levu e vakatawana na yalomu vaka e dua na tisaipeli yalodina ni noda iVakabula, o Jisu Karisito.

E sa kerei au na noda parofita daulomani, o Peresitedi Russell M. Nelson, me'u wasea eso na veisau veivakauqeti

ena vukei iko ni "taracake na [nomu] rawaka tabu vakaiiko"² ka vakuria nomu veivakayararataki yalododonu. Au na tukuna e va na wase ni veisau ena bogi edai.

iToko ni Goneyalewa

Matai, ena uto ni ka kece keitou cakava ena Goneyalewa oya na neitou gagadre me keitou vukei iko mo rawata na vakabauta tawayavalati rawa kivua na Turaga o Jisu Karisito³ kei na kilaka tudei ni nomu ivakatakilakila tabu vaka luvena yalewa na Kalou.

Na bogi edai, au na via tukuna e dua na veisau ki na itoko ni Goneyalewa. Sa noqu masu ni ko na vakila ni vakadinadinataka na Yalo Tabu na dina ni veivosa ogo ni'u tukuna na itoko vou:

O au e dua na luvena yalewa daulomani na itubutubu vakalomalagi,⁴ ena ituvaki vakalou kei na icavacava tawamudu.⁵

Vaka e dua na tisaipeli i Jisu Karisito,⁶ au sa sasagataka me'u vakataki Koya.⁷ Au sa qara ka cakacakataka na noqu vakataki-la⁸ ka qaravi ira na tani ena Yacana tabu.⁹

Au na duri vaka ivakadinadina ni Kalou ena veigauna kecega kei na veika kecega kei na veivanua kecega.¹⁰

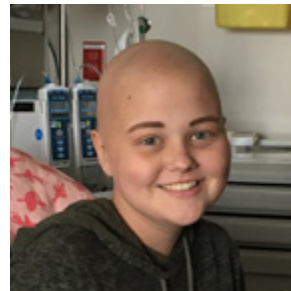
Ni sasagataki me'u rawata na bula vakalou,¹¹ au vakamareqeta na isolisoli ni veivutumi¹² ka saga me'u vinaka tikoga ena veisiga.¹³ Ena vakabauta,¹⁴ au na vaqaqacotaka na noqu itikotiko kei na matavuvale,¹⁵ cakava ka muria na

Bella, mai Iceland

Josephine, mai Aferika

Ashtyn, a valuta na kenisa

veiyalayalati tabu,¹⁶ ka ciqoma na vei caka-caka vakalotu¹⁷ kei na vei vakalougatataki ni valetabu.¹⁸

Siqema na moici ni “keimami” ki na “au.” Sa vakaibalebaletaki vakayadua vei kemuni na dina oqo. O iko *sa* dua na luvena yalewa daulomani na iTubutubu Vakalomalagi. Ko *sa* dua na tsai-peli ni veiyalayalti ni noda iVakabula, o Jisu Karisito. Au sureti iko mo vulica ka vakasamataka vagumatua na veivosa oqo. Au kila ni ko sa kitaka, o na rawata e dua na ivakadinadina ni kena dina vakataucoko. Na kilai vakamatata ni veidina oqo ena veisautaka na ivakarau o sotavi bolebole kina. Na kilai ni nomu ivakatakilakila kei na inaki ena vukei iko ni vakaduavatataka na lomamu ki na loma ni iVakabula.

Na vakacegu kei na veituberi ena nomu ni ko muri Jisu Karisito.

Kalasi ni Goneyalewa

Na karua ni wase ni veisau e kovuta tu na kalasi eso ni Goneyalewa. A kaya o Elda Neal A. Maxwell, “Dau vakavuqa na ka era gadreva vakalevu na tamata oya mera vakarurugi mai na cava ni bula ena vanua taqomaki ka taukeni.”¹⁹ Na noda kalasi sa dodonu me vanua taqomaki mai na cava, na vanua e qaqaco

kina na loloma kei na taukeni. Ena sasagataki ni kena taraicake na duavata levu sara, vaqacotaki na veitokani, kei na vakalevutaki ni vei vakataukenitaki oya ena Goneyalewa, keitou sa cakava eso na veisau ki na ituvatuva ni kalasi.

Sa sivia oqo e 100 na yabaki, na kena wase tolu tu na kalasi ni goneyalewa. Vakatekivu saraga oqo, keitou sa sureti ira na iliuliu ni Goneyalewa kei na bisopi mera navuca ena masumasu na gagadre ni goneyalewa yadua ka vakarautaki ira ki na ituvaki vakatabakidua ni tabanalevu. Oqo eso na ivakaraitaki ni kena irairai.

- Ke tiko ga e vica na goneyalewa, sa rawa ni dua ga na kalasi ni Goneyalewa ka ra soqoni vata kece kina.
- Rairai ena tiko beka e dua na ilawalawa levu ni goneyalewa yabaki 12 ka qai dua na ilala lailai ni goneyalewa ka ra qase cake. O na rairai navuca me rua na kalasi: Goneyalewa 12 kei na Goneyalewa 13–18.
- Se ke tiko e dua na tabanalevu e lewena tu e 60 na goneyalewa, sa rawa me ono na kalasi, dua me baleta na yabaki yadua, me tuvalaki vakayabaki.

Se vakacava na tuvalaki ni nomu kalasi, sa ka bibi o kemuni na goneyalewa

ena taraicake ni duavata. Mo dua na rarama vei ira era wavoliti iko tu. Mo na ivurevure ni loloma kei na kauwai o nuitaka tu mo ciqoma mai vei ira na tani. Ena masu vuni ni lomamu, tomana tiko mo sudra yani ka dua na ivakaraitaki vinaka. Ni o kitaka vakakina, ena vakatawani na nomu bula ena yalovina-ka. Ena vinaka na nomu veimaliwai kei ira na tani ka tekivu mo raica lesu na nodra cakavinaka.

Yaca ni Kalasi ni Goneyalewa

Katolu, ena tuvalaki ni kalasi vou oqo, na kalasi taucoko ena vakatakilaki ena yaca vakatautauvata ni “Goneyalewa.”²⁰ Sa na vakatikikitaki na yaca “Maqusa,” “Leba,” kei na “iSakisaki.”

Vaqacotaka na Mataveiliutaki ni Kalasi

Na iotioti ni veika au via tukuna oya na vakabibitaki ni mataveiliutaki ni kalasi. Se vakacava na ivakarau ni tuvalaki ni veikulasi, *sa dodonu me tiko na mataveiliutaki ni kalasi yadua!*²¹ E sa ka vakalou na nodra kacivi na goneyalewa mera liutaka na nodra itabagone.

E sa vaqacotaki na itavi kei na inaki ni mataveiliutaki ni kalasi ka sa vakamatatataki vakavinaka. Na cakacaka ni veivakabulai sa dua vei ira na itavi kilai tani oqo, vakabibi ena tabana ni veiqaravi, cakacaka ni kaulotu, veivakabulabulataki, kei na cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa.²² Io, oqo na sala eda vakasokomuni Isireli kina²³—e dua na cakacaka lagilagi vei ira kece na goneyalewa vaka lewe ni mataivalu itabagone ni Turaga.

Me vaka o sa kila, ena

Chloe

ivakatagedegede kecega ni Lotu, sa kacivi ira na mataveiliutaki na Turaga me liutaki na Nona tamata. Kemuni na goneyalewa, na lewe ni mataveiliutaki ni kalasi sa na rairai matai ni nomu madigi mo vakaitavi kina ena ituvatuva veivakauqeti oqo ni veiliutaki. Kemuni na iliuliu qase, me vakabibitaki na kacivi ni mataveiliutaki ni kalasi ka qai lako veitivi toka kei ira, ena nodra liutaki ka dusimaki mera rawaka kina.²⁴ Se cava ga na ivakatagedegede ni kila vakaveiliutaki ni dua na mataveiliutaki ni kalasi, mera tekivu rawa ga ka vukei ira ni taracake na kila maqosa kei na yalodei ena vakalougatataki ira vaka iliuliu. Toka volekati ira, ia kakua ni siova. Ena tuberi iko na Yalotabu ena nomu tuberi ira.

Me vakamatatataki na itavi bibi ni tubutubu kei na iliuliu vaka veiliutaki, me'u tukuna mada e dua na italanoa. O Chloe a kacivi me veiqaravi vaka peresitedi ni dua na kalasi. A vakauqeti koya na nona iliuliu ni matabete vuku me qara na veivuke ni Turaga ena vakaturi ni yaca eso ki na nona mataveiliutaki. A masu o Chloe ka ciqoma vakatotolo sara na veivakauqeti o cei me na vakaturi me nona daunivakasala. Ni tomana tu me vakasamataka ka masulaka e dua na sekeriteri, a vagolea veitaravi na Yalotabu na nona rai ki na dua na goneyalewa e vakurabuitaki koya—e dua ka sega ni dau lako mai ki lotu se na itaviqaravi eso.

Ni sega ni dei tu na lomana ena veivakauqeti, a vosa o Chloe vei tinana, ka vakamacalataka ni dua na sala eda rawa ni ciqoma kina na ivakatakila oya mai na vakanananu yaco veitaravi. Ena vakavoui ni lomana, a nanuma o Chloe me sa vakatura na goneyalewa oqo. A dolea na veikacivi o bisopi, ka vakadonuya na goneyalewa. Ni oti na veivakadeitaki, a kaya na sekeriteri talei oqo, “Kila na cava, au sega tu ni vakila ni tiko e dua

na tikina vei au se au gadrevi tu ena dua na vanua. Au sega ni vakila ni ganiti au. Ia ena veikacivi oqo, au vakila ni sa tiko e dua na inaki kei na vanua vua na Tamada Vakalomalagi me baleti au.” Ni rau biubiu mai na soqoni o Chloe kei tinana, a vuki vei tinana o Chloe ka kaya, ena mata tagitagi, “Sa ka dina na ivakatakila! Sa cakacaka vakaidina na ivakatakila!”

Kemuni na mataveiliutaki ni kalasi, ko ni sa kacivi mai vua na Kalou ka nuitaki mo ni liutaka e dua na ilawalawa ni Luvena yalewa. “Sa kilai iko na Turaga. . . . Sa digitaki iko o Koya.”²⁵ Ko sa mai *vakadeitaki* vua e dua ka tiko vua na dodonu ni lewa ni matabete; e kena ibalebale ni ko qarava voli na itavi ni nomu veikacivi, o sa cakacakataka tiko na dodonu ni lewa ni matabete. Sa tiko e dua na cakacaka bibi mo kitaka. Vakilaiyalomu tu ka cakacakataka na veivakauqeti ni Yalo Tabu. Ni ko kitaka vakakina, sa rawa ni o veiqaravi ena yalodei, ni ko sa sega ni veiqaravi duadua!

Kemuni na peresitedi ni kalasi, keitou sa gadreva na yalomatua, domomuni, kei na igu ena matabose vou ni itabagone ena tabanalevu a kacivaka o Elder Quentin L. Cook nikua. Ko sa dua na tiki veiganiti ni iwali ena sotavi ni nodra gagadre na ganemuni kei na tacimuni.²⁶

Sa na tekivutaki na veisau oqo ena tuvalaki kei na liutaki ni kalasi ena gau-na ga sa vakarau kina na tabanalevu

kei na tabana ka sa dodonu me tavoci ena 1 ni Janueri, 2020.

Kemuni na taciqa lomani, au vakadinadinataka ni veisau oqo au sa tukuna nikua sa ituvatuva veivakauqeti mai vua na Turaga. Ni da vakayacora vagumatu na veisau oqo, meda sa kakua ni raibaleta na noda inaki: meda vaqacacotaka na noda vakatulewa ni muri Jisu Karisito ka vukei ira na tani mera lako mai Vua. Au vakadinadinataka ni oqo na Nona Lotu. Au vakavinavinakataka ni sa vakatarai keda o Koya meda dua tu na tiki bibi sara ni Nona cakacaka tabu.

Sa noqu masu ni Yalo vata ga e sa tubera na veisau oqo ena tuberi iko ena nomu toso ki liu ena salatu ni veiyalayalati. Au sa vakadinadinataka oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Roma 8:35–39.
2. Russell M. Nelson, “Vakadinadina, Kuoramuni ni Matabete i Eroni, kei na Kalasi ni Goneyalewa,” *Liaona*, Nove. 2019, 39.
3. Raica na Vakaibalebale 3:5–7; Jekope 7:5.
4. Raica na Roma 8:16–17; Vunau kei na Veiyalayalati 76:24; “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura,” *Liaona*, Me 2017, 145.
5. Raica na 2 Pita 1:3–4; Alama 37:44; Vunau kei na Veiyalayalati 78:18; “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura.”
6. Raica na Joni 13:14–15, 35.
7. Raica na Maciu 22:37–39; 25:40; 3 Nifai 12:48.
8. Raica na Joni 16:13; 3 Nifai 14:7–8; Moronai 7:13; 10:5; Vunau kei na Veiyalayalati 8:2; 9:8; 11:13.
9. Raica na Maciu 20:26–28; 22:37–39; 25:34–40; 3 Nifai 26:19.
10. Raica na Aisea 43:10; Mosaia 18:9; Vunau kei na Veiyalayalati 14:8.
11. Raica na Roma 8:17; 2 Nifai 9:18; 31:20; Vunau kei na Veiyalayalati 84:38; 132:49; Mosese 1:39.
12. Raica na Ilamani 12:23; Moronai 10:33; Vunau kei na Veiyalayalati 58:42.
13. Raica na Alama 34:33; Vunau kei na Veiyalayalati 82:18.
14. Raica na Iperiu 11; 2 Nifai 31:19–20; Alama 32:21.
15. Raica na Josua 24:15; Vunau kei na Veiyalayalati 109:8; 132:19.
16. Raica na Lako Yani 19:5; 1 Nifai 14:14;

MAI VEI PERESITED HENRY B. EYRING
Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

- 2 Nifai 11:5; Vunau kei na Veiyalayalati 54:6; 66:2; 90:24.
17. Raica na Mosaia 13:30; Alama 30:3; Vunau kei na Veiyalayalati 84:20–22; Yavu ni Vakabauta 1:3.
18. Raica na Same 24:3; Aisea 2:3; Isikeli 37:26.
19. Neal A. Maxwell, *All These Things Shall Give Thee Experience* (1979), 55.
20. Sa dodonu me vakaibalebaletaki na kalasi ki na ulutaga vakatautauvata ni “Goneyalewa.” Me kilai vakatabakidua e dua na kalasi, okata na yabaki—me ivakaraitaki, “Goneyalewa 12–14”; “Goneyalewa 15–18” (raica na *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu*, 10.1.5, ChurchofJesusChrist.org).
21. Sa dodonu me kacivi e dua na mataveiliutaki ki na kalasi yadua ni Goneyalewa. Kevaka e rawa, sa dodonu me kacivi e dua na mataveiliutaki taucoke, ena dua na peresitedi, rua na daunivakasala, kei na dua na sekeriteri. Ke gadrevi, sa rawa ni kacivi e dua na mataveiliutaki vakatikina (raica na *iVoladusidusi 2*, 10.3.5).
22. Raica na *iVoladusidusi 2*, 10.3.5.
23. Raica na Russell M. Nelson, “iNuinui kei Isireli” (lotu e vuravura raraba ni itabagone, 3 ni June, 2018), HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org.
24. Sa tiko na ikuri ni vakasala me baleti ira na iliuliu qase ni Goneyalewa ena *iVoladusidusi 2*, wase 10.
25. Henry B. Eyring, “Rise to Your Call,” *Liahona*, Nov. 2002, 76.
26. Kevaka e tiko ga e dua na kalasi kei na dua na mataveiliutaki ni kalasi, sa rawa ni vakaitavi na mataveiliutaki+ taucoke ena matabose ni itabagone ena tabanalevu vata kei ira na peresitedi ni kuoramu ni Matabete i Eroni me rawa ni ra veiraurau na goneyalewa kei na cauravou (raica na *iVoladusidusi 2*, 18.2.9).

Na Marama ni Veiyalayalati e Veitokani kei na Kalou

*Nodra yaco me marama ni veiyalayalati
veitokani vata kei na Kalou sai koya na ivakarau
era veiqaravi kina na luvena yalewa cecere ka
vinaka na Kalou, ena itavi vakatina, veiliutaki,
kei na veiqaravi.*

Au vakavinavinaka ena veivakalougatataki meu vosa vei kemuni, na luvena yalewa ni veiyalayalati na Kalou. Ena bogi nikua, na noqu inaki meu vakayaloqaqataki kemuni ena veiqaravi cecere ko ni kacivi kina. Io, na luvena yalewa vakayadua na Kalou era vakarogoca tiko mai na domoqu

era sa ciqoma e dua na kaci mai vua na Turaga.

A tekivu na nomu veikacivi ena nomu biu mai ki na bula oqo, ena dua na vanua kei na gauna a digia vei iko e dua na Kalou e kilai iko vakavinaka ka lomani iko ni o Luvena. Ena vuravura ni yalo, e kilai iko ka vakavulici iko ka

biuti iko ena vanua ena donui iko kina na madigi, dau vakavudua ena itukutuku ni vuravura, mo sureti ki na dua na tobu ni veipapitaishotaki. E kea, mo na rogoca kina na veimalanivosa oqo ni cavuta e dua na italai nei Jisu Karisito: “Sa lesi au ko Jisu Karisito, meu papitaishotaki ena yaca ni Tamada kei na Luvena kei na Yalo Tabu. Emeni.”¹

Ni o lamata mai wai, o sa ciqoma e dua tale na kaci ni veiqaravi. Ni o dua na luvena ni veiyalayalati vou na Kalou, o sa yalayala ka ciqoma e dua na ilesilesi ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, ko a qai vakadeitaki mo dua na lewena. O sa yalataka vua na Kalou ni ko na taura na yaca i Jisu Karisito, mo muria na Nona ivakaro, ka qaravi Koya.

Na tamata e cakava na veiyalayalati oqo, na veiqaravi e kacivi koya kina na Turaga me cakava ena ganita vakavinaka na tamata oya. O ira na luvena yalewa kei na tagane na Kalou, era wasea vata e dua na veikacivi bibi ka rekitaki. Sai koya me ra qaravi na tani ena Vukuna.

Ni vosa vei ira na marama, a solia o Peresitedi Russell M. Nelson na ivakalekaleka uasivi ni kaci ni Turaga mo ni duavata kei Koya ena Nona cakacaka. E vakamacalataka vakaoqo na nomuni veikacivi o Peresitedi Nelson: “A kaya na Turaga, ‘Raica oqo na inaki kei na lagilagi ni noqu cakacaka [sa ikoya] me ra tucake tale mai na mate na tamata kecega, ka rawata na bula tawamudu.’ (Mosese 1:39.) Ia o ira na luvena yalewa-tisaipeli yalodina e rawa me ra kaya vakaidina, ‘Raica oqo na inaki kei na lagilagi ni noqu cakacaka sa ikoya meu vukei ira na noqu daulomani me ra yacova na inaki vakalomalagi o ya.’

“Me vukei e dua tale na tamata me yacova nona ilesilesi vakasilesitiele e dua na tiki ni itavi vakalou ni marama. Ni tina, qasenivuli, se dauveisusu yalododonu, e bulia o koya na tete bula ena ibulibuli e nuitaka. Ni rau veitokani

kei na Kalou, na nona itavi vakalou me vukea na bula ni yalo ka laveta na yalo. Oqori na inaki ni nona veibuli. E vakamarama, veilaveti, ka veivakacerecerei.”²

Ena sega ni rawa ni o kila na gauna, se vakacava na kena balavu, na nomu itavi e vakanamata ga ki na veiqaravi vakatina, iliuliu, se marama dauveiqaravi. Na Turaga, ena nona loloma, e sega ni solia vei keda me da digitaka na kena gauna, na kena balavu, se na veitaravi ni ilesilesi. Ia o kila mai na ivolanikalou kei ira na parofita bula ni na yaco mai na ilesilesi kece oqo, ena bula oqo se ena kena e tarava, vei ira kece na luvena yalewa na Kalou. Ia era veivakautaki ki na bula tawamudu ena veimatavuvale veilomani na veika kece

oqo—“ka cecere duadua ena isolisoli kecega ni Kalou.”³

Ena vinaka kina mo ni solia na nomuni igu kece mo ni vakavakarau ena gauna oqo ni ko ni raica tiko yani na ivakataotioti. Sa vakarrawarawataki na cakacaka oqori baleta na ilesilesi kece oqori e via via tautauvata ga na kena vakavakarau.

Me da tekivu mada ena ilesilesi vakamarama dauveiqaravi. Se nomu na ilesilesi vaka ni o goneyalewa yabaki 10 ena dua na matavuvale sa leqa na tamadrato, se peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei se qai kama walega nomudou tauni, se ni o curu tu e valenibula ka se qai sele oti—e rawa ni o qarava na nomu veikacivi mai vua na Turaga mo Luvena yalewa dauveiqaravi.

E kena irairai ni ra ilesilesi ni veiqaravi duidui sara. Ia era gadreva kecega na vakavakarau ni dua na yalo qaqa, dauloloma, ka vakabauta deivaki ni sega ni dau solia na Turaga e dua na ivakaro ka sega ni vakarautaka na kena sala, kei na gagadre me da lako ka cakava ena Vukuna.⁴

Baleta ni sa vakarau tu, e mokoti tinana yada na goneyalewa yabaki 10 ka masuta me kila na sala me vukea kina nona matavuvale. Ka kitaka sara.

A sa vakarau tiko o peresitedi ni iSoqosoqo ni Veivukei me veiqaravi ni se bera na kama sega ni namaki ena nona yasayasa. Sa yaco me kilai ira ka lomani ira na tamata. Sa tubu na nona vakabauti Jisu Karisito ni toso na veiyabaki ena nona dau ciqoma na isau ni nona masu me vukei koya na Turaga ena nona veiqaravi lalai ena Vukuna. Ena vuku ni nona vakavakarau balavu, sa vakarau ka nanamaki tu me tuva nodra veiqaravi nona marama vei ira na tamata kei na veimatavuvale era vakaleqai.

E dua na marama se qai bula cake tiko mai valenibula e vakarautaki me veiqaravi vei ira era curu vata tu. Ena nona bula taucoko sa dau veiqaravi voli ena vukuna na Turaga vei ira kece ga na vulagi me vaka ga ni nodra itokani se wekadra. Ena gauna e vakila kina e yalona na kaci me veiqaravi e valenibula, a veiqaravi ena yaloqaqa kei na

loloma, sa tekivu kina me ra diva na curu tu me kakua ni bula totolo.

Ena iwalewale vata o vakarau kina mo veiqaravi, sa rawa ka dodonu mo vakarautaka kina na nomu veikacivi mo dua na iliuliu e vukuna na Turaga ena gauna e yaco mai kina. Ena gadrevi kina na vakabauti Jisu Karisito, ka kena wakatu na nomu taleitaka vakatitobu na ivolanikalou mo liutaki ira na tamata ka vakavulica na Nona vosa ena yaloqaqa. O sa na vakarau kina me nomu itokani tudei na Yalo Tabu. O sa na vakarau tu kina mo kaya, “O au” ni tukuna mai na nomu daunivakasalala ena mataveiliutaki ni Goneyalewa, ena domo kidroa, “E tauvimate nikua o Sister Alvarez. O cei me vakavulica nona kalasi?”

E taura talega na vakavakarau vata ga ki na siga vakasakiti oya ni sa na kaci vi iko na Turaga ki na ilesilesi vakatina. Ia me na levu cake na yalo ni dauloloma mai na kena o a gadreva taumada. Me na uabaleta na veika kecega a bau tu e yalomu ena dua na gauna na vakabauti Jisu Karisito. Ka na taura e dua na kena iwase levu me masuti kina na veivakuqeti, veidusimaki, kei na vakacegu ni Yalo Tabu me uabaleta na kena ivakarau o a bau nanuma ni rawa ni yaco mai.

O na taroga beka se na rawa vakacava vua e dua na tagane ena itabayabaki cava ga me kila na nodra gagadre na tina. E taro donu. E sega ni rawa ni kila na ka kecega na tagane, ia e rawa ni da vulica eso na lesoni e vakatakila mai na Kalou. Ka rawa talega ni da vulica e levu na ka ena noda vakararai, ni da taura na madigi me da vaqara na Yalo me vukea noda kila na ka eda raica.

Au a vakaraici Kathleen Johnson Eyring toka ena 57 na yabaki ni neirau veiwatini voli. O koya na tinadratou e va na tagane kei na rua na yalewa. Me yacova mai nikua, sa ciqoma oti na kaci ni veiqaravi vakatina vei ira e sivia ni duanadrau na lewe ni neirau matavuvale ka sivia tale na drau o ira sa mai vakubeci ira ena yalona vakatina.

Mo ni nanuma na ivakamacala uasivi sara nei Peresitedi Nelson ena nona ilesilesi vakalou e dua na marama—okati kina nona ilesilesi vakatina: “Ni tina, qasenivuli, se dauveisusu yalododonu, e bulia na tete bula ki na ibulibuli e nuitaka. Ena veitokani vata kei na Kalou, na nona ilesilesi vakalou sa ikoya me vukea na bula ni yalo ka laveta na yalo. Sa ikoya oqo na ivakarau ni nona veibuli.”⁵

Ena kena voleka duadua au rawa ni raica, na watiq, o Kathleen, sa dau muria na ivakaro oya, ka soli vei ira luvena yalewa na Tamada. E kena irairai vei au na ki sai koya na malanivosa “e bulia na tete bula ki na ibulibuli e nuitaka

MAI VEI PERESITEDI DALLIN H. OAKS
iMatai ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Taumada

... ni rau veitokani kei na Kalou.” E sega ni vakasaurara. E bulia. Sa koto e dua na ituvatuva ni veika e nuitaka ka tovolea me buli ira kina o ira e dau lomana ka tinadra. Na nona ituvatuva na kosipeli i Jisu Karisito—me vaka au rawa ni raica ena noqu vakararai toka ena masumasu ena veiyabaki sa sivi.

Nodra yaco me marama ni veiyalayalati veitokani vata kei na Kalou sai koya na ivakarau era veiqaravi kina na luvena yalewa cecere ka vinaka na Kalou, ena itavi vakatina, veiliutaki, kei na veiqaravi ena sala kei na vanua cava ga e vakarautaka vei ira ko Koya. Au yalataka ni ko na kunea na marau ena nomu ilakolako ki na nomu itikotiko vakalomalagi ena nomu lesu yani Vua me vaka e dua na luvena yalewa dau dinata nona veiyalayalati na Kalou.

Au vakadinadinataka ni bula tiko ka lomani kemuni na Kalou na Tamada. Ena sauma mai o Koya na nomu masu. Na Luvena Daulomani e liutaka, ena veitikina matailalai kece sara, Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai. Na Nona parofita bula o Peresitedi Russell M. Nelson. O Josefa Simici a raici rau ka veivosaki vata kei na Kalou na Tamada kei Jisu Karisito ena dua na veikau mai Palamaira e Niu Ioka. Au kila ni dina oya. Au vakadinadinataka ni o Jisu Karisito na iVakabula kei vuravura; e lomani iko o Koya. Ena Nona Veisorovaki, ena rawa ni ko savai ka laveti ki na veikacivi e vakacerecerei ka vakatabui ena lako yani vei iko. Au vakadinadinataka, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 20:73
2. Russell M. Nelson, “Woman—Of Infinite Worth,” *Ensign*, Nove. 1989, 22.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 14:7.
4. Raica na 1 Nifai 3:7.
5. Russell M. Nelson, “Woman—Of Infinite Worth,” 22.

Rua na iVunau Levu

Sa dodonu meda saga meda muria na ivunau levu ruarua. Me caka vakakina, eda sa muria na sala matata ni lawa kei na loloma.

Kemuni na ganequ lomani ena kosipeli i Jisu Karisito, au kidavaki kemuni vaka mata digitaki tabu ena matavuvale tawamudu. Sa vakatavulici keda o Peresitedi Russell M. Nelson, “Na Lotu ogo a vakalesui mai me rawa ni ra buli, vauci, ka vakacerecerei tawamudu na matavuvale.”¹ E tiko na veika bibi ena ivakavuvuli oya kivei ira ka kilai tu me veidomoni vayalewa, vatagane, ruarua, se duimoimoi, ka kilai deivaki tu me LGBT.² A vakananumi keda talega o Peresitedi Nelson ni sega ni dodonu meda “veivakadonui [tu ga] me rawa ni da veilomani kina.”³ Sa ka bibi na ivakavuvuli vakaparofita ogo me veivosaki ni matavuvale ena saumi ni nodra vakatataro na gonelalai kei na itabagone. Au sa masulaka tu na veivakauqeti me’u vosa vei kemuni na tiko ogo beleta ni ko ni sa umani vakaidina ena veitaro ogo, ka ra-wa vakadodonu se vakativitivi tu na matavuvale taucoko ena Lotu.

I.

Au tekivu ena ka a vakatavulica o Jisu me rua na ivunau levu.

“Mo lomani Jiova na nomu Kalou ena lomamu taucoko, ena yalomu taucoko, kei na nomu nanuma kecega.

“Ai matai ni ivunau ogo ka levu.

“A sa tautauvata na kena ikarua, Mo lomana na kai nomu me vaka ko lomani iko.”⁴

Sa kena ibalebale ogo ni sa vakaroti meda lomana na tamata kecega, me vaka sa vakavuvulitaka na vosa vakatautauvata i Jisu ni sa wekada na tamata kecega.⁵ Ia na noda maqusa me muria na ikarua ni vunau ogo e sega ni dodonu me vakavuna noda guilecava na imatai, meda lomana na Kalou ena lomada, yaloda, kei na noda nanuma kecega. Eda vakaraitaka na loloma oya ena “muri ni [Nona] ivunau.”⁶ Sa gadreva na Kalou meda talairawarawa ki na

Nona ivunau baleta mai na talairawarawa ga oya, oka kina na veivutuni, eda na rawa ni laki bula vata kei Koya ka yaco meda uasivi me vakataki Koya.

Ena nona vosa walega oqo vei ira na itabagone qase cake ena Lotu, a tukuna o Peresitedi Russell M. Nelson na ka e vakatoka me “isema qaqaco ni loloma ni Kalou kei na Nona lawa.”⁷ Na veilawa vakadreti bibi ena veika me baleti ira ka kilai tu mera LGBT oya na lawa ni vakamau ni Kalou kei na kena lawa veitokani ni tiko savasava. Rau sa veiganiti ena yavu ni veivakabulai ni Tamada Vakalomalagi me baleti ira na Luvena. Me vaka e vakatavulica o Peresitedi Nelson, “Era sa vakavurei vakataucoko na lawa ni Kalou ena Nona loloma tawayalani kivei keda kei na Nona gagadre meda yacova vakakina na veika taucoko eda rawa ni vakataka.”⁸

A vakatavulica o Peresitedi Nelson: “Vuqa na matanitu . . . sa vakadonuya na vakalawataki ni vakamau vakamataqali vata. Vaka lewe ni Lotu, eda rokova na lawa ni vanua eso . . . , oka kina na vakamau vakamatanitu. Na kena dina

oya, ni mai na ivakatekivvu . . . na vakamau a vakatabui mai vua na Kalou! Me yacova mai na siga nikua e sa vakatakila tikoga o Koya ni sa baleta e dua na yalewa kei na tagane. Na Kalou e sega ni se veisautaka na *Nona* ivakatakilakila ni vakamau.”

E kuria o Peresitedi Nelson: “Na Kalou e sega talega ni se veisautaka na Nona lawa ni tiko savasava. Na veika e gadrevi me curumi kina na valetabu e sega ni se veisau.”⁹

A vakananuma vei keda kece o Peresitedi Nelson ni “sa nodra ilesilesi vaka iApositolo me vakatavulica na dina dua-dua ga. Na ilesilesi oya e *sega* ni solia vei [ira na iApositolo] na dodonu ni lewa mera veisautaka na lawa vakatabui.”¹⁰ Ia, kemuni na ganequ, sa dodonu mera vakatavulica tu ga na iliuliu ni Lotu na bibi ni kena vakasakiti na vakamau ni dua na tagane kei na yalewa kei na lawa veisemati ni tiko savasava.

II.

Na cakacaka ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai sa kauwai

vakalevu tu ena nodra vakarautaki na luve ni Kalou ki na matanitu vakasilesi-tieli, ka vakauasivi tu ki na kena lagilagi taucoko, cecere sara se bula tawamudu. Na icavacava cecere sara sa rawa dua-dua ga ena vakamau tawamudu.¹¹ Sa okati ena bula tawamudu na kaukauwa ni veibuli e umani tu ena vakasotari ni tagane kei na yalewa¹²—na ka e vakatoka na ivakatakila vou me “tomani ni sorenikau ena gauna ni veigauna.”¹³

Ena nona vosa vei ira na itabagone qasecake, a vakatavulica o Peresitedi Nelson, “Ena taqomaki kemuni na muri ni lawa ni Kalou ena nomuni sudra yani ki na veika cecere”¹⁴—oya, mo ni vakataka na Kalou, ena bula vakacerecerei kei na sasaga tabu ni noda iTubutubu Vakalomalagi. Oya na icavacava eda gadreva kivei ira kece eda lomana. Mai na loloma oya, e sega ni dodonu meda vakatara na noda loloma me ulabaleta na ivunau kei na ituvatuva kei na caka-caka ni Kalou, eda kila tu ni na kauta mai vei ira eda lomana na nodra bula marau levu duadua.

Ia sa vuqa sara eda lomana, oka kina eso ka tiko vei ira na kosipeli vakalesui mai, ka sega ni vakadinata se digitaka me muria na ivunau ni Kalou me baleta na vakamau kei na lawa ni tiko bulabula. E vakacava o ira?

Sa vakaraitaka na ivunau ni Kalou ni da sa Luvena taucoko ka sa buli keda o Koya meda bula marau.¹⁵ E vakatavulica na ivakatakila ni gauna oqo ni sa vakarautaka na Kalou e dua na ituvatuva ni ka me sotavi ena bula oqo ka rawa meda digitaka kece na talairawarawa ena qarai ni Nona veivakalougatataki levu duadua se caka digidigi eso e muataki ki na dua vei ira na matanitu lagilagi lailai.¹⁶ Ena loloma levu ni Kalou kivei ira kece na Luvena, na matanitu lailai eso oya e se totoka tu ga mai na ka era kila rawa na tamata.¹⁷ Sa vakavuna na ka kece oqo na Veisorovaki i Jisu Karisito, ena Nona

“vakalagilagia na Tamana, ka *vakabula taucoko na cakacaka ni ligana*.”¹⁸

III

Au sa vosa oti ena imatai ni vunau, ia vakacava na ikarua? Eda na muria vakacava na ivunau meda lomani ira na wekada? Keitou gadreva me vakadreti vei ira na lewenilotu ni o ira ka muria na ivakavuvuli kei na iwalewale ni veidomononi vayalewa, vatagane, ruarua, se duimoimoi sa dodonu mera karoni ena loloma sa vakaroti keda kina na noda iVakabula kivei ira taucoko na wekada. Ia, ni sa vakatarai vakalawa e Amerika na vakamau vakamataqali vata, a cauraka na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni Le Tinikarua: “Sa vakatavulica na kosipeli i Jisu Karisito meda veiloni ka kauwaitaka ka doka na tamata kecega—ni tiko mada ga ni noda duidui. Keitou vakadeitaka ni o ira ka soli ira ki na lawa se lewa ni mataveilewai eso ena vakadonui ni vakamau vakamataqali vata sa sega ni dodonu mera qaravi ena veibeci.”¹⁹

Me ikuri, meda kakua sara ni vakacacani ira ka sega ni duavata kei na noda vakabauta kei na veidinadinati.²⁰ E kani rarawa, ni eso na tamata e sotava tiko na veika oqo e se vakawaleni ka sevaki tu ga mai na so na lewenilotu kei na iliuliu ena noda matavuvale, tabanalevu, kei na iteki. Sa dodonu meda sasagataka kece na lomavinaka kei na yalomatua.

IV.

Ena vuna eso e sega ni matata tu vei keda, e tiko na bolebole duidui ena veika eda dui sotava ena bula oqo. Ia eda kila tu ni na vukei keda yadua na Kalou ni ulabaleta na veibolebole oqo kevaka eda qara vakaidina na Nona veivuke. Ni oti na sotavi dredre kei na veivutunitaki ni voroki ni lawa eso eda sa vakatavulici kina, eda sa vakanamata taucoko ki na dua na matanitu lagilagi. Na iusutu

kei na icavacava ni veilewai sai koya na Turaga, ka sa tu duadua ga Vua na kila-ka sa gadrevi, yalomatua, kei na loloma soliwale me lewai keda vakayadua.

Ena gauna oqo, sa dodonu meda saga ma vakamuri na ivunau levu ruarua. Me caka vakakina eda sa muria na sala matailalai ni lawa kei na loloma—ena muri ni vunau kei na lakovi ni salatu ni veiyalayalati, ni ra lomani tu na wekada ena ilakolako. Eda sa gadreva ena ilakolako oqo na veivakauqeti tabu ena ka me tutaki kei na ka me saqati kei na sala meda loloma ka vakarorogo kina ena veidokai ka veivakavulici ena kena iwalewale. Sa vakabibitaki ena noda ilakolako meda kakua ni vakatanitaka na ivunau eso ia meda vakaraitaka tu na ivakarau taucoko ni kilaka kei na loloma. Sa dodonu mera dau nanumi na gone ena noda ilakolako ka veilecayaki tu na kedra ituvaki vakamataqali vata, ia e tarova na veivakacacani taumada baleta, e levu vei ira na gone, na veilecayaki vakaoya sa dau seavu sara yani ena toso ni gauna.²¹ Na noda ilakolako e saqata na veivakatanitaki mai na salatu ni veiyalayalati, ka sega ni veitokoni vua e dua e veimuataki tani mai vua na Turaga. Ena veika kece oqo eda nanuma ni sa yalataka na Kalou na inuinui kei na reki kei na veivakalougatataki vakaoti kivei ira kece ka muria na Nona ivunau.

V.

Sa vakacolati na tina kei na tama kei keda taucoko meda vakatavulica vata na rua na ivunau levu. Kivei ira na marama ena Lotu, a vakamacalataka o Peresitedi Spencer W. Kimball na itavi oya ena parofisai levu oqo: “E levu na tubu bibi e sa basika tiko mai ki na Lotu ena iotioti ni gauna ena yaco mai baleta ni vuqa na marama vinaka ena vuravura oqo . . . ena lako vakalewelevu mai ki na Lotu. Oqo ena yaco ki na ivakatagedegede era vakaraitaka kina na marama ena Lotu na ivalavala dodonu kei na matata ni nodra bula kei na ivakaraitaki era raici kina na marama ena Lotu mera duatani ka duidui . . . mai vei ira na marama e vuravura. . . . Ia ena yaco me qaqaco dina sara na nodra ivakaraitaki na marama ena Lotu ena tubu vakayalo kei na iwiliwili ni Lotu ena iotioti ni gauna.”²²

Ni vosa tiko ena parofisai oya, a cauraka o Peresitedi Russell M. Nelson ni “siga a raica taumada o Peresitedi Kimball oya nikua. Sai kemuni na marama a raica taumada o koya!”²³ E lailai tu na ka keimami vakila na rogoca na parofisai oya ena 40 na yabaki sa oti ni ra na rairai vakabula o ira na marama ka lewena tu na Lotu oqo na nodra itokani kei na matavuvale lomani ka ra sa vakayarayarataki tu oqo ena veika vakavuravura kei na veivakacalai ni tevoro. Sa

MAI VEI ELDER RUSSELL M. NELSON

noqu masu kei na veivakalougatataki ni ko ni na vakatavulica ka cakacaka-taka me vakataucokotaki na parofisai oya, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

iYau Vakayalo

IDUSIDUSI

1. Russell M. Nelson, "Vakamau Vakasilesitili," *Liaona*, Nove. 2008, 93.
2. Na ivakatakilakila tale eso e sa sivia me vakamacalataki, ia na kedra ga e bibi sa ganita na vosa oqo.
3. Russell M. Nelson, vosa ena soqoni vakayabaki ni National Association for the Advancement of Colored People (NAACP), Detroit, Michigan, Julai 21, 2019.
4. Maciu 22:37–39.
5. Raica na Luke 10:29–37.
6. Joni 14:15.
7. Russell M. Nelson, "Na Loloma kei na Lawa ni Kalou" (Brigham Young University devotional, Sept. 17, 2019), speeches.byu.edu.
8. Russell M. Nelson, "Na Loloma kei na Lawa ni Kalou."
9. Russell M. Nelson, "Na Loloma kei na Lawa ni Kalou."
10. Russell M. Nelson, "Na Loloma kei na Lawa ni Kalou."
11. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 132:7–13.
12. Raica na 1 Korinica 11:11; Vunau kei na Veiyalayalati 131:1–4.
13. Vunau kei na Veiyalayalati 132:19.
14. Russell M. Nelson, "Na Loloma kei na Lawa ni Kalou."
15. Raica na 2 Nifai 2:25.
16. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 76:71–113.
17. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 76:89.
18. Vunau kei na Veiyalayalati 76:43; vakaikuritaki.
19. "Sausaumi ki na Vakatulawa ni Mataveilewai Cecere ena Vakadonui ni Vakamau vaka-Mataqali Vata e Amerika," mai na ivola ni Mataveiliutaki Taumada, 29 ni June, 2015.
20. Raica na Dallin H. Oaks, "Nodra Lomani na Tani ka Bula Tu ena Duidui Eso," *Liaona*, Nov. 2014, 25–28; "Loloma kei na Lawa," *Liaona*, Nove. 2009, 26–29.
21. Raica, me ivakaraitaki, Michelle Forcier, "Adolescent Sexuality," UpToDate, June 3, 2019, uptodate.com/contents/adolescent-sexuality.
22. *Nodra iVakavuvuli na Peresitidi ni Lotu: Spencer W. Kimball* (2006), 222–23.
23. Russell M. Nelson, "Dua na Kerekere vei Ira na Ganequ Yalewa," *Liaona*, Nove. 2015, 96.

Ni o sa cakacakataka nomu vakabauta na Turaga kei na Nona mana ni matabete, ena kaukauwa cake na nomu idre ki na veiyau talei vakayalo sa vakarautaka tu na Turaga vei iko.

Vinaka vakalevu na sereivatagi totoka oya. Ni da tucake meda lagata na sere ni vakacegu na, "Turaga Keitou Vuabale," e yaco mai vei au e rua na vakasama. E dua e baleta na Parofita o Josefa Simici, na parofita ni tabagauna oqo. Na noqu loloma kei na veidokai vua e tubu ga ena veisiga. Na ikarua ni vakasama e yaco mai vei au niu raici watiqu, iratou na luvequ yalewa, makubuqu yalewa kei ira na makubu yalewa vakarua. Au vakila niu vinakata meu wiliki kemuni kece mo ni lewe ni noqu matavuvale.

Ena vica na vula sa oti, ni oti e dua na soqoni ni edaumeni ni valetabu, au kaya vei na watiqu, "Au nuitaka ni ra sa kila tiko na marama na iyau talei vakayalo e nodra ena valetabu." Kemuni na ganequ, au dau vakananumi kemuni vakalevu, oka kina ena rua na vula sa oti ni keirau a veisiko ki Harmony, Pennsylvania kei Wendy.

Oqo na ikarua ni neirau lako kina. Ena gauna ruarua oqori keirau a yavalati vakatitobu ni keirau taubale ena qele tabu oya. Mai Harmony a rairai kina o

Joni na Dauveipapitaiso vei Josefa Simici ka vakalesuya mai na Matabete i Eroni.

Mai kea eratou a rairai kina na iApositolo e tolu o Pita, Jemesa, kei Joni me ratou vakalesuya mai na Matabete i Melikiseteki.

Mai Harmony a imatai kina ni dauvolavola vei watina o Emma Hale Smith ni vakadewataka tiko na Parofita o Josefa na iVola i Momani.

Mai Harmony talega a ciqoma kina o Josefa e dua na ivakatakila ka vakaraitaki mai kina na loma ni Turaga vei Emma. A vakaroti Emma na Turaga me vocia vakavudi na ivolanikalou, me veivakayaloqataki vagumatua ena Lotu, me ciqoma na Yalo Tabu, ka vakayagataka nona gauna me “vuli ka vakalevu.” A vakasalataki talega o Ema me “biuta vakatikitiki na veika ni vura-vura ka segata na veika vinaka cake,” ka kukuva matua na nona veiyalayalati kei na Kalou. A tinia na Turaga na Nona ivakaro ena malanivosa veirawai oqo: “sa domoqu oqo vei ira na tamata kecega.”¹

Na *veika kece* a yaco mai Harmony sa bibi sara na kena yaga ena *nomu* bula. Na vakalesui mai ni matabete, kei na nona ivakasala na Turaga vei Emma, e rawa ni dusimaki kemuni ka vakalougatataki kemuni yadua. Sa gagadre levu sara ni yaloqu mo ni kila ni vakalesui mai ni matabete e tautauvata sara ga na kena yaga vei iko me vaka vua e dua na tagane. Ni sa vakalesui mai na Matabete i Melikiseteki, sa rawa kina ni ra yacova na yalewa kei na tagane dau rokova nona veiyalayalati na veivakalougatataki “*kece* sara vakayalo ni lotu”² se, me da kaya beka, na iyau talei kece sara vakayalo e tu vua na Turaga baleti ira na Luvena.

Na yalewa kei na tagane kece sara e veiyalayalati kei na Kalou ka rokova na veiyalayalati oqori, ka vakaitavi kilikili ena veicakacaka vakalotu ni matabete, ena lutuki kaya mai vakadodonu na

mana ni Kalou. O ira era sa edaumeni ena vale ni Turaga era sa ciqoma na isolisoli ni mana ni nona matabete na Kalou ena vuku ni nodra veiyalayalati, vata kei na isolisoli ni kilaka me ra kila na ivakarau me ra rawa-ka kina mai na mana oqori.

Sa tadola tu ko lomalagi vua na *yalewa* sa vakaedaumeni ena nona mana ni matabete na Kalou ka drodro mai na nodra veiyalayalati ni matabete me vaka vua na tagane e taura tu na matabete. Au masuta me na vakoti ki yalomuni yadua na dina oya baleta au vakabauta ni na veisautaka nomu bula. Kemuni na ganequ, e nomu na dodonu mo rawaka ena yalogalala ena nona mana na iVakabula me vukea nomu matavuvale kei ira o dau lomana.

O na kaya beka e lomamu, “Totoka dina na kena rorogo, ia meu cakava vakacava? Meu yavia mai vakacava ki na noqu bula na nona mana na iVakabula?”

O na sega ni kunea na iwalewale oqo ena dua na ivolavakarau. Ena vakavulici iko na Yalo Tabu ni o segata mo ciqoma na veika e vinakata na Turaga mo kila ka cakava. Na iwalewale oqo e sega ni totolo se rawarawa, ia e veivaqacotaki vakayalo. Na cava beka ena veivakayaloqataki vakalevu cake mai na noda cakacaka vata kei na Yalo me da kila na mana ni matabete—na mana ni Kalou?

Na ka au *rawa* ni tukuna vei iko, na nomu rawata na mana ni Kalou ena nomu bula e gadrevi kina na veika vata a vakarota na Turaga vei Emma kei kemuni yadua me caka.

O kaya, au sa sureti kemuni mo ni vuli ena masumasu wase 25 ni Vunau kei na Veiyalayalati ka raica na ka ena vakavulica vei iko na *Yalo Tabu*. Ena kauta mai vei iko na reki na nomu sasaga vakayalo yadua ni o sa rawata, kila, ka vakayagataka na mana o sa vakaedaumeni kina.

E na sasaga oqori ena gadrevi kina mo biuta vakatikitiki e vuqa na ka ni vuravura oqo. Ena so na gauna edau rawarawa noda tukuna na lako tani mai vuravura kei na kena veiqati, na veitemaki takalevu, kei na ivakavuvuli lasu. Ia na *ka dina*, me caka, ena gadrevi vei iko mo dau dikeva vakamatailalai e veigauna na nomu bula. Ni o kitaka vakakina ena uqeti iko na Yalo Tabu me baleta na veika sa sega tale ni gadrevi, na veika sa sega tale ni kilikili kaya na nomu gauna kei na kaukauwa.

Ni o vagoleya tani nomu vakasama mai na veika vakavuravura dau veivagolei tani, eso na ka e vaka me bibi tu vei iko ena gauna oqo sa na sega soti. Sa na gadrevi mo kaya sega ena so na ka, e dina ga ni ra sega ni ka ca. Ni bola na mua ka tomani na iwalewale ni bula

taucoko oqo ena nomu vakatabuya nomu bula vua na Turaga, ena vakura-buitaki iko na nomu ivakarau ni rai, na veika o vakila, kei na igu vakayalo!

Ia me dua mada na ivakasala lailai ni qaqarauni. Era na tu eso era na beca na nomu kaukauwa mo kaciva na mana ni Kalou. Era na tu eso era na vakavuna mo lomalomaruataki iko ka vakalailaitaka nomu kaukauwa vakayalo vaka e dua na yalewa yalododonu.

Ka dina taucoko, o vunica e sega ni vinakata mo kila na veiyalayalati o a vakayacora ena papitaiso, se na edaumeni cecere ni kilaka kei na mana o sa ciqoma se o na qai ciqoma ena valetabu—na vale ni Turaga. E sega talega ni vinakata o Setani mo kila ni ena veigauna kece o veiqaravi se sokalou kilikili kina ena valetabu, ko na biuta mai ka vakaiyaragi tu ena mana ni Kalou ka ra “vakatawai”³ mai vei ira na Nona agilosu.

Era na dau tara bai o Setani kei ira nona ilawalawa me ra tarova nomu kila na isolisoli vakayalo o sa vakalougatataki se o na qai vakalougatataki kina. E kalouca, ni so na bai e rawa ni vu mai na nona baleca e dua tale. Au yalobibi niu vakasamataka ke so vei kemuni e dau beci se sega ni vakabauti mai vei ira na veiliutaki ni matabete,

vakatotogani se vakawaleni mai vei watina, tamana, se dua o nanuma ni nomu itokani. Au rarawataka vakalevu ke so vei kemuni e vakila ni vakatikitiki-tiki, sega ni rokovi, se vakalewai vakaca. Na cala eso oqori e sega na kena tikina ena matanitu ni Kalou.

Kena veibasai, au dau marau niu rogoca nodra dau kerea nodra itavi na marama o ira na veiliutaki ni matabete, ena matabose ni iteki kei na tabanalevu. Dau uqeti au na tagane vakawati e vakaraitaka ni nona itavi bibi duadua ni matabete me kauwaitaka na watina.⁴ Au vakacaucautaka na tagane e dau rokova vakatitobu na nona rawata na watina me ciqoma na ivakatakila ka mareqeti koya ni rau itokani tautauvata ena nodrau vakawati.

Ni sa kila e dua na tagane na vakaturaga kei na mana ni dua na yalewa Yalododonu Edaidai ka segata me bula-dodonu sa edaumeni, ena vakabekataki beka nona nanuma me tucake ni curu mai ki na rumu?

Mai na itekivu ni gauna, o ni sa vakalougatataki ka kilai tani na marama ena idusidusi ni bula savasava—na kaukauwa mo ni kila na vinaka mai na ca. Sa vakavinakataki cake na isolisoli oqo vei ira era cakava ka rokova na veiyalayalati.

Ka buwawa vei ira era digitaka me ra vakanadakuya na ivakaro ni Kalou.

Au vakuria vakatotolo niu sega ni vagalalataki ira vakalailai na tagane mai na nona gagadre na Kalou me ra *kila talega* na vinaka mai na ca. Ia kemuni na ganequ, na nomuni rawa ni kila na dina mai na cala, mo ni ivakatawa ni bula savasava ena kawatamata, sa ka bibi sara ena veigauna oqo. Keimami sa nuitaki kemuni mo ni vakavulici ira na kena vo me ra kitaka vakakina. Meu vakamatatataka mada oqo: kevaka ena yali e vura-vura na savasava ni nodra bula na kena yalewa, ena *sega sara* ni bula.

O keda na Yalododonu Edaidai eda sega ni vakavuravura; o keda na Isireli ni veiyalayalati. Eda kacivi me da vakarautaka e dua na matatamata me baleta na iKarua ni nona Lako Mai na Turaga.

Meu vakamatatataka mada e vica na kena ikuri baleti ira na yalewa kei na matabete. Ni o sa vakatikori mo veiqaravi ena itavi cava ga ena nona veidusimaki e dua e taura tu na idola ni matabete—me vaka na nomu bisopi se peresitedi ni iteki—sa soli vei iko na lewa ni matabete mo yaga ena veikacivi oya.

Sa vakakina, ena loma ni valetabu, sa vakadonui mo vakaitavi ka veiliutaki ena cakacaka vakalotu ni matabete ena *veigauna kece* o tiko kina. Na nomu edaumeni ni valetabu e vakarautaki iko mo vakayacora vakakina.

Kevaka o sa edaumeni oti ka sega ni vakawati kei na dua na matabete qai kaya vei iko e dua, “Au lomani iko ni sega tu na matabete ena nomu vale,” yalovinaka ka kila ni sega ni dina na vosa oqori. E sega beka ni dua e tu vua na *matabete* ena nomu vale, ia o sa vakayacora na veiyalayalati tabu kei na Kalou ena Nona valetabu. Mai na veiyalayalati oqori sa drodro mai kina e dua na edaumeni ni Nona mana ni matabete vei iko. Ka nanuma tiko, kevaka e mate na watimu, *o iko* o na vakatulewa ena loma ni nomu vale.

Ni o yalewa Yalododonu Edaidai bula dodonu ka sa edaumeni oti, o na vosa ka veivakavulici ena mana kei na lewa ni Kalou. Ena veivakauqeti vagumatua se ena veivosaki, keimami gadreva na domomu mo vakavulica na ivakavuvuli kei na ivunau i Karisito. E gadrevi na nomuni cau ena matabose ni matavuvale, tabanalevu, kei na iteki. E gadrevi na nomuni vakaitavi ka sega ni isaluwaki walega!

Kemuni na ganequ, ena levu cake na mana mai vei kemuni ena nomuni veiqaravi vei ira na tani. Nomuni masu, lolo, gauna ena ivolanikalou, kei na veiqaravi ena valetabu kei na tuvakawa ena dolavi lomalagi vei kemuni.

Au kerei kemuni mo ni vulica ena masumasu na dina *kece* e rawa ni o ni kunea baleta na mana ni matabete. E rawa ni o tekivu ena Vunau kei na Veiyalayalati wase 84 kei na 107. Na iwase eso oqori ena kauti kemuni ki na veimalanivosa tale eso. E vakasinaiti tu ena veidina oqo na ivolanikalou kei na nodra ivakavuvuli na parofita, daurairai ka dauvakatakila ni gauna oqo. Ni sa levu cake nomu kilaka ka cakacakataka nomu vakabauta na Turaga kei na Nona mana ni matabete, ena kaukauwa cake na nomu idre ena veiyau talei vakayalo oqo sa vakarautaka tu na Turaga vei iko. Ni o vakayacora vakakina, o na kunea ni na rawa ni o veivuke vakavinaka cake ena tauyavu ni matavuvale tawamudu era sa duavata tu, vauci vata ena valetabu ni Turaga, ka sinai ena lomana na Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito.

Noda sasaga kece me da veiqaravi, vunautaka na kosipeli, vakataucokotaki ira na Yalododonu, ka vueti ira na mate, era na laki sota kece ena valetabu. Sa tu oqo e 166 na valetabu e vuravura raraba, ka vuqa tale era se bera mai.

Me vaka o ni sa kila, na Valetabu e Salt Lake, Lomanibai ni Valetabu, kei

na vale voleka ki na Valenivolavola ni Lotu era na vakavou ena dua na caka-caka ka na tekivutaki ena mua ni yabaki oqo. Na valetabu bibi oqo me na vakavinakataki ka vakarautaki me vakauqeti ira na veitabatamata se bera mai, me vaka na kena sa vakayararataki keda ena itabatamata oqo.

Ni sa tubu tiko na Lotu, ena tara eso tale na valetabu me rawa ni ra yacova kina na veimatavuvale na veivakalougatataki cecere duadua oya, me baleta na bula tawamudu.⁵ Eda raica na valetabu me *vale* bibi duadua ena Lotu. Ni sa kacivaki na ituvatuva me tara e dua na valetabu vou, sa yaco me dua na tiki bibi ni keda itukutuku makawa. Me vaka eda sa veitalanoataka eke nikua, o kemuni na marama o ni sa rui ka bibi sara ki na cakacaka ni valetabu, na valetabu na vanua ko ni na ciqoma kina na nomuni iyau talei cecere duadua.

Yalovinaka ni vakarorogo sara vakavinaka ena vakarokoroko niu sa kacivaka yani na ituvatuva me tara e walu na valetabu vou. Kevaka au sa kacivaka yani e dua na valetabu ena dua na vanua e mareqeti vei iko, au na kerea mo cuvara na ulumu ka cavuta e dua na masu ni vakavinavinaka e yalomu. Keimami sa marautaka me kacivaka yani ni sa navuci tiko me tara na valetabu ena

veivanua oqo: Freetown, Sierra Leone; Orem, Utah; Port Moresby, Papua New Guinea; Bentonville, Arkansas; Bacolod, Philippines; McAllen, Texas; Cobán, Guatemala; and Taylorsville, Utah. Vinaka vakalevu, kemuni na ganequ. Keimami sa vakavinavinakataka na nomuni veiciqomi ena ituvatuva oqo kei na nomuni vakaraitaki ena vakarokoroko.

Meu tinia, au vinakata meu laiva vei kemuni e dua na veivakalougatataki, me rawa ni o ni kila na mana ni matabete ko ni sa vakaedaumeni kina, ia ko ni na vakacerecera na mana oqori ena nomuni cakacakataka nomuni vakabautamama oqori.

Kemuni na ganequ, ena vakarokoroko titobu kei na vakavinavinaka, au vakaraitaka noqu lomani kemuni. Au vakadinadinataka ena yalomalumumu ni bula tiko na Kalou! Sai Jisu na Karisito. Oqo na Nona Lotu. Au vakadinadinataka, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 25:7–16.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 107:18; vakamatatataki.
3. Vunau kei na Veiyalayalati 109:22.
4. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 131:2–4.
5. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 14:7.

NA MATAVEILIUTAKI TAUMADA

Dallin H. Oaks
iMatai ni Daunivakasala

Russell M. Nelson
Peresifedi

Henry B. Eyring
iKarua ni Daunivakasala

NA KUORAMU NI IAPOSITOLO LE TINIKARUA

M. Russell Ballard

Jeffrey R. Holland

Dieter F. Uchtdorf

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

Ronald A. Rasband

Gary E. Stevenson

Dale G. Renlund

Gerrit W. Gong

Ulisses Soares

NA MATAVEILIUTAKI NI VITUSAGAVULU

L. Whitney Clayton

Patrick Kearon

Carl B. Cook

Robert C. Gay

Terence M. Vinson

José A. Teixeira

Carlos A. Godoy

VITUSAGAVULU VAKAITUTU RARABA

(veitararavi vakamatanivola)

Marcos A.
Adzukatis

Ruben V. Allaud

Jose L. Alonso

Jorge M. Alvarado

Ian S. Arden

Steven R.
Bangertner

W. Mark Bassett

David S. Baxter

Randall K.
Bennett

Hans T. Boom

Shayne M. Bowen

Mark A. Bragg

L. Todd Budge

Matthew L.
Carpenter

Yoon Hwan Choi

Craig C.
Christensen

Weatherford T.
Clayton

Valeri V. Gordin

J. Devn Cornish

Joaquin E. Costa

LeGrand R.
Curtis Jr.

Massimo De Feo

Benjamin
De Hoyos

Edward Dube

Kevin R. Duncan

Timothy J. Dyches

David F. Evans

Enrique R.
Palabella

Randy D. Furk

Eduardo Gavaret

Jack N. Gerard

Ricardo P.
Gimenez

Taylor G. Godoy

Christoffel
Golden

Walter E.
González

Brook P. Hales

Kevin S. Hamilton

Allen D. Haynie

Mathias Held

David P. Homer

Paul V. Johnson

Peter M. Johnson

Larry S. Kacher

Jörg Klebingat

Joni L. Koch

Erich W.
Kopischke

Hugo E. Martinez

James B. Martino

Richard J. Maynes

John A. McCune

Kyle S. McKay

Peter F. Meurs

Hugo Montoya

Marcus B. Nash

K. Brett Nattress

S. Gifford Nielsen

Brent H. Nielson

Adrián Ofhoa

S. Mark Palmer

Adilson de Paula
Parrella

Kevin W. Pearson

Anthony D.
Perkins

Paul B. Pieper

John C. Pingree Jr.

Rafael E. Pino

James R.
Rasband

Michael T.
Ringwood

Lynn G. Robbins

Gary B. Sablin

Evan A. Schmultz

Joseph W. Strati

Vern P. Stantill

Benjamin M. Z. Tai

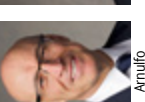
Brian K. Taylor

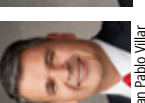
Michael John U. Teh

Juan A. Uceda

Arnulfo
Valenzuela

Juan Pablo Villar

Takashi Wada

Taniela B. Wakolo

Alan R. Walker

Scott D. Whiting

Chi Hong (Sam)
Wong

Kazuhiko
Yamashita

Jorge F. Zaballios

NA MATABISOPI VAKATULEWA

Dean M. Davies
Imatai ni
Daurivakasala

Gerald Causse
Bisop Vakatulewa
Imatai ni Daurivakasala

W. Christopher
Waddell
Imatai ni Daurivakasala

MATAWILIVOLA NI SIGATABU

Milton Camargo
Imatai ni
Daurivakasala

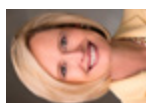
Mark L. Pace
Peresitedi

Jan E. Newman
Imatai ni
Daurivakasala

O Michelle Craig
Imatai ni
Daurivakasala

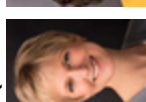
Bonnie H. Gordon
Peresitedi

Becky Craven
Imatai ni
Daurivakasala

Sharon Eubank
Imatai ni
Daurivakasala

Jean B. Bingham
Peresitedi

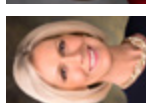

Reyna I. Aburto
Imatai ni
Daurivakasala

ISOQOSOQO NI VEIVUKEI

Lisa L. Harkness
Imatai ni
Daurivakasala

Joy D. Jones
Peresitedi

Cristina B. Franco
Imatai ni
Daurivakasala

LALAI

Douglas D. Holmes
Imatai ni
Daurivakasala

Stephen W. Owen
Peresitedi

M. Joseph Brough
Imatai ni
Daurivakasala

CAURAVOU

Okotova 2019

MAI VEI ELDER GERRIT W. GONG
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Taukeni Veiyalayalati

E sa vakavu veivakalougatataki na noda taukeni vua na Kalou ka lakova kei na tamata yadua na Nona salatu ni veiyalayalati ena taukeni veiyalayalati.

Na taciq kei na ganequ lomani, e tukuni na italanoa ni dua na gone ena Lalai ka vulica voli me masu. “Vinaka na matanivola A, matanivola B, . . . matanivola G.” A tomana na gone na masu, “Vinaka na matanivola X, Y, Z. Tamaqu Vakalomalagi lomani, vinaka na naba 1, na naba 2.” E lomaleqa na qasenivuli ni Lalai ia e wawa no ga. A kaya na gone, “Vinaka na naba 5, na naba 6—ka vakavinavinakataki na noqu qasenivuli ni Lalai. Sai koya duadua ga na tamata ka vakatarai au meu vakacavara na noqu masu.”

Sa dau rogoca na Tamada Vakalomalagi na masu ni gone yadua. Ena loloma

tawayalani, sa cikevi keda o Koya meda mai vakadinata ka taukeni veiyalayalati.

Sa sinai tu na vuravura oqo ena tatawai, vakanunui matewale, cakai sausau. Sa vaka me vagauna ka tawayaga e levu na ka. Ni da biuta tani na matavulo, veivakalasui, veika taleitaki ka sevaki vakailawalawa, eda sa gadreva e levu na ka mai na veidabui wale tu ga, isema ni gauna lailai ga, se na sasagataki ni veika taleitaki vakavuravura. Vakavinavinakataki, ni tiko e dua na sala ki na iwali eso e manata.

Ni da sotava na ivunau levu ni Kalou meda lomani Koya kei ira na wavoliti keda tu ena veiyalayalati, eda kitaka sega ni vaka na vulagi ia me vaka na Luvena e vale.¹ Na ivakavuvuli makawa e se dina tu ga. Ena noda vakawalena na bula vakavuravura ena taukeni veiyalayalati, eda sa yaco me tamata vinaka sara²—bula galala, bulabula, ka dina—ka vakatakila na noda veiwekani levu duadua. Na taukeni veiyalayalati sai koya na caka kei na muri ni yalayala dokai ni Kalou kei na tamata yadua ena cakacaka vakalotu eso e sureta na kaukauwa vakalou me vakatakilai ena noda bula.³ Ni da sa veiyalayalati vakataucoko, eda sa rawa ni levu sara vakai keda. Na taukeni veiyalayalati e solia vei keda na vanua, itukuni, na sasaga me vakataka.

Sa vakavurea na vakabauta ki na bula kei na veivakabulai.⁴

Sa yaco na veiyalayalati vakalou me dua na ivurevure ni loloma mai vua na Kalou ka sa baleti keda vakayadua. Sa lomani keda vakalevu sara na Kalou na Tamada Vakalomalagi, ka sa kilai keda vakavinaka mai na noda lomani se kilai keda. Sa kauta mai na loloma veivuetai, loloma soliwale, kei na veivosoti na vakabauti Jisu Karisito kei na noda veisau (veivutuni). Oqo e vakamalumu-taka na mavoa, galili, na veicacati eda sotava tu ena bula oqo. Ni sa Kalou, sa vinakati keda na Tamada Vakalomalagi meda ciqoma na isolisoli levu duadua ni Kalou—Nona reki, Nona bula tawamudu.⁵

Na noda Kalou e sa Kalou ni veiyalayalati. Ena Nona ituvaki, sa “maroroya na veiyalayalati ka dau vakaraitaka na loloma cecere” o Koya.⁶ Sa dei na Nona veiyalayalati “ke se vo tiko na gauna, se se duri tiko na vuravura, se se vo tiko e dua na tamata e delai vuravura me vakabulai.”⁷ Sa sega ni nakiti meda veilecayaki tu ka vakatitiqa, ia meda rekitaka na veimaliwai ni veiyalayalati mareqeti e “kaukauwa cake mai na ivesu ni mate.”⁸

Era sa tawa vakaiyalayala na cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati ni Kalou ena kena gadrevi ka vakaikoya ena kena madigi. Ena dodonu ni Kalou, sa rawa ni ciqoma na tamata yadua ena vanua cava ga na cakacaka vakalotu ni veivakabulai. Vakayagataki na galala ni digidigi—digitaka na tamata se ra vakadonuya na cakacaka vakalotu eso e soli. Sa vakarautaka na veicakacaka vakalotu ni Kalou na ivakatakilakila ni Nona salatu ni veiyalayalati. Eda vakatoka na ituvatuva ni Kalou me kauti ira na luvena ki vale mei tuvatuva ni veivuetai, tuvatuva ni veivakabulai, tuvatuva ni bula marau. E sa rawati na veivuetai, veivakabulai, na bula marau vakasilesitielei

baleta ni a “vakayacora na veisorovaki e uasivi sara” o Jisu Karisito.⁹

E sa vakavu veivakalougatataki na noda taukeni vua na Kalou ka lakova kei na tamata yadua na Nona salatu ni veiyalayalati ena taukeni veiyalayalati.

Matai, sa yavutaki na taukeni veiyalayalati vei Jisu Karisito me “dauveivakaduavatataki ni veiyalayalati vou.”¹⁰ Sa rawa ni cakacaka vata na ka kecega ena noda tiko vinaka ni da sa “vakatabui vei Karisito . . . ena veiyalatalati i Tamada.”¹¹ Na veivakalougatataki vinaka ka yalataki kecega sa nodra na yalodina tu ki na ivakataotioti. Na “ituvaki ni bula mamarau e nodra sa muria na ivakaro ni Kalou” o ya mera sa “vakalougatataki ena veika kece sara, na veika vakayago kei na veika vakayalo,” ka ra “tiko marau vata kei na Kalou . . . me tawamudu.”¹²

Ni da doka tu na noda veiyalayalati, eda na rairai nanuma ni da sa maliwai ira tiko na agilosu. Ka da na vakakina—o ira eda lomana kei ira ka vakalougatataki keda ena yasa ni lati oqo kei ira ka lomani ka vakalougatataki keda mai na yasa kadua ni lati.

Au a raica wale tikoga oqo kei Sisita Gong na uasivi vakaoti ni taukeni veiyalayalati ena dua na rumu ni valenibula. A gadreva vakabibi sara e dua na tama gone e dua na veisau ivi. A tagi na nona matavuvale, lolo, ka masulaki koya me rawata e dua na ivi. Ni rogovaki mai ni se qai kune saraga e dua na ivi-veivakabulai, a kaya lo na watina, “Au nuitaka ni daumaka tu na matavuvale kadua.” Me da taukeni veiyalayalati sai koya, ena vosa i Paula na iApositolo, “me da dui vakacegui ena vuku ni nomudou vakabauta kei na noqu talega.”¹³

Ena salatu ni bula, ena rairai seyawa na noda vakabauta na Kalou, ia e sega ni seyawa na Nona vakabauti keda. Sa vakakina, na waqa tu ga ni Nona cina e tautuba. Sa sureti keda o Koya meda

lako mai se lesu ki na veiyalayalati e dusia tu na Nona salatu. Sa wawa tu o Koya me ciqomi keda, ena gauna mada ga eda “se tu sara kina vakayawa.”¹⁴ Ni da rai ena mata ni vakabauta ki na ituvaki, moimoi, se itoqa veisemati eso ni ka eda sotakaya, eda rawa ni raica na Nona loloma cecere kei na veivakauqeti, vakabibi ena noda leqa, rarawa, kei na bolebole, vakakina ena noda reki. Se vakacava tu na noda tarabe se bale, kevaka eda toso tikoga Vua, ena vukei keda o Koya, ena ikalawa vakayadua.

Karua, na iVola i Momani e sa ivakadinadina eda rawa ni taura tu e ligada me baleta na taukeni veiyalayalati. E sa iyaya yalataki na iVola i Momani ena nodra vakasokomuni na luve ni Kalou ka parofisitaki me dua na veiyalayalati vou.¹⁵ Ni da wilika na iVola i Momani, vakaikeda kei na so tale, ena sala malumu se domolevu, sa rawa ni da kerea vua na Kalou “ena yalodina, ena yalomudou taucoko, ka vakabauta na Karisito,” ka ciqoma ena kaukauwa ni Yalo Tabu na veivakadeitaki ni Kalou ni sa dina na iVola i Momani.¹⁶ Oqo e vakadeitaka talega ni sa noda iVakabula o Jisu Karisito, sa parofita ni Veivakalesuimai o Josefa Simici, ka sa kacivi na Lotu ni Turaga ena Yacana—Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.¹⁷

Sa vosa na iVola i Momani ena veiyalayalati makawa ka vou kivei kemuni ka sa luvei Liai, “nodra kawa na parofita.”¹⁸ Era a ciqoma na tubumu na yalayala ni veiyalayalati ni o iko, na nodra kawa, na vakila e dua na domo vaka mai na kuvunisosu ena iVola i Momani.¹⁹ Na domo o vakila oya ni o wiliwili sa vakadinadinataki ni o iko sa “gone ni veiyalayalati”²⁰ ka sa nomu iVakatawa Vinaka o Jisu.

Sa sureti keda yadua na iVola i Momani, ena vosa i Alama, meda “veiyalayalati kei [na Turaga], ni [da] na qaravi koya ka muria na nona ivunau, me na qai sovaraka mai kina vakalevu sara vei

[keda] na Yalona.”²¹ Ni da via veisau ki na vinaka—me vaka e kaya e dua na tamata, “tarova na lomabibi voli ka marautaka na bula marau”—eda sa tadolavi keda ki na ivakasala, veivuke, kei na kaukauwa. Sa rawa ni da lako mai ena veiyalayalati meda taukeni vata na Kalou kei ira na ilawalawa vakabauta yalodina ka ciqoma na veivakalougatataki yalataki ena ivunau i Karisito²²—walega qo.

Na dodonu ni lewa kei na kaukauwa ni matabete vakalesui mai me vakalougatataka taucoko na Luvena e sa ikatolu ni dewadewa ni taukeni veiyalayalati. Ena itabagauna oqo, e sa basika mai o Joni na Dauveipapitaiso kei na iApositolo o Pita, Jemesa, kei Joni vaka italai lagilagi mai vua na Kalou me vakalesuya mai na Nona dodonu ni lewa ni matabete.²³ Na matabete kei na cakacaka vakalotu eso ni Kalou e sa vakamikamicataka na veimaliwai e vuravura ka rawa ni vauca na veimaliwai ni veiyalayalati mai lomalagi.²⁴

Na matabete sa rawa ni veivakalougatataki dina mai na idavodavo ni gone ki na ibulubulu—mai na vakatokayacataki ni dua na gone dramidrami ki na vakatabui ni bulubulu. E sa veivakabulai, veivakacegui, ka veivakasalataki na veivakalougatataki ni matabete. A cudruva na luvena tagane e dua na tama me yacova ni basika na loloma veivosoti ena nona solia o tama vei gone e dua na veivakalougatataki malumu ni matabete. Na lewe ni Lotu duadua ga ena nona matavuvale, a veilecayaki tu e dua na goneyalewa ena loloma ni Kalou kivua me yacova ni sa ciqoma e dua na veivakalougatataki veivakauqeti ni matabete. E vuravura taucoko, era vakarautaki ira vakayalo na peteriaki dokai mera soli veivakalougatataki vakapeteriaki. Ni vakataqara na peteriaki na ligana ena ulumu, e vakila ka cavuta o koya na loloma ni Kalou me baleti iko. E wasea o koya na nomu kawa ena yavusa o

Isireli. Sa vakatakila o kaya na veivakalougatataki ni Turaga. Ni vakasamataki tu, a tukuna vei au e dua na wati ni peteriaki na sala e dau sureta kina na Yalotabu na nona matavuvale, vakauasivi na siga eso e solia kina o tamadratou na veivakalougatataki vakapeteriaki.

Kena itinitini, e basika na veivakalougatataki ni taukeni veiyalayalati ni da muria na parofita ni Turaga ka marautaka na bulataki ni veiyalayalati ni valetabu, oka kina na bula vakawati. Sa yaco me ka dokai ka tawamudu na veiyalayalati ni vakamau ni da digitaka e veisiga na bula marau ni watida kei na matavuvale mai na veika e baleti keda. Ni yaco na “au” me “kedatou,” eda sa tubu vakatautauvata. Eda sa qase vakatautauvata; eda sa gone vakatautauvata. Ni da veivakalougatataki vakai keda ena bula ni guilecavi keda, eda raica ni vakatabui na noda vakanuini kei na reki ena gauna oqo ka tawamudu.

Ni duidui tu na veituvaki, ni da kitaka kece na ka eda rawata, ena kena vinaka duadua, qai kerea ka qara ena yalomalua na Nona veivuke ena ilakolako, na Turaga ena tuberi keda, ena Nona gauna kei na ivalavala, mai vua na Yalo Tabu.²⁵ Na veiyalayalati ni vakamau e sa vauci tu ena nodra digidigi matua na cakava—ai vakananumi ni nona rokova na Kalou kei keda na galala ni digidigi kei na veivakalougatataki ni Nona veivuke ni da qara vaka tautauvata.

Na vua ni taukeni veiyalayalati ena kawa ni vuvale kece e sa vakilai ena noda itikotiko kei na lomada. Ni vakatarai au mada meu vakamacalataka eso na ivakaraitaki.

Niu a veidomoni tiko kei Sisita Gongki na vakamau, au a vulica na galala ni digidigi kei na vakatulewa. Ena dua na gauna, keirau a tiko e koronivuli ka vuli tu ena rua na vanua duidui ena rua na wase ni vanua lelevu. O ya na vuna au rawa ni kaya vakaidina kina ni’u a rawata na koroi ni PhD ena veimaliwai ni veivanua tani.

Ni’u a taroga na “Tamada Vakalomalagi, se me’u vakamautaki Susan?” Au a vakila na vakacegu. Ia na gauna au sa vulica kina me’u masu vakaidina sara, “Tamaqu Vakalomalagi, au domoni Susan ka’u sa via vakamautaki kaya. Au yalataka ni’u na turaga vakawati ka tama vinaka duadua au rawata”—ni’u sa vakayacora na noqu vakatulewa vinaka duadua, oya na gauna e yaco mai kina na veivakadeitaki vakayalo kaukauwa sara.

Oqo sa vukei keirau na vunika ni matavuvale na Gong kei na Lindsay FamilySearch, italanoa, kei na itaba eso ni dikeva ka semata na bula sotavi ni taukeni veiyalayalati vakawatamata.²⁶ Vei keirau, na kawa rokovi era oka kina o:

Bubu-Vakarua Alice Blauer Bangerter, ka a kerei vakatolu me baleta na vakamau ena dua na siga, a qai kerea na watina me

vakarautaka e dua na iqaqi butu ni uli bata me rawa ni uli bata, tali, ka wilivola ena dua vata ga na gauna.

Tutu-Vakarua Loy Kuei Char a vavai ira na luvena ka vodo asataka na iyaya eso ni nona matavuvale ni ra takosova na buca dau kama ena Yanuyan Levu e Hawaii. Na veidinadinati kei na solibula ni kawa i Char e sa vakalougatataka na neirau matavuvale edai.

A biu tu mai o Gram Mary Alice Powell Lindsay kei na lima na gone lalai ni a mate vakasauri o watina kei na luvena tagane qase duadua ena vica na siga veitaravi. Ni dawai tu me 47 na yabaki, a susuga o Gram na nona matavuvale ena loloma veitokoni mai vei ira na iliuliu ni lotu kei na lewenilotu vakaitaukei. Donuya na vuqa na yabaki oya, a yalataka o Gram vua na Turaga kevaka ena vukei kaya, ena sega vakadua ni vosa kudrukudru. A vukei kaya na Turaga. A sega ni vosa kudrukudru o kaya.

Taciqu kei na ganequ, me vaka sa vakadinadinataka na Yalo Tabu, na ka kecega e vinaka ka tawamudu sa yavutaki vakaidina sara kivua na Kalou, na Tamada Tawamudu, kei na Luvena, o Jisu Karisito, kei na Nona Veisorovaki. Na noda Turaga, o Jisu Karisito, sa iDewadewa ni veiyalayalati vou. Na vakadinadinataka i Jisu Karisito e sa dua na inaki ni veiyalayalati ni iVola i Momani.²⁷ Ena bubului kei na veiyalayalati, e sa nakiti na dodonu ni lewa ni matabete vakalesui mai ni Kalou me vakalougatataki ira taucoko na luve ni Kalou, oka kina ena veiyalayalati ni vakamau, na kawa vakamatavuvale, kei na veivakalougatataki yadua.

Sa cauraka na noda iVakabula, “Koi Au na Alifa kei na Omeka, na Karisito na Turaga; io, sai Au ga ko kaya, na ivakatekivu kei na ivakataotioti, na Dauveivueti kei vuravura.”²⁸

Vata kei keda ena ivakatekivu, sa tiko o Koya vata kei keda, ena noda

Alice Blauer Bangerter

Loy Kuei Char

Mary Alice Powell Lindsay

MAI VEI CRISTINA B. FRANCO
Karua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Raraba ni Lalai

taukeni veiyalayalati vakataucoko, ki na ivakataotioti. Au sa vakadinadinataka ena yaca dokai ka tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Isaac Watts, “My Shepherd Will Supply My Need,” *Ensign*, Sept. 2015, 73.
2. Raica na Maciu 10:39.
3. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 84:20.
4. Raica na *Lectures on Faith* (1985), 69.
5. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 14:7.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 109:1.
7. Moronai 7:36; raica talega na Moronai 7:32.
8. Vunau kei na Veiyalayalati 121:44.
9. Vunau kei na Veiyalayalati 76:69.
10. Iperiu 12:24; Vunau kei na Veiyalayalati 76:69; 107:19; raica talega na iVakadewa i Josefa Simici, Kalatia 3:20 (ena ikuri ni vakamacala ni iVola Tabu).
11. Moronai 10:33; raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 90:24; 98:3.
12. Mosaia 2:41.
13. Roma 1:12; raica talega na Mosaia 18:8–9.
14. Luke 15:20.
15. Raica na tabana ni ulutaga ni iVola i Momani; Vunau kei na Veiyalayalati 84:57.
16. Moronai 10:4.
17. Raica na 3 Nifai 27:7–8; Vunau kei na Veiyalayalati 115:3.
18. 3 Nifai 20:25.
19. Raica na 2 Nifai 26:16; 33:13.
20. 3 Nifai 20:26.
21. Mosaia 18:10.
22. Raica na 2 Nifai 31:2, 12–13.
23. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 13; 27:12; raica talega na ai vakamacala taumada ni Vunau kei na Veiyalayalati.
24. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 128:8; raica talega na Lako Yani 19:5–6; Vunau kei na Veiyalayalati 84:40. Sa yaco me dua iyau talei, matanitu ni bete, ka vanua tabu o ira ka maroroya vakadodonu na veiyalayalati. E veivakatabui na veiyalayalati. Sa yaco o ira ka maroroya na veiyalayalati me vakatabui kivua na Turaga.
25. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 8:2.
26. E rawa ni ra vuli vakai ira na itabatamata, ena gauna madaga era vulici ira kina na itabatamata yadua. E vakatututaka vamaqosa na dauvolavola lotu va-Karisito o Søren Kierkegaard, “Na cavaga e vulica rawa e dua na itabatamata mai na kena kadua, o ira na kauwai vakaidina e sega na itabatamata e vuli mai kina” (*Fear and Trembling*, trans. Vigilius Haufniensi [2018], 117).
27. Raica na tabana ni ulutaga ni iVola i Momani.
28. Vunau kei na Veiyalayalati 19:1.

Kune Marau ena Wasei ni Kosipeli

E tiko e dua na Tamada dauloloma mai Lomalagi ka waraki keda tiko meda vuki vei Koya me vakalougatataka noda bula kei na nodra bula era wavokiti keda.

E dua vei ira noqu sere taleitaki ni Lalai e vakaoqo na qaqana:

Au lewena na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

Au kilai au tiko.

Au kila na ituvatuva ni Kalou.

Au na muri koya ena vakabauta

Au sa vakabauta na iVakabula, ko Jisu Karisito.¹

Sa dua na itukutuku matata ka toto-ka sara ni dina eda vakabauta oya!

Ni da lewena Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, eda kila ko cei koi keda. Eda kila ni “Kalou e Tama ni yaloda. Eda Luvena, ka lomani keda o Koya. Eda bula [vata kei] Koya mai lomalagi ni bera noda lako mai ki vuravura.”

Eda kila na ituvatuva ni Kalou. Eda a tu mai kea kei Koya ni a vakaraitaka o Koya. Sa nei Tamada mai Lomalagi na “inaki taucoko—Nona cakacaka kei na Nona lagilagi—me vakaukauwataki keda yadudua meda marautaka na Nona veivakalougatataki kece. Sa vakarautaka

tu o Koya e dua na ituvatuva uasivi me vakavotukana kina na Nona inaki. Eda kila vakavinaka ka ciqoma na ituvatuva ni marau, veivuetai, kei na veivakabulai” bera ni da gole mai ki vuravura.

“Ko Jisu Karisito e uto ni nona ituvatuva na Kalou. Mai na Nona

Veisorovaki e sa vakayacora kina ko Jisu Karisito na inaki Nei Tamana ka cakava vei keda yadua me rawa ni da marautaka na bula tawavuca kei na bula vakalou. Ko Setani, se na tevero, e dua na meca ni ituvatuva ni Kalou” ka vaka tu mai oya mai na ivakatekivu.

“Na galala, se kaukauwa me digidigi, sa dua na isolisoli levu duadua ni Kalou vei ira na Luvena. Sa dodonu meda digia se meda muri Jisu Karisito se muri Setani.”²

Oqo eso na dina rawarawa ka da rawa ni wasea vei ira eso.

Meu wasea mada e dua na gauna e wasea kina na tinaqu na dina rawarawa ena nona loma dola me veivosaki ka vakayagataka na madigi.

Ena vuqa na yabaki sa oti, ea lesu tale tiko ko tinaqu ki Argentina me sikova na ganequ. Baleta ni sega ni dau taleitaka na vuka ko tinaqu, ea kerea kina e dua na luvequ tagane me solia vua e dua na veivakalougatataki ni veivakacegui kei na veitaqomaki. Ea vakauqeti o koya me vakalougatataki nona bu me tuberi ka dusimaki vakabi-bi mai na Yalo Tabu me vaqacotaki

ka tara na lomadra e lewe vuqa ka gadreva mera vulica na kosipeli.

Ena raraniwaqavuka e Salt Lake, erau a sotava ko tinaqu kei na ganequ e dua na goneyalewa yabaki vitu ea suka tiko ki vale mai na dua na gade ni vakatasisi kei nona matavuvale. E rau raica nona itubutubu ni sa dede nona vosa tiko vei tinaqu kei ganequ, erau nanuma me rau mai tomani kei luvedrau. Erau vakatakilai ratou kei na luvedrau ni ko Eduardo kei Maria Susana kei Giada Pol. Ea dua na isema bula ka katakata ki na matavuvale talei oqo.

Na matavuvale ruarua ea matalau me lako vata tiko ena waqavuka vata ki Buenos Aires, Argentina. Ni toso tiko nodratou veitalanoa, e raica ko tinaqu ni yacova mai na gauna oya eratou se bera ni rogoca na Lotu vakalesui mai i Jisu Karisito.

E dua na taro taumada nei Susana oya, “E rawa mo tukuna mada vei au me baleta na vale ni iyaya makawa ka tu ecake na ivakatakarakara koula?”

Ea vakamacalataka o nau ni vale toto-ka oya e sega ni vale ni iyaya makawa ia e vale ni Turaga ka keimami dau cakava

kina na veiyalayalati kei na Kalou ka me rawa ni keimami lesu ka laki bula kei Koya ena dua na siga. Ea vakatusa vei tinaqu o Susana ni se bera nodratou gade ki Salt Lake ea masulaka e dua na ka me vaqacotaka na yalona.

Ni sa vuka tiko, ea tauca nona ivakadinadina rawarawa ka kaukauwa ko nau baleta na kosipeli ka sureti Susana me vakasaqarai ira na daukaulotu e nona tauni. Ea tarogi nau o Susana, “Au na kunei ira vakacava?”

Ea sauma ko tinaqu, “Ena sega ni rawa ni ko calati rau; erau na rua na cauravou vakasote vulavula kei na tae se rua na goneyalewa vakaliku, ka ra na dara tiko ga na beji ka tukuna na yacadra kei ‘Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.’”

Eratou veisau naba ni talevoni na matavuvale e rua ka vakamoce ena raraniwaqavuka e Buenos Aires. Sa yaco me noqu itokani vinaka o Susana, e sa tukuna vakavuqa vei au ni a vakila na rarawa ni a biuti tinaqu tu mai raraniwaqavuka. Kaya o lewa, “Ea serau o nomu nau. Au sega ni kaya rawa, ia e dua na rarama e waveliti koya tu kau sega ni via biuta tu mai.”

E sega ni bera ena nona yaco ki na nona tauni ko Susana kei na luvena yalewa, ko Giada, ea laki wasea na ka sotavi vei tinai Susana, ka tiko ena vica na buloko mai nodratou vale. Ni ratou draiva tiko, ea raica sara o Susana ni rua na cauravou ni rau taubale tiko ena sala ka vakaisulu me vaka a tukuna ko nau. Ea kelea na motoka e lomadonu ni gaunisala, sobu, ka tarogi rau na cauravou, “Drau lako beka mai na Lotu i Jisu Karisito?”

Erau a kaya, “Io.”

“Daukaulotu?” ea taroga.

Rau sauma ruarua, “Io o keirau qori.”

E qai kaya o lewa, “Vodo ki na noqu motoka; drau sa na laki vale mo drau laki vakavulici au.”

Ea papitaiso ko Maria Susana ena vula rua emuri. Na luvena goneyalewa, ko Giada, ea papitaiso talega ni sa yabaki 9. Keitou se cakacaka tikoga ena vukui Eduardo, ka keitou lomana veitalia na cava.

Mai kea, sa yaco ko Susana me dua na daukaulotu levu duadua au se bau sotava. Sa vakai iratou na luvei Mosaia tagane o lewa, ni ratou kauta e levu na yalo vei Karisito.

Ena dua neirau veitalanoa, au a tarogi koya, “Na cava nomu ivunivuni? Ko wasea vakacava na kosipeli vei ira na tani?”

E kaya o koya, “E rawarawa sara. E veisiga ni bera niu biuta noqu vale, au dau masu vua na Tamada mai Lomalagi ka kerei Koya me dusimaki au vua e dua ka gadreva na kosipeli e nona bula. Au dau kauta ena so na gauna na iVola i Momani me wasea kei ira se kadi dausoli mai na daukaulotu—ia niu dau tekivu vosa vua e dua, au dau taroga sara ga ke sa bau rogoca baleta na Lotu.”

Ea tukuna talega o Susana, “Ena gauna tale eso au dau matadredre ga niu waraka tiko na sitima. E dua na siga ea raici au e dua na tamata ka kaya mai, ‘Na cava ko sigegetaka tiko?’ Ea vaka me vakidacalataki au.

“Au sauma, ‘Au sigege baleta niu marau!’

“Qai kaya o koya, ‘Ia na cava o rui marau kina?’

“Au sauma ‘Au lewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai, oya na ka e cakava meu marau. Ko sa bau rogoca li?’”

Ni kaya mai ni se sega, ea solia o lewa e dua na kadi dausoli ka sureti koya me lako mai ena Sigatabu ka tarava. Ena sigatabu ka tarava, ea tavaki koya e katuba.

E vakavulica o Elder Dallin H. Oaks: “E tiko e tolu na ka e rawa ni ra cakava na lewenilotu me ra veivuke ena kena wasei na kosipeli.

“*iMatai*, sa rawa ni da masuta tau-coko na gagadre me veivuke ena tiki ni cakacaka bibi ogo ni veivakabulai.

“*iKarua*, sa rawa ni da muria vakai keda na ivunau. . . . Ena dau tiko ga vata kei ira na lewenilotu yalodina na Nona Yalotabu me tuberi ira ni ra qara mera vakaitavi ena cakacaka levu ni kena wasei na kosipeli vakalesui mai i Jisu Karisito.

“*iKatohu* e rawa ni da masuta na veivakauqeti ni cava *eda* rawa ni cakava . . . meda wasea na kosipeli kei ira na tani . . . [ka] masu ena yalayala me cakacaka ena veivakauqeti o ciqoma.”³

Ganequ, taciqu, gonelalai, kei na itabagone, e rawa li ni da vakataka noqu itokani o Susana ka wasea na kosipeli

vei ira na tani? E rawa li ni da sureta e dua na itokani ka sega ni da vakabautavata me lako mai lotu kei keda ena Sigatabu? Se rawa beka li ni da solia e dua na iVola i Momani vua e dua na veiwekani se dua na itokani? E rawa beka ni da vukei ira eso mera kunei ira nodra qase ena FamilySearch se wasea vei ira eso na ka eda sa vulica e loma ni macawa ni da vulica tiko na *Lako mai, Mo Muri Au?* Ena rawa beka me vakataka vakalevu cake na noda iVakabula o Jisu Karisito ka wasea kei ira na tani na veika e kauta mai na reki ki na noda bula? Na isau matata ki na veitaro kece oqori na io! E rawa ni da cakava!

Eda wilika ena ivolanikalou ni ra sa talai yani na lewe ni Lotu i Jisu Karisito “meda cakacaka ena nona were ni vaini me ra vakabulai kina na tamata” (Doctrine and Covenants 138:56). Na cakacaka ni veivakabulai ogo e wili kina na cakacaka vakadaukaulotu ni lewenilotu, nodra maroroi na saumaki mai, vakabulabulataki ni lewenilotu luluqa, cakacaka ni vola kawa kei na valetabu, kei na vakavulici ni kosipeli.”⁴

Kemuni na noqu itokani lomani, e gadrevi keda na Turaga meda vakasogoni Isireli. Ena Vunau kei na Veiyalayalati e kaya kina o Koya, “Dou kakua ni lomaocaocataka na ka mo dou kaya; ia mo dou kumuna cake ena nomudou

MAI VEI ELDER DIETER F. UCHTDORF
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

vakasama e veigauna na vosa ni bula, ka na qai soli vei kemudou ena kena auwa na veika me tukuni me ganita na tamata yadua.”⁵

Kena ikuri, ni sa yalataka vei keda:

“Ia kevaka drau sa vunau tiko ena nomudrau bula taucoko ka sa sau-maki mai kina e dua na tamata, sa na vuabale sara na nomudrau marau e na matanitu i Tamaqu!

“Ia kevaka sa vuabale na nomudrau marau ni drau sa vakabula mai e dua ki na matanitu i Tamaqu, sa na uasivi sara na nomudrau marau kevaka drau sa vakabula rawa e lewevuqa!”⁶

Na sere ni Lalai kau tekivu kina e tini ena itukutuku titobu oqo:

Au vakabauta na iVakabula, ko Jisu

Karisito.

Au na doka na yacana.

Au na cakava na ka dodonu;

Au na muria na nona rarama.

*Nona dina au na kacivaka.*⁷

Au laveta na ivakadinadina ni veivo-sa dina oqo ka noda e dua na Tamada dauloloma mai Lomalagi ka waraki keda tiko meda vuki vei Koya me vakalougatataka noda bula kei na nodra bula era wavokiti keda. Me noda mada na gagadre meda kauti ira mai na tacida kei na ganeda vei Karisito sa noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Na Lotu i Jisu Karisito,” *iVola ni Sere ni Gonetalai*, 77.
2. *Vunautaka Noqu Kosipeli: E Dua na iDusidusi ki na Veiqaravi Vakaulotu*, rev. ed. (2018), 48.
3. Dallin H. Oaks, “Wasei ni Kosipeli Vakalesui Mai,” *Liaona* Nove. 2016, 58.
4. *iVoladusidusi 2: Veiqaravi ena Lotu*, 5.0, Church of Jesus Christ.org; raica talega na L. Whitney Clayton, “The Work of Salvation: Then and Now,” *Liahona*, Sept. 2014, 23.
5. Vunau kei na Veiyalayalati 84:85.
6. Vunau kei na Veiyalayalati 18:15–16.
7. “Na Lotu i Jisu Karisito,” 77.

Nomu iLakolako Cerecere ni Vuli

E sureti iko ena veisiga na iVakabula, mo biuta na nomu vanua logaloga vinaka kei na veika e taqomaki iko ka muri Koya ena ilakolako ni bula vakatisaipeli.

Ira na Leka

E dua na nodra ivola talei na gone ka volai ena vica vata na yabaki sa oti e tekivu ena yatu vosa “E loma ni dua na qara vatu sa toka kina e dua na leka.”¹

Na italanoa kei Bilbo Baggins e baleta e dua na leka sega ni maleleti ka soli vua e dua na madigi vakasakiti—me gole ena ilakolako talei, ka yalataki vua e dua na icocovi levu sara.

Na leqa e tiko ni vuqa vei ira na leka oqo era sega ni dau vinakata me ra vakaitavi ena ilakolako vakavuli. Na nodra bula e baleta tu ga na logaloga vinaka. Era marautaka na kana vakaono ena dua na siga ena gauna e rawa kina ka ra dau vakayagataka na loma ni siga ena nodra veiweve, ra veitalanoa kei na nodra vulagi, laga sere, qiri ivakatagi, ka marautaka tu na veika rawarawa sara ena nodra bula.

Ia, ena gauna e vakaraitaki kina vei Bilbo ni rawa ni gole ena dua na ilakolako talei ni vuli, e dua na ka e lauta na yalona mai loma. E kila vinaka sara o koya mai na ivakatekivu ni na veibolei sara na ilakolako. Rawa ni vakarerevaki

talega. E rawa talega ni na sega ni lesu tale mai.

Ia, na veikacivi ni ilakolako ni vuli oqo e malele sara kina vakatitobu na yalona. Sa mani lako yani na leka oqo ka biuta tu na logaloga vinaka ni bula ka vakarau ena ilakolako ni vuli cecere ka na kauti koya ki “kea ka lesu mai.”²

Nomu iLakolako ni Vuli

E dua beka na vuna e voqa voleka ki na vuqa vei keda na italanoa oqo e baleta ni keda italanoa talega.

E dua na gauna makawa sara, se bera ni da sucu, e gauna ka sega ni matata ka buwawa mai na noda vakanananu, eda a sureti meda lako ena dua na ilakolako ni vuli. E a vakatututaki mai vua na Tamada Vakalomalagi. Na ciqomi ni ilakolako oqo e kena ibalebale ni da biuta na logaloga vinaka kei na veitaqomaki ni Nona iserau. E kena ibalebale ni da lako mai ki vuravura e na ilakolako e vakasinaiti tu ena veika vakarerevaki e tawakilai kei na veivakatovolei.

Eda kila ni na sega ni rawarawa.

Ia eda kila talega ni da na rawata na iyau vakamareqeti, oka kina na yago kei na vakilai ni reki titobu kei na rarawa ni bula vakayago. Eda na vulica meda na sasaga vagumatua, vakasaqara ka sasaga. Eda na kunea na dina me baleta na Kalou kei na veika baleti keda.

E dina sara, ni da kila ni na levu na cala eda na vakayacora ena sala oqo. Ia oi keda talega e a dua na noda vosa ni yalayala: oya ena vuku ni veisorovaki cercere i Jisu Karisito, e rawa ni da savai mai na noda ivalavala ca, vakavinakataki na yaloda, ena dua na siga, eda na vakaturicake tale mai na mate ka lako vata tale kei ira na noda daulomani.

Eda vulica na levu ni nona lomani keda na Kalou. E solia o Koya vei keda na bula ka vinakata meda rawa ka. O koya gona, sa vakarautaka kina vei keda o Koya e dua na iVakabula. “Ia,” sa kaya na Tamada Vakalomalagi, “sa soli tu vei iko mo lewa na ka mo kitaka.”³

Eso beka na tiki ni ilakolako ena vuravura vakayago oqo era lomaleqa kina ka vakarerevaki vei ira na luve ni Kalou, ni dua tiko na iwiliwili levu vei ira na tacida kei na ganeda vakayalo era a sega ni digidigi vakakina.⁴

Ena isolisoli kei na kaukauwa ni digidigi, eda sa kila kina ni veika eda na rawa ni kila ka vulica ka yaco me vakakina me tawamudu sa yaga sara vakalevu.⁵

Sa vakakina, ni da sa nuitaka na yalayala kei na kaukauwa ni Kalou kei na Luvena Dua Bau, eda sa ciqoma na bolebole.

Au a cakava.

Oi kemuni talega!

Eda duavata kina meda biuta na veitaqomaki ni noda itikotiko taumada ka gole ena ilakolako ni vuli vakataki keda ni “lako yani ka lesu mai.”

Na Kaci ni iLakolako ni Vuli

Ia, e tu ena sala ni bula vakayago na veika me vakacalai keda, se vakacava?

E vaka raicalata na noda sasaga levu duadua, na noda taleitaka tikoga na logaloga vinaka kei na veika rawarawa mai na tubu kei na toso ki liu.

E tikoga, e tiko vakatitobu e dua na ka e sega ni vakacalai rawa, e yaloda, sa walokaitaka dina tu e dua na inaki e cecere ka vakatui cake sara. Na walokai oqo e dua na vuna era sa malele tiko kina na tamata ki na Lotu i Jisu Karisito. Ena dua na vakasama, na kosipeli vakalesui mai e dua na kaci vakavou ki na ilakolako ni vuli eda a ciqoma ena dua na gauna makawa sara. E sureti iko ena veisiga na iVakabula, mo biuta na nomu vanua logaloga vinaka kei na veika e taqomaki iko ka muri Koya ena ilakolako ni bula vakatisaipeli.

E vuqa sara na veigoleyaki ena sala oqo. E tiko kina na veiulunivanua, vanua bucabuca, kei na gaunisala tale eso. E rawa talega ni tiko kina na vakatautauvata ni sipaida, manumanu dau kana tamata, ka dua se rua na drekoni. Ia, kevaka o muria tikoga na salatu ka vakararavi vua na Kalou, o na rawa ni kunea na sala ki na vanua lagilagi e cava kina na nomu ilakolako ki na nomu itikotiko vakalomalagi.

Mo sa na tekivu vakacava?

E rawarawa sara.

Vagolea na yalomu vua na Kalou.

iMatai, e gadrevi mo digitaka me vagolei na yalomu vua na Kalou. Tovolea e veisiga mo kunei Koya. Vulica mo lomani Koya. Me qai vakauqeti iko na loloma mo vuli, kila vakavinaka, ka

vulica me vakamuria na Nona ivakavuvuli. Na kosipeli vakalesui mai i Jisu Karisito e soli vei keda ena sala e macala ka rawarawa sara ka rawa ni kila vinaka talega na gone. Ia, na kosipeli i Jisu Karisito e rawa ni sauma na veitaro verevere ni bula, na kena titobu kei na kena matailalai, kevaka mada ga meda taura e dua na gauna ni bula taucoko meda vulica ka vakasamataka vakatitobu, eda na sega ni kila vinaka sara e dua mada ga na tikina lailai.

Kevaka o lomalomarua ena ilakolako ni vuli oqo baleta ni o vakatitigataki na veika o rawa ni cakava, nanuma sara tiko na bula vakatisaipeli e sega ni baleta na kena caka me uasivi na veika kece; e baleta na noda via cakava dina na ka. Na nomu digidigi ena vakaraitaka se o cei dina mada o iko, vakalevu cake sara mai na veika o rawa ni cakava.⁶

Ena gauna mada ga ni druka, e rawa ni o digitaka mo kua ni guce se soro, ia o vinakata mo kila se vakacava na nomu yaloqaqa, mo toso tikoga ki liu ka lamata cake mai. Sai koya oqori na veitarogi levu ni lakolako oqo.

E kila na Kalou ni sega ni o uasivi, ka na yaco talega na druka. E sega ni lomani iko vakalailai na Kalou ena nomu gauna ni veivakatovolei mai na gauna ni qaqa.

Me vaka ga e dua na itubutubu dauloloma, e vinakata dina o Koya mo tovolea tikoga. Na bula vakatisaipeli e vaka na kena vulici me tabaki na piano. Ena imatai beka ni gauna ni nomu taba piano ena sega sara ni rogo vinaka na

nomu vakatagitaka na “Chopsticks.”

Ia, kevaka o na vakatovotovo tiko ga, na rogorogo rawarawa o a sega ni dau vakatagitaka rawa vakavinaka e sa na yaco me dua na irogorogo ni vakatagi vakasakiti sara dau nanamaki kina na tamata me mai vakarorogo.

Ena sega beka ni yaco mai na siga oya, ena bula oqo ia, ena yaco mai. E kerea walega na Kalou mo sasaga tiko-ga vagumatua.

Dolele yani ena Loloma vei ira na Tani

E dua na ka veivakurabuitaki, e vaka tale me sega ni vakabauti, me baleta na salatu o sa digitaka: sai koya, na sala duaduaga mo tubu kina ena nomu ilakolako ni vuli, o ya mo na vukei ira na tani me ra tubu talega.

Na nomu vukei ira na tani *sai* koya na salatu ni bula vakatisaipeli. Na vakabauta, nuinui, loloma, yalololoma, kei na veiqaravi e vakavinakataki keda me da tisaipeli.

Ena nomu sasaga mo vukei ira kina na dravudravua kei na vakaloloma, sai koya mo dolele yani vei ira sa vakao-cai tu, sa vakataucokotaki ka savai na nomu itovo ni bula, vakarabai levu taki na yalomu, ka sa dodonu mai vakalailai na nomu ilakolako.

Ia, na loloma oqo e sega ni rawa ni yaco mai kei na ivakanuinui me na saumi lesu tale. Au sega ni rawa ni namaka ena veiqaravi na rogo, veivakacautaki, kei na veivakadonui mai vei ira na tani.

Na tisaipeli dina i Jisu Karisito era lomana na Kalou kei ira na Luvena

ka sega ni namaka e dua na ka. Eda lomani ira talega era vakacudrui keda, ka sega ni taleitaki keda. Vakakina, o ira era vakalialiai keda, vakalolomataki keda, ka dau saga me vakamavoataki keda.

Ni ko vakasinata na yalomu ena lolo-ma uasivi i Karisito, e sega ni dua na rumu e lomamu mo yaloca, vakalelewa, se veivakamaduataki. Sa o vakamuria na ivunau ni Kalou baleta ni o lomani Koya. Ena iwalewale oqori, sa yaco mai me va-Karisito vakalevu cake na nomu vakanananu kei na nomu ivalavala.⁷ Na ilakolako ni vuli cava ena rawa ni cecere cake mai na kena oqo?

Wasea Nomu iTalanoa

Na ikalotu ni ka eda rawa ni da sasaga kina ena ilakolako oqo sai koya meda taura vei keda na yacai Jisu Karisito ka sega ni maduataki.

Eda sega ni vunitaka na noda vakabauta.

Eda sega ni buluta.

Kena veibasai, eda veitalanoataka kei ira na tani na noda ilakolako ena sala e veiganiti ka matau. Oqori na veika era vakayacora na itokani—era veitalanoataka na veika e bibi vei ira. Na veika e vakamareqeti ki yalodra ka vakabetena vei ira.

Oqori na veika o cakava. Ko talanoataka ka wasea na veika o sotava vakalewe ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

Ena so na gauna era dredrevaka na nomu italanoa na tamata. Ena so na gauna era na tagi. Ena so na gauna era na vukea na tamata me ra toso tikoga ena yalovosota, sega ni guce, kei na yaloqaqa me ra nanamaki tiko ena dua tale na auwa, kei na dua tale na siga me voleka cake tiko vua na Kalou.

Wasea na veika o sotava e matavotu, ena tabana ni veimaliwai raraba, vakailawalawa, kei na veivanua kecega.

Na iotioti ni ka me tukuna vei ira na Nona tisaipeli o Jisu me ra lako yani ki vuravura taucoko ka wasea na italanoa kei Karisito sa vakaturicake.⁸ Nikua eda sa ciqoma e dua na ilesilesi cecere.

Sa dua dina na itukutuku lagilagi meda wasea: ena vuku i Jisu Karisito, na tagane, yalewa, kei na gone kece sara sa rawa ni lesu bula tale ki na nodra itikotiko vakalomalagi ka, mai kea, tiko ena lagilagi kei na yalododonu!

Sa levu sara na itukutuku vinaka e rawa ni veiwaseitaki.

Sa rairai mai na Kalou vei ira na tamata ena noda gauna! E tiko na noda parofita bula.

Meu vakananuma tale mada vei iko e sega ni gadrevi iko na Kalou mo “volitaka” na kosipeli vakalesui mai kei na Lotu i Jisu Karisito.

E vinakata ga o Koya mo kakua ni vunitaka e ruku ni teveli.

Kevaka era sa nanuma na tamata ni sega ni ganiti ira na Lotu, oqori e nodra digidigi.

E sega ni kena ibalebale ni ko sa druka. Mo caka vinaka tikoga vei ira. E sega talega ni vakuwai kina na nomu rawa ni sureti ira tale.

Na duidui ni veitaratara ni veimaliwai kei na bula vakatisaipeli yaloqaqa dauloloma sai koya na—veisureti!

Eda lomani ira ka rokovi ira kece na luvena na Kalou, se itutu cava ga era tu kina, kawatamata se vakabauta cava, se vakatulewa cava ga era vakatulewa kina.

E noda itavi, meda kaya, “Lako mai ka raica! Mai raica vakataki iko na veika o na rawata na nomu muria na salatu ni bula vakatisaipeli kei na kena vakaturaga.”

Keimami sa sureti ira na tamata “me ra lako mai ka veivukei, ena kena sagai me vanua vinaka cake na vuravura.”

Ka keimami kaya, “Lako mai ka mai tiko! Eda veitacini ka veiganeni kece

sara. Eda sega ni uasivi tu. Eda nuitaka na Kalou ka da saga tikoga meda muria na Nona ivunau.

“Mai veitomani kei keimami, ka mo ni vakavinakati keimami cake. Ni na yaco oqo, o na vinaka cake talega kina o iko. Meda mai lako vata ena ilakolako ni vuli oqo.”

Meu Tekivu ena Gauna Cava?

Ena gauna e yavalati koya kina na kaci ni ilakolako ni vuli e lomana, na noda itokani o Bilbo Baggins, sa vakatulewataka sara o koya me cegu sara vakavinaka ena bogi, marautaka na kena ikatalau totoka, ka tekivu ena mataka caca.

Ni yadra mai o Bilbo, e raica o koya ni tuvaka ca tu na nona vale, voleka sara ni vagolei koya tani mai na nona ituvatuva.

Qai gole yani na nona itokani o Gandalf ka taroga, “Ena gauna cava beka o na gole mai kina?”⁹ Me rawa ni yaco yani kivei ira nona itokani, sa gadrevi me kila o Bilbo na veika me cakava.

Ka sa yaco kina, na leka sega soti ni vakasakiti oqo e vakusakusa yani ki na salatu ni ilakolako ni vuli ka guilecava tu na nona isala, titoko, kei na itavoi.

E sega madaga ni vakaotia na ikarua ni kena katalau.

E tiko beka eke e dua na lesoni vei keda.

Kevaka e daru sa vakila nai dre me daru tomana na ilakolako cecere ni vuli me bulataki ka wasei na veika e vakarautaka makawa tu na Tamada Vakalomalagi, au vakadeitaka vei iko, oqo na siga meda vakamuria kina na Luve ni Kalou kei na noda iVakabula ena Nona salatu ni veiqaravi kei na bula vakatisaipeli.

Eda rawa ni vakayagataka edua na gauna taucoko ni bula ni wawa, kina gauna me sa tuvai kina vakamatau na veika kecega. Sai koya oqo na gauna mo yalayala kina vakataucoko ena nomu vakasaqara na Kalou, veiqaravi vei ira na tani, ka wasea na veika o vakila vei ira na tani.

Biuta tu na nomu isala, titoko, itavoi, vale tu vakaca.¹⁰

Kivei keda eda sa taubaletaka tiko na salatu oqori, yaloqaqa tiko, dau yaloloma, nuidei tiko, ka toso tikoga!

Vei kemuni o ni sa biuta na salatu, ni yalovinaka lesu mai, meda veitomani tale, meda rawa ni kaukauwa vata.

Vei kemuni o ni se bera ni tekivu, na cava e vakabera iko tiko? Kevaka

o vinakata mo vakila na talei kei na cecere ni ilakolako vakayalo, taubale taka mai na nomu ilakolako vakasakiti ni vuli! Veiwasei kei ira na daukaulotu. Veiwasei kei ira na nomu itokani Yalododonu Edaidai. Veiwasei kei ira me baleta na cakacaka levu ka veivakurabuitaki oqo.¹¹

Sa gauna meda tekivu!

Mai, Tomani Keimami!

Kevaka o vakila ni rawa ni vakaibalebale cake na nomu bula, cecere cake na kena inaki, kaukauwa cake na isema ni vuvale, ka vakavolekata na nomu isema kei na Kalou; yalovinaka, lako mai ka tomani keimami.

Kevaka o vakasaqara tiko e dua na itikotiko raraba ni tamata era cakacaka tiko vakaukauwa me ra tamata vinaka cake duadua era rawa ni yacova, vukei ira era gadreva na veivuke, ka sasagataka tiko me vanua vinaka cake na vuravura oqo, lako mai ka veitomani kei keimami!

Lako mai ka raica na totoka, talei, kei na vakasakiti ni ilakolako oqo.

Ena nomu sala oqori o na kilai iko vinaka sara kina.

O na kunea ni vakaibalebale vakalevu cake.

O na kunea na Kalou.

Ko na kunea na ilakolako vakavuli vakasakiti ka lagilagi duadua ena ilakolako ni nomu bula.

Au vakadinadinataka na veika oqori ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. J. R. R. Tolkien, *The Hobbit or There and Back Again* (Boston: Houghton Mifflin, 2001), 3.
2. Subtitle of *The Hobbit*.
3. Mosese 3:17.
4. Raica na Jope 38:4-7 (era kaila ena reki na luve ni Kalou); Aisea 14:12-13 (“kau na vakaceceretaka na noqu itikotiko ka lolovira na kalokalo ni Kalou”); Ai Vakatakila 12:7-11 (a sa tubu na ivalu mai lomalagi).
5. “E vakamacalataka vakaoqo na Parofita o Josefa Simici na *galala ni digidigi* sai koya ‘na

MAI VEI ELDER WALTER F. GONZÁLEZ
Ena Vitusagavulu

Na Liga ni iVakabula

Ni da lako mai Vua, ena mai vueti keda na Kalou, se me vabulai keda se solia na kaukauwa meda sotava kina na ituvaki cava ga.

- galala ni vakasama me vaka sa vakatikori mai ki na matavuvale vakatamata me dua vei ira na isolisoli cecere' [*Nona iVakavuvuli na Parofita o Josefa Simici*, vakatautauvataka kei. Joseph Fielding Smith (1977), 49]. Na 'galala ni vakasama oqo,' se galala ni digidigi, sa kaukauwa e vakatarai ira na tamata yadua me ra vakayacora ga na ka era gadreva' (V&V 58:28). E oka ruarua kina na vakayagataki ni vakasama me digia kina na vinaka se na ca se na ivakatagedegede duidui eso ni vinaka kei na ca kei na madigi meda vakila ka sotava na isau ni digidigi oqori. E lomani ira vakalevu na Luvena na Tamada Vakalomalagi ka vinakata o Koya mera yacova na nodra iyacoyaco taucoko—mera na vakataki Koya. Meda torocake tikoga, na tamata yadua me tiko vei ira na kaukauwa ni vakatulewa me ra digitaka kina na ka era gadreva. Na galala ni digidigi e tiki bibi ni Nona ituvatuva vei ira na Luvena ka sa 'sega ni rawa ni bulia kina na tamata na Kalou me ucui Koya ni sega ni ra galala tu' [David O. McKay, "Whither Shall We Go? Se Life's Supreme Decision," *Deseret News*, June 8, 1935, 1] (Byron R. Merrill, "Agency and Freedom in the Divine Plan," ena *Window of Faith: Latter-day Saint Perspectives on World History*, ed. Roy A. Prete [2005], 162).
6. E vola na dauvolai vola o J. K. Rowling, ena nona ivola na *Harry Potter and the Chamber of Secrets*, ni sa tukuna e dua na ka na qasenivuli liu ni koronivuli na Hogwarts vei Harry Porter. Oqo sa dua na bolebole vei keitou talega. Au sa vakayagataka ena noqu itukutuku eso e liu kau kila ni yaga me tokaruataki tale.
7. "Ia sa sega ni rairai se da na vakaevai mai muri: oqo ga eda sa kila, ni na rairai mai ko Koya, *eda na tautauvata kaya*; ni da na raica na matana dina" (1 Joni 3:2; vakaikuritaki). E dina ni na sega ni rawa ni da vakasamataka vakataucoko na veisau oqo, "a Yalo oqo sa tukuna mai ki na yaloda, ni da sa luve ni Kalou: "Kevaka eda sa gone eda na qai taukei, eda na taukena na veika ni Kalou, eda sa *itaukei vata kei Karisito*; kevaka eda sa vosota vata kaya na ca, eda na vakalougatataki vata kaya talega."
- "Niu sa vaka sa sega ni yaga me rau vakatauvatani na ka ca sa vosoti e na bula oqo kei na *kalougata ena vakarairaitaka vei keda e muri*" (Roma 8:16–18; vakaikuritaki).
8. Raica na Maciu 28:16–20.
9. Tolkien, *The Hobbit*, 33.
10. Raica na Luke 9:59–62.
11. Raica na LeGrand Richards, *A Marvelous Work and a Wonder*, rev. ed. (1966).

Sa oti e rua na udolu vakacaca na yabaki, ea siro sobu mai na ulunivanua na iVakabula ni vakatavulica oti na vunau ni Kalougata kei na ivakavuvuli ni kosi-peli tale eso. Ni lako tu, ea torovi Koya mai e dua na tamata tauvi vukavuka. Ea vakaraitaka na vakarokoroko kei na veidokai ni mai tekiduru e matai Karisito, ni vakasaqara na vakacegu mai na nona vakaleqai. Sa rawarawa na nona kerekere: "Na Turaga, kevaka ko ni sa vinakata, ko ni sa vakasavasavataki au rawa."

A sa dodoka na ligana na iVakabula ka, tarai koya, ka kaya, "Au sa vinakata; mo savasava mai."¹

Eda vulica kina ni vinakata na iVakabula me vakalougata keda. Eso na veivakalougatataki e rawa ni yaco vakasauri, eso e rawa ni taura na gauna balavu, ka so tale e rawa ni yaco ni oti na bula oqo, ia na veivakalougatataki ena yaco ga ena kena gauna.

Me vaka beka na vukavuka, eda rawa ni kunea na kaukauwa kei na vakacegu ena bula oqo mai na noda ciqoma na Nona lewa ka kila ni via vakalougatataki keda o Koya. E rawa ni da kunea na kaukauwa meda sotava na bolebole cava ga, me ulabaleta kina na mataqali veitemaki cava ga, ka meda kila ka vosota na veika eda sotava. E dina ga, ena gauna voraki duadua ni Nona bula, ea vakatitobutaki na kaukauwa me vosota kina na iVakabula ena Nona kaya vei Tamana, "Me yaco ga na nomu lewa."²

Ea sega ni veivakaisini na nona kerekere na vukavuka se itovo koko-koco. Na nona vosa e vakaraitaka na lokumi ni itutuniyalo, kei na nanamaki cecere ia ka tu talega na gagadre dina ni na yaco ga na lewa ni iVakabula. Oqo e dua na ivakaraitaki ni vakarau ni bula e dodonu meda lako mai kina vei Karisito. E dodonu meda lako mai Vua ena yalodei ni gagadre ni iVakabula ena vei gauna e vinaka duadua vei keda ena

bula vakayago kei na bula tawamudu. E tu Vua na rai tawamudu ka sega ni dau tu vei keda. E dodonu meda lako mai vei Karisito ena gagadre dina ka me gumatua kina na lewa nei Tamada ki na noda lewa, me vaka ga na Nona, ka na vakarautaki keda ki na bula tawamudu.³ E na vakarautaki keda na veika oqo ki na bula tawamudu.

Ena ka dredre sara me raitayaloyalotaki na rarawa ni yago kei na loma ka bika tu na vukavuka ka a lako mai vua na iVakabula. Na vukavuka e tauva na ua kei na kuli, ka vuna na ibulibulica ka sega ni taucoko kina. Me kuria, e yaco kina na beci levu ena itikotiko. E dua ka tauvi vukavuka ena biuti ira nona lomani ka laki tiko tani mai na lewenivanua. Ko ira na vukavuka era wiliki ni ra tawasavasava, vakayago ka vakayalo talega. Ena ka oqo, sa vakarota kina na lawa i Mosese me ra daramaka na vukavuka na isulu madra ka kacivaka “Au sega ni savasava!” ni ra lako tu.⁴ Ni ra tauvimate ka beci, era laki tu kina na vukavuka ena veivale lala se na ibulubulu.⁵ E sega ni dredre meda raitayaloyalotaki na vukavuka ka lako ki na iVakabula ea kavoro tu.

Ena so na gauna—ena dua se vuqa tale—eda rawa talega ni vakila na kavoro, mai na noda ivalavala ga se mai na nodra na tani, mai na ituvaki eda rawa se sega ni rawa ni lewa. Ena veigauna vakaoya, e rawa ni da biuta na noda lewa ki Ligana.

Ena vica na yabaki sa oti, o Zulma—na watiq, o koya ka vinaka cake vei keirau, noqu ka talei—a ciqoma eso na itukutuku dredre ni vo toka ga e rua na macawa me vakamau kina e dua na luvei keirau. E tubu vua e dua na vuce ena nona kato ni weli, ka sa tete vakatotolo tiko. Ea tekivu vuce mai na matana, ka me sa na lakocuruma vakatotolo e dua na veisele bibi. Vuqa na veivakanananu e veiciciyaki e nona vakasama ka bika na lomana. E rawa beka ni vakavuleqa na vuce oqo? Ena vakabulabula vakacava na yagona? Ena paralase beka na matana? Ena vakacava beka na bibi ni mosi? Ena vakamawe tudei beka na matana? Ena lesu beka mai na vuce ni sa kau tani oti? Ena tiko rawa beka ena vakamau nei luvei keirau tagana? Ni davo tu ena rumu ni veisele, ea vakila na kavoro.

Ena gauna bibi dina oya, ea vosalo kina vua na Yalotabu ni dodonu me ciqoma na lewa nei Tamada. Ea qai lewa me katora nona vakararavi vua na Kalou. Ea vakila vakaukauwa sara ni cava ga e macala, na Nona lewa ena vinaka duadua vua. Segga ni bera ga sa kui yani ki na moce ni veisele.

Emuri ea volavola vakaserekali e nona ivolaniveisiga: “E teveli nei dauniveisele au cuva ki Matamuni kau soro ki na Nomuni lewa. Au kila niu rawa ni gole yani vei Kemuni, niu kila tu e sega ni dua na ka ca e lako mai vei Kemuni.”

Ea kune kaukauwa kei na vakacegu okoya mai na nona sorova na nona lewa

ki na nei Tamada. Ena siga oya, ea vakalougatataki koya vakalevu na Kalou.

Se vakacava mada na noda ituvaki, e rawa ni da yavalata na noda vakabauta meda lako mai vei Karisito ka kunea e dua na Kalou eda rawa ni ravita. Me vaka a vola e dua vei iratou na luvequ, o Gabriel:

Me vaka e kaya na parofita, na mata ni Kalou e serau cake mai na matanisiga kei na drau ni Uluna e vulavula cake mai na ucavulavula kei na Domona sa vakuru me vaka na savu ni uciwai, ni tu tikivi Koya na tamata sa qai ka wale. . . . Au vorolaki niu kidava niu sa ka wale ga koi au. Ia e kea ga au qai vakayamoca kina noqu sala ki na dua na kalou kau rawa ni ravita. Ia e kea ga kau kunea kina na Kalou kau rawa ni ravita.⁶

E dua na Kalou eda nuitaka me vakaqataka na noda inuinui. E rawa ni da nuitaki Koya baleta ni lomani keda ka vinakata na veika vinaka duadua ena veituvaki kece.

Na vukavuka ea lako mai baleta na kaukauwa ni inuinui. Na vuravura e sega ni solia vua e dua na iwali, e sega mada ga na vakacegu. Eke, na liga malumu ni iVakabula e sa vaka me yamoca na yalona kece sara ga. E rawa walega

ni da raitayaloyalotaka na vakila titobu ni vakavinavinaka e tu vua na vukavuka ena ligana na iVakabula, vakabibi ni rogoca na vosa “Au sa vinakata, mo savasava mai.”

E tukuna na italanoa ni a “savasava vakasauri na nona vukavuka.”⁷

Eda rawa talega ni vakila na liga loloma ni iVakabula, na liga ni veivakabulai. Na marau levu, na vakanuinui, kei na vakavinavinaka e curuma na yaloda ni da kila ni vinakata o Koya me vukea meda savasava! Ni da lako mai Vua, ena mai vueti keda na Kalou, se me vabulai keda se solia na kaukauwa meda sotava kina na ituvaki cava ga.

Se cava ga, na noda ciqoma na Nona lewa—ka sega ni noda ga—ena vukea meda kilamatata na noda ituvaki. E sega ni dua na ka ca e rawa ni lako mai vua na Kalou. E kila o Koya na ka e vinaka duadua vei keda. E dina beka ni sega ni kauta laivi kusarawa oKoya na noda icolacola. Ena so na gauna e rawa ni vakamamadataka na noda icolacola o Koya, me vaka e a cakava vei Alama kei ira na nona tamata.⁸ Ena yaco ga, me baleta na veiyalayalati, ni na laveti na icolacola,⁹ ena bula oqo se ena Tucaketale tabu.

Na gagadre lomadina me yaco ga na Nona lewa, kei na kilamatata ni ituvaki vakalou ni noda Dauveivueti, ena vukei keda meda vakatubura na mataqali vakabauta ka vakaraitaka na vukavuka me savai kina. Ko Jisu Karisito e dua na Kalou loloma, e dua na Kalou ni inuinui, na Kalou ni veivakabulai, e dua na Kalou e vinakata me vakalou-gatataki keda ka vukea meda savasava. Oya na ka e vinakata oKoya ni se bera ni lako mai ki vuravura oqo ni a soliwale oKoya me mai vueti keda ni da lutu ki na cakacala. Oya na ka e vinakata mai Kecisemani ni sotava na mosi tawakilai rawa vakatamata ena yaluma me saumi kina na isau ni ivalavala ca. Oya na ka e

vinakata nikua ni vakamamasu oKoya e vukuda e mata i Tamada.¹⁰ Oya na vuna e voqa tiko ga kina na Domona: “Dou lako mai vei au, koi kemudou vakayadua ga sa oca, ka colata na icolacola bibi, ia kau na vakacegui kemudou.”¹¹

E rawa ni vakabulai keda ka laveti keda cake baleta e tu vua na kaukauwa me cakava vakakina. A sa colata o Koya na mosi ni yago kei na yalo ka me vakasinaiti kina na Lomana ena loloma veivueti me yaco mada me rawa ni vukei keda ena ka kece ga ka vakabulai keda ka laveti keda cake.¹² Na vosa i Aisea, ka a cavuta mai o Apinatai, e biu totoka ka veilauti eke:

“E dina sa colata ko koya na noda rarawa, ka sa kauta voli na rarawa ni lomada. . . .

“ . . . Sa vakamavoataki ko Koya ena vuku ni noda talaidredre, ka sa drakusi ena vuku ni noda caka cala; sa tau vua na cudru ni noda vakacegu tale; ia ena we ni kena kuita eda sa vakabulai kina.”¹³

Na vakasama vata ga e vakavulica na serekali oqo:

*“Na Matai mai Nasareci,
Na uto oqo, voroki sega ni vinaka rawa,
Bula oqo, vorolaki voleka ni mate,
Isa, Ni rawa ni semata, na Matai?”*

*Ia na Ligana yalovinaka, vakarau,
Nona bula talei sa culai kina
Noda bula sa kavoro, yaco me sa duri ga
Me Buli Vou—“vou na ka kecega.”*

*“Na vei [tikina] vorolaki [ni] lomada,
Gagadre, igu, inuinui, kei na vakabauta,
Ni kabira e tikina donu sara,
Isa, na Matai mai Nasareci!”¹⁴*

Kevaka ko vakila ni dua na sala ko sega tu ni savasava kina, kevaka ko vakila na kavoro, yalovinaka mo kila ni ko rawa ni savai, e rawa ni ko

vakavinakataki, baleta ni lomani iko. Vakararavitaka ni sega ni dua na ka ca ena lako mai Vua.

Baleta ni o Koya “sa lako sobu ki ra sara,”¹⁵ sa cakava o Koya me rawa ki na ka kecega sa voroki ena noda bula me semati, ka me rawa vakaoqo ni da veivinakati tale kei na Kalou. E veivakaduavatataki na veika kece mai Vua, na veika kece e vuravura kei lomalagi, ka vakaduavatataki ena nona dra ena kauveilati.¹⁶

Meda qai lako mai vei Karisito ni da taura na ikalawa lavaki kece. Ni da vakayacora oya, me noda mada na itutuniyalo ka tukuna tiko: “Na Tura-ga, kevaka ko ni sa vinakata, ko ni sa vakasavasavataki au rawa.” Kevaka eda kitaka oqo, ena rawa ni da ciqoma na liga veivakabulai ni iVakavuvuli, ka sala muria na voqa talei ni Domona: “Au sa vinakata, mo savasava mai.”

Na iVakabula e sa dua na Kalou eda rawa ni vakararavi kina. Sai Koya na Karisito, sai Koya sa Lumuti, na Mesaia, sa ikoya kau vakadinadinataka na Yacana tabu, io ko Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 8:2–3.
2. Maciu 26:42.
3. Raica na Mosaia 15:7.
4. Raica na Vunau ni Soro 13:45.
5. Raica na Bruce R. McConkie, *Doctrinal New Testament Commentary* (1973), 1:174.
6. Raica na Vakaibalebale 3:5–6; Vunau kei na Veiyalayalati 110:2–3; Mosese 1:2–10.
7. Maciu 8:3.
8. Raica na Mosaia 24:8–15.
9. Raica na Mosaia 24:13–16.
10. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 45:3–5.
11. Maciu 11:28.
12. Raica na Alama 7:12.
13. Mosaia 14:4–5.
14. George Blair, “Na Matai mai Nasareci,” ena Obert C. Tanner, *Christ’s Ideals for Living* (Sunday School manual, 1955), 22; cavuti ena Jeffrey R. Holland, “Veika Kavoro me Semati,” *Liaona*, Me 2006, 71.
15. Vunau kei na Veiyalayalati 88:6.
16. Kolosa 1:20; raica talega na 2 Koronika 5:18–20.

MAI VEI ELDER GARY E. STEVENSON
Ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua

Kakua ni mai Vakatovolei Au

*Ni da talairawarawa ki na Nona ivakaro, eda na
tuberi tikoga ena sala dodonu ka na sega ni rawai.*

Nikua, au cavuta na ivakasala vei keda kece, ia *vakauasivi* vei kemuni na itabatamata o ni tubucake tiko mai—gone ena Lalai, cauravou, kei na goneyalewa. E lomani kemuni vakalevu sara ka vakatitobu na nona parofita na Turaga

ena noda gauna, o Peresitedi Russell M. Nelson—ka vosa kina vei kemuni ena dua na lotu kaburaki ni itabagone ena yabaki sa oti, kena iulutaga “iNuinui kei Isireli.”¹ Eda dau rogoci Peresitedi Nelson vakalevu ni kacivi kemuni ena yaca oya—na “inuini kei Isireli,” na itabatamata tubucake tiko mai kei na isakisaki ni mataka ni Lotu vakalesui mai i Jisu Karisito.

Kemuni noqu itokani gone, au na tekivu ena noqu wasea e rua na italanoa ni vuvale.

Na ika 102 ni Koli Tavutonotono

Ena vicavata na yabaki sa oti, au lesu mai vale ena cakacaka, kidacala niu raica na tasova ni iboro vulavula e veivanua kecega—ena qele, katuba ni qaraji, kei na neitou vale simede damu-damu. Au vakaraica malua ka kunea ni se suasua na iboro. E gole ki na neitou lomanibai e muri na tasova ni iboro kau mani vakamuria. E kea, au raica kina na luvequ tagana yabaki lima ni taura tu e dua na barasi ni boroboro e ligana, ka cemuria tiko neitou koli. Sa boro vulavula tu na veimama ni neitou koli Labrado loaloa!

Na cava o cakava tiko? Au taro ena domo nanamaki.

A tuvakadua na luvequ, raici au, raica na koli, raica na barasi ni iboro se turu tu kina na iboro vulavula, ka kaya, “Au vinakata ga me tautauvata na kena irairai kei na koli tavutonotono loaloa ena iyaloalo—kila, koya e 101 na koli tavutonotono.”

Au taleitaka neitou koli. Au nanuma sara ni sa taucoko, ia ena siga oya e duatani na nona nanuma na luvequ.

Na Luve ni Vusi Oriori

Na ikarua ni noqu italanoa e baleti neitou momo-levu Grover, e tiko sara vakayawa, ena dua na vale e loma ni veikau, yawa sara mai na tauni. Sa qase sara tiko o Momo Grover. Keirau nanuma me rau sotavi koya na neirau cauravou ni se bera ni mate. Ena dua na yakavi, keitou mani draiva vakabala-vu ki na nona vale vakaciriloloma. Keitou dabe veitalanoa ka vakaveikilaitki koya vei rau na neirau cauravou. Segani dede na veitalanoa, rau sa vinakata neirau cauravou, rauta na yabaki lima kei na ono, me rau lai qito i tuba.

Ni rogoca o Momo Grover nodrau kerekere, a cuva sobu raici rau vakadodonu. E rau rere vakalailai na cauravou ni sa qase ka wale na kena irairai. E kaya vei rau ena domo sega ni veiwalai, “Drau qarauna—e levu tu na sikaki i tuba qori.” Neirau rogoca na veika oqo, keirau kidroa kei Lesa; keirau loma leqa ni na vekaci rau mai na sikaki! Rau sa mani lako i tuba na cauravou me rau qito ni keitou veitalanoa tiko.

E muri ni keitou sa vodo lesu i vale, au tarogi rau na cauravou, “Drau raica e dua na sikaki?” A sauma e dua vei rau, “Sega, keirau sega ni raica e dua na sikaki, keirau raica ga e dua na luveni vusi loaloa oriori vulavula na dakuna!”

Na Dauveitemaki Levu

Na italanoa oqo baleti ira na gone yalowai se qai kila vakadua e dua na ka

dina baleta na bula eda na dredrevaka beka, ia era vakaraitaka talega e dua na vakasama bibi.

Ena imatai ni talanoa, e dua na nona itoko na luvei keirau e dua na koli toto-ka; e taura mai na qaloni iboro ka, taura na barasi ni boroboro, me sa bulia e dua na ka sa vakanananutaki tiko mai.

Ena ikarua ni italanoa, erau sega sara ga ni kila na cauravou na rerevaki ni ka erau rawa ni sotava ke rau raica e dua na sikaki. Ni rau sega ni kila na ka erau sotava, a rawa ni yaco vei rau eso na kena revurevu ca sara. Era italanoa ni kilaleca—sega ni kila na ka dina ka nanuma ni dua tale na ka. Ena italanoa ruarua, e sega soti ni vakacaca vakalevu na ka a yaco.

Ia, ena gauna nikua e vuqa vei keda eda sotava na ka vata oqo ka levu cake sara. Era sega ni dau rawa ni raica na ka ena kena ituvaki dina se era sega ni dau taleitaka na dina. E vuqa sara na iwalewale sa vakayagataki tu nikua me muataki keda tani mai na veika e dina. Na ilawaki kei na lasu oqo era bibi cake sara mai na kilalecavi vakayalowai ga ni ivakatakilakila ka sega ni dau mamada wale se rawarawa na kena revurevu.

Na tama ni lasu kecega o Setani ka dauveitemaki levu, ena vakavuna me da taroga na ituvaki dina ni veika, ka vakawalena na dina tawamudu se veisautaka ki na dua na ka taleitaki vei keda ka marautaki cake na kena irairai. “Ia, sa valuti ira na yalododonu ni Kalou”² ka

sa vakatovototaka tiko mai ena udolu na yabaki na iwalewale me vakauqeti ira kina na luve ni Kalou me ra vakabauta ni *ca na vinaka ka vinaka na ca*.

Sa vakaitovotaki koya me dau lasutaki keda na tamata ni sikaki ga na luve ni vusi se, ni o boroya sa rawa ni o veisautaka na Labarado me koli Tavutonotono!

Me da goleva mada e dua na ivakaitaki ni ivakavuvuli oqo e kune ena ivolanikalou, ena gauna e sotava kina e dua na parofita ni Turaga o Mosese ka sotava na mataqali leqa vata oqo. “Ena gauna a kau cake kina ko Mosese ki na dua na ulunivanua cecere sara, . . . ka sa raica na Kalou ena matana votu, ka rau sa veivosaki kaya.”³ A tukuna na Kalou vei Mosese na kena ivakatakilakila tawamudu. E kaya o Koya ni dina ga ni tamata ga o Mosese ka sega ni uasivi sara, ia ko sa “tautauvata kei koya na noqu Le Duabau ga; ia na noqu Le Duabau ga sai koya na iVakabula.”⁴

Ena raivotu talei oqo, e raica o Mosese na Kalou, ka vulica talega o koya e dua na ka bibi me baleti koya: e dina ni tamata vakayago e *luve ni Kalou*.

Rogoca vinaka na ka a yaco ni mai cava na raivotu vakasakiti oqo. “Ka sa yaco ni sa cavuta oti na veivosa oqo ko Mosese, raica, sa lako mai ko Setani ka vakatovolei koya, ka kaya: I Mosese na luve ni *tamata* mo qaravi au!”⁵ A sauma ena yaloqaqa ko Mosese: “Ko cei ko *iko*? Raica koi au oqo e dua na luve

ni *Kalou*, ka’u sa tautauvata kei koya na nona Le Duabau ga; evei na *nomu* lagilagi, meu *qaravi* iko kina?”⁶

Ena dua tale na kena vosa, a kaya vaqo ko Mosese, “Kakua ni mai vakatovolei au, au kilai au tiko. Au a buli meu ucuya na Kalou. E sega vei iko na Nona rarama kei na lagilagi. A cava meu qaravi iko kina se meu rawai ena nomu veitemaki?”

Rogoca vakavinaka na ikuri ni vosa nei Mosese. Qai kaya o koya, “Mo lako tani vei au Setani; *kakua ni mai vakatovolei au*.”⁷

E levu na ka eda rawa ni vulica mai na nona sauma ena yaloqaqa o Mosese na veitemaki ni vunica. Au sureti kemu ni mo ni sauma vakakina ena gauna o vakila kina na veivakayararataki ni veitemaki. Vakarota na meca ni yalomu ena nomu kaya, “Lako tani! E sega *nomu* lagilagi. Kakua ni mai temaki au se lasutaki au! Niu kilai au tu—e dua na luve ni Kalou. Au na dau kaciva na noqu Kalou me vukei au.”

Na vu ni ca, e sega ni dau viritaka vakarawarawa na itawelu ni nona sasaga me veivakarusai me temaki keda ka vakaisini keda. A sega ni kitaka vakakina vei Mosese, e gadreva me guilecava o Mosese o cei o koya ena gauna tawamudu.

Me vaka e dua na gonelailai tagikaila tiko, sa qolou vakadomoilevu ko Setani, ka karalaki e vuravura, ka veivakaroti, ka kaya: Sai au na Le Duabau Ga, qaravi au.”⁸

Me da railesuva mada. O rogoca beka na ka se qai tukuna o koya? “O au na Le Duabau Ga. Qaravi au!”

E kaya na dauveitemaki levu, “Kua ni leqa; au na sega ni vakamavoataki iko—au sega ni sikaki; o au e dua ga na luve ni vusi oriori loaloa vulavula yalowai.”

Sa qai kaciva na Kalou o Mosese ka ciqoma Nona kaukauwa vakalou. E dina ga ni sautaninini ko Setani ka sakure

ko vuravura, *e sega ni yavalati ko Mosese*. E dei na domona ka matata. “Mo lako tani vei au, Setani,” a kaya ko koya, “ni sai koya ga na Kalou oqo au na qarava, ko koya na Kalou ni lagilagi.”⁹

Oti, “a sa lako tani sara mai kea . . . ko Setani . . . mai na iserau kei Mosese.”¹⁰

Ni oti nona rairai mai na Turaga ka vakalougatataki Mosese ena nona talairawarawa, a kaya na Turaga:

“Ko sa kalougata Mosese, . . . ko na kaukauwa cake ka malumalumu na wai e vuqa. . . .

Ia raica, au na tiko vata kei iko, io me yacova ni sa cava na nomu veisiga.”¹¹

Nona vorati Setani o Mosese e dua na ivakaraitaki matata veivakararamataki vei keda yadua, se cava ga noda itutu ni bula. E dua na itukutuku qaqa vei iko—mo kila na ka me caka ni tovolea o Setani me temaki iko. Vei iko, me vakatiki Mosese, o sa vakalougatataki ena isolisoli ni veivuke vakalomalagi.

iVakaro kei na Veivakalougatataki

Mo na kunea vakacava na veivuke vakalomalagi, me vaka a vakayacora o Mosese, ka sega ni lawakitaki se lutu ki na veitemaki? Ena dua na sala matata ni veivuke vakalou a vakadeitaki tale ena itabagauna oqo mai vua na Turaga Vakataki Koya ka kaya kina o Koya: “Raica koi au na Turaga, au sa kila tu na veika rarawa ena yaco vei ira na kai vuravura, a ka oqo au sa kacivi Josefa Simici, lailai, kina na noqu tamata ka vosa vua mai lomalagi, ka solia vua na vunau.”¹² Ni vakayagataki na malani-vosa rawarawa, eda na kaya beka na Turaga o koya e kila “na icavacava mai na itekitekivu,”¹³ e kila na dredre ka baleta vakatabakidua noda gauna. O koya, sa vakarautaka kina e dua na sala me da vorata na bolebole kei na veitemaki, e vuqa e yaco mai ena nona veivakayarayataki lawaki ca na meca kei na nona ivadi.

E rawarawa tu ga na kena sala. Mai vei ira na Nona italai, sa dau vosa vei keda na Kalou, o keda na Luvena, ka vakaroti keda. E rawa ni da moica na veitikina au se qai cavuta ka reki, na Kalou sa “kaciva na [Nona] italai [Peresitedi Russell M. Nelson], ka vosa vua mai lomalagi, ka vakaroti koya.” E sega beka ni dua na dina lagilagi oya?

Au vakadinadinataka ni a vosa dina mai lomalagi vei Josefa Simici na Turaga, ka tekivu mai na iMatai ni Raivotu cecere. E vosa talega vei Peresitedi Nelson o Koya ena noda gauna. Au vakadinadinataka ni dau veivosaki na Kalou kei ira na parofita ena veitabagauna sa sivi ka solia vei ira na ivakaro ka kedra inaki me tuberi ira na Luvena ki na marau ena bula oqo ka vakalagilagi ena kena ka tarava.

E tomata tiko na Kalou na nona solia tiko na ivakaro vua na noda parofita bula nikua. Oka kina na iVakaraitaki—na ivakarau ni vakalevutaki cake na idusidusi me iusutu ni vuvale ka tokoni ena Lotu; na isosomi ni veisiko vuvale ki na veiqaravi; na veisau ki na lawatu kei na cakacaka vakalotu ni valetabu; kei na parokaramu vou ni Gone kei na iTabagone. Au qoroya na nona vinaka kei na yalololoma na Tamada Vakalomalagi dauloloma kei na Luvena, ko Jisu Karisito, o koya sa vakalesuya mai na Nona Lotu ki vuravura ka sa kaciva e dua na parofita ena noda gauna. Na Vakalesui mai ni kosipeli i Jisu Karisito

sa sosomitaka na *veigauna* ca ena *taucoko* ni gauna.

Ena Sega na Marau ena iValavala Ca

Na talairawarawa ki na ivakaro e soli vua na noda parofita sa idola sega walega ena kena levei na veivakayararataki kei na ilawaki ni vunika ia me sotavi talega na reki kei na marau tudei. E rawarawa sara na isau vakalou oqo: yalododonu, se talairawarawa ki na ivunau, me kauta mai na veivakalougatataki, na kalougata e kauta mai na marau, se reki, ki na noda bula.

Ia, ena sala vata ga a tovolea kina o Setani me temaki Mosese, sa segata kina ko koya me lawakitaki iko. Sa dau vakamatavulutaki koya ena dua na ka e sega ni o koya. E dau tovolea me vunika o cci dina o koya. E kaya ni talairawarawa eda na logalogaca kina ka na butakoca noda marau.

E rawa beka ni o vakasamataka eso na nona ivadi ni veitemaki? Taura mada, dau vakamamadataka o koya na ca ni gunu kei na wainimate gaga ka kaya ni na kauta mai na vakacegu. E luvuci keda tu o koya ena veika e sega soti ni vinaka e tiko ena tabana ni veimaliwai raraba, oka kina na veivakatautauvataki dau vakamalumalutaki keda kei na ituvaki vinaka duadua sega ni dina. Me kena ikuri, e kauti keda o koya ki na veika e veivakacacani ena initaneti ka sa cakacakataki tu me vakavuna na mavoa se na mosi, me vaka na yaloyalo vakasisila, na veivakacacani vei ira na tani ena biaulivaliva, kei na itukutuku veivakacalai eso me vakavuna na vakatititiqa kei na rere ena lomada kei na noda vakasama. Dau vakasolokakana vakailawaki, “Muri au ga mai, ko na marau dina.”

Na vosa a vola e dua na parofita ni iVola i Momani ena vica na senijiuri sa oti sa baleta sara talega na noda gauna oqo: “A *sega vakadua* ni vu ni marau na ivalavala ca.”¹⁴ Me da rawa ni kila

MAI VEI PERESITEDI RUSSELL M. NELSON

na ivadi nei Setani ni da raica. Me da vorata ka raibasikata na lasu kei na veivakayarayarataki i koya e gadreva tu me rusa na yaloda ka butakoca noda reki ena gauna oqo kei na lagilagi ni veisiga ni mataka.

Kemuni na taci qu kei na ganequ, me da yalodina tikoga ka yadra, ni sai koya ga oqori na sala me da kila kina na dina ka rogoca na domo ni Turaga mai vei ira Nona italai. ni sa tukuna na ka dina na Yalo ka sega ni dau lasu. Sa vakatakila mai kina vakamatata vei keda na veika kece oqo, me vakabulai kina na yaloda. Ni a vosa talega kina na Kalou vei ira na parofita ni gauna makawa.”¹⁵ Eda Yalododonu ni Kalou sa Cecere sara, na inuinui kei Isireli! Me bale li? “Me da vakadrukai tu? Kua! . . . Dei kei na dina mo tudei tu.”¹⁶

Au wasea na noqu ivakadinadina me baleta na *Yalosavasava ni Isireli*—io na yaca i Jisu Karisito. Au vakadinadinataka na Nona loloma, dina kei na bulamarau tudei ka vakavotukanataki ena Nona isoro sega ni vakaiyalayala ka tawamudu. Ni da talairawarawa ki na Nona ivakaro, eda na tuberi tikoga ena sala dodonu ka na sega ni rawai. Ena yaca tabu ni noda iVakabula, ko Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Russell M. Nelson, “Hope of Israel” (lotu e vuravura raraba ni itabagone, 3 ni June, 2018), HopeofIsrael.ChurchofJesusChrist.org.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 76:29.
3. Mosese 1:1–2.
4. Mosese 1:6.
5. Mosese 1:12; vakaikuritaki.
6. Mosese 1:13; vakaikuritaki.
7. Mosese 1:16; vakaikuritaki.
8. Mosese 1:19.
9. Mosese 1:20.
10. Mosese 1:22.
11. Mosese 1:25–26.
12. Vunau kei na Veiyalayalati 1:17.
13. Eparaama 2:8.
14. Alama 41:10; vakamatatataki.
15. Jekope 4:13.
16. “Dinata na Vakabauta,” *Serenilotu*, naba. 154.

Na iKarua ni iVakaro Cecere

Ena cecere na noda reki ni da vukeyi ira na tacida kei na ganeda.

Kemuni na taci qu kei na ganequ lomani, vinaka vakalevu na nomuni cakacaka me sokumuni o Isireli ena yasa ruarua ni ilati, me qaqaco nomuni vuvale, ka kalougata nodra bula o ira era tiko leqa. Vinaka vakalevu nomuni muri Jisu Karisito tiko vakaidina.¹ O sa kila beka ka taleitaka mo muria na Nona ivakaro cecere e rua, mo lomana na Kalou ka lomani ira na wekamu.²

Ena loma ni ono na vula sa oti, keirau a sotava kei Sister Nelson e udolu

na Yalododonu ena neirau ilakolako ki na Loma kei na Ceva kei Amerika, na yatu Pasifika, kei na veisiti eso mai Amerika. Ni keirau lako tiko, keirau nuitaka me tarai cake na *nomuni* vakabauta. Ia ni keirau lesu mai sa qaqaco na *neirau* vakabauta mai vei ira na lewenilotu kei na itokani keirau sotava. Meu wasea mada e tolu na gauna cecere keirau a sotava oti toka ga?

Ena vula o Me, keirau a gole kei Sister Nelson vata kei Elder Gerrit W. kei

Ni tiko mai Okaladi, Niu Siladi, o Peresitedi kei Sister Nelson a sotavi ira qase mai na rua na mosques mai Christchurch, Niu Siladi.

Sister Susan Gong ki na Ceva ni Pasifika. Mai Okaladi, e Niu Siladi, a ka dokai me keitou sotavi ira na qase ni masu ena rua na valenilotu Musilimi e Christchurch, Niu Siladi, ena rua na vula sa oti, era a lauvana mate kina na lewena ena ivakaraui lolovira rerevaki sara.

Keitou a lolosi ena vukudra na taci-da ogo ni dua tale na matavakabauta ka vakadeitaka na neitou duabau vata ki na bula galala vakalotu.

Keitou a solia wale talega na tamata cakacaka kei na veivuke vakailavo me tara vou nodra valenilotu. Na neitou sota kei ira na iliuliu Musilimi ogo a vakasina-iti ena ivakaraitaki ni yalo ni veitacini.

Ena Okosita, keitou a sotava vata kei Elder Quentin L. kei Sister Mary Cook, Sister Nelson eso mai Buenos Aires, e Argentina—e vuqa vei ira eda sega ni lotu vata—a veisau nodra bula ena wili-jea a vakarautaka vei ira na noda Latter-day Saint Charities. Keitou a vakauqeti ni ra vakaraitaka nodra rekitaka ena vakavinavinaka na nodra tolili vou.

Na ikatolu ni gauna talei a yaco ena vica na macawa sa oti eke e Salt Lake City. A yaco mai ena ivola totoka au a taura ena noqu siganisucu mai na dua na goneyalewa au vakatoka me o Mary—yabaki 14.

A vola o Mary na veika keirau tautauvata toka kina: “E 10 na luvemu. “E 10 na neitou gone. Iko o vosa vaka-Madirini. E vitu na gone ena noqu vuvale, oka kina o au, a susu mai Jaina, keitou sa vosa tu kina vaka-Madirini. Iko o vuniwai ni sele uto. O taci-qu sa sele oti vakarua na utona. Iko o taleitaka na lotu e rua na auwa. Keitou taleitaka na lotu e rua na auwa. O domo vinaka o iko. O ganequ e domo vinaka talega. E mataboko vakataki au.”

Na vosa nei Mary a tara sara ga na utoqu, sega walega ni tukuna mai na cecere ni yalona ia na nodrau solibula o tinana kei tamana.

Ira na Yalododonu Edaidai, me vakataki ira sa muri Jisu Karisito, era vakasaqara na sala mera veivuke, veilaveti, ka lomani ira na tamata. O ira sa lomadra mera kacivi mera tamata ni Turaga “sa lomasoli mo dou colata vata na nomudou icolacola, . . . rarawa vata kei ira sa rarawa; . . . [ka] vakacegui ira era sa gadreva na veivakacegui.”³

Era vakasaqara dina mera bulataka na imatai kei na ikarua ni ivakaro cece-re. Ni da lomana na *Kalou* ena taucoko ni yaloda, ena vagolea o Koya na yaloda ki na nodra bula raraba na *tamata* me totoka, ka dodonu tikoga.

Sa na dredre me wiliki rawa na levu ni veiqravi era cakava na Yalododonu

Edaidai e vuravura taucoko ena veisiga ni veiyabaki, ia *sa* rawa me wiliki rawa na vinaka ni Lotu vakaisoqosoqo e caka-va me kalougata kina na tagane kei na yalewa—cauravou kei na goneyalewa lalai—era gadreva tu mera vukei.

Na veivuke raraba vakamatata-mata ni Lotu a tavoci ena 1984. A qai vakayacori na lolo ena Lotu raraba me komuni kina na ilavo mera vukei o ira a vakaleqai ena dravuisiga levu ena tokalau kei Aferika. Era a solia na lewe ni Lotu e \$6.4 na milioni ena *dua ga* na siga ni lolo.

A qai lesi o Elder M. Russell Ballard kei Brother Glenn L. Pace ki Ethiopia me rau dikeva na sala me vakayagataki

vinaka kina na ilavo tabu o ya. Na sasa-ga oqo me sa tekivu kina na ka a qai vakatokai e muri me Latter-Day Saint Charities.

Mai na siga o ya, na Latter-day Saint Charities sa solia oti e sivia na *rua na bilioni* na dola mera vukei kina na vakaleqai tu e vuravura raraba. Na veivuke oqo sa soli vei ira sa ciqoma se cava ga na Lotu era lewena, matanitu, kawatamata, gagadre vakayago, tagane se yalewa, se bula vakapolitiki.

E sega ni oti. Ni gadrevi mera vukei na lewe ni Lotu ni Turaga era tiko oca, eda lomana ka bulataka na lawa makawa ni lolo.⁴ Eda na sega ni kana mera vukei era sa via kana. Dua na siga ena veivula, eda na sega ni kana ka solia na isau ni kakana oqori (se sivia) mera vukei sa tiko leqa.

Au na sega ni guilecava na imatai ni noqu sikovi Ra kei Aferika ena 1986. Era lako mai vakalewelevu na Yalododonu ki na neimami soqoni. E dina ga ni vuqa e sega soti na ka era taukena, ia e vuqa vei ira era a vakaisulu vulavula mai.

Au a tarogi peresitedi ni iteki a qara-vi ira vakacava na lewenilotu era dravudravua. A sauma mai ni nodra bisopi sa kilai ira vinaka tu. Ke ra kana rawa vakarua na lewenilotu ena dua na siga, ena sega ni gadrevi na veivuke. Ia keva-ka era kana vakadua ga se lailai sobu—ni veivuke na vuvale—sa na vakarautaka o bisopi na kakana, mai na ilavo ni lolo. A qai kaya na dina totoka oqo: na nodra isolisoli ni lolo sa dau *sivia cake* nodra vakayagataki ilavo. Na vo ni isolisoli ni lolo e dau vakau vei ira na tamata *e veivanua* e levu cake nodra leqa. Ira na Yalododonu qaqa kei Aferika oqo era vakavulici au na leseni cecere baleta na kaukauwa ni *lawe* kei na *yalo* ni lolo.

Oi keda na lewe ni Lotu, eda sa wekadra o ira sa tiko rarawa ena sala cava ga.⁵ Ni da sa luvena tagane kei na yalewa na Kalou, eda sa veitacini ka veiganeni. Eda muria na veimasuti ena Veiyalayalati Makawa: “Mo ni dedeka sara na ligamuni vua na wekamuni, ki na nomu tamata wale, kei na nomuni tamata dravudravua.”⁶

Eda sasaga talega meda bulataka na ivakavuvuli ni Turaga o Jisu Karisito ena Maciu 25:

“Ni kau a viakana, ka ni a solia mai vei au na kakana: au a viagunu, ka ni a vagunuvi au: au a vulagi ka ni a kauti au ki vale:

“Luvawale, ka ni a vakasulumi au: Au a tauvimate, ka ni a mai raici au. . . .

“ . . . Ni kemuni a cakava vua e dua sa lailai vei ira na wekaqu oqo, ni a cakava vei au.”⁷

Meu tukuna mada e vica na ivakarai-taki ni muria tiko na Lotu na ivakavuvuli oqo ni iVakabula:

Ena nodra vakacegui na via kana, sa cakacaka tiko na Lotu ena 124 na ilololo nei bisopi e vuravura taucoko. Vei ira oqo, e rauta ni 400,000 na ota ni kakana sa dau soli e veiyabaki ki na tamata yadua era tiko leqa. Ena veivanua e sega kina na ilololo, o bisopi kei peresitedi ni tabana ena vakayagataka na ilavo ni lolo ni Lotu me vakarautaki na kakana kei na iyaya vei ira nodra lewenilotu era tiko leqa.

Ia, na ibolebole ni via kana sa lako sivia yani na yalayala ni Lotu. E tubu cake tikoga e vuravura raraba. Na ripote vou mai na United Nations sa tukuna tiko ni iwiliwili ni tamata era sa walokai tu e vuravura sa sivia oqo e 820 na milioni—se voleka ni dua ena veiyaciwa na lewei vuravura.⁸

Oqo na iwiliwili me vakasamataki! Keimami sa vakavinavinaka ki na nomuni cau. Vinaka vakalevu na nomuni loloma yalodina, ni milioni e vuravura era na ciqoma na kakana sa gadrevi sara, isulu, vale vakarau, wilijea, wainimate, wai ni gunu, kei na vuqa tale.

E vuqa na tauvimate e vuravura raraba e vu mai na wai duka. Nikua, na veivukei vakamatatamata ni Lotu sa vukea me vakarautaka na wai savasava ena drau na itikotiko raraba ena 76 na matanitu.

E dua na veivakatorocaketaki mai Luputa, ena Democratic Republic o Congo, sa ivakaraitaki vinaka. Na kena iwiliwili ni tamata sa sivia e 100,000, ka sega e taoni na *wai savasava*. Era taubale vakayawa na lewenivanua ki na ivurevure ni wai ni gunu vinaka. E dua na mataniwai cere a kune ena 18 na maila (29 na kilomita) vakayawa, e sega ni rawa vei ira na kai taoni mera tauri wai mai kina e veigauna.

Ni ra sa kila na noda daukaulotu ni vukei ni kawatamata na ibolebole oqo, era a cakacaka vata kei ira na iliuliu e Luputa ka veisoliyaka na iyaya ka vakavulici na kena paipotaki na wai ki na siti. E taura e *tolu na yabaki* vei ira na kai Luputa mera kelua na ikeli dua na mita sobu ena veivatu kei na veikau. Ena cakacaka vata, sa qai yaco mai na siga rekitaki ni wai vinaka, ka savasava kivei ira kece ena koro o ya.

Sa veivuke talega na Lotu vei ira na senivalu, mai na tiko yavavala, na ravu-ravu ni draki, se veivakacacani vakalotu. E sivia e 70 milioni na tamata era sa biutani mai na nodra itikotiko.⁹

Ena yabaki 2018 mada ga, a vakarautaka na Lotu na iyaya ni leqa tubukoso vei ira na senivalu ena 56 na matanitu. Me ikuri, e vuqa na lewe ni Lotu era solia nodra gauna mera vukei na senivalu mera cokonaki ki na itikotiko raraba vou. Vinaka vakalevu oi kemuni yadua a veivuke yani vei ira era saga tiko mera tara nodra itikotiko vou.

Mai na cau ena loloma ki na veisitoa ni Deseret Industries e Amerika, e milioni na paudi isulu era a komuni ka veisoliyaki yani ena veiyabaki. Era vakayagataka na veibisopi na levu ni iyaya oqo mera vukei na tiko leqa, ia na iwiliwili *levu* e lolomataki yani vei ira na veimataisoqosoqo ni loloma ka ra wasea yani e vuravura raraba.

Ena yabaki sa oti, a qarava na Lotu na matadra e sivia e 300,000 ena 35 na

matanitu, qaravi ni sucuvou vei ira na udolu na tina kei na gone sucuvou ena 39 na matanitu, kei na wiliyea ki na sivia e 50,000 na tamata ena vuqa na veimatanitu.

Sa kilai levu tu na Lotu ni sa dau dua vei ira me liu ena veiqaravi ni yaco na veika rarawa. Ni *bera* mada ga na cagilaba, era tuvanaka na iliuliu kei na vakaillesilesi ni Lotu ena vanua vakaleqai na sala mera kauta kina na iyaya ni vakacoko kei na veivuke ni volodia vei ira era na vakacacani.

Ena yabaki sa oti, a cakava na Lotu e sivia e 100 na cakacaka ni veivukei ni ivakacaca e vuravura raraba, vukei na vakaleqai ena cagilaba, kama, ualuvu, uneune, kei na leqa tale eso. Ena kena gauna ga, era muavata na lewe ni Lotu ena siqeleli dromodromo ni Helping Hands me ra laki vukei era sa vakaleqai ena tavuki ni draki. Na mataqali veiqaravi oqo, o ni cakava e vuqa vei kemuni, sa usutu sara ga ni veiqaravi.

Taciqu kei na ganequ lomani, na itaviqaravi au sa vakamacalataka era sa tiki lailai ga ni kena tubu tiko na welefea kei na vukei ni kawatamata sa qarava tiko na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.¹⁰ Sai *kemuni* ga o ni cakava me rawa kece oqo. Ena vuku ni nomuni ivakaraitaki, na yalomuni dauloloma, kei na ligamuni veivukei, e sega ni kurabuitaki ni vuqa na iliuliu ni itikotiko raraba kei na matanitu era vakalagilagia na nomuni sasaga.¹¹

Niu sa mai Peresitedi ni Lotu, au kurabui ni vuqa sara na peresitedi, paraiminisita, kei na mata ni veivanua era sa mai vakavinavinaka vei au ena vuku ni noda veivukei ni kawatamata vei ira na nodra lewenivanua. Era sa vakavinavinakataka na nodra kaukawa na noda lewenilotu yalodina era kauta ki na nodra matanitu na yalodei dausolisoli.

Au sa qoroya talega nodra sikova mai na iliuliu kei vuravura na Mataveiliutaki Taumada ka vakaraitaka *nodra nuitaka* na Lotu me laki tauyavu ena nodra vanua. Na vuna? Baleta era kila ni ira na Yalododonu Edaidai era vukea me qaqaco na vuvale kei na itikotiko raraba, me vinaka cake nodra bula eso ena *vanua cava* ga.

Se evei ga e vakatoka me noda itikotiko, era sa daulomana na lewe ni Lotu na veika vakatama ni Kalou kei na vakaveitacini ni tamata. Koya gona, na *noda* reki cecere e yaco mai ni da vukei

MAI VEI PERESITED HENRY B. EYRING
iKarua ni Daunivakasala ena Mataveiliutaki Tāumada

ira na tacida kei na ganeda, se evei ga eda tiko kina ena vuravura totoka oqo.

Na nodra vukei eso—ena sasaga ni lomada dina mera karoni vakalevu na tamata se *sivia cake* mai na noda karoni keda—sa noda reki. Vakabibi, meu kuria, ena gauna veicalati ka dau kauti keda tani mai na noda tiko vakacegu. *.Ni dabulataka* na ikarua ni ivakaro cecere oqo sa *idola* meda sa tisaipeli dina i Jisu Karisito.

Taciqu kei na ganequ lomani, ko ni sa ivakaraitaki bula ni vuanikau e lako mai ni da muria na ivakavuvuli i Jisu Karisito. Vinaka vakalevu! Au lomani kemuni!

Au kila ni bula tiko na Kalou. O Jisu na Karisito. Sa vakalesuimai na Nona Lotu ena iotioti ni gauna oqo me yaco na kena inaki vakalou. Au sa vakadinadinataka oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Moronai 7:48.
2. Raica na Maciu 22:37–39; Luke 10:27.
3. Mosaia 18:8–9.
4. Raica na Aisea 58:3–12.
5. Ena itukutuku taumada ni Lotu, era a via kana, sega nodra vale, ka vakacacani talega o ira na painia yaloqaqa.
6. Na iVakaru 15:11.
7. Maciu 25:35–36, 40.
8. Raica na Food and Agriculture Organization of the United Nations and others, *The State of Food Security and Nutrition in the World 2019*, 6, fao.org/3/ca5162en/ca5162en.pdf.
9. Raica na “Worldwide Displacement Tops 70 Million, UN Refugee Chief Urges Greater Solidarity in Response,” United Nations High Commissioner for Refugees website, June 19, 2019, unhcr.org/en-us.
10. Me baleta na ikuri ni itukutuku ni sasaga ni loloma veivuke ni Lotu, yalovinaka raica na Church of Jesus Christ.org/topics/welfare; LatterDaySaintCharities.org; facebook.com/LatterDaySaintCharities; JustServe.org.
11. “Na ivola mana duadua eda na kauta voli sai koya na lomavinaka ni noda dui bula kei na ivakaraitaki” (Gordon B. Hinckley, “Find the Lambs, Feed the Sheep,” *Ensign*, July 1999, 121).

Yalo Savasava kei na iTuvatuva ni Bula Marau

Na marau cecere e lako mai na noda bula savasava cecere.

Kemuni na taciqu kei na ganequ lomani, au sa masuta tiko na kaukauwa me vukea na nomuni dui vakasaqara na bula marau. Eso ko ni sa vakila tiko na bula marau, ia e sega ni dua e cata na isolisoli ni bula marau uasivi cake. Sa rawa vua e dua me guta me ciqoma na isolisoli vakadeitaki ni bula marau tawayalani.

Oqori na isolisoli nei Tamada Vakalomalagi; na Luvena Lomani, o Jisu Karisito; kei na Yalo Tabu ki na luvena vakayalo yadua nei Tamada Vakalomalagi e bula tiko nikua, ena mai bula, se a bau bula voli ena vuravura oqo. Na isolisoli oqo e vakatokai talega me ituvatuva ni bula marau. A vakatoka talega oqo na parofita o Alama ni a vakavulica tiko vei luvena tagane a bikai tu ena rarawa ni ivalavala ca. Sa kila tu o Alama ni ivalavala ca ena sega ni bula marau kina o luvena tagane—se dua ga na luvena na Tamada Vakalomalagi.¹

A vakavulica vei luvena ni torocake ni yalo savasava sa salatu duadua ga ki na bula marau. A vakamatatataka sara ni yalo savasava cecere cake e rawa ga ena Veisorovaki i Jisu Karisito me vakasavasavataki ka vakauasivitaki keda.² Na vakabauti Jisu Karisito ga, na veivutuni tiko, kei na maroroya na

veiyalayalati eda rawa ni taura na bula marau tawayalani eda gadreva meda bulataka ka tudei kina.

Sa noqu masu nikua meu vukea mo ni kila vinaka na bula marau cecere sara e tadu mai na nomuni dui yalo savasava cake mo cakacaka kina ena vakabauta o ya. Au na qai wasea yani na ka au kila tu ena ka meda cakava meda rawata kina na isolisoli o ya meda yalo savasava cake tikoga.

Na ivolanikalou e vakavulici keda mai na veika tale eso, sa rawa meda

vakacerecerei vakalou se meda yalo savasava cake ni da vakabauti Karisito,³ vakaraitaka noda talairawarawa,⁴ veivutuni,⁵ solibula Vua,⁶ ciqoma na cakacaka vakalotu tabu, ka maroroya noda veiyalayalati kei Koya.⁷ Na rawati ni isolisoli ni yalo savasava e gadrevi kina na yalomalua,⁸ yalomalumalumu,⁹ kei na vosota.¹⁰

A yaco vei au e dua na gagadre meu yalo savasava cake niu tiko ena Valetabu e Salt Lake. Au a curu ena valetabu ena imatai ni gauna ka tukuni vei au e vica wale na ka meu namaka. Au a raica na vosa e toka ena valelevu oqo: “Tabu me Nona na Turaga” kei “Na Vale ni Turaga.” Au a vakila na marau levu ni yaloqu. Ia au se lomatarotarotaka tiko-ga keu sa vakarau tu meu curu.

Rau a taubale sara e liu o tinaqu kei tamaqu ni keitou sa curu yani e valetabu. Keitou a kerei me keitou vakaraitaka na neitou ivolatara, me vakadeitaka neitou bula kilikili.

Rau a kila o noqu itubutubu na tagane ena desi ni ivolatara. Rau a tu vakawawa ka veivosaki sara vakalailai kei koya. Au sa qai gole duadua ga

yani e loma ni vale levu e makualiliva vulavula na ka kecega e kea. Au a raica cake na dela ni vale cecere sa vaka tu na lomalagi e tadola tu. Ena gauna o ya, e matata sara vei au niu sa lako oti mai kea.

Au a rogoca e dua na domo malumu—sega ni domoqu. Na vosa malumu o ya a vakatoka oqo: “O se bera vakadua ni o a lako mai ke e liu. O a nanuma tikoga na gauna ni bera nomu a mai sucu. O a tiko ena dua na vanua tabu vakaoqo. O a vakila na iVakabula ni sa vakarau lako mai ki na vanua o tucake tu kina. Ko a qai vakila na marau baleta nomu sa maqusa tiko mo raici Koya.”

Na ka a sotavi oqo ena Valetabu e Salt Lake a taura ga e vica na gauna. Ia na kena vakanananu se kauta tikoga mai na vakacegu, reki, kei na marau vinaka.

Au vulica e levu na leseni ena siga oya. Dua ni dau vosa ena domo lailai ka malua na Yalo Tabu. Au sa rawa ni rogoci Koya ni tu na vakacegu vakayalo e yaloqu. E kauta mai o Koya na yalo ni marau kei na ivakadei niu sa yalo savasava cake tiko. Ni o ya sa kauta tikoga

mai na bula marau au a vakila ena imatai ni gauna ena valetabu ni Kalou.

O sa raica ena nomu bula kei na nodra bula na tamata na mana ni bula marau e tadu mai ena yalo savasava e torocake tiko. Vica na macawa sa oti, au a tiko e yasadra na tamata era sa na mate tiko e taucoko tu nodra vakabauta na iVakabula ka ra mata mamarau.

E dua na tagane sa tu wavoliti koya toka nona matavuvale. Rau a veivosaki tiko vakamalua vakaveiwatini ni keirau sa curu yani vakaveitamani. Au sa kilai rau tu mai ena vuqa na yabaki. Au sa raica na cakacaka ni Veisorovaki i Jisu Karisito ki na nodrau bula kei ira na lewe ni nodrau vuvale.

Rau sa digitaka vata me sa mudu na veisasaga vakavuniwai me vakabalavutaki kina na nona bula. A yaco na vakanomodi ni sa vosa mai vei keirau. A dredre mai ni tukuna nona vakavina-vinaka baleta na kosipeli kei na kena mana savasava vei koya kei na vuvale e lomana. A tukuna na nona veiyabaki marau ni veiqaravi e valetabu. Ena nona kerekere, a lumuta o luvequ na uluna ena waiwai vakatabui. Au a qai vauca na

veilumuti. Niu sa cakava, sa matata sara vei au ni sa vakarau laki raica na nona iVakabula, e matanavotu.

Au a yalataka vua ni na vakila na bula marau, loloma, kei na veivakadonui ni iVakabula. A matadredredre vinaka mai ni keirau sa gole. Na iotioti ni nona vosa vei au “Tukuna vei Kathy niu lomani koya.” Na watiq, o Kathleen, e vuqa na yabaki a vakauqeti ira na itabatamata ni vuvale ni tagane oqo mera ciqoma na veisureti ni iVakabula mera lako mai Vua, cakava ka maroroya na veiyalayalati tabu, ka mera rawata na bula marau e tadu mai kina.

A qai mate ena vica na auwa e tara-va. Ni oti e vica na siga ni nona mate, a kauta mai o watina e dua na iloloma vei keirau. A matadredredre ni keitou veivosaki tiko. A kaya ena loma vinaka, “Au a namaka meu yalo rarawa ka galili. Au sa marau sara ga. O nanuma beka ni sa donu o ya?”

Niu kila ni lomani watina vakalevu kei na nodrau sa kila, lomana, ka qara-va na Turaga, au a kaya vua ni nona vakila na bula marau e isolisoli yalataki baleta ni ena nona veiqaravi yalodina, sa mai yalo savasava cake kina o koya. Na yalona savasava sa rawata kina na bula marau o ya.

Eso era vakarorogo tiko niku era taroga tiko beka: “Na cava na vuna au sega kina ni vakila na vakacegu kei na bula marau e yalataki tu vei ira sa yalodina tiko? Au sa yalodina tiko ena veigauna ca ni bula dredre, ia au sega ni bula marau.”

A sotava talega na dredre na Parofita o Josefa Simici. A masu me vakacegui ni sa tiko e vale ni veivesu mai Liberty, e Missouri. A yalodina tu o koya vua na Turaga. A torocake ena nona yalo savasava. Ia a vakila ni cakitaki vei koya na bula marau.

A vakavulica na Turaga vua na iva-kavuvuli ni vosota eda gadreva kece ena so na gauna, ka rawa me balavu toka, ena noda bula vakatovolei oqo. Oqo na itukutuku ni Turaga kivei Nona parofita yalodina a rarawa voli:

“Ia, kevaka ko na biu ki na qara, se era tauri iko na daulaba, se tau vei iko na itotogi mate; kevaka ko sa biu ki na wasaliwa titobu; kevaka era sa nakita na biau lelevu mera bikai iko; kevaka sa yaco me kemu meca na cagi kaukauwa; kevaka sa kumukumuni vata na o loa-loa ni lomalagi, ka ra cokovata na vei vu ni ka me latia na nomu sala, ka me kena ilutua, kevaka ena dalaga na gusui eli me tilomi iko, mo kila tiko na luvequ ni veika kece oqori ko na yalomatua kina, ka vinaka cake.

“Raica na Luve ni Tamata sa vosota rawa na veika e torosobu sara mai vei ira kecega. Ko sa vinaka cake li mai vua?”

“O koya, mo tudei tikoga kina ena nomu sala, ka na tikoga kina kei iko na matabete; ni sa dei tu na kedra iyalaya-la, ka ra na sega ni ulabaleta. Sa kilai tu na nomu veisiga, ka na sega ni tini dole na nomu veiyabaki; o koya, mo kakua kina ni rerevaka na veika e rawa ni vakayacora na tamata, ni na tiko vata kei iko na Kalou me sega ni mudu ka sega ni mudu.”¹¹

O ya na lesoni veivakavulici vata ga a solia na Turaga vei Jope, ni a sauma e dua na isau levu me yaco na Veisoro-vaki me yalo savasava cake kina. Eda kila ni o Jope a tamata yalo savasava, mai na kena itukutuku eda kila: “Sa dua na tamata mai na vanua ko Usi, na yacana ko Jope; ia na tamata ko ya

sa yalododonu ka daucaka dodonu, a sa rerevaka tiko na Kalou, ka sega ni torova na ca.”¹²

Sa qai takali na nona iyau, nona vuvale, vakakina na nona bula vinaka. Mo nanuma kina ni sa lomatarotarotaka o Jope ni nona yalo savasava cecere, e rawati ena veika dredre lelevu, sa rawata kina me bula marau cecere. Sa nanuma kina o Jope ni yalo savasava sa kauta mai na rarawa.

Ia na Turaga a solia vei Jope na leso-ni veivakavulici vata ga a solia vei Josefa Simici. A vakatara me raica o Jope na ituvaki ni yalovutugu ena matana vakayalo. A kaya o koya:

“Mo vauca mada vakatagane na toloomu; niu na vakataroga vei iko, ia mo vakatakila mai vei au.

“Ko a tiko mai vei ni kau a tauyavutaki vuravura? mo tukuna mai, kevaka ko sa kila.

“Ko cei ka lewa na kena ivakarau, kevaka ko sa kila? se ko cei ka drete kina na dali i vakarau?”

“Sa tauyavutaki e na dela ni cava? se ko cei ka tea na kena vatu i tutu;

“Ni ra a sere vata na kalokalo i vola-siga, ka ra kaila e na reki ko ira kecega na luve ni Kalou?”¹³

Ni oti, nona veivutunitaka o Jope ni kaya ni sega ni dodonu na Kalou, a vakatarai vei Jope me raica nona vakatovolei ena sala e cecere ka savasava cake. A sa veivutuni o koya.

“Sa qai vosa vei Jiova ko Jope, ka kaya,

“Au sa kila ni kemuni sa rawata na ka kecega, a sa sega ni tarovi rawa e dua na ka ko ni sa nanuma.

“Ko cei oqo sa vakabutobutotaka na lewa ka yali na vuku? o koya kau a cavuta kina na ka kau a lecava; na ka e veivakurabitaki vei au, kau a sega ni kila.

“Mo ni rogoci au mada, niu sa vosa: kau na tarogi kemuni, ia mo ni vakatakila mai vei au.

“Kau a rogoci kemuni e na daliga-qu walega: ia sa qai raici kemuni na mataqu.

“O koya ogo kau sa beci au sara kina, ka veivutuni, e na kuvu ni soso kei na dravusa.”¹⁴

Ni sa veivutuni o Joep ka sa yalo savasava sara, sa qai vakalougatataki koya na Turaga vakalevu cake mai na veika sa yali vua. Ia e rairai ni kalougata cecere nei Joep o ya na torocake ni yalo savasava mai na veika dredre kei na veivutuni. A rawata o koya me bula marau cecere cake ena nona veisiga ni bula sa vo.

Na yalo savasava cecere ena sega ni tadu mai ni kerei tu ga yani. Ena tadu mai ni caka na veika e gadrevi vua na Kalou me veisautaki keda kina.

Sa solia o Peresitedi Russell M. Nelson na ivakasala au nanuma e vinaka duadua meda lako voli rawa ena salatu ni veiyalayalati meda yalo savasava cecere. A dusia na sala ni a vosa:

“O na sotava na kaukauwa qaqaco ni veivutuni e veisiga—ni ko cakava ka vinaka cake vakalailai e veisiga.

“Ni da sa digitaka meda veivutuni, eda sa digitaka meda veisau! Eda sa vakatara na iVakabula me vakavoutaki keda ki na keda ituvaki vinaka duadua. Eda sa digitaka meda tubu vakayalo ka ciqoma na reki—na reki ni noda vueti Vua. Ni da sa digitaka meda veivutuni, eda sa digitaka meda vakataki Jisu Karisito cake!”

A tomana tale o Peresitedi Nelson ena nona vakauqeti keda meda saga meda yalo savasava cake: “Na Turaga e sega ni namaka meda uasivi sara ena gauna ogo. . . . Ia sa namaka vei keda meda na savasava cake tikoga. Na veivutuni e veisiga sa salatu ki na bula savasava.”¹⁵

Na vosa nei Peresitedi Dallin H. Oaks, ena koniferedi taumada, a vukea meu raica matata kina na sala meda

yalo savasava kina kei na noda kila rawa ni da sa lako tiko kina. A kaya: “Eda na rawata vakacava na bula vakayalo? Eda na taura vakacava na itagede o ya ni yalo savasava me itokani tudei kina vei keda na Yalo Tabu? Eda na raica rawa vakacava ka veidutaitaka na veika ni vuravura ogo ena vakanananu ki na veigauna tawamudu?”¹⁶

Na isau mai vei Peresitedi Oaks e tekivu ena cecere ni vakabauti o Jisu Karisito ni sa noda iVakabula dauloloma. O ya ena muataki keda meda vaka-saqara meda vosoti e veisiga ka nanumi Koya ni da maroroya Nona ivakaro. Na cecere ni vakabauti Jisu Karisito o ya e tadu mai ni da kana magiti e veisiga ena Nona vosa.

Na serenilotu “Meu Savasava Tu” e vakatura na sala meda masu meda vukei meda yalo savasava cake. E vakatura o koya a vola ni yalo savasava eda vakasaqara sa isolisoli mai vua na Kalou dauloloma, soli ena kena gauna, ni oti na ka eda cakava rawa. O nanuma tiko na iotioti ni qaqana:

*Meu galala tiko,
Meu rawa na ca,
Meu kua ni duka,
Ka vakarau tu.
Meu yaga vei Koya,
Na matanitu,
Me sa kalougata—
Ucui Jisu.*¹⁷

Se cava sara na keda ituvaki yadua, se vanua cava eda tu kina ena sala ni

veiyalayalati ki vale, me sa qai saumi mai noda masu meda yalo savasava cake. Au kila ni gauna sa vakadonui kina noda kerekere, eda na bula marau cake. Ena rairai yaco malua mai, ia ena yaco mai. Sa vakadeitaka vei au na Tamada Vakalomalagi dauloloma kei na Luvena Lomani, o Jisu Karisito.

Au vakadinadinataka ni o Josefa Simici a parofita ni Kalou, ni o Peresitedi Russell M. Nelson sa noda parofita bula nikua. E bula tiko na Kalou na Tamada ka sa lomani keda. Sa vinakata meda lesu i vale Vua vakamatauvuale. Na noda iVakabula dauloloma sa sureti keda meda muri Koya ni da lako e kea. Rau sa vakarautaka na sala. Ena yaca tabu o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Alama 41:10.
2. Raica na Alama 42:4–16.
3. Raica na Cakacaka 26:18; Ica 4:7.
4. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 88:34.
5. Raica na 3 Nifai 27:19–20.
6. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 132:50.
7. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 97:8.
8. Raica na Ilamani 3:35.
9. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 101:1–5.
10. Raica na 1 Joni 3:2–3; Vunau kei na Veiyalayalati 112:13.
11. Vunau kei na Veiyalayalati 122:7–9.
12. Joep 1:1.
13. Joep 38:3–7.
14. Joep 42:1–6.
15. Russell M. Nelson, “E Rawa Ni Da Caka Vinaka Cake ka Vinaka Cake,” *Liaona*, Me 2019, 67, 68.
16. Dallin H. Oaks, “Spirituality,” *Ensign*, Nove. 1985, 63.
17. “Meu Savasava Tu,” *Serenilotu*, naba 73.

MAI VEI ELDER HANS T. BOOM
Ena Vitusagavulu

Kila, Dauloloma, ka Tubu

Meda sa qai kila vinaka kece na noda itavi ena cakacaka cecere oqo ni veiqaravi.

Ena 2016 era a gole na Matasere ni Tabernacle ena Rara ni Valetabu ki Netherlands kei Belgium. Me vaka niu a vakaitavi ena soqoni totoka o ya, au a marautaka kina na vakarua na nodra-tou lagasere.

Ni ratou sa lagasere tiko au a vakasamataka toka ni sa dua na cakacaka levu me ra veikauyaki tiko na matasere levu vakaoqo. E gole sara noqu vakasama ki na peleti levu, ka sa bau dredre ka rairai sau levu na kena vakauti yani ni vakatauvatani ki na vaiolini, biukila, se iyaya tale eso ka rawa ga mo kiruwana tu. Ia nida raica na itavi dina ni peleti levu oqo, e dau tuki vakavica walega, ia na vei iyaya lalai tale eso era vakayagataki tiko ena gauna taucoko ni lagasere. Au vakasamataka kina ke sega na rorogo ni peleti levu oqo ena sega ni taucoko sara na rorogo ni lagasere koya gona e sa na sasagataki kina me na kau yani na peleti levu oqo ena kena takosovi yani na wasawasa.

Ena so na gauna eda dau nanuma ni o keda, me vaka na peleti levu oqo, sa na rauti keda tu ga na itavi lalai ena soqo. Ia meu tukuna vei kemuni ni nomuni rorogo e sa yaco tiko kina na veisau.

Eda gadreva na vei iyaya kece. Eso vei keda e totolo noda vuli ka

rawa-ka sara e koronivuli, ka so tale era vakataledi ena cakacaka maqosa. Eso era daudroini ka daubuli-ka se nasi, era veitaqomaki, se ra veivakavulici vei ira eso. Era sa gadrevi kece me rairai totoka ka vakaibalebale kina na vuravura oqo.

Kivei ira era nanuma tiko ni sega na ka e nodra mera cau kina se ra vakabauta ni sega na kedra yaga se ra sega ni gadrevi mai vua tale e dua, kivei ira era rairai nanuma tiko ni ra sa cecere sara, kei ira era toka e loma, au via vosa kina ena ulutaga oqo.

Na vanua cava ga o tiko kina ena salatu ni bula, eso vei kemuni ena lomaocaoca beka vakasivia ka sega ni via raici kemuni tiko ena salatu oqo. Au via sureti kemuni mo ni kalawa tani mai na butobuto ki na rarama. Na rarama ni kosipeli ena vakarautaka na vinaka kei na veivakabulai ka na vukei iko mo kila vinaka o cei o iko kei na kemu inaki ena bula oqo.

Eso vei keda eda sa veilakoyaki voli ena salatu cala, nira saga mera vakasagara mai kea na marau.

Eda sa sureti mai vua na Tamada Vakalomalagi dauloloma meda lako ena salatu ni bula vakatisaipeli ka lesu tale yani ki Vua. E lomani iko ena loloma sa uasivi sara.¹

Na cava beka na sala? Na sala sai koya meda veivukei meda kila vinaka kina se o cei o keda ena noda veiqaravi vakai keda.

Vei au, na veiqaravi ko ya na cakacakataki ni loloma vakalou.² Ena sala oqo eda na bulia kina na veimaliwai vei koya e solia kei koya e ciqoma me rawa ni gadreva me veivutuni. Sa kena ibalebale, eda veisautaka noda ilakolako ka toro voleka yani meda vakataka cake noda iVakabula, o Jisu Karisito.

Me vakataka, ni sega ni gadrevi me tukuni wasoma vei watida se luveda na sala mera torocake kina; era sa kila oti tu. Na kena buli na veimaliwai ni loloma ogo era na vakaukauwataki kina mera cakava na veisau e gadrevi ki na nodra bula ka yaco mera tamata vinaka cake.

Ena sala ogo sa yaco na veivutuni me itovo ni veisiga ni veivakasavasavataki ka rawa ni oka kina na kere veivosoti ena vei itovo ca. Au nanuma rawa ni se yaco tikoga meu dau totolo sara ni vakalelewa ka berabera meu vakarorogo. Ia ni oti e dua na siga ena gauna ni noqu masu, au dau vakila na veivakasalataki loloma mai lomalagi meu veivutuni meu na vinaka cake. Na veimaliwai ni loloma ratou a tekivuna na noqu itubutubu, taciqu, kei na ganequ ka yaco vei wati-qu, luvequ, vakakina na itokani sa vukei au meu tamata vinaka cake.

Eda kila kece na veivanua meda vakavinakataka cake. E sega ni gadrevi meda veivakananumi tikoga, ia ena gadrevi meda veilomani ka veiqravi vakai keda, ni da cakava ogo, sa vakarautaka na yalo e gadreva na veisau.

Ena veimaliwai vata ogo eda sa vulica kina se o cei dina o keda kei na cava me noda ilesilesi ena iotioti ni wase ogo ni itukutuku kei vuravura ni bera na iKarua ni Lako Mai na iVakabula.

Ke o lomatarotarotaka tiko nomu itavi, au sureti iko mo raica na vanua mo tiko duadua kina ka kerea na Tamada Vakalomalagi me vakatakila vei iko na itavi cava mo cakava. Na kena isau ena rairai lako mai vakamalua ka na matata cake sara ni da sa tudei ena salatu ni veiyalayalati kei na veiqravi.

Eda sa sotava tiko eso na veika dredre vata ga a sotava o Josefa Simici ena gauna a oka tu kina ena veisavosa kei na veisaqasaqa ni vakanananu. Me vaka eda wilika ena nona itukutuku, ni tukuna vakavica e lomana: “Na cava me caka? Na matalotu cava vei ira kece ogo

e dina; se, era cala taucoko li? Kevaka e dua vei ira e dina, ia ko cei, kau na kila beka vakacava?”³

Ena kilaka a kunea ena iVola i Jemesa, ni tukuna tiko “ia kevaka sa lailai na vuku vua e dua vei kemudou, me kerea vua na Kalou, o koya sa solia vakalevu kivei ira kecega na tamata, a sa sega ni dauveivakadirideini; ka na soli ga vua,”⁴ Sa yaco na gauna vei Josefa me guta me “kerea vua na Kalou.”⁵

Eda wilka tale “ni oya na imatai ni gauna ena [nona] bula me qai tovolea kina vakaoqo o [koya], ni ena gauna kece ni [nona] lomatarotaro e se sega mada ni bau tovolea vakadua me masu votu.”⁶

Ia ogo sa rawa vei keda me imatai ni gauna meda vosa vua noda Dauveibuli ena sala eda se bera vakadua ni cakava.

Ena vuku ni sasaga nei Josefa, erau a rairai kina vei koya na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena, o Jisu Karisito, ka kacivi koya ena yacana, sa yaco kina meda kila vakamatata cake o cei oi keda ka da rui bibi sara.

Eda wilika talega ena nona gauna ni itabagone ni a sotava o Josefa “na vei-vakacacani mai vei ira a dodonu mera nona itokani ka dodonu mera dau caka vinaka vua.”⁷ O koya gona eda namaka tiko kina eso na veisaqasaqa ni da bula voli vakatisaipeli.

Kevaka o nanuma tiko ni sega ni rawa mo tiki ni mataivakatagi ka sa dredre vei iko na salatu ni veivutuni, yalovinaka mo kila ni kevaka meda gu tikoga, ena taluva na icolacola mai tabada ka yaco tale mai na rarama. Na Tamada Vakalomalagi ena sega vakadua ni biuti keda ni da toro yani Vua. Eda rawa ni lutu ka tucake tale, ka na vukei keda o Koya meda taviraka na duka mai duruda.

Eso vei keda e mavoa tiko, ia na kato ni imatai ni veiqravi ni Turaga e tu kina na vadreti lelevu e rauta me bonata taucoko na noda mavoa.

Io na loloma o ya, na loloma uasivi o ya eda vakatoka talega me loloma se “loloma taucoko i Karisito,”⁸ sa gadrevi sara ena noda itikitiko era veiqravi kina na itubutubu vei luvedra kei ira na luvedra vei nodra itubutubu. Ena loloma ogo, ena veisau kina na yalo ka vakasucuma na gagadre me caka na Lomana.

Sai koya o ya na loloma sa gadrevi ena noda veimaliwai vakai keda vaka

MAI VEI PERESITEDI M. RUSSELL BALLARD
Peresitēdi Vakatawa ni Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

luvena na Tamada Vakalomalagi ni da lewe ni Nona Lotu ena rawa kina meda okata na iyaya kece ni ivakatagi ena noda mataivakatagi me lagilagi noda veiqaravi kei ira na matasere vakaagilosi ni lomalagi ni na lako tale mai na iVakabula.

O ya na loloma, na cina e gadrevi me rarama ka caudreva noda itikotiko ni da lako bula voli e veisiga. Era na raica na tamata na cina ka ra na uqeti kina. Ogo na mataqali cakacaka ni daukaulotu ena dreta ira mai na tani kina “lako mai raica, lako mai vukea, kei na lako mai mo mai tiko.”⁹ Yalovinaka, ni da sa ciqoma noda ivakadinadina baleta na cakacaka cecere ogo kei na noda itavi kina, meda sa qai reki vata kei na noda parofita lomani o Josefa Simici ni a kaya, “Niu a raica e dua na raivotu; au kila, kau kila ni kila na Kalou, kau sega ni rawa ni cakitaka.”¹⁰

Au vakadinadinataka vei kemuni niu kila o cei oi au kau kila o cei oi kemuni. Eda sa luvena kece na Tamada Vakalomalagi e lomani keda. A sega ni kauti keda mai eke meda mai druka ia meda lesu ena lagilagi ki Vua. Me rawa ni da kila vinaka kece noda itavi ena cakacaka cecere ogo ni veiqaravi me rawa ni da vakataki Koya vakalevu cake ni sa lesu mai ka sa noqu masu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na D. Todd Christofferson, “Tikoga Ena Noqu Loloma,” *Liaona* Nove. 2016, 48.
2. Raica na Russell M. Nelson, “Divine Love,” *Liaona*, Fepe. 2003, 12–17.
3. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:10.
4. Jemesa 1:5; raica talega Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:11.
5. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:13.
6. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:14.
7. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:28.
8. Moronai 7:47.
9. Dieter F. Uchtdorf, “Na Cakacaka ni Kaulotu: Wasea na Veika e Tu e Lomamu,” *Liaona*, Me 2019, 17.
10. Josefa Simici—Ai Tukutuku 1:25.

Solia ki Yaloda me Lewa na Yagoda

E dua na ka bibi duadua e rawa ni da vulica ena bula ogo sai koya me da vakabibitaka na veika ni yaloda tawamudu ka lewa vinaka na noda gagadre ca.

Kemuni na taciq kei na ganequ, ni roro mai na koniferedi raraba ni Okotova ena yabaki sa oti, au vakarautaka na noqu vosa ni koniferedi me nanumi kina na ika 100 ni yabaki ni raivotu baleta na vuravura ni yalo ka a soli vei Peresitēdi Joseph F. Smith ena 3 ni Okotova, 1918.

Ni oti e vica na siga na noqu solia na noqu vosa me vakadewataki, sa mai vakacavara na noqu itokani tawamudu,

o Barbara, na nona vakavakarau ena bula ogo ka takali yani ki na vuravura ni yalo.

Ni toso na veisiga me macawa, ka vula yani, sa dua kina na yabaki ogo na nona takali o Barbara, au kunea niu sa qai taleitaka tikoga vakalevu na ivolanikalou ogo: “Mo dou qai bula vata ena veilomani, mo dou tagicaki ira vata kina era sa mate.”¹ Keirau a vakalougatataki kei Barbara me “keirau bula vata ena veilomani” ena 67 na yabaki. Ia au sa vulica vakataki au na kena ibalebale “mo dou tagicaki ira vata” o ira eda lomana. Isa, sa dua na ka na noqu lomani koya ka nanumi koya!

Au nanuma ni levu eda sega ni dau marautaka sara na veika era dau cakava vei keda na tani me yacova sara ni ra sa takali. Au kila ni dau osooso tu ga o Barbara, ia au sega ni kila vakavinaka sara na nona dau vakaosoosotaki ena ogaoga vakamatavuvale, Lotu, kei na itikotiko. Era tu na veisasaga bibi e veisiga ka dau caka vakavica vata na udolu ena loma ni vei yabaki me toso tiko kina na neitou matavuvale. Ia ena

veigauna kece oqori, e sega ni dua ena neitou matavuvale me bau rogoca me rogolevu na domona se cavuta e dua na vosa rogoca.

Sa dau luvuci au ena yabaki sa oti oqo e vuqa vakavuqa na vakanananu. Au vakasamataka na digidigi vakatubuo a vakayacora me tinadratou e vitu na gone. Me dau qaravi vuvale sai koya na cakacaka a vinakata, ka kenadau ena veitikina kece sara.

E vakavuqa, niu dau vakataroga se vakamuri au kei ira na luvei keirau rawa tiko vakacava. Na vakarau kakana duadua e dua na cakacaka dredre, sega ni wili kina na ibinibini sulu levu ni matavuvale me sava e veimacawa, na maroroi tiko ni vava kei na sulu me rauti ira na gone. Keitou dau gole ga vua ena veika bibi kece sara keitou leqa kina. Baleta ni ra bibi vei keitou, sa bibi talega vakakina vua. O koya, ena dua ga na vosa, e vakasakiti—vakaradini ni vale, vakatina, vakaitokani, veiwekani, vakaluvana yalewa na Kalou.

Oqo ni sa takali yani, au marau niu digitaka meu dabe e yasana niu dau lesu mai ki vale ena iotioti ni vica na vula ni nona bula, meu taura toka na ligana ni keirau sarava na nona ivakatagi taleitaki—vakavica vata baleta ni sega ni vakatara na Alzheimer me nanuma ni se qai sarava oti ga ena yakavi ena noa. Na vakanananu ni gauna ni veitauriliga oya sa vakamareqeti dina vei au ena gauna oqo.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, yalovinaka ni kakua ni dau calata e dua na madigi mo raica na matadra na lewe ni nomu matavuvale ena loloma. Kemuni na gone kei na itubutubu, ni dau veitaratara vakataki kemuni ka vakaraitaka na nomuni loloma kei na vakavinavinaka. Me vakataki au, eso vei kemuni ena qai yadra mai ena dua na siga ka qai kila ni sa tasivi na gauna ni veitalanoa bibi vakaoya. Ni bula vata e

veisiga yadua ena yalo ni vakavinavinaka, ni vakanananu vinaka, vei qaravi, kei na veilomani vakalevu.

Ena loma ni yabaki sa oti qo, au vakasamataka vakatitobu sara na nona ituvatuva na Tamada Vakalomalagi me vaka ni se bera vakadua ni yaco. Ena nona vakavulica na luvena o Koriantoni, a vakatoka o Alama me “ituvatuva cecere ni marau.”²

Na vosa e basika tikoga mai noqu vakasama niu vakasamataka na ituvatuva na “vakaduavatataki tale.” Sai koya na ituvatuva, e cakava na Tamada Vakalomalagi, ka kena itakele me rawati na vakaduavatataki tale lagilagi ni

matavuvale—me vakaduavatataki tale me tawamudu na veiwatini tagane kei na yalewa, itubutubu kei na luvena, na itabatamata ki na itabatamata ena vuvale ni Kalou.

Na vakanananu oqori e kauta mai vei au na logavinaka kei na yalodei niu na tiko tale vata kei Barbara. E dina ni a rarawa na yagona ni voleka me cava nona bula, a dei, vakamarama, ka savavuka tu na yalona. Sa vakarautaki koya tu ena veika kece sara me rawa, ni yaco mai na kena gauna, sa rawa ni tu ena “mata ni itikotiko talei ni veilewai ni Kalou,”³ ka sinai tu ena yalodei kei na vakacegu. Ia au tu qo koi au, ena rua na

sigas sa yabaki 91, kau se taroga tikoga, “Au sa vakarau beka? Au sa cakava tiko beka na veika e dodonu meu cakava me rawa kina niu taura tale na ligana?”

Na ka tudei taumada ka matata duadua ni bula sai koya: Eda na mate kece. Se da mate ni da sa qase se gone, rawarawa se dredre, vutuniyau se dravudravua, daulomani se galili, sega ni dua ena drotaka na mate.

Ena vica na yabaki sa oti a cavuta o Peresitedi Gordon B. Hinckley e dua na ka vakaibalebale me baleta na vakasama oqo: Sa ka kamikamica na veivakadeitaki, sa veivakalomavinakataki na vakacegu e lako mai na kilaka ni kevaka eda vakawati donu ka bula dodonu, ena tomani na noda veimaliwai, sega ni vakuwai kina na yaco deivaki ni mate kei na itosotoso ni gauna.”⁴

Au a vakawati donu. Segas ni rawa ni vakabekataki oya. Ia e sega ni sa rauta oqori; me vaka e tukuna o Peresitedi Hinckley. E dodonu talega meu bula dodonu.”⁵

Nikua, na “bula dodonu” e rawa ni dua na vakasama veleceyaki, vakabibi kevaka e levu na gauna o vakayagataka ena tabana vakaitukutuku raraba, na vanua e rawa ni tukuna kina e dua ga na domo e rawa na dina se na vakasama

lasu baleta na Kalou kei na Nona ituva-tuva vei ira na Luvena. E vakavinavina-kataki, ni tu vei keda na lewe ni Lotu na veivakavuvuli ni kosipeli dina tawamudu me da kila na ivakarau ni bula me da vakarau kina vakavinaka ki na mate.

Ni vo e vica na vula meu sucu, a tauca kina na tukaqu iApositolo, o Elder Melvin J. Ballard, e dua na vosa ka, vei ira e vuqa na tamata, umani kina na ibalebale ni bula dodonu. Kena ulutaga “Na Sasaga Dredre ni Yalo,” a vakatabakidua na nona vosa ena ivalu sega ni mudu ni yago kei na yalo tawamudu.

E kaya o koya, “Na veivorati levu duadua ena sotava e dua na tagane se yalewa . . . na ivalu erau na vala kina kei koya ga,” ka vakamacalataka ni o Setani, “na meca ni yalo,” e dau valuti keda mai na “gagano ca, na viakana, kei na gagadre ni yago.”⁶ “O koya gona kina na ivalu taumada erau valu kina na yaloda vakalou kei na tamata vakayago.” Kemuni na taciq kei na ganequ, nanuma tiko ni rawa ni da rawata na veivuke vakayalo ena veivakayarayarakiki ni Yalo Tabu ka rawa ni “vakavulici kemudou ena ka kecega.”⁷ E rawa talega na veivuke mai na veivakalougatataki kei na kaukauwa ni matabete.

Ia au na taroga, sa vakacava tiko na

ivalu oqo vei iko?

E kaya o Peresitedi David O. McKay: “Na bula ni tamata e vuravura e dua na veivakatovolei vua se na vakatabakiduataka nona sasaga, nona vakasama, na yalona, ki na veika me tiko vinaka ka vinaka kina vakayago, se ena kitaka me inaki ni nona bula na rawati ni veika talei vakayalo.”⁸

Na ivalu oqo ni ituvaki ni yagoda kei na yaloda e sega ni ka vou. Ena itini ni nona vunau vei ira na nona tamata, a vakavuvulitaka kina o Tui Penijamini ni “sa meca ni Kalou na tamata vakavuravura, ka sa vaka tu mai kina me tekivu sara mai na lutu i Atama, ka na vaka tu kina me sega ni mudu ka sega ni mudu, ka vakavo ke sa talairawarawa ki na veivakayarayarakiki ni Yalo Tabu, ka biuta tani na tamata vakavuravura ka yaco me yalododonu ena vuku ni veisorovaki i Karisito na Turaga.”⁹

E vakavuvulitaka na iApositolo o Paula ni “ra sa gadreva na veika vakayago ko ira era sa itovo vakayago; ia na veika vaka-Yalo ko ira era sa itovo vaka-Yalo.

“Ni sa vu ni mate na gadreva na itovo vakayago; ia sa vu ni bula kei na vakacegu na gadreva na itovo vakayalo.”¹⁰

E vaka me matata vei au ni dua na

ka bibi duadua e rawa ni da vulica ena bula oqo sai koya me da vakabibitaka na veika ni yaloda tawamudu ka lewa vinaka na noda gagadre ca. Oqo me kakua ni lesi tale kina e dua me cakava. Na yaloda, o koya sa balavu cake na nona tiko voli mai na yagoda, sa qaqa oti tu ena kena digitaki na dodonu mai na ca ena bula taumada. Ni se bera ni buli na vuravura oqo, eda sa bula voli ena nodrau iserau na noda iTubutubu Vakalomalagi, erau dau lomani keda ka se lomani keda tikoga ena gauna oqo.

Io, a dodonu me da vakatauca na lewa kei na digidigi vakayaco veisau ki na bula ena iyalava taumada oya. Na tamata kece sara sa mai bula oti se era na qai mai bula ena vuravura oqo era a sa vakatauca e dua na lewa bibi ena nodra digitaka me ra ciqoma na ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi me baleta na noda vakabulai. Eda lako kece mai kina ki vuravura ni sa vakadinadinataki na noda qaqa vakayalo kei na icavacava tawamudu.

Vakasamataka mada oya. Sai iko dina oqo, ko a dau vaka tu ga kina: e dua na luvena tagane se yalewa na Kalou, e tu na wakamu ena tawamudu ka vuabale tu ena veika e rawa ni yaco na nomu veisiga ni mataka. O iko—taumada, se bera na veika kece, e veigauna—e dua na tamata vakayalo. O koya gona ni dua e digitaka me vakaliuca na yagona mai na yalona, sa digitaka tiko e dua na ka e veisaqasaqa kei keda dina vakayalo.

E sega ni vakabekataki ni uqe ni yago vakavuravura e dau vakadredretaka kina na vakatau lewa. Ni sa dumu tu na ilati ni guiguileca e wasei rau na vuravura taumada kei na vuravura oqo, sa rawa kina ni guilecava e dua na kena isema vua na Kalou kei koya vakayalo, sa na rawa kina ni vakaliuci na yagoda ena *veika eda vinakata ena gauna oqo*. Na kena vulici me digitaki na veika ni Yalo mai na veika ni yago e dua na vuna taumada

e tiki kina ni Nona ituvatuva na Tamada Vakalomalagi na bula vakavuravura oqo. Oqori talega na vuna e tarai kina na ituvatuva ena yavu dei ni Veisorovaki ni Turaga ka iVakabula, ko Jisu Karisito, me rawa kina ni uabaleti na noda ivala- vala ca, oka kina na cala eda cakava ena noda soli keda ki na yago, ena veivutuni e veigauna me rawa ni da tudei tu vakayalo. Oqo na gauna me da lewa vinaka kina na gagadre ni yagoda me duavata kei na ivunau vakayalo i Karisito. Qori na vuna me da kakua kina ni lokuyarata- ka na siga ni noda veivutuni.¹¹

O koya sa yaco kina me iyaragi sega ni vakaisosomitaki rawa ni noda valuti keda na veivutuni. Ena koniferedi rara- ba ga sa oti, a goleva kina o Peresitedi Russell M. Nelson na ivalu oqo ka kaya “gauna eda digitaka kina me da veivutuni, eda sa digitaka me da veisau! Eda sa vakatara na iVakabula me vaka- voutaki keda ki na keda ituvaki vinaka duadua. Eda sa digitaka meda tubu vakayalo ka ciqoma na reki—na reki ni noda vueti mai Vua! Ni da sa digitaka meda veivutuni, eda sa digitaka meda vakataki Jisu Karisito vakalevu cake!”¹²

E veibogi niu railesuva na siga oya ena masu vei Tamaqu mai Lomalagi, au kerea meu vosoti kevaka au cala kau yalataka niu na tovolea meu vinaka cake ni mataka. Au vakabauta ni veivutuni e veisiga oqo e vukea me vakananuma ki yagoqu na yaloqu se o cei e vakatulewa tiko vei au.

E dua tale na sala sai koya na madi- gi vakamacawa vei keda kece me da vakavoui keda ena noda vakayagataka na sakaramede me vakananumi kina na Veisorovaki kei na loloma ni noda Turaga ka iVakabula, ko Jisu Karisito ena vukuda.

Kemuni na taciq kei na ganequ, au vakauqeti kemuni mo ni vakamalua mada vakalailai ka vakasamataka na vanua o ni sa tu kina ena gauna oqo ena nomuni valuta ka lewa tiko na yagomu- ni kei na nomuni solia na kaukauwa ki na yalomuni vakalou, ni na yaco mai na kena gauna, mo ni curu yani ki na vuravura ni yalo ki na dua na veivaka- duavatataki rekitaki kei ira na nomuni daulomani—na ka oqo au vakadinadi- nataka ka masiuta ena yalomalumalu- mu ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Vunau kei na Veiyalayalati 42:45.
2. Alama 42:8.
3. Jekope 6:13.
4. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: Gordon B. Hinckley* (2016), 157.
5. Sa vakatakila na Turaga ni sa dodonu me da bula me vaka na noda veiyalayalati me rawa kina ni da ciqoma na kena kalougata sa yalataki (raica na Vunau kei na Veiyalayalati 82:10; 132:5–7, 19).
6. Melvin J. Ballard, “Struggle for the Soul” (nona vosa ena Salt Lake Tabernacle, 5 ni Me, 1928).
7. Joni 14:26.
8. *Nodra iVakavuvuli na Peresitedi ni Lotu: David O. McKay* (2003), 14.
9. Mosaia 3:19.
10. Roma 8:5–6.
11. Raica na Alama 34:33.
12. Russell M. Nelson, “E Rawa Ni Da Caka Vinaka Cake ka Vinaka Cake,” *Liaona*, Me 2019, 67.

MAI VEI ELDER PETER M. JOHNSON
Ena Vitusagavulu

Kaukauwa me Vorata na Vu ni ca

Eda na kunea vakacava na vakacegu ogo, ka nanuma tiko se o cei oi keda, ka valuta na tolu na V ni meca?

Kemuni na taciqū kei na ganequ, vinaka vakalevu ena ka kece ni cakava mo ni yacova, ka vukei ira na tani mera yacova, me ra dauvakamumuri dina i Jisu Karisito ka marautaka na veivakalougatataki ni valetabu savasava. Vinaka vakalevu na nomuni vinaka. Ko ni kura-buitaki; ko ni totoka.

Sa noqu masu ni da na kidava na *veivakadeitaki* veivakauqeti ni Yalotabu ni sa mai taucoko noda kilamatata nida sa luve ni Kalou. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba: e tukuni kina: “Na tamata kece sara—na tagane kei na yalewa—era sa buli me ra ucuya na Kalou. Oi keda yadudua eda sa luve-na lomani vakayalo tagane se yalewa noda itubutubu vakalomalagi, ka tiko noda dui inaki vakalou kei na noda icavacava.”¹ Eda sa “tamata digitaki ka sa vakarautaki meda lako mai ena iotioti ni tabagauna, ka mai tura na yavu ni dua na cakacaka levu ka veivakurabuitaki.”² E tukuna ko Peresitedi Russell M. Nelson: “O ni a vakavulici mai na vuravura ni yalo ena veisala bibi eso me vakarautaki kemuni ena cava ga kei na veika kecega o na mai sotava ena iwase e muri ogo ni veisiga e muri

(raica na V&V 138:56). Na ivakavuvuli oqori e tudei vata kei iko!”³

Eda sa luvena digitaki tagane kei na yalewa na Kalou. E tiko vei iko na kaukauwa mo vorata na vu ni ca. Ia e kilai iko vakavinaka na vu ni ca. E kila o koya na ituvaki vakalou e tu vei iko ka saga me yalana na veika ko rawa ni na rawata e vuravura vakakina mai lomalagi ena nona taurivaka e tolu na V:

- Veivakacalai
- Veivakaweilei
- Veivakayalolailaitaki

Veivakacalai

E taurivaka na vu ni ca e vuqa na ivadi ni veivakacalai ena gauna nei Mosese. E tukuna vei Mosese na Turaga:

“Ia, raica, ko iko na luvequ. ...

“Au na solia vei iko e dua na cakacaka, . . . raica ko sa tautauvata kei koya na noqu Le Duabau ga;”⁴

Ni oti vakalailai na raivotu lagilagi ogo, a tovolea ko Setani me vakacalai Mosese. E vunimalele na vosa e cavuta: “I Mosese, na luve ni tamata, mo qaravi au.”⁵ Na veivakacalai e sega walega ni okati kina na veisureti me qaravi Setani,

ia e yaco talega na veivakacalai ena nona tukuna vei Mosese me luve ni tamata. Nanuma tiko ni se qai tukuna oti ga vei Mosese na Turaga ni o koya e dua na luve ni Kalou; ka buli me tautauvata kei koya na nona Le Duabau ga.

E sasaga vakaukauwa na vu ni ca me vakacalai Mosese, ia a vorata rawa ko Mosese, ka vakaroti Setani ni kaya, “Mo lako tani vei au, Setani, ni sai koya ga na Kalou ogo au na qarava, ko koya na Kalou ni lagilagi.”⁶ E nanuma o Mosese o cei o koya—e dua na luve ni Kalou.

Na vosa ni Turaga vei Mosese e okati talega vei iko kei au. E daru buli me ucuya sara ga na Kalou, ka sa tu na itavi vei Koya me daru cakava. E sasaga ni vu ni ca me veivakacalai e tovolea kina me daru guilecava se o cei dina o kedaru. Kevaka e sega ni daru kilamatata tu se ocei o kedaru, ena dredre me daru kila na ituvaki e rawa ni daru laki yacova.

Veivakaweilei

E saga talega na vu ni ca me vakaweilei keda tani mai vei Karisito kei na Nona sala ni veiyalayalati. E wasea ogo

ko Elder Ronald A. Rasband, “Na inaki nei vu-ni-ca me vagolei keda vakatani mai na ivakadinadina vakayalo, ka sa gagadre ni Turaga meda vakararamataki ka vakaogai keda ena Nona cakacaka.”⁷

Ena gauna oqo sa vuqa sara na ka ni veivakawelei, okati kina na Twitter, ivolamata, Instagram, na vei qito vakalivaliva eso kei na vuqa tale. Era veivakurabuitaki na veika vovou vakalivaliva oqo, ia kevaka eda sega ni qaqarauni era rawa ni vakawelei keda meda sega kina ni rawata noda inaki vakalou. Ni taurivaki vakamatau ena rawa ni kauta mai na kaukauwa vakalomalagi me rawa nida vakadinadinataka na caka mana ena noda sasaga mera kumuni mai na Isireli ena yasa ruarua ni lati.

Meda qarauna vinaka ka kakua ni vakawalena tu ga noda taurivaka na veika vakalivaliva.⁸ Mo tomana tikoga nomu vakasaqara na veisala eso ena vukei iko kina na veika vakalivaliva mo toro voleka kina vua na iVakabula me vukea meda rawata Nona itavi nida vakavakarau tiko ki na Nona Lako Vakaruia Mai.

Veivakayalolailaitaki

Kena iotioti, e saga vakaukauwa na vu ni ca meda yalolailai. Eda na yalolailai ena gauna eda vakatauvatani keda kina kei ira na tani se da vakila ni sega nida bulataka na veika e nanamaki, oka kina na noda.

Niu se qai tekivu vuli ena noqu koro ni vuku, au vakila niu a yalolailai. E va walega na gonevuli a tauri ena yabaki ko ya, eratou sa bau vakasakiti dina na gonevuli eso oya. E tiko e cake nodratou maka ni veitarogi kei na niodratou kilaka vakacakacaka ena iveta e cake vaka manidia, ka ratou dei vinaka ena maqosa ni vakatulewa. Ni oti na imatai ni rua na macawa ni vuli, sa vaka e tarai au na yalolailai kei na veilecayaki, ka voleka sara ni rawati au.

Au qai lewa ni kevaka meu na vakacavara na va na yabaki ni vuli oqo, meu na vakacavara talega noqu wilika na iVola i Momani ena vei wasewase ni vuli yadua. Ena veisiga kece niu wilivola au vakila ni yalataka na iVakabula ni na vakavulici keda ena ka kecega na Yalo Tabu ka na vakalesuya na ka kecega ki na noda vakanananu.⁹ E vakadeitaki au tale niu luve ni Kalou, ka vakananumi au meu kakua ni vakatautauvatataki au kei iratou na kena vo, ka solia vei au na yalo dei meu na rawata noqu inaki vakalou.¹⁰

Kemuni noqu itokani, yalovinaka kakua ni laiva e dua me butakoca nomu marau. Kua ni vakatautauvatani iko kei ira na tani. Yalovinaka nanuma nona vosa ni loloma na iVakabula: “Au sa laiva vei kemudou na vakacegu, au sa solia vei kemudou na noqu vakacegu, au sa sega ni solia vei kemudou me vaka sa solia ko vuravura. Me kakua ni rarawa, na yalomudou se rere.”¹¹

Me da cakava li vakacava? Eda na kunea vakacava na vakacegu oqo, ka

nanuma tiko se o cei o keda, ka valuta na tolu na V ni vu ni ca?

Kena imatai, mo nanuma na imatai ka ivunau levu duadua ko ya meda lomana na Kalou ena lomada taucoko, igu, vakasama, kei na kaukauwa.¹² Ia na ka kece eda cakava e dodonu me nakiti tiko mai na noda loloma vei Koya kei na Luvena. Nida toroya cake noda loloma vei Rau, ena torocake talega noda igu meda lomani keda kei ira na tani. Ena tekivu meda qarava na vuvale, itokani, kei na tuvoleka baleta ni da sa na raici ira me vaka e raici ira tiko na iVakabula—ni ra sa luvena tagane ka luvena yalewa na Kalou.¹³

Kena ikarua, mo masu vua na Tamada ena yaca i Jisu Karisito e veisiga, veisiga, veisiga.¹⁴ Ena vuku ni masu eda na vakila kina na loloma ni Kalou ka vakaraitaka noda lomani Koya. Ena vuku ni masu eda vakaraitaka na yalo vakavinavinaka ka kerea na kaukauwa kei na yaloqaqa meda soli keda vua na Kalou ka meda tuberi ka dusimaki ena ka kecega.

Au sa uqeta mo dou “*masuta* na Tamada ena yalomudou taucoko, . . . mo dou [luvena tagane ka luvena yalewa] na Kalou; ia ni sa rairai mai ko Koya eda na *tautauvata* kaya.”¹⁵

Kena ikatolu, wilika ka vulica na Vola i Momani e veisiga, veisiga, veisiga.¹⁶ E dau totoka sara noqu vulica na iVola iMomani niu dau wiliwili kau vakananuma tiko e dua na taro. Ni da wiliwila ka tiko na taro, eda na rawa ni ciqoma na ivakatakila ka da na kidava ni a vosa dina na Parofita ko Josefa Simici ni a kaya, “Ni i Vola i Momani e dua na ivola dina mai na ivola kece ga e vuravura, . . . ka na voleka cake vua na Kalou e dua na tamata mai na nona muria na kena ivakaro, ni vakatauvatani ki na ivola tale eso.”¹⁷ Na iVola i Momani e volai kina na vosa nei Karisito ka na vukei keda meda kilai keda.

Kena iotioti, mo gumatua ena masu ka vakayagataka na sakaramede e veimacawa, veimacawa, veimacawa. Ena vuku ni vei cakacaka vakalotu ni matabete, okati kina na sakaramede, e sa vakatakilai kina na kaukauwa vakalou ena noda bula.¹⁸ A vakatavulica o Elder David A. Bednar: “Na cakacaka vakalotu ni sakaramede e dua na veisurerti vakalou ka taleya meda veivutuni vakaidina ka vakavoui vakayalo. Na noda kania na sakaramede, vakai koya

ga, e sega ni bokoca na ivalavala ca. Ia ni da vakavakarau vakayalo ka vakaitavi ena cakacaka tabu vakalotu ogo ena yalo raramusumususu kei na yalo lokumi, sa qai yaco na yalayala me *tikoga* kei keda na Yalo ni Turaga.”¹⁹

Nida taura na sakaramede ena yalo malumalumu, eda vakananuma kina na rarawa i Jisu ena were mai Kecisemani kei na Nona laki solibula ena kauve-ilatai. Eda vakaraitaka na yalo vakinavinaka vua na Tamada me tala mai na Luvena e Duabau ga, o koya noda Dauveivueti, meda vakaraitaka noda yalorawarawa meda muria nona ivunau ka daunanumi Koya.²⁰ E tu na veivakararamataki vakayalo ka semati ena sakaramede—e ka vakayadudua, e kaukauwa, ka gadrevi dina sara.

Kemuni noqu itokani, au yalataka ni da na sasaga meda lomana na Kalou ena lomada taucoko, ka masu ena yacai Jisu Karisito, vulica na iVola i Momani, ka masu vagumatua mo vakayagataka na sakaramede, eda na rawata ena igu kei na kaukauwa ni Turaga, meda ulabaleta na ivalavala *veivakacalai* ni vu ni ca, ena vakalailaitaka na ivadi ni *veivakaweilei* me mai yalana noda ituvaki vakalou, ka da na vorata na *yalolailai* ena via mai vakaqeyavutaka noda rawa ni vakila nona loloma na Tamada Vakalomalagi kei na Luvena. Eda na yaco

meda kila *vinaka* sara se o cei o keda me vaka nida sa luvena tagane kei na yalewa na Kalou.

Kemuni na taciqa kei na ganequ, au wasea no qu loloma ka cavuta noqu ivakadinadina niu kila ni bula tiko na Tamada Vakalomalagi kei Jisu na Karisito. Au lomani Rau. Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai e matanitu ni Kalou e vuravura. E tiko na *ilesilesi vakalou* ni noda talai mai vaka lewe ni Nona Lotu, meda mai vakarautaki vuravura ki na iKarua ni Nona Lako mai na Mesaia. Ena yacai Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. “Na Matavuvale: Ai Vakaro ki Vuravura Raraba,” *Liaona* Me 2017, 145.
2. Vunau kei na Veiyalayalati 138:53raica talega na Vunau kei na Veiyalayalati 138:54–56.
3. Russell M. Nelson, “Tudei Vakatomata ni Mileniumi Dina,” *Liaona*, Okoto. 2016, 48.
4. Mosese 1:4, 6.
5. Mosese 1:12.
6. Mosese 1:20; raica talega Mosese 1:16–19, 21.
7. Ronald A. Rasband, “De Ko ni Guilecava,” *Liaona*, Nove. 2016, 115.
8. Raica na Becky Craven, “Qarauna se Vakawalena,” *Liaona*, Me 2019, 9–11.
9. Raica na Joni 14:26.
10. Me rawati noda inaki vakalou koya meda na laki rawata na bula tawamudu se vakacava na noda rawa ka ena rai vakavuravura ena sasaga eso vakavuravura. E vakananumi keda na Yalo Tabu ena noda itavi vakalou kei na ituvaki eda rawa ni yacova ni da tikoga ena sala ni veiyalayalati ka ulabaleta, ena kaukauwa ni Turaga, na veitemaki ni vu ni ca.
11. Joni 14:27; vakamatatataki.
12. Raica na Maciu 22:37–38.
13. Raica na Joni 3:16; 1 Joni 4:19; Mosaia 2:17.
14. Raica na 3 Nifai 18:18–21.
15. Moronai 7:48; vakamatatataki.
16. Raica na Kevin W. Pearson, “Tu e Yasa ni Vunikau,” *Liaona*, Me 2015, 114–16.
17. iVakamacala Taumada ki na iVola i Momani.
18. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 84:20–21.
19. David A. Bednar, “Ka na Bokoci na Nomuni iValavala Ca,” *Liaona*, Me 2016, 61–62.
20. Raica na Moronai 4:2–3; 5:1–2; Vunau kei na Veiyalayalati 20:76–79. Yalovinaka mo nanuma tiko nida sa bula tu ena gauna ka da gadreva vakabibi kina me tiko ga kei keda na Nona Yalotabu.

MAI VEI ELDER ULISSES SOARES
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

Colata Noda Kauveilatai

Noda colata noda kauveilatai ka muria na iVakabula e kena ibalebale me da toso tiko ena vakabauta ena sala ni Turaga ka sega ni muria na ivalavala vakavuravura.

Kemuni na taciqu kei na ganequ eda sa ciqoma mai vei ira na noda iliuliu na ivakavuvuli vakasakiti ena rua na siga sa oti oqo. Au vakadinadinataka vei kemuni ni kevaka eda segata me da bulataka na veivakavuvuli vakauqeti taudonu oqo, ena vukei keda yadua na Turaga ena Nona loloma soliwale me da colata na noda kauveilatai ka vakamadataka noda icolacola.¹

Ni tiko voleka voli e Sisaria Filipai, a vakatakila na iVakabula vei iratou Nona tisaipeli ni sa kilikili kaya me vosota na ka e vuqa mai vei ira na qase, kei ira na bete levu kei ira na vunivola e Jerusalemi. A vakavulica vakabibi vei ira me baleta na Nona mate kei na Tucake tale lagilagi.² Ena gauna oya, era se bera tu ni kila taucoko sara na Nona tisaipeli na Nona ilesilesi vakalou e vuravura. O Pita, ni rogoca na ka e tukuna na iVakabula, a kauti Koya vakatikitiki ka vunauca, ka kaya, “Me vakayawa vei kemuni na Turaga: na ka oqo ena sega sara ni yaco vei kemuni.”³

Me vukea nodra kila na Nona tisaipeli ni yalodina ki na Nona cakacaka e okati kina na talairawarawa kei na vakararawataki, a mani vakarota kina vakaukauwa na iVakabula:

“Kevaka edua sa via muri au, me kakua ni muria na lomana, ia me colata na noda kauveilatai, ka muri au.

“Ia ko koya yadua sa via maroroya na nona bula ena vakayalia: ia ko koya yadua ena vakayalia na nona bula ena vukuqu ena maroroya.

“Ia ka cava na kena yaga vua na tamata, kevaka e rawati vuravura

taucoko, ka vakayalia na yalona? se cava ena solia na tamata me isau ni yalona?”⁴

Ena ivakaro oqo, e cavuta kina na iVakabula, o ira kece era sa tuvakarau me ra muri Koya, ena gadrevi me ra guilecavi ira ka lewa vinaka na gagadre ni lomadra, na ka me ra kania, kei na gagano ni yalodra, vakuwai ira ena ka kecega, na bula sara mada ga kevaka e gadrevi me vakakina, me ra talairawarawa vakadua ki na lomai Tamada—me vakataki Koya.⁵ Sai koya oqo, na isau ni kena vakabulai na yalo. A nakita ka vakaibalebale na nona vakayagataka ko Jisu na ivakatakarakara ni kauveilatai me vukea nodra vakila Nona tisaipeli na ibalebale dina ni solibula kei na yalodina ki na nona inaki na Turaga. Na iyaloalo ni kauveilatai era kila vakavinaka sara na Nona tisaipeli kei ira na lewe ni Matanitu o Roma baleta o ira na kai Roma era dau vakasaurataki ira na vakarau vakamatei ena kauveilatai me ra colata nodra kauveilatai se na kena kauvakababa ki na vanua era na laki vakamatei kina.⁶

Ena gauna sara sa Tucake tale kina na iVakabula sa qai dolavi na nodra vakasama na tisaipeli me ra kila na veika kece a volai me baleti Koya⁷ kei na veika ena namaki vei ira mai na gauna ko ya ka lako yani.⁸

Ena iwalewale vata oya, eda gadreva kece me da kila vakavinaka na ibalebale ni noda colata noda kauveilatai ka muri Koya. Eda vulica mai na ivolanikalou ni o ira era gadreva me ra colata nodra kauveilatai ka lomani Jisu Karisito ena dua na ivakarau me ra vakuwai ira kina mai na ka kecega e sega ni vakalou kei na gagadre kecega vakavuravura ka muria Nona ivakaro.⁹

Na noda gutu me da biuta laivi na veika kece e veicalati kei na loma ni Kalou ka solia na veika kece e kerea me da solia ka segata me da muria na Nona ivakavuvuli ena vukea noda vosota

na sala ni kosipeli i Jisu Karisito—ena gauna sara mada ga ni rarawa, malumalumu vakayalo, se na idre ni bula vakatamata kei na vakasama vakavuravura e veisaqasaqa kei na Nona ivakavuvuli.

Kena ivakaraitaki, o koya e se bera ni kunea e dua nona itokani tawamudu ka sa galili tu beka ka sega nona inuini, se o koya sa veibiu ka nanuma ni sa vakanadakui ka guilecavi, au vakadeitaka vei kemuni ni da ciqoma nona veisureti na iVakabula me da colata noda kauveilatai ka muri Koya e kena ibalebale me da toso tikoga ena vakabauta ena nona sala na Turaga, ka dei toka ena ivakarau ni bula dokai, ka sega ni vakaitovo ena itovonibula vakavuravura ka na kauta tani na noda inuini ena loloma ni Kalou.

Na ivakavuvuli vata ogo e yaga vei kemuni o ni veitaleitaki tiko vakamataqali vata ka vakila na yalolilai kei na lomaleqa. E rairai ena vuku ni ka ogo era sa nanuma tiko kina eso vei kemuni ni sa sega tale ni baleti kemuni na kosipeli i Jisu Karisito. Ke vakakina, au vinakata meu vakadeitaka vei kemuni ni dau tu ga na inuini vua na Kalou na Tamada kei na Nona ituvatuva ni marau, vei Jisu Karisito kei na nona isoro ni veivakaduavatataki, kei na noda bulataka na nodrau ivakaro ni loloma. Ena Nona vuku, kaukauwa, lewa dodonu, kei na loloma cecere sa uasivi sara, ena vauci keda na Turaga me da Nona, me da kau mai kina ki na Nona iserau

ka rawata na veivakabulai tawamudu, kevaka eda sa tudei ka sega ni yavalati rawa ena noda muria na ivakaro¹⁰ ka ia tikoga na cakacaka vinaka.¹¹

Vei kemuni o ni vakayacora eso na ivalavala ca bibi, nomuni ciqoma na veisureti vata ogo e kena ibalebale, ena loma ni veika tale eso, mo ni vakayalo-malumalumutaki kemuni vua na Kalou, ni veitalanoa kei ira na iliuli ni Lotu e dodonu mo ni raica, ka mo ni veivutuni ka biuta sara na nomu ivalavala ca. Na iwalewale ogo ena vakalougatataki ira talega era valuta tiko na ivalavala eso ni veivakabobulataki dau veivakamalumalumutaki, oka kina na opiamu, waigaga, alakaolo, kei na iyalyalo/ivola vakasisila. Na veikalawa ogo ena kauti iko voleka vua na iVakabula, o koya ena sereki iko mai na yalo luvuci, na rarawa, kei na bobula vakayalo kei na yago. Kena ikuri, o na gadreva tale beka ga mo vaqara na veitokoni ni nomu matavuvale, ira nomu itokani, kei ira na kenadau ni bula kei na veivakasalataki.

Yalovinaka ni kakua ni soro ni oti na druka veitaravi ka nanuma ni sa sega ni rawa mo ni biuta na ivalavala ca ka uabaleta na itovo veivakabobulataki. E sega ni rawa mo ni muduka nomuni tovolea ka qai tomana na bula malumalumu kei na ivalavala ca! Segata mo solia nomu vinaka duadua, ka vakaraitaka ena nomu ivalavala na gagadre mo vakasavasavataka na ka e loma, me vaka e vakavulica na iVakabula.¹² Ena

so na gauna e dau qai yaco mai na iwali ni dredre eso ni sa oti e vicavata na vula ni sasaga tikoga. Na yalayala ena iVola i Momani “ni da sa vakabulai ena loloma soliwale, ni sa oti sara na veika kece eda rawa ni cakava,”¹³ e yaga ena ituvaki kece ni bula ogo. Yalovinaka mo ni nanuma toka ni nona isolisoli ni loloma soliwale na iVakabula e sega ni yalani ga ena “ni sa oti” sara na veika eda rawa ni cakava. E rawa ni da ciqoma na Nona loloma soliwale ni se bera, ena gauna saraga, vakakina ni sa oti na gauna eda solia kina noda igu.”¹⁴

Au vakadinadinataka ni da tomana tikoga noda tovolea me da vakamalumalumutaka na ibolebole, ena vakalougatataki keda na Kalou ena isolisoli ni vakabauta me da vakabulai kei na cakacaka mana.¹⁵ Ena vakayacora vei keda o Koya na ka eda sega ni rawa ni cakava vakataki keda.

Kena ikuri, vei ira era yalorarawa, cudru, vakacalai, se vauci tu ena yaluma ni dua na ka o nanuma ni kemu na kena isamunidawa, mo colata nomu kauveilatai ka muria na iVakabula e kena ibalebale mo segata mo vakatikikitika na vakanananu oqori ka gole vua na Turaga me vagalalataki o Koya mai na ivakarau ni vakasama oqori ka vukei iko mo kunea na vakacegu. E ka ni rarawa, kevaka eda maroroya tu na vakanananu kei na yalo ca ogo, eda na rawa ni kunei keda ni da bula tu ka sega vei keda na veiuqeti ni Yalo ni Turaga. E sega ni rawa ni da veivutuni ena vukunae dua tale na tamata, ia eda rawa ni vosoti ira—ena noda sega ni via vesuki tu mai vei ira era a vakamavoataki keda.¹⁶

E vakavulica na ivolanikalou ni tiko e dua na sala me da dro kina mai na ituvaki vaqo—ena noda sureta na noda iVakabula me vakaisosomitaka na yaloda vatu ena yalo vou.¹⁷ Me vakavotukana ogo, e gadrevi me da lako vua na Turaga ena noda malumalumu,

vakayalomalumalumutaki keda Vua,¹⁸ ka kerea na Nona veivuke kei na veivosoti,¹⁹ vakauasivi ena gauna bibi eda vakayagataka kina na sakaramede e vei-Sigatabu. Me da digitaka me da segata na Nona veivosoti kei na Nona veivuke ka cavuta na ikalawa bibi ka dredre ena noda vosoti ira era a vakamavoataki keda me rawa kina ni mamaca mai na noda mavoa. Au yalataka vei iko ni o vakayacora oqo, ena vakasinaiti na nomu veibogi ena yalovakacegu e yaco mai ni sa taudonu na vakasama vua na Turaga.

Ni tiko voli ena valeniveivesu mai Lipati ena 1839, a vola na Parofita o Josefa Simici e dua na ivola vei ira na lewe ni Lotu ka lewena na vei parofisai ena yaga sara ena veitutu ni bula oqo. E vola o koya, “Raica ena vakatakilai mai vei ira sa gumatua ni muria na kosipeli i Jisu Karisito na itikotiko vakaturaga, na veimatanitu, na matanitu vakatui, ko ira na turaga sa liu, kei ira na turaga kaukauwa.”²⁰ O koya gona, o koya ena taura na yaca ni iVakabula, vakabauta na Nona yalayala ka vosota tikoga me yacova na ivakataotioti, ena vakabulai²¹ ka na tiko vata kei na Kalou ena bula marau tawamudu.²²

Taciqu kei na ganequ, eda dau sota-va taucoko na itutu ni bula ca ka vakavuna na yalorarawa, lomaleqa, inuinui ca, ka so na gauna eda dau malumalumu sara. Eso na mataqali yalo vaqo e dau vakavuna me da taroga na Turaga, “Na cava na vuna au sotava tiko kina na itutu ni bula oqo?” se “Cava beka e sega ni yaco kina na ka au namaka tiko? Niu sa cakava tiko na veika kece au rawa ni cakava meu colata noqu kauveilatai ka muria na iVakabula!”

Noqu itokani lomani, me da nanu-ma tiko ni noda colata noda kauveilatai e oka kina na yalomalumalumu ka vakabauta na Kalou kei na Nona vuku tawayalani. E dodonu me da

vakadinadinataka ni kilai keda yadua tu o Koya kei na noda leqa. Sa yaga talega me da ciqoma ni nona gauna na Turaga e duatani mai na noda. Ena so na gauna eda vaqara e dua na veivakalougatataki ka biuta e dua na gauna me vakayacora kina na Turaga. E sega ni rawa ni da veivakaisini ena noda yalodina Vua ena noda lavaka e dua na gauna me saumi mai kina noda gagadre. Ni yaco oqo, eda sa tautauvata kina kei ira na Nifai dau vakatitiqu ni gauna makawa, ena nodra vakalialiai ira na wekadra ka kaya ni sa oti na gauna me yaco kina na veika a tukuna o Samuela na Lemanaiti, ka vakatubura na veilecayaki vei ira era a vakabauta.²³ Ena gadrevi me da vakabauta na Turaga ena ivakarau me rawa kina ni da tu vakadua ka kila ni o Koya na Kalou, e kila na ka kecega, ka kilai keda yadua o Koya.²⁴

A noqu madigi ena dua na gauna lekaleka sa oti meu qarava e dua na marama yada na yacana o Franca Calamassi, ka tauvi koya voli e dua na mate veivakamalalumalumutaki. E imatai o Sister Calamassi ena nona matavuvale me lewena na Lotu vakalesui mai nei Jisu Karisito. E dina ni a sega ni

Sister Franca Calamassi kei iratou na va luvena e na valetabu.

papitaiso na watina, a vakadonuya me sota kei ira na daukaulotu ka dau lako-va wasoma na soqoni vaka-Lotu. Ena ituvaki ni bula oqo, a yalodina tikoga o Sister Calamassi, ka susugi iratou cake na luvena e va ena kosipeli i Jisu Karisito. Ni oti e dua na yabaki ena nona takali na watina, a kauti iratou na luvena o Sister Calamassi ki na valetabu, ka ratou vakaitavi ena veicakacaka vakalotu ka ratou vauci vata vakamatavuvale. Na yalayala e salavata kei na veicakacaka vakalotu oqo e kauta mai vua na inuinui, na reki, kei na bulamarau ka vukea na nona tomana tiko nona bula.

Ni sa tekivu basika na imatai ni ivakatakilakila ni mate, a solia vua nona bisopi e dua na veivakalougatataki. Ena gauna oqori a tukuna vei nona bisopi ni sa vakarau tu me ciqoma na loma ni Turaga, ka vakaraitaka kina nona vakabauta me vakabulai vakakina nona vakabauta me vosota nona tauvimate ki na ivakataotioti.

Ena noqu veisiko, niu taura toka na ligai Sister Calamassi ka raica na yaloka ni matana, au raica e dua na iserau vakaagilosu—ka vakaraitaka na nona yalodei ena ituvatuva ni Kalou kei na rarama uasivi ni vakanuinui ena loloma kei na ituvatuva nei Tamada ena vukuna.²⁵ Au vakaila na nona gagadretudei me vosota ena nona vakabauta ki na ivakataotioti ena nona colata nona kauveilatai, dina ga ni boleli tu. Na nona bula na marama oqo sa ivakadinadina kei Karisito, na itukutuku ni nona vakabauta kei na yalodina Vua.

Taciqu kei na ganequ, au vinakata meu vakadinadinataka vei kemuni ni noda colata noda kauveilatai ka muria na iVakabula e gadreva vei keda me da muria Nona ivakaraitaki ka segata me da vakataki Koya,²⁶ sotava ena yalovosota na veituvaki ni bula, cakitaka ka beca na gagadre vakayago ni tamata,

MAI VEI ELDER NEIL L. ANDERSEN
Ena Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua

ka waraka na Turaga. E vola vakaoqo na Daunisame:

“Mo waraki Jiova: gugumatua, ena qai vakataudeitaka na yalomu ko koya: Io, mo waraki Jiova ga.”²⁷

“A nodai vukevuke ka nodai sasa-bai ko koya.”²⁸

Au vakadinadinataka vei kemuni ni da muria na we ni yavana na noda iVakavuvuli ka waraki Koya ena vakabulai keda, ena kauta mai na vakacegu ki yaloda me rawarawa ka mamada kina noda icolacola.²⁹ Na veika ogo au vakadinadinataka ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Raica na Maciu 11:29–30; Jemesa 2:24; 2 Nifai 25:23.
2. Raica na Maciu 16:21.
3. Maciu 16:22.
4. Maciu 16:24–26.
5. Raica na Joni 6:38.
6. Raica na Joni 19:16–17.
7. Raica na Marika 16:17–20; Luke 24:36–53.
8. Raica na Maciu 28:19–20.
9. Raica na iVakadewa nei Josefa Simici, Maciu 16:25–29 (ena the Bible appendix); see also Guide to the Scriptures, “Lust”; “Natural Man”; “Sensual, Sensuality”; “Wicked, Wickedness”; scriptures.ChurchofJesusChrist.org.
10. Raica na Alama 1:25.
11. Raica na Mosaia 5:15.
12. Raica na Alama 60:23.
13. 2 Nifai 25:23.
14. Raica na Bruce C. Hafen, *The Broken Heart: Applying the Atonement to Life’s Experiences* (1989), 155–56.
15. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 46:19, 21.
16. Raica na Neal A. Maxwell, “Repentance,” *Ensign*, Nove. 1991, 32.
17. Raica na Isikeli 18:31; 36:26.
18. Raica na Ica 12:27.
19. Raica na 1 Nifai 7:21.
20. Vunau kei na Veiyalayalati 121:29.
21. Raica na 3 Nifai 27:6.
22. Raica na Mosaia 2:41.
23. Raica na 3 Nifai 1:4–7.
24. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 101:16.
25. Raica na 2 Nifai 31:20.
26. Raica na Maciu 5:48; 3 Nifai 12:48; 27:27.
27. Same 27:14.
28. Same 33:20.
29. Raica na Maciu 11:30; Mosaia 24:14.

Vuana

Na matamu kei na yalomu me tudonu tu vua na iVakabula, o Jisu Karisito, kei na reki tawamudu e tadu duadua ga mai Vua.

Au kila na ka o ni vakasamataka tiko! Ena dua tale na vosa eda na qai rogoci Peresitedi Nelson. Au nuitaka meu vakayadrati kemuni tiko me vica na miniti ni da waraka noda parofita lomani, kau sa digitaka e dua na ulutaga totoka: noqu iulutaga na vuana.

Ena kedra roka, ituvaki, kei na kamica ni beri, jaina, meleni, kei na maqo, se vuanikau vakataka na kiwano se pomeqaranate, na vuanikau sa dau kakana totoka e vakamareqeti.

Ena Nona cakacaka vakalotu e vuravura, a vakatauvatana na iVakabula na vuanikau vinaka ki na veika yaga tawamudu. A kaya, “Dou na kilai ira ena vuadra.”¹ “Sa vakakina sa vuataka na vua vinaka na kau vinaka kecega.”² E vakayaloqagataki keda meda komuna “na vuana ki na bula tawamudu.”³

Ena tadra matata sara eda kila vinaka ena iVola i Momani, a raica na parofita Liai ni sa tu ena “dua na lekutu liwalala ka butobuto.” E tiko na wai duka, na kabu butobuto, na

Ena gauna ni nona vei qaravi e vuravura, na iVakabula e vakatauvatana na vua vinaka ki na veika me vaka na na yaga ni bula tawamudu.

veigaunisala tawakilai, kei na salatu duatani, vakakina na itautauri kauka-me⁴ ena yasa ni sala dodonu ka qiqo e mua yani ki na vunika totoka kei na “vuana [e yaco] me marau kina na tamata.” Ni nanuma nona tadra, a kaya o Liai: “Niu a . . . kania na vuana; . . . ni sa kamikamica sara, ka uasivi cake mai na vuanika kecega au [sa] tovolea . . . oti. . . [Ka] vakasinata na yaloqu ena marau levu sara.” Na vuana sa gadrevi “vakalevu [cake] sara [vei] ira na vuani-kau kecega.”⁵

Na ibalebale ni vunika kei na vuana

Na cava e vakatakilakilataka na vunika ogo kei na vuana talei? Sa vakaraitaka tiko na “loloma ni Kalou”⁶ ka tukuna tiko na ituvatuva totoka ni veivueti nei Tamada Vakalomalagi. “Ni sa lomani ira na kai vuravura vakaoqo na Kalou, me solia kina na Luvena e duabau ga sa vakatubura, me kakua ni rusa ko ira yadua era sa vakabauti koya, me ra rawata ga na bula tawamudu.”⁷

Na vuanika mareqeti ogo e vakatakilakilataka na veivakalougatataki totoka ni Veisorovaki ni iVakabula tawa vakatauvatani rawa. E sega walega ni da laki bula tale ni oti na bula ogo, ia mai na noda vakabauti Jisu Karisito, noda veivutuni, kei na maroroya na ivakaro, sa rawa me vosoti noda ivalavala ca ka yaco meda tu savasava vakalou e mata ni Tamada kei na Luvena.

Na laukana ni vua ni kau sa vakatakilakilataka talega ni da sa karoni na cakacaka tabu kei na veiyalayalati ni kosipeli vakalesuimai—ni da papitaiso, ciqoma na isolisoli ni Yalo Tabu, ka curu ki na vale ni Turaga ka ciqoma noda edaumeni ena kaukauwa mai lagi. Mai na loloma soliwale i Jisu Karisito ka da rokova na noda veiyalayalati, eda sa ciqoma na yalayala tawayalani meda bula vata kei ira noda vuvale bula dodonu ki na veigauna tawamudu.⁸

Sa rauta me vakatoka na agilosu na vuanika me “ka rekitaki duadua ki na yalo.”⁹ Sa dina sara!

Na Bolebole ni Noda Tu Dina Tiko

Me vaka eda sa kila kece, ni oti mada ga noda tovolea na vuanika mareqeti ni kosipeli vakalesuimai, e sega tikoga ni rawarawa na tudei ka yalodina tiko vei Jisu Karisito. Eda na sotava tikoga na veivakasesei kei na veivakacalai, veilecayaki kei na veileti, veivakayarataki kei na veitemaki era saga mera drete laivi na yaloda mai vua na iVakabula kei na reki kei na totoka ni veika eda sotava ni da muri Koya.

Ena vuku ni veika dredre ogo, na tadra nei Liai sa veivakaroti talega! Ena yasa kadua ni uciwai e tu kina e dua na vale levu vakaitamera kei ira na tamata duidui yabaki era dusi, veivakalialiai, ka vakacacani ira na ilawalawa dodonu daumuri Jisu Karisito.

O ira na tamata ena vale levu era vosa vakacacana ka dredrevaki ira era maroroya na ivakaro, ka nuitaka mera vakatanitaka ka vakalialia nodra vakabauti Jisu Karisito kei na Nona

kosipeli. Ena vuku ni vosa veiravuti ni vakatitiqa kei na veibeci e tau vei ira na tamata vakabauta, eso era sa tovolea oti na vuanika sa tekivu mera maduataka na kosipeli era sa ciqoma. Na veibacani lasu ni vuravura sa temaki ira; era sa vukitani mai na vuanika kei na vuana; ka yaco ena vosa ni Turaga, era sa “[lutu] tani ki na veisala vakatabui ka ra [sa] yali yani.”¹⁰

Ena noda vuravura nikua, o ira na mataisau nei vunimeca era sa cakacaka tiko sigabogi, me maqusataki na vakalevutaki ni valelevu o ya. Na kena vakalevutaki sa tete kosova na uciwai, nuitaki me curuma noda itikotiko, kei ira na veidusi kei na vosa vakacaca era kaikaila vakatani sigabogi ena ivosavosa ni initaneti.¹¹

E vakamacalataka o Peresitedi Nelson, “Sa veitaqaitaka tiko mai o vunimeca na nona saga me vakatataka na ivakadinadina ka tarova na cakacaka ni Turaga.”¹² Meda nanuma na vosa nei Liai: “Keimami a sega ga ni kauwaitaki ira.”¹³

Dina ga meda kakua ni rere, ia meda qaqarauni tiko. Eso na gauna na veika

Me vaka eda sa kila kece, ni oti mada ga noda tovolea na vuanika mareqeti ni kosipeli vakalesuimai, e sega tikoga ni rawarawa na tudei ka yalodina tiko vei Jisu Karisito.

lalai e rawa ni moica na keda ituvaki vakayalo. Yalovinaka kua ni vakatara nomu vakatataro, nodra vakalelewa eso, itokani tawavakabauta, se cala kei na rarawa tawanamaki me golei iko tani mai na kalougata kamica, savasava, e marau kina na yalo e tadu mai na vuanikau mareqeti ni vunika. Na matamu kei na yalomu me tudonu tu vua na iVakabula, o Jisu Karisito, kei na reki tawamudu e tadu duadua ga mai Vua.

Na Vakabauta nei Jason Hall

Ena June, au a gole kei watiqo o Kathy, ki na veibulu nei Jason Hall. Ena gauna a takali kina, sa yabaki 48 ka a veiqaravi tiko vaka-peresitedi ni kuoramu ni italatala qase.

Oqo na vosa nei Jason me baleta e dua na ka a veisautaka nona bula:

“[Au a yabaki 15] niu [a] mavoa niu rika e wai. . . . A [ramusu] na domoqu kau paralase mai na serequ ka lako sobu. Sa yali vakadua na kaukauwa ni yavaqu ka vakalailai na ligaqu. Sa sega tale ni rawa meu taubale, tucake, . . . se vakani au. Sa voleka meu sega ni cegu rawa se vosa.”¹⁴

“Kemuni na Tamaqu [mai Lomalagi],’ au a vakamamasu, ‘meu yavalata rawa ga na ligaqu, kau kila niu na rawata. Yalovinaka, Tamaqu, yalovinaka. . . .

“ . . . ‘Ni maroroya na yavaqu, Tamaqu; au sa [masulaka ga] meu vakayagata na ligaqu.”¹⁵

A sega ni yaco vei Jason me vakayagata na ligana. E rawa beka ni o rogoca na domo mai na vale levu? “Jason Hall, na Kalou e sega ni rogoca na nomu masu! Ke sa dauloloma na Kalou, e rawa vakacava me biuti iko tu vakaoqo? Cava na vuna me vakabauti kina na Karisito?” A rogoca o Jason Hall na domodra ia a sega ni kauwai kina. Ia a kana magiti ga ena vua ni vunika. Na nona vakabauti Jisu Karisito a sega ni vakayavalati. A tauri ivola mai

na univesiti ka vakamau kei Kolette Coleman e valetabu, ka vakatokai koya me “daulomani ni noqu bula.”¹⁶ Ni oti e 16 na yabaki ni vakamau, a dua tale na cakamana, a sucu na luvedrau tagane mareqeti, o Coleman.

Rau a vakatubura vakacava nodrau vakabauta? A vakamacalataka o Kolette: “Keirau a nuitaka na ituvatuva ni Kalou. A solia vei keirau na inuinui. Keirau kila ni o Jason ena [dua na siga] ena taucoko tale. . . . Keirau kila ni Kalou sa vakarautaka vei keirau e dua na iVakabula, na nona solibula veisorovaki keirau sa na rai tikoga ki liu ni keirau sa via soro mai.”¹⁷

Ni sa vosa ena veibulu vei Jason, a kaya o Coleman yabaki 10 ni o tamana a vakavulica vua “ni [tiko] na ituvatuva nei Tamada Vakalomalagi me noda, na bula totoka e vuravura, ka rawa meda mai bula vakavuvale. . . . Ia . . . eda na lako curuma na veika dredre ka da na rawa ni caka cala.”

A tomama o Coleman: “Na Tamada Vakalomalagi a tala mai na Luvena, o

Jisu Karisito, ki vuravura. Na Nona cakacaka me na uasivi sara. Me vakabulai ira na tamata. Me lomani ira. Ka na vakararawataki ena vuku ni noda mosi, rarawa, kei na ivalavala ca kecega. Oti a qai mate ena vukuda.” A kuria o Coleman, “Baleta ni cakava oqo, sa kila o Jisu na ituvaki ni lomaqu ena gauna oqo.

“Oti e tolu na siga nona mate o Jisu, sa . . . yaco me bula tale ena uasivi ni yagona. Sa ka bibi oqo vei au baleta niu kila ni . . . yagoi [tamaqu] ena uasivi sara ka keitou na duavata tale vakamatavuvale.”

A tinia o Coleman: “Ena veibogi kece niu a se gonelailai, a kaya vei au o tamaqu, ‘O Ta e lomani iko, o Tamada Vakalomalagi e lomani iko, o iko o gone vinaka.”¹⁸

Na reki e yaco mai baleti Jisu Karisito

A vakamacalataka o Peresitedi Russell M. Nelson na vuna eratou reki ka vakanuinui tiko kina na vuvala na Hall. A kaya o koya:

“Na reki eda vakila e vakatau vakalailai sara ena ituvaki ni noda bula

Jason, Coleman kei Kolette Hall

ka sa baleta vakatabakidua na veika e vakanamata kina na noda bula.

“Ni vakanamata noda bula ki na ituvatuva ni veivakabulai ni Kalou . . . vei Jisu Karisito kei na Nona kosipeli, e rawa ni da vakila na reki veitalia na cava e yaco—se sega ni yaco—ena noda bula. Na reki e yaco mai Vua vakakina ena Vukuna. O Koya e ivurevure ni reki kecega. . . .

“Kevaka eda raici vuravura . . . , eda sa sega vakadua ni kila na reki. . . . [Na reki] sa isolisoli ka yaco mai ena noda nakita me da bulataka na buladodonu, a vakavulica o Jisu Karisito.”¹⁹

E dua na yalayala ena Nomu Lesu Mai

Ke sa sega tu mai vakabalavu vei iko na vua ni kau, au yalataka vei kemuni ni ligana na iVakabula sa dau dodoka tu yani vei kemuni. Sa dau kaci ena loloma, “Repent and come unto me.”²⁰ E vuaidrau na vuana ka sa vua tu ga. E sega ni voli rawa ena ilavo, ka sega ni dua sa gadreva dina ena vakuai kina.²¹

Kivua e dua e gadreva me lesu ki na vunika ka tovolea tale vakadua na vuana, tekivu ena nomu masu vua na Tamamu Vakalomalagi. Vakabauti Jisu Karisito kei na kaukauwa ni Nona solibula veisorovaki. Au yalataka ni ko ni rai yani vua na iVakabula “ena vakasama kece,”²² ena nomu tale na vua ni kau, e totoka ni ko tovolea, e reki kina na yalomu, “na isolisoli levu duadua vei ira na isolisoli kecega ni Kalou.”²³

Tolu na macawa sa oti, au a raica na rekitaki ni vuani iVakabula e taucoko ni keirau a tiko kei watiq o Kathy ena vakatabui ni Valetabu e Lisbon Potukali. Na dina ni kosipeli vakalesuimai a dolavi vei Potukali ena 1975 ni sa soli raraba na galala vakalotu. E vuqa na Yalododonu dokai a tovolea taumada na vuanikau ni se bera na ivavakoso, sega na valenilotu, ka sega na valetabu ena loma ni 1,000 na maille (1,600 km) era mai reki vata

oqo kei keimami ni vua ni kau mareqeti sa tiko ena vale ni Turaga e Lisbon, Potukali. Sa dua na ka noqu dokai ira na Yalododonu Edaidai era sa vagolea tiko ga na yalodra vua na iVakabula.

A kaya na iVakabula, “Ko koya sa tu vei au, koi au talega vei koya, sa vua vakalevu: ke dou sa tawase tani vei au dou na sega ni rawata e dua na ka.”²⁴

Ena nona vosa ena mataka nikua kivei ira na lewe ni Lotu e vuravura rara-ba, a kaya o Peresitedi Nelson, “Taciq kei na ganequ lomani, ko ni sa ivakaraitaki ni vuanikau e lako mai ni muri na ivakavuvuli i Jisu Karisito. Sa tomana yani o koya, “vinaka! Au lomani iko!”²⁵

Keimami lomani kemuni, Peresitedi Nelson.

Au sa raica e mataqu na kaukauwa ni ivakatakila e tu vua noda Peresitedi lomani. O koya e parofita ni Kalou. Me vakataki Liai makawa, sa kerei keda na vuvale ni Kalou o Peresitedi Russell M. Nelson, meda lako mai ka kania na vua ni kau. Meda sa qai yalomalua ka qaqaco tiko meda muria na nona ivakasala.

Au vakadinadinataka ena reki ni o Jisu Karisito na Luvena Bula na Kalou

Bula. Na Nona loloma, kaukauwa, kei na loloma soliwale e kauta mai na veika kece e yaga tawayalani. Au sa vakadinadinataka oqo ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 7:16.
 2. Maciu 7:17.
 3. Joni 4:36.
 4. Ena itekivu ni 2007 Janueri, ni vakavakarau tiko ki na dua na itikotiko ni Lotu ena Brigham Young University me vaka e dua na lewe ni mataveiliutaki ni 70 me na soli ena 4 ni Maji, 2007, au a tarogi Elder David A. Bednar na veika sa vakarautaka tiko me baleta na nona 4 ni Feperueri, 2007, kei na nona vosa ni se qai ivavakoso. E tarai au ena nona kaya ni nona vosa e baleta na kena tauri matua na ititoko kaukamea. Sai koya ga oqo na lotu au a sa vakaveikilaitaki oti kina e liu! Ni oti na neirau wasea vata na neirau itukutuku, keirau sa qai kila ni duidui na noda iwalewale. Na nona vosa, ka kena ulutaga na “A Reservoir of Living Water,” vakamatatataka na ititoko kaukamea, se na vosa ni Kalou, ka vakaruruga na ivolanikalou. Ena nona vosa e taroga, “o iko vata kei au daru wilika, vulica, ka vakasaqara na ivolanikalou ena dua na sala ka na rawa kina vei keda me da tautauri matua kina ititoko kaukamea?” (speeches.byu.edu).
- Ni oti toka e dua na macawa na neirau veitalanoa kei Elder Bednar, President

MAI VEI PERESITEDI RUSSELL M. NELSON

Boyd K. Packer e solia e dua na itikotiko ni lotu ni BYU ka vakatoka “Tadra nei Liai kei iko.” E vakamatatataka o Peresitedi Packer na ititoko kaukamea ni ivakatakila kei na veivakauqeti ka dau yaco mai vei keda mai vua na Yalo Tabu. E kaya: “kevaka o taura na ititoko, e rawa mo *vakila* na sala ki liu ena isolisoli ni Yalo Tabu. . . . Taura na ititoko kaukamea ka kakua ni laiva vakadua. Mai na kaukauwa ni Yalo Tabu, sa rawa mo *vakila* nomu sala kina bula” (Jan. 16, 2007, speeches.byu.edu).

Noqu ulutaga, “Tautauri Matua ki na Nodra Vosa na Parofita,” ena Maji 2007 na ititoko kaukamea me vaka e matataka na nodra vosa na parofita bula (Maji. 4, 2007, speeches.byu.edu).

Na isema ni tolu na vosa oqo e sega ni vakacalaka. Sa cakacaka tiko na liga ni Turaga me tolu na vosa, ka sa vakarautaki tu me baleta na ivavakoso vata ga, e tolu na ituvaki ni ititoko kaukamea, se na vosa ni Kalou: (1) na ivolanikalou, se na nodra vosa na parofita ni gauna makawa; (2) nodra vosa na parofita bula; kei na (3) na kaukauwa ni Yalo Tabu Sa dua dina na kani vuli bibi vei au.

5. Raica na 1 Nifai 8:4–12.

6. 1 Nifai 11:25.

7. Joni 3:16.

8. Raica na David A. Bednar, “Lehi’s Dream: Holding Fast to the Rod,” *Liaona*, Okoto. 2011, 32–37.

9. 1 Nifai 11:23.

10. 1 Nifai 8:28.

11. Raica na Boyd K. Packer, “Lehi’s Dream and You” (Brigham Young University devotional, Janu. 16, 2007), speeches.byu.edu.

12. Russell M. Nelson, “E Rawa Ni Da Caka Vinaka Cake ka Vinaka Cake,” *Liaona*, Me 2019, 68.

13. 1 Nifai 8:33.

14. Stephen Jason Hall, “The Gift of Home,” *New Era*, Tise. 1994, 12.

15. Stephen Jason Hall, “Helping Hands,” *New Era*, Okot. 1995, 46, 47.

16. Nona ivola o Kollette Hall kivei Elder Andersen.

17. iVola vakaitaukei vei Elder Andersen mai vei Kolette Hall.

18. Vosa ni veibulu mai vei Coleman Hall, wasei vata kei Elder Andersen mai vei Kolette Hall.

19. Russell M. Nelson, “Reki kei na Bula Vakayalo,” *Liaona*, Nove. 2016, 82, 84.

20. 3 Nifai 21:6.

21. Raica na 2 Nifai 26:25, 33.

22. Vunau kei na Veivalayalati 6:36.

23. 1 Nifai 15:36.

24. Joni 15:5.

25. Russell M. Nelson, “Na iKarua ni iVakaro Cecere,” *Liaona*, Nove. 2019, 100.

iTinitini ni Vosa

Na bula kilikili ni tamata yadua e gadrevi kina na taucoko ni saumaki mai, ni vakasama kei na uto me vaka taka na Turaga.

Oi kemuni na taciqo kei na ganequ, ni da sa rorova mai na icavacava ni koniferedi vakairogorogo oqo, au tomani kemuni ena vakavinavinaka vua na Turaga ena Nona veivakauqeti veilaveti kei na veitaqomaki. Eda sa marautaka dina e dua na kanamagiti vakayalo.

Eda kila ni na kauta mai na inuini kei na reki na kosipeli vakalesui mai i Jisu Karisito vei ira na tamata era na rogoca ka muria na Nona ivunau. Eda kila talega ni rawa ni yaco me itikotiko dina ni vakabauta na vuvala yadua, ni sa vakaitikotiko kina na sautu, veilomani, kei na Yalo ni Turaga.

Ka dina sara, na ulu ni Veivakalesui mai vakaiukuuku na vale tabu. Na kena veicakacaka vakalotu tabu kei na veiylalayalati era sa itakele ni nodra vakarau-taki na tamata era sa vakarau tu me ra kidavaka na iVakabula ena iKarua ni Nona Lako Mai. Ena gauna oqo sa 166 tu na noda valetabu vakatabui, ka levu tale era na yaco mai.

Ena dolavi raraba na vale ni vakarau me vakatabui e dua na valetabu tara vou se vakavoui. E levu na itokani era sega ni lewena noda vakabauta era na sarava na veivaletabu oqori ka ra vulica e dua na ka vou me baleta na veivakalougatataki ni valetabu. Eso vei ira na vulagi oqori era na vakauqeti me ra kila

eso tale na ka. Eso era na taroga ena gagadre dina me ra na rawata vakacava na veivakalougatataki ni valetabu.

Ni da lewe ni Lotu, ena gadrevi me da vakarau tu me da sauma nodra taro. E rawa ni da vakamacalataka ni veivakalougatataki ni valetabu sa vakarautaki tu vei ira kecega era na vakarautaki ira. Ia ni se bera ni rawa ni ra curuma e dua na valetabu vakatabui, e dodonu me ra na vakadonui mada. E vinakata na Turaga me ra vakaivotavota na Luvena kece sara ena veivakalougatataki tawamudu sa vakarautaki tu ena Nona valetabu. Sa dusia o Koya na ka me na cakava e dua me vakadonui kina me curuma Nona vale tabu.

E dua na vanua vinaka me da tekivuna kina na madigi ni veivakavulici vakaoqo o ya me da vagolea na vakasama ki na vosa toka ena tautuba ni valetabu: “Me Ssavasava Vua na Turaga: na vale ni Turaga.” Na itukutuku nei Peresitedi Eyring nikua kei na vuqa tale sa vakauqeti keda me da sava-sava vakalevu cake. Na valetabu yadua e vanua savasava; na petereni yadua ni valetabu e tovolea me yaco me savasava vakalevu cake.

Na veika kece e gadrevi me rawa ni curumi kina na valetabu e baleta na savasava ni tamata yadua. Me rawati

na tuvakarau oya, na tamata yadua e gadreva me marautaka na veivakalou-gatataki ni valetabu me na vakatarogi vakarua: taumada vata kei na bisopi, daunivakasala ena matabisopi, se peresitedi ni tabana; ikarua vata kei na peresitedi ni iteki se tabana ni kaulotu se dua vei rau nona daunivakasala. Ena veivakatarogi oqori, ena tarogi kina e vica na taro.

Eso na taro oqori sa veisau me mata-ta kina. Au gadreva meu railesuva vata kei kemuni ena gauna oqo:

1. Ko vakabauta ka vakadinadinataka na Kalou, na Tamada Tawamudu; kei na Luvena, o Jisu Karisito; kei na Yalo Tabu?
2. E dua tiko li na nomu ivakadinadina ni Nona Veisorovaki o Jisu Karisito kei na Nona itavi vaka nomu iVakabula ka Dauveivueti?
3. E dua tiko li na nomu ivakadinadina ni kena Vakalesui mai na kosipeli i Jisu Karisito?
4. O tokona beka na Peresitedi ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai ni parofita, daurairai, ka dauvakatakila ka sai koya duadua ga na tamata e vuravura e vakadonui me vakayagataka na idola kece sara ni matabete?
5. Sa kaya na Turaga na ka kecega me “caka vakasavasava” e Matana (Vunau kei na Veiyalayalati 42:41).

O dau segata beka na bula savasava vakayalo ena nomu vakanananu kei na itovo?

O bulataka tiko li na lawa ni tiko savasava?

6. O dau muria tiko beka na ivakavuvuli ni Lotu i Jisu Karisito ena nomu itovo sega ni laurai kei na itovo e matanalevu vei ira ena nomu matavuvale kei ira talega na tani?
7. O dau tokona se tutaka beka e dua na ivakavuvuli, ivalavala, se ivunau e veisaqasaqa kei na kena ena Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai?
8. O dau segata beka mo vakatabuya na Siga ni Vakacecegu, mai vale vakakina ena lotu; lakova nomu soqoni, vakavakarau ka vakayagataka na sakaramede ena bula kilikili, ka bula muria na lawa kei na ivakaro ni kosipeli?
9. O dau segata beka mo dina ena ka kecega o cakava?
10. Ko sa sauma vakadodonu tiko na nomu ikatini?
11. O kila ka muria tiko li na Vosa ni Vuku?
12. E tiko beka na nomu icolacola vakailavo se so tale na ka vua e dua na watimu e liu se vei ira na gone? Kevaka e io, sa taucoko tiko beka na nomu sotava na icolacola eso oqori?
13. O sa dau maroroya tiko beka na veiyalayalati o a cakava ena valetabu, oka kina na daramaki ni qameni ni valetabu me vaka e dusimaki ena edaumeni?
14. E se tu beka eso na ivalavala ca bibi

ena nomu bula ka dodonu me tusanaki vei ira na matabete vakatulewa ena veivutuni?

15. O nanuma beka ni sa kilikili mo curuki na vale ni Turaga ka vakaitavi ena veicakacaka vakalotu ni valetabu?

Ni mataka, sa na veisoliyaki na taro ni ivolatara ni valetabu vakavoui oqo vei ira na iliuliu ni Lotu e vuravura raraba.

Me ikuri ni kena saumi vakadodonu na taro eso oqori, sa matata tiko ni ra na dau daramaka na lewenilotu qase yadua na qameni tabu ena loma ni nodra isulu ni veisiga. Oqo na ivakatakarakara ni dua na yalayala e loma ni noda sasaga e veisiga me da vaka na Turaga vakalevu cake. Sa vakananuma talega vei keda me da yalodina tiko ki na noda yalayala dau caka e veisiga ka me da lakova na sala ni veiyalayalati e veisiga ena sala cecere ka savasava cake.

Au via vosa mada vakalailai vei ira na noda itabagone. Keimami vakayaloqaqataki kemuni mo ni vakadonui baleta na ivolatara yalani. Ena tarogi ga vei kemuni na taro e ganiti kemuni ena nomuni vakavakarau ki na cakacaka vakalotu ni papitaiso kei na veivakadeitaki veisosomitaki. Keimami sa vakavinavinaka vakalevu ena nomuni bula kilikili kei na lomasoli mo ni vakaitavi ena cakacaka tabu ni valetabu oya. Vinaka vakalevu!

Na bula kilikili ni tamata yadua me curuma na valetabu e gadrevi kina vakalevu na vakavakarau vakayalo ni tamata yadua. Ia, ena veivuke ni Kalou, e sega ni dua na ka e dredre. Ena so na kena vakasama, e rawarawa cake na kena tara e dua na valetabu mai na nodra vakarautaki e dua na matatamata ki na dua na valetabu. Na bula kilikili ni tamata yadua e gadrevi kina na saumaki e tau-coko, ni vakasama kei na yalo me vaka na Turaga vakalevu cake, mo dua na lewenivanua dina, mo ivakaraitaki vina-ka cake, ka mo tamata savasava cake.

Au vakadinadinataka ni cakacaka ni vakavakarau vaqori e kauta mai na veivakalougatataki sega ni wiliki rawa ena bula oqo kei na veivakalougatataki sega ni vakasamataki rawa ena bula sa bera mai, okati kina na vakavotukanataki ni nomu matavuvale ki na tawamudu ena itutu ni “tiko marau tawamudu.”¹

Au gadreva oqo meu goleva tale e dua na ulutaga—ituvatuva ni yabaki lako mai. Ena vulaitubutubu ni yabaki 2020, sa na 200 vinaka kina na yabaki na nona a ciqoma o Josefa Simici na ivakatakila Vakalou eda kila tu me iMatai ni Raivotu. Erau a rairai kina na Kalou na Tamada kei na Luvena Lomani, ko Jisu Karisito vei Josefa, e dua na cauravou yabaki 14. Na ka oqori sa itekiteki-vu ni kena Vakalesui mai na kosipeli i Jisu Karisito ena kena taucoko, me vaka saraga na kena sa tukuni rawa tu ena iVolatabu.²

Oti qai yaco na nodra veisiko veitaravi mai na italai vakalomalagi, okati kina o Moronai, Joni na Dauveipapitaisotaki, kei iratou na iApositolu taumada o Pita, Jemesa, kei Joni. Era qai muri mai eso tale, okati kina o Mosese, Ilaisa, kei Ilaija. Era dui kauta mai na veivakadonui vakalou me ra vakalougatataki tale na luve ni Kalou e vuravura.

Ena cakamana, eda sa ciqoma talega na iVola I Momani: E Dua Tale

na iVakadinadina kei Jisu Karisito, e dua tale na ivolanikalou veitokani ki na iVolatabu. Na ivakatakila e tabaki ena Vunau kei na Veiyalayalati kei na Mataniciva Talei era sa vakavutuniyau-taka na noda kila na ivakaro kei na dina tawamudu ni Kalou.

Era sa vakalesui mai na idola kei na itutu ni matabete, okati kina na itutu vaka-iApositolu, Vitusagavulu, peteriaki, bete levu, italatala qase, bisopi, bete, ivakavuvuli, kei na dikoni. Ka ra veiqaravi na yalewa era dau lomana na Turaga ena iSoqosoqo ni Veivukei, Lalai, Goneyalewa, Wilivola ni Sigatabu, kei na veikacivi tale eso ni Lotu—era sa tiki bibi kece sara ni kena vakalesui mai na kosipeli i Jisu Karisito ena kena taucoko.

O koya, sa lesi kina na yabaki 2020 me ika 200 ni yabaki. Na koniferedi raraba ena Epereli mai oqo ena duatani mai na veikoniferedi sa oti. Ena ono na vula ka tarava, au nuitaka ni na vakavakarau na lewenilotu kei na matavuvale yadua me baleta e dua na koniferedi duatani ka na vakananumi kina na yavu ni kosipeli vakalesui mai.

E rawa ni o tekivutaka nomu vakavakarau ena nomu wilika vou tale na italanoa nei Josefa Simici ni iMatai ni Raivotu me vaka e volai ena Mataniciva Talei. Na noda lesioni ni vuli ena yabaki mai qo ena *Lako Mai mo Muri Au* na iVola i Momani. O na gadreva beka mo vakananuma vakatitobu na taro bibi me vaka, “Ena duatani vakacava noqu bula

kevaka e kau tani vakasauri na veika au sa kila rawa mai na iVola i Momani?” se “E cava na veika a sala muria mai ena iMatai ni Rairai e vakavuna na veisau vei au kei ira au dau lomana?” Vakakina, ni ra sa tu ena gauna oqo na vidio ni iVola I Momani, o na gadreva beka mo vakayagataka ena nomu vuli yadua kei na vuli vakamatavuvale.

Digitaka na nomu taro. Bulia na nomu ituvatuva. Dromuci iko ena rarama lagilagi ni Veivakalesui mai. Ni o vakayacora vakakina, na koniferedi raraba ena Epereli ka tu mai ena sega walega ni dau nanumi tu, ena sega ni guilecavi rawa.

Meu tinia, au laiva vei kemuni na noqu iloloma kei na veivakalougatataki, mo ni yaco me tamata mamarau ka savasava cake e veisiga yadua. Au vakadeitaka ni ivakatakila sa yaco tikoga ena Lotu ka na tomani tiko me yacova “na inaki ni Kalou ena yaco kusarawa, ka kaya o Jiova sa Cecere sa vakayacori na cakacaka.”³

Au sa vakalougatataki kemuni vakakina, ka vakadeitaka niu lomani kemuni, kei na noqu ivakadinadina ni bula na Kalou! Sai Jisu na Karisito! O Koya e noda Kalou ka eda sa Nona tamata. Ena yacana tabu o Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Mosaia 2:41.
2. Raica na Aisea 2:2; 29; Isikeli 37:15–20, 26–28; Taniela 2:44; Emosi 3:7; Cakacaka 3:21; Efeso 1:10; Ai Vakatakila 14:6.
3. *Nodra iVakavuvuli na Peresidedi ni Lotu: Josefa Simici* (2007), 49.

Moici na Taro ni iVolatara kei na iTukutuku Tale Eso ni Valetabu

Vakavoui ni taro ni veivakatarogi ni ivolatara ni valetabu a vakaraitaka o Peresitedi Russell M. Nelson ena koniferedi raraba ni Okotova 2019 (raica na tabana e 121). E se koya tikoga na itagede ni valetabu, ia eso na taro era sa veisautaki na kena vosa me matata cake kina. E dodonu me ra sa ciqoma na iliuliu ni Lotu na nodratou ivola na Mataveiliutaki Taumada ni ka 6 ni Okotova, 2019, ka oka kina na taro era sa moici tu.

A kacivaka talega o Peresitedi Nelson na inakinaki me baleta na walu na valetabu vou (raica na tabana e 79). Na valetabu vou era na tara tiko e Freetown, Sierra Leone; Port Moresby, Papua Niukini; Bentonville, Arkansas, Amerika; Bacolod, ena Yatu Filipaini; McAllen, Texas, Amerika; Cobán, Guatemala; kei Orem kei Taylorsville, Utah, Amerika.

Me tekivu mai na koniferedi raraba ni Epereli 2019., era sa vakatabui oti na veivaletabu e Kinshasa, Democratic

Republic mai na Congo; Lisbon, e Potukali; Port-au-Prince, Haiti; kei Fortaleza, Brazil; ka ra vakatabui tale e Oakland, California, Amerika; Memphis e Tennessee, mai Amerika; Frankfurt, e Jamani; Siti o Oklahoma, Oklahoma, Amerika; kei na kena e Raleigh, North Carolina, Amerika.

Sa vakayacori oti na vakasobuduru ni valetabu e Yigo, Guam; Praia, Cabo Verde; San Juan, Puerto Rico; Lima, Peru (Los Olivos); kei Belém, Brazil, ka ra sa digitaki na veivanua eso me baleta na valetabu e Okaladi, Niu Siladi, kei Layton kei Saratoga Springs, Utah, Amerika.

Sa kaburaki raraba oti ni na vakavoutaki tiko na Valetabu e Salt Lake, ka na sogo tiko ena Tiseba ka na qai dola tale ena 2024, kei na Valetabu e St. George Utah, ena sogo tiko ena Noveba 2019 ka na qai dola tale ena 2022. ■

Me baleta na itukutuku tale eso ni valetabu, gole ki na [temples.ChurchofJesusChrist.org](https://www.templesofjesuschrist.org).

Sa Veisautaka na Lotu na iVakarau ni Kena Vakadinadinataki na Cakacaka Vakalotu

Ena dua na soqoni ni koniferedi raraba ni veiliutaki era a vakasalataki kina na Vakaitutu Raraba kei ira na Vakaillesilesi Raraba ni Lotu maivei iratou na Mataveiliutaki Taumada, a kacivaka kina o Peresitedi Russell M. Nelson ni sa veisautaki na iwalewale ni vakarau ni Lotu me baleti ira era na veiqaravi tiko mera ivakadinadina ena papitaiso kei na veivauci.

E dua na nodratou ivola na Mataveiliutaki Taumada ni ka 2 ni Okotova, 2019, sa vakamatatataki tiko kina na veisau ogo:

“Ni sa sureti mai vei ira na iliuliu vakatulewa:

1. “Sa rawa vua e dua na lewenilotu e vakaivolatara bula ni valetabu, vakakina na ivolatara yalani, me ivakadinadina ena dua na papitaiso veisosomitaki.
2. “Sa rawa vua e dua na lewenilotu sa edaumeni oti ka tiko nona ivolatara bula me ivakadinadina ena veivauci vei ira na bula se ena veivauci vakaveisosomitaki.
3. “E dua ga na lewe ni Lotu sa papitaiso oti, oka kina o ira na gonelalai kei na itabagone, e rawa ni ivakadinadina ena nona papitaiso e dua na tamata bula.” ■

Mai na imawi: Valetabu e Fortaleza Brazil, Valetabu e Lisbon Potukali, Valetabu e Kinshasa Democratic Republic ni Congo, kei na Valetabu e Port-au-Prince Haiti

Era Sa Vakatakilaitaka na iLiuliu na Sasaga Vou ni Gonelalai kei na iTabagone

Ena tekivutaki tiko na Gonelalai kei na iTabagone ena Janueri ni 2020 mera vukei ira na gone mera muria na iVakabula ena nodra tubu tiko vakayalo, veimaliwai, vakayago, kei na vakasama. Me baleta na vosa eso ena mekasini oqo e vakamacalataki ira tiko na Gonelalai kei na iTabagone, raica na tabana e 40 kei na 53.

“Sa yaco mai na gauna me baleta e dua na rai vou, ka nakiti me ra vukei na gonelalai kei na itabagone ena veiyasai vuravura nikua” a kaya o Peresitedi Russell M. Nelson ena dua na kakabura-ki digitaki enai ka 29 ni Sepiteba, 2019.

“Ni sega ni gadrevi me soli vei kemuni e vuqa na ilesilesi vakarautaki,” e kaya o koya kivei ira na gonelalai kei na itabagone, “keimami sa sureti kemuni mo ni vakarogotaka vua na Turaga me baleta na sala e rawa mo ni tubu kina ena sala veiraurau. Ena veivakacegui ka veivakamarautaki, ia ena gadrevi talega kina na nomuni vakaitavi kina. Ena gadrevi mo vaqara na ivakatakila e nomu. Ena gadrevi mo digitaka vakataki iko na sala mo na cakacakataka kina. Ena so na gauna na Yalo ena rawa me uqeti iko mo cakava na veika e dredre. Au vakabauta ni ko sa rawata nai ibolebole oqo. Sa rawa mo cakava na veika dredre.”

E tukuna talega o Peresitedi Nelson ni sa tiko na nodra itavi bibi na itubutubu mera cakava. “Yalovinaka tara cake vakaukauwa na veiwekani vata kei ira na luvemuni kei ira na itabagone,” a kaya o koya. “E rawa mera veivuke kina na iliuliu ni Lotu, ia o ira oqo era luvemuni. E sega ni dua e rawa me veivakauqeti vakalevu cake mera rawa-ka me vakataki kemuni. Solia vei ira na loloma, na veivakayaloqataki, kei na ivakasala, ia mo kakua ni temaki mo

vakatulewa ena vukudra. Era na cakava na nodra vinaka duadua ni ra cakava ena nodra dui galala ni digidigi.

“Na ivakasala oqo sa baleti ira talega na noda iliuliu totoka kei ira na qasenivuli ni gonelalai kei na itabagone,” a tomana o Peresitedi Nelson. “Eda gadreva mera veiliutaki na itabagone, vakabibi vei ira sa kacivi ka tabaki mera veiqaravi ena mataveiliutaki ni kalasi kei na kuoramu. Sa dodonu me sa lesi oti vei ira na lewa ni matabete. Era na vulica na sala mera ciqoma kina na veivakuqeti vakayalo ni ra veiliutaki ena nodra kalasi se kuoramu.”

Ena soli itukutuku vata ga, a vakaraitaka kina o Peresitedi M. Russell Ballard, na Peresitedi Vakatawa ni Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua, na raivotu baleti ira na Gonelalai kei na iTabagone: me “vaqacacotaki nodra vakabauti Jisu Karisito na itabatamata e tarava, ka vukei na gonelalai, itabagone, kei na nodra vuvala mera toso ki liu ena salatu ni veiyalayalati ni ra sotava tiko na veibolebole ni bula.”¹ A kaya ni “nodra vukei na gonelalai kei na itabagone me ra rawata e dua na ivakadinadina i Jisu Karisito ena vakalougatataki ira kei keda kece ena noda bula taucoko.”

Ni oti nodra duavata mai na itabagone era a tiko ena kakaburaki ki na dua na itaviqaravi mera vakaraitaka na kena vakayagataki na *iDusidusi ni iVakamacala Baleti Ira na Gonelalai kei na iTabagone*, a qai kaya o Peresitedi Ballard: “Oqo na itekivu walega. Nikua, eda sa tekivu kina ena itaviqaravi oqo. Oqo e dua na ka ena yaco ena nomuni matavuvale ni kemuni na cakacaka vata. Keitou sureti kemuni mo ni tomana tiko na itaviqaravi. . . . Kemuni na itubutubu, yalovinaka tomana tiko oqo e vale.” E vakabibitaka ni “sai koya oqo e dua na parokaramu e kena usutu na vuvale e tokoni mai na Lotu” kei “na matavuvale era sa vakaitavi vata ena parokaramu oqo. Oqori na veika ena vakavuna me vinaka sara.”

Ena vuqa na veiyasai vuravura, era sa ciqoma talega na itubutubu kei ira na

iliuliu na nodra idusidusi ni ivakamacala taumada. Ena veivanua tale eso ena vakadewataki na Gonelalai kei na iTabagone ena nodra vosa ena mua ni 2020.

Na vulici ni kosipeli, veiqaravi kei na itaviqaravi, kei na torocake yadudua (oka kina na kena vakarautaki kei na rawati ni inaki) ena tiki bibi ni Gonelalai kei na iTabagone, kei na itabagone mera liutaka na kedra tuvai. Era na vaqara na gonelalai kei na itabagone na ivakatakila e nodra ni ra toso tiko ena salatu ni veiyalayalati, ena veitokoni ni vuvale, iliuliu, kei ira tale eso. A vakaraitaka o Peresitedi Ballard ni Gonelalai kei na iTabagone sa dua na sasaga e vuravura raraba ka rawa me taurivaki ena “vanua o vakaitikotiko kina kei na ituvaki ni nomu matavuvale.”

Na ikuri ni kena matailalai kei na ivurevure ena vakarautaki ena dua na kakaburaki ena Matana Votu baleti ira na gonelalai kei na itabagone enai ka 17 ni Noveba, 2019, ena vakaitavi tiko kina o Elder Gerrit W. Gong ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua. Era sa sureti tiko kina o ira na gonelalai kei na itabagone era na yabaki 8 ki na 18 ena 2020, nodra itubutubu, kei na iliuliu ni Goneyalewa, daunivakasala ni Matabete i Eroni, kei ira na iliuliu ni Lalai. Vakacuruma mai na nomuni taro baleta na parokaramu ni Gonelalai kei na iTabagone kivei Elder Gong ena **facetoface.ChurchofJesusChrist.org**. Ni oti na soqoni bula, ka na kaburaki tiko yani ena 18 na vosa, vidio ena maroroi me rawa kina ni na rawa me saravi se lavetaki mai ena dua ga na gauna. ■

Raica na **ChildrenandYouth.ChurchofJesusChrist.org** ka vakakina na **ChildrenandYouth Leaders.ChurchofJesusChrist.org** me baleta na ikuri ni itukutuku, oka kina na itukutuku me baleta na soqoni e Matanavotu.

IDUSIDUSI

1. *O Ira na Gonelalai kei na iTabagone ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai: Na iDusidusi ni iVakamacala Taumada ni iTubutubu kei na iLiuliu* (2019), 1.

Koniferedi ni MST me Tokoni Kina na Parokaramu ni iTabagone kei na Gonelalai

Me tiki ni nona sasaga na Lotu me vakaduavatataki kina na kena parokaramu ni gonelalai kei na itabagone ena veiyasai vuravura, me tekivu ena 2020, era na qarava na veiiteki e Amerika kei Kanada na koniferedi vakayabaki rua ni Me iSakisaki ni iTabagone (MST).

Sa sivia oqo e tini na yabaki na kena sa vakayacori tiko na koniferedi ni MST ena taudaku kei Amerika kei Kanada ka na tomani tikoga me vaka sa caka oti tiko mai.

Ena vakarautaki tiko na ikuri ni itukutuku ena gauna ni soqoni e Matanavotu enai ka 17 ni Noveba, 2019. ■

Na Veisau Vakaisoqosoqo e Vakanamata ena Nodra Vaqaqacotaki na iTabagone

Me tiki ni sasaga me rawa talega kina vei ira na itabagone ena Lotu mera yacova na kedra ituvaki vakalou, na veisau ena Cauravou kei na Goneyalewa sa mai kacivaki ena koniferedi raraba ni Okotova 2019 mai vei Peresitedi Russell M. Nelson (raica na tabana e 38) ka a vakamacalataka o Elder Quentin L. Cook ena Kuoramu ni iApositolu Le Tinikarua (raica na tabana e 40) kei Sisita Bonnie H. Cordon, na Peresitedi Raraba ni Goneyalewa (raica na tabana e 67).

Na veisau oqo era vakadreti tiko kina na bisopi ni “imatai ka itavi levu oya mera vukei ira na cauravou kei na goneyalewa ni nona tabanalevu,” a kaya o Peresitedi Nelson. E oka kina na veisau ni kena sa mai bokoci na mataveiliutaki ni Cauravou ena tabanalevu. Na mata-bisopi, me vaka ni ratou sa mataveiliutaki ni Matabete i Eroni, e ratou na dauvukei mai vei iratou na daunivakasala ni kuoramu kei ira na kenadau ena so na gauna. Na Peresitedi ni goneyalewa ena tabanalevu na ripote vakadodonu sara ga vua na bisopi.

E ratou na raicamatua na mataveiliutaki ni kuoramu kei na kalasi na cakacaka ni veivakabulai, oka kina na cakacaka vakadaukaulotu ni lewenilotu, nodra maroroi na curuvou, veivakabulabulataki, cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa, kei na vakavulici ni kosipe-li. E ratou na tuvanaka ka liutaka na peresitedi ni kuoramu kei na kalasi ni itabagone na nodra soqoni ena Sigatabu, qaravi ni veivakatorocaketaki, kei na itaviqaravi tale eso.

Na nodra itaviqaravi na itabagone sa sega tale ni vakatokai me “Muavata”

(Mutual) ia sa na vakatokai me “iTaviqaravi ni Goneyalewa,” “iTaviqaravi ni Kuoramu ni Matabete i Eroni,” se “itaviqaravi ni itabagone.” Na ilavo vakarautaki ni itaviqaravi ni itabagone e dodonu me wase vakatautauvata, ki na levu ni iwiliwili ni itabagone ena nodra isoqosoqo yadua.

Sa vakavoutaki na itoko ni Goneyalewa, kei na iwiliwili ni kalasi ni Goneyalewa e dodonu me ra tauyavutaki ki na levu ni iwiliwili kei na nodra gagadre na goneyalewa. Era na vakatokai na kalasi me “Goneyalewa,” ka tarava yani na vei-yabaki ni bula ena kalasi, me vakataka na “Goneyalewa 12–14,” se me “Goneyalewa” kevaka era soqoni vata. Na yaca “Beehive,” (Maqusa) “Mia Maid,” (Leba) kei na “Laurel” (iSakisaki) sa na sega tale ni vakayagataki.

E dua na lewe ni matabose e cake ni iteki sa na veiqaravi me peresitedi ni Cauravou ena iteki, kei iratou na mataveiliutaki ni Cauravou ena iteki e ratou na veiqaravi ena komiti ni Matabete i Eroni— Goneyalewa ni iteki vata kei iratou na mataveiliutaki ni Goneyalewa ni iteki, o lewe ni matabose e cake sa lesi ki na Goneyalewa, kei koya na lewe ni matabose e cake sa lesi ki na Lalai.

Ena veisau tale eso, na iSoqosoqo ni Veivukei, Goneyalewa, Cauravou, Lalai, kei na Matawilivola ni Sigatabu era sa na vakatokai me “isoqosoqo” ka sega ni “mataisoqosoqo,” kei na iliuliu era sa na vakatokai mera “Vakailesilesi Raraba” ena veiqaravi ena Lotu raraba ka ra na vakatokai mera “vakailesilesi ni iteki” kei na “vakailesilesi ni tabanalevu” ena nodra dui vanua. ■

Va na Sala ni Vakavakarau ki na Epereli 2020

Na yabaki 2020 ena vakatakilakila-taka nai ka 200 ni yabaki ni ivakananumi ni iMatai ni Raivotu, ka a yaco ena vula itubutubu ni 1820. O koya gona, sa mai kacivaka kina o Peresitedi Russell M. Nelson ni koniferedi e tarava ena Epereli “ena vakananumi kina na yavu saraga ni kosipeli vakalesuimai” (raica na tabana e 122).

A vakayaloqagataka yadua na lewenilotu kei na matavuvale mera vakavakarau ki na “Koniferedi cecere” oqo ka vakatura kina na sala dodonu me rawati kina oqo:

1. Wilika tale na itukutuku nei Josefa Simici me baleta na iMatai ni Raivotu.
2. Ni o vulica *Mo Lako Mai, Mo Muri Au* ena 2020, vakasamataka vakatobu na taro me baleta na kila ka e rawati kei na veivakalougatataki e ciqomi ena vuku ni iVola i Momani.
3. Vakasamataka mo vakayagataka na vidio vou ni iVola i Momani ena vuli ni tamata yadua kei na matavuvale.
4. Digitaka ga na nomuni dui taro, ka bulia na nomuni dui ituvatuva mo ni “solegi kemuni kina ena rarama lagilagi ni Veivakalesuimai.”

“Ni o vakayacora oqo,” a kaya o Peresitedi Nelson, “na koniferedi raraba ena Epereli ka tu mai ena sega walega ni dau nanumi tu, ena sega ni guilecavi rawa.” ■

Lako Mai, Mo Muri Au Vuli mai na iTukutuku ni Koniferedi Raraba

Na nodra ivakavuvuli na parofita bula kei na so tale na iliuliu ni Lotu raraba era sa vakarautaka na veidusimaki veivakauqeti ni da sa vakasaqara meda vakaitavi ena cakacaka ni Turaga. Ena ikarua kei na ikava ni Sigatabu ni veivula, era na digitaka na mataveiliutaki ni iSoqosoqo ni Veivukei kei na kuoramu e dua na itukutuku ni koniferedi me veivosakitaki, yavutaki ena nodra gagadre na lewenilotu kei na veidusimaki ni Yalo. Ena so na gauna, ena dau rawa ni vakatura talega o bisopi se peresitedi ni iteki e dua na itukutuku. Vakarakara, era na dau vakamatatataka na iliuliu na itukutuku maivei iratou na lewe ni Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iAposittolo Le Tinikarua. Ia, sa rawa me veivosakitaki e dua na itukutuku mai na koniferedi se qai oti toka ga.

E dodonu mera vakasaqara na iliuliu na sala mera vakayaloqagataki na lewenilotu mera wilika na itukutuku digitaki eso ni bera na soqoni.

Me baleta na ikuri ni ivakamacala me baleta na soqoni ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei, raica *iVoladusidusi 2: Veiliutaki ena Lotu*, 7.8.1, 9.4.1, ChurchofJesusChrist.org.

Vakavakarau mo Veivakavulici

Na taro eso oqo e rawa ni vukei ira na qasenivuli ni ra tuvanaka mera vakayagataka e dua na itukutuku ni koniferedi raraba mera vakavulica.

1. Na cava e vinakata vei keda o koya e vosa meda kila vinaka? Na ivakavuvuli cava ni kosipeli e vakavulica tiko? E vakayagataki vakacava oqo ena noda kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei?
2. Na ivolanikalou cava a vakayagataka o koya a vosa me tokona na nona itukutuku? E tiko beka eso tale na ivolanikalou eda rawa ni wilika ena vakatitobutaka na noda kila? (O na rawa ni kunea eso na idusidusi e ra ni itukutuku se ena Topical Guide.)
3. Na cava au rawa ni taroga ena rawa ni vukei ira na lewenilotu mera vakasamataka vakatitobu na itukutuku? Na taro cava ena vukei ira mera raica na yaga ni itukutuku ena nodra bula, ena nodra matavuvale, kei na cakacaka ni Turaga?
4. Na cava tale au rawa ni cakava me sureti na Yalo ki na noda soqoni? Na cava au rawa ni vakayagataka me vakavinakataka cake na veivosaki, oka kina na italanoa, vosa vakatautauvata, sere kei na ivakatagi, kei na cakacaka ni liga? Na cava a vakayagataka o koya e vosa?
5. A veisureti beka o koya e vosa? Au na vukei ira vakacava na lewenilotu mera gadreva mera cakacakataka na veisureti o ya?

Vakasama ni iTaviqaravi

E vuqa tu na sala mera vukei na lewenilotu mera vuli mai na itukutuku ni koniferedi raraba. Oqo e vica na kena ivakaraitaki; ena tiko beka eso tale na nomu vakasama ena cakacaka vakavinaka cake ena nomu kuoramu se iSoqosoqo ni Veivukei.

- ***Veivosaki vakailawalawa.***

Wasea vakailawalawa lalai na lewenilotu, ka lesia na ilawalawa yadua e dua na iwasewase na itukutuku ni koniferedi mera wilika ka veivosakitaka. Mera qai kerei na ilawalawa yadua me wasea e dua na dina era sa vulica. Se mo tuva na ilawalawa ena tamata e duidui na wase era vulica ka mera qai wasea vakai ira na veika era sa vulica.

- ***Sauma na taro.***

Sureta na lewe ni kalasi mera sauma na taro me vaka na kena oqo me baleta na itukutuku ni koniferedi: Na dina cava ni kosipeli eda kunea ena itukutuku oqo? Eda na bulataka vakacava na dina oqo? Na veisureti kei na veivakalougatataki yalataki cava a soli mai? Na cava e vakavulica vei keda na itukutuku oqo me baleta na cakacaka e gadreva na Kalou meda cakava?

- ***Wasea na qaqanivosa eso.***

Sureti ira lewenilotu mera wasea eso na qaqanivosa mai na itukutuku ni koniferedi e vakauqeti ira me ra vakayacora na nodra itavi ena cakacaka ni veivakabulai. Vakayaloqagataki ira mera raica na sala e rawa ni ra wasea kina na qaqanivosa oqo mera vakalougata-taka kina e dua, oka kina o ira na daulomani kei ira na tamata era veiqaravi vei ira.

- ***Wasea e dua na lesoni ivakaraitaki.***

Tataunaka ki na vica na lewenilotu mera na kauta tiko mai eso na iyaya mai vale mera na mai vakayagataka mera vakavulica kina na itukutuku ni koniferedi. Ena gauna ni soqoni, kerei ira me ra vakamacalataka na kena semati na veiyaya o ya ki na itukutuku.

- ***Vakaraudaka e dua na lesoni me vakavulici e vale.***

Kerei ira na itabagone mera cakacaka yarurua mera tuva e dua na lesoni ni lotu ni matavuvale e yavutaki ena itukutuku ni koniferedi. Eda na cakava vakacava me yaga na itukutuku ki na noda matavuvale? Eda na wasea vakacava na itukutuku oqo vei ira na tamata eda qarava?

- ***Wasea na veika sotavi.***

Wilika vata e vica na qaqanivosa mai na itukutuku ni koniferedi. Kerei ira na lewenilotu mera wasea na ivakaraitaki mai na ivolanikalou kei na nodra bula e vakaraitaka se vaqacacotaka na ivunau e vakavulici tiko ena veiqaqanivosa oqo.

- ***Vulica e dua na tiki ni ivolanikalou.***

Sureti ira na lewenilotu mera wilika a dua na ivolanikalou e tukuni tiko ena itukutuku ni koniferedi. Kerei ira mera veivosakitaka na sala ena vukei ira na ivakavuvuli mera kila vinaka cake na ivolanikalou.

- ***Kunea e dua na isaunitaro.***

Cakava rawa mada e vica na taro ena rawa ni saumi ena kena vakayagataki na itukutuku ni koniferedi. Vakanamata ki na taro ena vakavurea na vakasama vakatitobu se na kena vakayagataki na ivakavuvuli ni kosipeli (raica na *Veivakavulici ena iVakarau ni iVakabula*, 31 – 32). Mera qai digitaka na lewenilotu e dua na taro ka vakasaqara na kena isau ena itukutuku. Sureti ira mera veivosakitaka vakailawalawa lalai na nodra isaunitaro.

- ***Vakaraica e dua na malanivosa.***

Sureti ira mera vakasaqara na itukutuku ni koniferedi, ka vakasaqara na malanivosa e vakaibalebale vei ira. Kerei ira me ra veiwaseitaka na veimalanivosa kei na cava era sa vulica mai kina. E vukei keda vakacava na ivakavuvuli oqo meda rawata kina na cakacaka ni Turaga?

- ***Bulia e dua na ka.***

Sureti ira na lewenilotu mera cakava e dua na posita se maka ni wilivola e okati kina e dua na itukutuku lekaleka ni veivakauqeti mai na itukutuku ni koniferedi. Solia vei ira na madigi me ra wasea na veika era sa cakava. ■

© MICHAEL COLEMAN, ME KAKUA NI LAVETAKI

“Na ulu ni Veivakalesui mai vakaiukuuku na vale tabu. Na kena veicakacaka vakalotu tabu kei na veiya-layalati era sa itakele ni nodra vakarautaki na tamata era sa vakarau tu me ra kidavaka na iVakabula ena iKarua ni Nona Lako Mai. . . .

“ . . . Na valetabu yadua e vanua tabu ka savasava; na petereni yadua ni valetabu era tovolea me ra dau savasava vakalevu cake sara.”

Peresitedi Russell M. Nelson, “Na iOtioti ni Vosa,” 120, 121.

***Na Kariso ena
Gaunisala ki Jerusalemi,
mai vei Michael Coleman***

“Sa lesi kina na yabaki 2020 me ika 200 ni yabaki ni ivakananu-mi. Ena duidui tiko na koniferedi raraba ena Epereli e tarava mai na veikoniferedi sa caka oti,” a kaya oqo o Peresitedi Russell M. Nelson ena iotioti ni soqoni ni ka 189 ni Koniferedi Raraba ni Lotu. “Ena ono na vula ka tarava, au nuitaka ni na vakavakarau na lewenilotu kei na matavuvale yadua me baleta e dua na koniferedi duatani ka na vakananumi kina na yavu ni kosipeli vakalesui mai. . . .”

“... Ni o vakayacora vakakina, na koniferedi raraba ena Epereli ka tu mai ena sega walega ni dau nanumi tu, ena sega ni guile-cavi rawa.”

**Me baleta na vakasama ni vakavakarau ki
na koniferedi raraba ni 2020, raica na draunipepa
122 kei na 126.**

NA LOTU I
JISU KARISITO
NI YALODODONU
EDAIDAI